

LIGJ
Nr. 137/2016

**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES SË FINANCIMIT NDËRMJET KËSHILLIT TË
MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, REPUBLIKËS SË GREQISË DHE
KOMISIONIT EUROPIAN PËR PROGRAMIN INTERREG IPA TË BASHKËPUNIMIT
NDËRKUFITAR GREQI-SHQIPËRI, 2014-2020**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet marrëveshja e financimit ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë, Republikës së Greqisë dhe Komisionit Europian për programin INTERREG IPA të bashkëpunimit ndërkufitar Greqi-Shqipëri, 2014-2020, sipas tekstit bashkëlidhur këtij ligji.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 22.12.2016

Shpallur me dekreten nr. 9940, datë 9.1.2017, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bujar Nishani

MARRËVESHJE DYPALËSHE

**MBI ZBATIMIN, MENAXHIMIN DHE KONTROLLIN E PROGRAMIT TË
BASHKËPUNIMIT IPA NDËR-RAJONAL “GREQI-SHQIPËRI 2014–2020**

Ministria e Ekonomisë, Zhvillimit dhe Turizmit e Republikës Greke dhe Ministria e Integritetit Evropian e Republikës së Shqipërisë që përfaqësojnë vendet pjesëmarrëse të Programit të Bashkëpunimit Ndërrajonal IPA “Greqi-Shqipëri” 2014–2020

Në përputhje me:

- Rregulloren (BE) 231/214 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, datë 11 mars 2014, për krijimin e një Instrumenti për Ndihmën e Paraanëtarësimit (IPA II),
- Rregulloren (BE) nr. 236/214 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, datë 11 mars 2014, që përcakton rregulla dhe procedura të përbashkëta për zbatimin e instrumenteve të Bashkimit për financimin e veprimit të jashtëm,
- Rregulloren Zbatuese të Komisionit (BE) 447/2014 mbi rregullat specifike për Rregulloren Zbatuese 231/2014 për IPA II,
- Rregulloren (BE) 1299/2013 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, datë 17 nëntor 2013, mbi dispozitat e veçanta për mbështetjen nga Fondi Evropian për Zhvillim Rajonal (FEZHR) me qëllim bashkëpunimin territorial evropian
- Rregulloren (BE) 1303/2013 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, datë 17 dhjetor 2013, që përcakton dispozitat e përbashkëta për Fondin Evropian të Zhvillimit Rajonal, Fondin Social Evropian, Fondin e Kohezionit, Fondin Bujqësor Evropian për Zhvillimin Rural dhe Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit dhe që përcakton dispozitat e përgjithshme mbi Fondin Evropian të Zhvillimit Rajonal, Fondin Social Evropian, Fondin e Kohezionit dhe Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit dhe shfuqizimin e Rregulloreve të Këshillit (KE) nr. 1083/2006 dhe
- Vendimin e Zbatimit të Komisionit C(2015)5482 të datës 30-7-2015 për miratimin e Programit të Bashkëpunimit Ndërrajonal (CBC) IPA “Greqi-Shqipëri” 2014–2020 (referuar më poshtë si “Programi”), kanë rënë dakord si më poshtë:

Hyrje

Vendet pjesëmarrëse në Programin e Bashkëpunimit Ndërrajonal IPA “Greqi–Shqipëri” 2014–2020 pranojnë zbatimin e përbashkët të Programit dhe me menaxhim të përbashkët dhe, me këtë rast, rregullojnë çështje specifike në lidhje me menaxhimin, zbatimin, flukset financiare dhe përgjegjësitë dhe procedurat e rikuperimit.

Neni 1

Struktura institucionale

1. Vendet pjesëmarrëse të Programit Ndërrajonal IPA “Greqi–Shqipëri” 2014–2020 kanë vendosur organet e përbashkëta të menaxhimit të programit, të themeluara bashkërisht nga të dyja vendet, si dhe strukturat kombëtare, të propozuara nga çdo vend, në mënyrë që të mbështesin zbatimin e Programit në nivel kombëtar.

2. Autoriteti Menaxhues, Autoriteti Certifikues, Autoriteti i Auditimit, Sekretariati i Përbashkët, Komiteti i Përbashkët i Monitorimit dhe Komiteti i Përbashkët Drejtues (nëse janë krijuar), kryejnë aktivitetet dhe detyrat e tyre në përputhje, me kuadrin përkatës ligjor të BE-së, me dispozitat e përcaktuara në Programin Ndërrajonal IPA “Greqi–Shqipëri” 2014–2020, me përshkrimin e sistemit të menaxhimit dhe të kontrollit të Programit, marrëveshjen trepalëshe të Financimit dhe me këtë marrëveshje.

3. Të dyja vendet pjesëmarrëse kanë përcaktuar Shërbimin e Posaçëm për menaxhimin e Programeve Operacionale të Objektivit të Bashkëpunimit Territorial Evropian të Ministrisë greke të Ekonomisë, Zhvillimit dhe Turizmit për të vepruar si Autoriteti i vetëm Menaxhues (më poshtë referuar si “AM”) të Programit të Bashkëpunimit Ndërkufitar IPA “Greqi–Shqipëri” 2014–2020, për qëllimet e nenit 123 (1) të Rregullores (BE) 1303/2013

4. Të dyja vendet pjesëmarrëse kanë përcaktuar shërbimin e posaçëm “Autoriteti Certifikues dhe Verifikues i Programit të Bashkëfinancuar” - njësitë A, B dhe C të Ministrisë greke të Ekonomisë, Zhvillimit dhe Turizmit për të vepruar si autoriteti i vetëm certifikues (më poshtë referuar si “AM”) i Programit të Bashkëpunimit Ndërkufitar IPA “Greqi–Shqipëri” 2014–2020, brenda kuptimit të nenit 123 (2) të Rregullores (BE) 1303/2013

5. Të dyja vendet pjesëmarrëse kanë caktuar Komitetin e Kontrollit Financiar (EDEL), Zyra e Përgjithshme Shtetërore e Kontabilitetit, e Ministrisë së Financave të Greqisë, për të vepruar si Autoriteti i vetëm i Auditimit (më poshtë referuar si AA) brenda kuptimit të nenit 123 (4) të Rregullores (BE) 1303/2013.

6. Sipas nenit 37 (3) të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) 447/2014 dhe 25 (2) të Rregullores (BE) 1299/2013, AA do të ndihmohet nga një Grup Audiuesish (më poshtë GA), i përbërë nga përfaqësues të secilit vend pjesëmarrës në Program.

7. Të dyja vendet pjesëmarrëse kanë rënë dakord të krijojnë një Komitet të Përbashkët Monitorimi (më poshtë referuar si KPM) KPM do të shqyrtojë efektivitetin e përgjithshëm, cilësinë dhe koherencën e zbatimit të të gjitha veprimeve të Programit drejt arritjes së objektivave të saj dhe të marrëveshjes së financimit. Prandaj, secili vend pjesëmarrës cakton përfaqësues për të marrë pjesë në KPM, në përputhje me nenin 38 të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 447/2014. Çdo anëtar i emëruar i KPM-së do të shërbejë si i adresuari i vetëm për AM për të gjitha pyetjet dhe raportet që kanë të bëjnë me KPM-në, përveç në rastet kur një vend pjesëmarrës cakton një tjetër të adresuar në sferën e tij të juridiksionit për ta marrë përsipër këtë përgjegjësi. KPM-ja do të hartojë Rregullat e veta Procedurale.

8. Për përzgjedhjen e operacioneve, mund të krijohet nga KPM-ja një Komitet Drejtues i Përbashkët (më poshtë referuar si KDP) duke vepruar nën përgjegjësinë e tij sipas nenit 39 (1) të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 447/2014. Në çdo rast Komiteti i Përbashkët i Monitorimit do të jetë përgjegjës për përzgjedhjen e aktiviteteve që do të financohen sipas Programit. Specialistët apo ekspertët e çështjeve ekonomike, teknike, sociale, shkencore dhe të tjera, në varësi të pikave të programit, mund të ftohen të marrin pjesë në mbledhjet e Komitetit të Përbashkët Drejtues në cilësinë e këshilltarit. Në mbledhjen e tij të parë, Komiteti i Përbashkët Drejtues miraton rregullat e veta të procedurës në marrëveshje me Autoritetin Menaxhues.

9. Në mënyrë që të ndihmojë AM-në dhe Komitetin e Përbashkët të Monitorimit të Programit për zbatimin efektiv të detyrave të tyre, do të krijohet nga AM-ja një Sekretariat i Përbashkët (më poshtë referuar si SP), në Selanik, në bazë të nenit 23 (2) të Rregullores (BE) 1299/2013 dhe dispozitave të Programit Ndërrajonal IPA Ndërkufitar “Greqi–Shqipëri” 2014–2020.

Neni 2

Detyrat dhe përgjegjësitë e organeve të menaxhimit të përbashkët të Programit

Autoriteti Menaxhues

1. Autoriteti Menaxhues është përgjegjës për menaxhimin dhe zbatimin e Programit Ndërrajonal IPA Ndërkufitar “Greqi–Shqipëri” 2014–2020, në përputhje me parimin e menaxhimit financiar dhe për të kryer funksionet e përcaktuara në nenin 37 të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 447/2014, nenet 72 dhe 125 të Rregullores (BE) 1303/2014 dhe nenin 23 të Rregullores (BE) 1299/2014.

2. Greqia do të bëjë një përshkrim të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit të programit në bazë të informacionit të dhënë nga vendet pjesëmarrëse, bazuar në nenin 124 (1) të Rregullores (BE) 1303/2013 dhe në përputhje me modelin e paraqitur në aneksin III të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 1011/2014. Përshkrimi do të vlerësohet nga AA-ja si organ i pavarur auditimi, siç përcaktohet në nenin 123 (2) të Rregullores (BE) 1303/2014 në lidhje me përmbushjen nga ana e autoriteteve të kritereve që kanë të bëjnë me mjedisin e kontrollit të brendshëm, menaxhimin e rrezikut, menaxhimin dhe aktivitetet e kontrollit dhe monitorimin. Sipas nenit 47 (1) të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 447/2014 dhe nenit 122 (1) të Rregullores (BE) 1303/2013, AM-ja do të krijojë sistemin e menaxhimit dhe kontrollit të programit në përputhje me nenet 72, 73 dhe 74 të Rregullores (BE) 1303/2013.

3. Lidhur me menaxhimin e Programit, AM-ja do të jetë përgjegjëse, për:

a) mbështetjen e punës së KPM-së dhe për t'i siguruar informacionin që kërkon për kryerjen e detyrave të tij, në veçanti të dhëna që kanë të bëjnë me progresin e Programit për arritjen e objektivave të tij, të dhënat financiare dhe të dhëna në lidhje me indikatorët dhe momentet kyçe;

b) hartimin dhe pas miratimit nga ana e KPM-së, paraqitjen në Komision raporte vjetore dhe përfundimtare të zbatimit;

c) vënien në dispozicion të organeve të ndërmjetme dhe përfituese, informacionin që lidhet përkatësisht me kryerjen e detyrave të tyre dhe zbatimin e operacioneve;

d) krijimin e një sistemi për të regjistruar dhe ruajtur në formë kompjuterike të dhënat mbi çdo operacion të Programit, të cilat janë të nevojshme për monitorimin, vlerësimin, menaxhimin financiar, kontrollin dhe verifikimin, përfshirë edhe të dhënat për pjesëmarrësit individual në operacione /aktivitete, ku është e aplikueshme;

e) të garantuar që të dhënat e përmendura në pikën (d) janë mbledhur, regjistruar dhe ruajtur në sistemin e përmendur në pikën (d) dhe se të dhënat për treguesit janë ndarë sipas gjinisë.

f) të siguruar se raportet e zbatimit të Programit të përmendura në nenin 14 të Rregullores (BE) nr. 1299/2014 janë bërë në përputhje me nenin 51 (1) dhe (2) të Rregullores (BE) nr. 1303/2014;

g) mbikëqyrjen e punës së sekretariatit të përbashkët;

h) përgatitjen dhe paraqitjen për miratim nga KPM-ja të një strategjie komunikimi (nenet 115 dhe 116 të Rregullores (BE) nr. 1303/2014) të Programit dhe për caktimin e personave të kontaktit që do të jenë përgjegjës për informimin dhe publicitetin duke informuar Komisionin në përputhje me rrethanat.

i) të sigurojë krijimin e një faqeje të vetme interneti ose një portali të vetëm në internet që ofron informacion, si dhe qasje në Programin e vendeve pjesëmarrëse, duke përfshirë informacion në lidhje me kohën e zbatimit të programeve dhe të gjitha proceset që kanë lidhje me konsultimin publik;

j) të informojë përfituesit potencial në lidhje me mundësitë e financimit në kuadër të Programit;

k) të publikojë për Unionin dhe qytetarët shqiptarë rolin dhe arritjet e politikës së kohezionit dhe të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II nëpërmjet veprimeve informative dhe të komunikimit mbi rezultatet e Programit dhe operacioneve /aktiviteteve.

l) të mbajë një listë të operacioneve/aktiviteteve të Programit në një format të caktuar për të dhënat, format i cili lejon që të dhënat të klasifikohen, të mund të kërkohen, nxirren, krahasohen dhe të publikohen me lehtësi në internet.

4. Lidhur me përzgjedhjen e operacioneve / aktiviteteve, AM-ja do të:

a) hartojë dhe, pasi të miratohen nga KPM-ja, zbatojë procedurat dhe kriteret e duhura të përzgjedhjes në përputhje me Bashkimin dhe rregullat kombëtare

b) të sigurojë që një operacion/aktivitet i përzgjedhur është brenda qëllimit të IPA II dhe mund të atribuohet në një kategori të ndërhyrjes së Programit;

c) të sigurojë që përfituesit janë të informuar për kushtet e veçanta lidhur me produktet apo shërbimet që do të shpërndahen në bazë të operacionit/aktivitetit dhe që plani i financimit, afati për ekzekutim dhe informacioni financiar dhe informacione të tjera do të mbahen dhe të komunikohen;

d) të sigurohet se përfituesi ka kapacitet për të përmbushur këto kushte para se të merret vendimi i miratimit; të sigurojë që procedura për vlerësimin e propozimeve është kryer sipas kushteve të thirrjes për propozime, duke përfshirë kriteret e përzgjedhjes së operacioneve /aktiviteteve të miratuara nga KPM-ja;

e) të sigurohet që përfituesit kryesor të një operacioni / aktiviteti i është dhënë një dokument që përcakton kushtet për mbështetjen e operacionit / aktivitetit, duke përfshirë kërkesat specifike në lidhje me

produktet apo shërbimet që do të dorëzohen në kuadër të veprimit / aktivitetit, planit financiar dhe afatit kohor për ekzekutim;

f) të sigurohet që përfituesi kryesor ka kapacitetet administrative, financiare dhe operationale për të përmbushur kushtet e përmendura në pikën (c) para miratimit të operacionit;

g) të sigurohet, kur operacioni ka filluar para paraqitjes së kërkesës për financim të autoritetit menaxhues, se është përmbushur ligji në fuqi që ka lidhje me zbatimin;

h) të sigurojë që operacionet /aktivitetet e përzgjedhura për mbështetje nga IPA II nuk përfshijnë aktivitete të cilat ishin pjesë e një operacioni që ka qenë ose duhet të kishin qenë objekt i një procedure rikuperimi në përputhje me nenin 71 të Rregullores (BE) nr. 1303/2014 pas zhvendosjes së një aktiviteti prodhues jashtë zonës së Programit;

i) të përcaktojë kategoritë e ndërhyrjes për të cilën duhen ngarkuar shpenzimet e një operacioni.

5. Lidhur me menaxhimin financiar dhe kontrollin e Programit, AM-ja:

a) identifikon që secili vend pjesëmarrës ka caktuar organin ose personin përgjegjës për kryerjen e verifikimeve të tilla në lidhje me përfituesit në territorin e tij ("kontrolluesin/it"). AM-ja duhet të sigurohet se shpenzimet e çdo përfituesi që merr pjesë në një operacion /aktivitet janë verifikuar nga një kontrollues i caktuar, përmendur në nenin 23 (4) të Rregullores (BE) 1299/2013 dhe nenin 125 i Rregullores (BE) 1303/2013.

b) siguron që përfituesit kryesorë të përfshirë në zbatimin e operationeve /aktiviteteve janë rimbursuar në bazë të kostove të pranuar të shkaktuara tashmë, mbajnë ose një sistem të veçantë kontabiliteti ose një kod të përshtatshëm kontabiliteti për të gjitha transaksionet në lidhje me një operacion /aktivitet;

c) vendos masa efektive dhe proporcionale kundër mashtrimit duke marrë parasysh rreziqet e identifikuar;

d) krijon procedura për të siguruar që të gjitha dokumentet në lidhje me shpenzimet dhe auditimin e nevojshëm për të siguruar një audit të përshtatshëm mbahen në përputhje me kërkesat e pikës (g) të nenit 72 të Rregullores (EU) 1303/2014;

e) harton deklaratën e menaxhimit dhe përmbledhjen vjetore të përmendura në pikat (a) dhe (b) të nenit 59 (5) të Rregullores Financiare.

Sekretariati i Përbashkët

AM, pas konsultimit me të dyja vendet që marrin pjesë në Program, do të ngrihet një Sekretariat i Përbashkët në Selanik, sipas nenit 23 (2) të Rregullores (BE) 1299/2013. SP-ja do të ndihmojë AM-në, KPM-në dhe KPD-në (nëse është ngritur) në kryerjen e detyrave dhe funksioneve të tyre përkatëse. Rekrutimi i stafit të SP-së do të bëhet nëpërmjet një thirrje të hapur dhe transparente për shprehje të interesit.

Në veçanti, Sekretariati i Përbashkët do të ketë përgjegjësitë e mëposhtme:

1. Ndihmon AM-në në organizimin e takimeve të KPM-së dhe KPD-së (nëse është krijuar) dhe siguron të gjitha dokumentet e nevojshme për të siguruar cilësinë e zbatimit të Programit në kuadër të qëllimeve të tij specifike, duke:

- organizuar takimet e KPM-së dhe KPD-së;
- përgatitur të gjitha dokumentet e nevojshme dhe procesverbalet e mbledhjeve;
- u dërguar përfituesve vendimet e marra nga KPM-ja;
- marrjen e masave për detyra të ndryshme dhe shërbimeve të tilla si: shërbimet e interpretimit dhe të përkthimit;

2. Harton kriteret për përzgjedhjen e operationeve / aktiviteteve dhe ia paraqet ato AM-së. AM-ja shqyrton kriteret dhe kur pranohen - pas konsultimit me strukturat operative - i dorëzon në KPM për miratim;

3. Përgatit materialin në lidhje me thirrjen për propozime dhe e dërgon atë në AM. AM-ja shqyrton materialet dhe kur pranohen - pas konsultimit me strukturat operative - i dorëzon në KPM për miratim;

4. Jep informacion për përfituesit e mundshëm në lidhje me mundësitë e financimit në kuadrin e Programit dhe do të ndihmojë përfituesit në zbatimin e operationeve / aktiviteteve.

5. Ofron mbështetje për përfituesit e mundshëm gjatë përgatitjes së propozimeve. SP-ja do të organizojë seminare informative, të nxisë bashkëpunimin dhe partneritetin e organeve nga të dyja anët e kufirit etj. Për më tepër, mund të bashkëpunojë me zyrën Antenna në Sarandë për organizimin e seminareve dhe aktiviteteve promovuese në Shqipëri;

6. Ndihmon AM-në dhe KPM-në për t'u siguruar që operacionet zgjidhen për financim në përputhje me kriteret e miratuara në fuqi të programit të bashkëpunimit dhe se ato janë në përputhje me rregullat në fuqi

të BE-së dhe ato kombëtare që rregullojnë zbatimin e Programit;

7. Ofron mbështetje teknike për përfituesit gjatë gjithë periudhës së zbatimit të operacioneve / aktiviteteve;

8. Ndhmon AM-në në mbledhjen dhe regjistrimin në mënyrë të kompjuterizuar të dhënave e kontabilitetit për të gjitha operacionet / aktivitetet. Për më tepër, ndihmon AM-në në mbledhjen e të dhënave e zbatimit të nevojshme për menaxhimin, monitorimin, verifikimin, auditimin dhe vlerësimin financiar;

9. Ndhmon AM-në në mbledhjen dhe mbajtjen e të gjitha dokumenteve që kanë të bëjnë me shpenzimet dhe auditet, për të siguruar një gjurmë efektive të auditimit në përputhje me kërkesat e nenit 125 (2d), të Rregullores (BE-së) 1303/2013, sipas:

- mbledh raportet e progresit nga përfituesit;
- vlerëson zbatimin e operacioneve / aktiviteteve dhe paraqet raportet e progresit respektiv të autoritetit menaxhues;
- përpilon raportet e progresit në lidhje me zbatimin e programit operacional;

10. Përgatit raportet vjetore, si dhe raportin përfundimtar mbi programin e bashkëpunimit dhe t'ia paraqesë ato autoritetit menaxhues për komentet/korrigjime. AM-ja shqyrton raportet dhe, kur pranohet, ia paraqet komitetit të përbashkët monitorues për miratim. Pas miratimit nga ana e KPM-së, AM-ja paraqet raportet Komisionit;

11. Ndhmon AM-në për të përgatitur deklaratën e menaxhimit dhe përmbledhjen vjetore të pikës (e) të paragrafit të parë, të nenit 125, pjesa 4 e Rregullores (BE) 1303/2013.

12. Mbështet MA-në për t'u siguruar që kërkesat e informacionit dhe publicitetit të përmendura në nenet 115 dhe 116 të Rregullores (BE) 1303/2013 janë plotësuar:

- duke përgatitur një plan komunikimi dhe duke mbështetur zbatimin e tij;
- duke krijuar dhe përditësuar rregullisht faqen e internetit të programit;
- duke organizuar seminare për të promovuar programin e bashkëpunimit;
- duke krijuar një faqe kërkimi partnere për të mirën e përfituesve të mundshëm;

13. Përgatitja e planit vjetor të asistencës teknike dhe t'ia dërgojë atë AM-së. AM-ja e shqyrton atë dhe, kur pranohet, ia paraqet komitetit të përbashkët monitorues për miratim.

Funksionet e detajuara dhe roli i SP-së do të përcaktohen nga rregullat e procedurës së vetë AM-së dhe KPM-ja do të informohet siç duhet.

Sekretariati i Përbashkët do të ketë një zyrë antenë në Sarandë, në Shqipëri.

Autoriteti Certifikues

Funksioni i AC-së do të kryhet në përputhje me nenin 37 (2) të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) 447/2014, nenin 24 të Rregullores (BE) 1299/2013 dhe nenin 126 të Rregullores (BE) 1303/2013.

Autoriteti Certifikues është përgjegjës, për:

1. Hartimin dhe dorëzimin e aplikimit të pagesave për Komisionin dhe për të vërtetuar se ato rrjedhin nga sisteme të besueshme kontabiliteti, janë të bazuara në dokumente të verifikueshme mbështetëse dhe kanë qenë subjekt i verifikimeve nga autoriteti menaxhues;

2. Hartimin e llogarive të përmendura në pikën (a) të nenit 59 (5) të Rregullores Financiare (BE) 966/2012;

3. Vërteton plotësinë, saktësinë dhe vërtetësinë e llogarive, si dhe se shpenzimet e hyra në llogari janë në përputhje me ligjin në fuqi dhe janë bërë në lidhje me operacionet /aktivitetet e përzgjedhura për financim, në pajtim me kriteret e aplikueshme të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA Ndërrajonal dhe në përputhje me ligjin në fuqi;

4. Duke siguruar që të jetë një sistem i cili regjistron dhe ruan, në formë elektronike, të dhënat e kontabilitetit për çdo operacion / aktivitet dhe që mbështet të gjitha të dhënat e nevojshme për hartimin e aplikimeve të pagesave dhe llogaritë, duke përfshirë të dhënat e shumave të rikuperueshme, shumat e rikuperuara dhe shumat e tërhequra pas anulimit të të gjithë kontributit ose të një pjese të tij për një operacion / aktivitet apo për programin e bashkëpunimit;

5. Të sigurojë, me qëllim hartimin dhe dorëzimin e aplikimit të pagesës, se ka marrë informacionin e duhur nga autoriteti menaxhues mbi procedurat dhe verifikimet e kryera në lidhje me shpenzimet;

6. Kur harton dhe paraqet aplikimet e pagesës, duke marrë parasysh të gjitha rezultatet e auditimeve të kryera nga, ose nën përgjegjësinë e autoritetit të auditimit;

7. Mbajtjen, në formë elektronike, të regjistrave kontabël të shpenzimeve të deklaruara në Komision dhe kontributi publik korrespondues i paguar te përfituesit;

8. Mbajtja e një llogarie të shumave të rikuperueshme dhe të shumave të tërhequra pas anulimit të të gjithë ose të një pjese të kontributit për një operacion. Shumat e rikuperuara do të kthehen në buxhetin e

Bashkimit para mbylljes së programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II Ndërrajonal duke i zbritur ato nga deklarata e mëvonshme e shpenzimeve.

AC do të jetë organi përgjegjës për kryerjen e pagesave të përfituesit për programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II Ndërrajonal sipas dispozitave të nenit 21 (2) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013 dhe nenit 132 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013. AC do të marrë pagesat e bëra nga Komisioni dhe, si rregull i përgjithshëm dhe nëse nuk specifikohet ndryshe në kontratën e subvencionit dhe marrëveshjen e shoqërisë, do të bëjë pagesat për përfituesit kryesorë. Asnjë shumë nuk do të zbritet ose mbahet nga pagesat e bëra për përfituesit dhe asnjë pagesë e mëvonshme që do të vendoset nuk do ta reduktojë këtë shumë.

AC-ja transferon shumën totale të kontributit nga IPA II te përfituesit kryesorë të operacioneve/aktiviteteve të përzgjedhura dhe përfituesit kryesorë do të sigurohen që përfituesit e tjerë të marrin shumën totale të kontributit nga IPA II sa më shpejt të jetë e mundur dhe në mënyrë të plotë, nëse nuk specifikohet ndryshe në kontratën e subvencionit dhe marrëveshjes së partneritetit. Asnjë shumë nuk do të zbritet ose mbahet dhe nuk do të vendoset asnjë pagesë specifike ose pagesë tjetër me efekt të njëjtë që do të zvogëlonte këto shuma për përfituesit e tjerë.

Autoriteti i Auditimit

Komiteti i Auditimit Financiar (EDEL), i cili është krijuar me nenin 11 të ligjit nr. 4314/2014, është autoriteti i vetëm i Auditimit të përmendur në nenin 123 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013. Komiteti i Auditimit Financiar përbëhet nga pesë anëtarë dhe është i pavarur nga Autoritetet Menaxhuese dhe Certifikuese, misioni i tij është ruajtja e respektimit të parimeve të menaxhimit financiar të programeve të bashkëfinancuara.

Autoriteti Auditues do të jetë përgjegjës për të verifikuar që sistemi i menaxhimit dhe kontrollit të programit funksionon në mënyrë efektive, nëpërmjet auditimeve të sistemit, auditimit të operacioneve/aktiviteteve dhe auditimit të llogarive, sipas nenit 37 të Rregullores Zbatuese të Komisionit (EU) 447/2014, nenit 25 të Rregullores (BE) 1299/2014 dhe 127 të Rregullores (BE) 1303/2014 dhe, në veçanti:

1. Duke siguruar se auditimet janë bërë për të verifikuar funksionimin efektiv të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II ndërrajonal,

2. Duke u siguruar që auditimet janë kryer mbi operacionet / aktivitetet, bazuar mbi një model të duhur, për të verifikuar shpenzimet e deklaruar në Komision. Shpenzimet e deklaruar do të auditohen bazuar në një model përfaqësues dhe si rregull i përgjithshëm, mbi metodat e modeleve statistikore.

3. Në përputhje me nenin 127, pjesa 4 e Rregullores (BE) 1303/2014, duke përgatitur një strategji auditimi për kryerjen e auditimeve, përcakton metodologjinë e auditimit, metodën e marrjes së kampioneve për auditim të operacioneve /aktiviteteve dhe planifikimin indikativ të kontrolleve për të siguruar që organet kryesore janë audituar dhe se kontrollet janë shpërndarë në mënyrë të barabartë në të gjithë periudhën e programimit; Autoriteti i Auditimit duhet të paraqesë strategjinë e auditimit para Komisionit me kërkesë të tij.

4. Autoriteti i Auditimit do të hartojë:

- një raport kontrolli që përcakton gjetjet kryesore të auditit të kryer në përputhje me strategjinë e auditit, duke përfshirë gjetjet në lidhje me mangësitë e hasura në sistemet e menaxhimit dhe kontrollit, si dhe veprimet korrigjuese të propozuara dhe të zbatuara.

- një opinion audit, në përputhje me nënparagrafin e dytë të nenit 59, pjesa 5 e Rregullores Financiare (BE) 966/2012.

Autoriteti i auditit duhet të sigurohet që puna e auditit merr parasysh standardet ndërkombëtare të pranura të auditimit.

5. Në rrjedhën e kryerjes së funksioneve të tij, Autoriteti i Auditimit duhet të sigurohet që të dhënat personale dhe informacioni konfidencial, të marra prej tij dhe / ose prej organeve të kontrollit që veprojnë nën kontrollin e tij, janë të mbrojtura.

6. Sipas nenit 47 të Rregullores së Komisionit (BE) 447/2014, nenet 72, 73, 74 dhe 124 (2) të Rregullores (BE) 1303/2013, përcaktimi i autoritetit menaxhues dhe autoriteti certifikues i programit do të bazohen në një raport dhe opinion të AA-së si organi i pavarur i auditimit, që vlerëson përmbushjen nga autoritetet të kriterëve që lidhen me mjedisin e kontrollit të brendshëm, menaxhimin e riskut, menaxhimin dhe kontrollin e aktiviteteve dhe monitorimin, të përcaktuara në shtojcën XIII të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Autoriteti i Auditimit do të ndihmohet nga një grup auditesish, i përbërë nga një përfaqësues dhe një anëtar zëvendësues nga çdo vend pjesëmarrës dhe që kryen funksionet e parashikuara në nenin 127 të Rregullores (BE) 1303/2013. Çdo vend pjesëmarrës do të jetë përgjegjës për auditimet e kryera në territorin e tij. Çdo përfaqësues nga çdo vend pjesëmarrës do të jetë përgjegjës për sigurimin e elementeve faktike në lidhje me shpenzimet në territorin e tij, të cilët kërkohen nga autoriteti i auditimit për të kryer vlerësimin e tij.

Afati për përgatitjen e llogarive në lidhje me procesin e auditimit, është paraqitur në përshkrimin e Sistemit të Menaxhimit dhe Kontrollit, duke pasur parasysh nevojën për të siguruar dorëzimin në kohë të një ACR-je dhe opinion audituesi me cilësi të lartë, në përputhje me nenin 127, pjesën 5, të Rregullores (BE) 1303/2013.

Koordinatori Kombëtar i IPA-s (KKIPA)

Siç është përcaktuar në Kushtet e Veçanta të Marrëveshjes së Financimit, Koordinatori Kombëtar i IPA-s ja ka deleguar rolin e tij drejtues, për koordinimin e pjesëmarrjes së Shqipërisë në programin ndërkufitar përkatës, Strukturës Operative të Bashkëpunimit Territorial, në Ministrinë e Integrimit Evropian.

Në këtë aspekt, Ministria e Integrimit Evropian në Shqipëri, në cilësinë e koordinatorit kombëtar për bashkëpunim territorial, bashkëpunon për programimin, menaxhimin dhe zbatimin e përbashkët të programit.

Në veçanti, Ministria e Integrimit Evropian, do të jetë përgjegjëse për detyrat e mëposhtme:

- marrjen pjesë në programimin e përbashkët dhe gjenerimin e operacioneve / aktiviteteve në përputhje me objektivat e programit dhe modifikimin e Programit;
- marrjen e të gjitha masave për të ndihmuar përfituesit e projektit për të siguruar bashkëfinancimin kombëtar të projekteve (duke përfshirë projektin TA) në kohën e duhur dhe në mënyrën e duhur;
- me emërimin e përfaqësuesve të Shqipërisë në komitetin e përbashkët të monitorimit;
- krijimin e Zyrës Antena dhe Zyrës së Kontrollit të Shkallës së Parë për Shqipërinë;
- organizimin e procedurës së përzgjedhjes për Nëpunësin e Zyrës Antena, kontrollorëve dhe vlerësuesve të nivelit të parë në Shqipëri.
- nënshkrimin e Marrëveshjes Kuadër dhe Marrëveshjes së Financimit
- nënshkrimin e kontratës me kontrollorët e nivelit të parë nga Shqipëria, Nëpunësi i Zyrës Antena dhe të gjithë stafin / ekspertët e tjerë përkatës të paguar nga pjesa shqiptare e Asistencës Teknike;
- emërimin e përfaqësuesit/ve në grupin e audituesve pas konsultimit me Agjencinë Shqiptare të Auditimit;
- nënshkrimin në emër të Shqipërisë të Marrëveshjes Dypalëshe (Memorandumit të Mirëkuptimit);
- sigurimit të aksesit në informacionin e autoritetit menaxhues, autoritetit certifikues dhe autoritetit auditues / qeverisë shqiptare, në mënyrë që të përmbushin detyrat e tyre përkatëse;
- duke ndihmuar, nëse është e nevojshme, Sekretariatit e Përbashkët gjatë vlerësimit të pranueshmërisë së partnerëve shqiptarë pjesëmarrës në paraqitjen e projekt-propozimeve.

Neni 3

BE-ja dhe Bashkëfinancimi Kombëtar

1. Vendet pjesëmarrëse caktojnë AC-në për të administruar fondet e IPA II në emër të tij dhe për llogari të tyre. Sipas nenit 27 (1) të Rregullores (BE) 1299/2013, pagesat do të bëhen në një llogari të vetme pa nënlllogari kombëtare. AC-ja do të mbajë përgjegjësi të plotë për fondet e lartpërmendura të kredituara në llogarinë e cituar.

2. Lidhur me kontributin kombëtar, bashkëfinancimi kombëtar grek është transferuar nga Buxheti i Programit të Investimeve Publike të Ministrisë së Ekonomisë, Zhvillimit dhe Turizmit, në mënyrë progresive dhe në përputhje me zbatimin e operacioneve të përfituesit të vendosur në Greqi, ndërsa bashkëfinancimi kombëtar shqiptar do të sigurohet nga përfituesit që ndodhen në Shqipëri që do të zbatojnë operacionet / aktivitetet.

Neni 4

IPA II parafinancimi

1. Duke marrë parasysh disponueshmërinë e fondeve të IPA II për Programin Ndërkufitar IPA Ndërrajonal “Greqi-Shqipëri” 2014–2020, një parafinancim i fondeve të Bashkimit mund të vihet në dispozicion të përfituesve të operacioneve / aktiviteteve të financuara në kuadër të Programit.

2. Shuma maksimale e parafinancimit që mund të kërkohej nga një përfitues arrin deri në 20% të kontributit të tij në BE, siç është paraqitur në operacionin / aktivitetin e miratuar nga KPM-ja.

3. Vendi ku është vendosur përfituesi është garanti kundrejt AM-së, AC-së së Programit dhe Komisionit Evropian dhe mban përgjegjësinë përfundimtare dhe jep llogari, në rast se një përfitues nuk arrin të paguajë të gjithë ose një pjesë të parafinancimit të marrë, që konsiderohet si shumë e paguar padrejtësisht, për rimbursimin e shumës në fjalë të mbështetjes së Bashkimit, së bashku me interesin tek Autoriteti Menaxhues / Autoriteti Certifikues i Programit në një llogari të caktuar të parashikuar sipas ligjit grek. AM / AC-ja është

përgjegjës për rimbursimin e shumave në fjalë në buxhetin e përgjithshëm të Bashkimit.

4. Për përfituesit që ndodhen në Shqipëri, organi kombëtar ligjërisht përgjegjës për të vepruar si garant është Ministria e Integrimit Evropian. Kjo e fundit do të marrë masa të menjëhershme ndaj përfituesve dhe t'i detyrojë ata me të gjitha masat ligjore për t'i paguar AM / AC-së çdo shumë të paguar padrejtësisht apo të keqpërdorur. Në këtë mënyrë, garanti është i angazhuar për të garantuar çdo shumë parafinancimi të Bashkimit të marrë nga përfituesit të udhëhequr nga e drejta publike dhe nga përfituesit që përkufizohen me termin "organizatë private jofitimprurëse".

5. Garanti tregon me shkrim, në AM, përfituesit për të cilët garantohej parafinancimi dhe ndërmerr, me shkrim, përgjegjësinë ndaj AM/AC-së, për të paguar çdo shumë parafinancimi të paguar padrejtësisht, të marrë nga përfituesit e projektit të vendosur në Shqipëri, të papaguar tek AM/AC-ja.

6. Procedura për parafinancimet e pa përdorura apo rikuperimi i çdo shume parafinancimi të paguar padrejtësisht rregullohet nga dispozitat e nenit 9, pjesët 2, 3 dhe 4, të marrëveshjes së tanishme.

7. Kjo pagesë paraprake nuk mund të përdoret për shpenzimet që nuk lidhen drejtpërdrejt me operacionet e miratuara.

8. Amortizimi i pagesave të parafinancimit bëhet me këste duke zbritur nga pretendimet që pasojnë për pagesë nga përfituesi. Detajet do të përfshihen në Kontratën e Subvencioneve.

Neni 5

Përzgjedhja e operacioneve

Me ndihmën e SP-së, AM-ja do të hartojë dhe të paraqesë në KPM për aprovim procedurat dhe kriteret e duhura të përzgjedhjes në përputhje me rregullat e Bashkimit dhe ato kombëtare:

i) të sigurojë kontributin e operacioneve për arritjen e objektivave dhe rezultateve specifike të prioritetit përkatës;

ii) janë jodiskriminuese dhe transparente;

iii) të marrë parasysh parimet e përgjithshme të promovimit të barazisë midis burrave dhe grave dhe mosdiskriminimit dhe zhvillimit të qëndrueshëm

Rrjedhimisht, AM-ja do të publikojë një thirrje për propozime për përfituesit potencial, duke informuar ata në lidhje me financimin, kushtet e veçanta dhe kërkesat e zbatueshme për përshtatshmërinë e tyre sipas thirrjes, kriteret dhe procedurat për përzgjedhjen e projekteve, detyrimet kryesore që do të ndërmerren nga ana e tyre, në rast një operacion zgjidhet për financim në kuadër të Programit, në mënyrë që ata të dorëzojnë projekt propozimet e tyre.

Për çdo operacion, një përfitues kryesor caktohet nga përfituesit mes tyre (neni 40 (1) i Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 447/2014, neni 13 (1) i Rregullores (BE) 1299/2013), i cili do të paraqesë aplikimin e projektit të Programit.

SP-ja pastaj do të vazhdojë me vlerësimin e projekt propozimeve të paraqitura. Kriteret e vlerësimit do të përcaktohen me qëllim maksimizimin e qasjes së orientuar nga rezultati që do të aplikohen nga programi për projekte që janë në gjendje të çlirojnë rezultate konkrete dhe të dukshme, në përgjigje të sfidave të mirë identifikuar që ndikojnë në zonën e programit dhe duke u ju përgjigjur nevojave të zhvillimit në një mënyrë të integruar. SP-ja kontrollon kriteret e përshtatshmërisë të aplikimeve. Propozimet që nuk janë të pranueshme refuzohen pas vendimit përfundimtar të Komitetit të Përbashkët të Monitorimit.

Në lidhje me fillimin e thirrjes për propozime, SP-ja do të kontrollojë propozimet dhe do të sigurohet se:

1. Propozimet janë dorëzuar brenda afatit;
2. Janë plotësuar të gjitha dokumentet standarde të kërkuara;
3. Përfituesit janë të ligjshëm.

SP-ja vazhdon me kontrollin e cilësisë së propozimeve, bazuar në kriteret e përzgjedhjes së operacioneve, siç është miratuar nga KPM-ja dhe paraqet të gjitha materialet në AM. Pas AM-ja sigurohet se procedura për vlerësimin e propozimeve është kryer në përputhje me kushtet e thirrjes për propozime dhe kriteret e miratuara të përzgjedhjes së operacioneve, i paraqet KPD-së:

- formularët e aplikimit të projekt propozimeve të paraqitura;
- një listë të renditjes së projekt propozimeve të vlerësuara;
- të gjithë formularët e vlerësimit.

Në vlerësimin e projekt propozimeve, SP-ja mund të ndihmohet nga ekspertë të jashtëm në rol këshillues, nëse sugjerohet kështu nga AM / SP-ja, të zgjedhur në marrëveshje me vendet pjesëmarrëse. Për më tepër, Struktura Operative Shqiptare, nëse është e nevojshme, mund të ndihmojë SP-në gjatë vlerësimit të ligjshmërisë së partnerëve shqiptarë që marrin pjesë në projekt-propozimet e paraqitura.

KPM-ja zgjedh operacionet që do të financohen.

Një Komitet Drejtues i Përbashkët duhet të ndihmojë KPM-në në përzgjedhjen e operacioneve që do të financohen, në qoftë se KPM-ja vendos mbi nevojën për të krijuar një Komitet Drejtues të Përbashkët. Në një rast të tillë dhe në bazë të propozimit të KPD-së, KPM-ja zgjedh operacionet që do të financohen. Pastaj AM-ja do të kontraktojë përfituesit kryesor të operacioneve të përzgjedhura.

Marrëveshjet për shqyrtimin e ankesave të përfituesve që nuk janë zgjedhur për financim.

Të dyja vendet pjesëmarrëse në program do të krijojnë një komitet të përbashkët, të pavarur nga KPM-ja, për shqyrtimin e çdo ankesë drejtuar Autoritetit Menaxhues në lidhje me përzgjedhjen e operacioneve të bërë nga KPM-ja në bazë të një thirrje të caktuar për propozime.

Ky Komitet i Përbashkët i Ankesave do të formohet nga dy pjesëmarrës të AM-së dhe një përfaqësues i Strukturës Operative të Shqipërisë. Pjesëmarrësit në Komitetin e Përbashkët të Ankesave do të nënshkruajnë deklaratën e paanësisë dhe fshehtësisë dhe një deklaratë në lidhje me asnjë konflikt interesi. Ai do të vlerësojë ankesat përkatëse dhe do t'i japë një mendim KPM-së, që do të marrë vendimin përfundimtar.

AM-ja do t'ua dërgojë këtë vendim palëve të interesuara dhe të informojë aplikantët në lidhje me të drejtat e tyre gjyqësore, sipas ligjit grek.

Të gjitha procedurat përkatëse do të mbulohen nga ligji grek pasi Greqia pret AM-në e Programit dhe çdo rast do të jetë nën juridiksionin e gjykatave greke.

Greqia si vend pritës i AM-së së Programit, me kërkesë të Komisionit, shqyrton ankesat e paraqitura në Komision që janë në kuadër të marrëveshjeve të saj. AM-ja do të informojë Komisionin, sipas kërkesës, për rezultatet e këtyre shqyrtimeve.

Neni 6

Kontraktimi dhe përgjegjësitë e përfituesve

1. Në bazë të vendimit të KPM-së për operacionet e përzgjedhura për financim, AM-ja do të kontraktojë përfituesit kryesorë të operacioneve të përzgjedhura. AM-ja dhe Përfituesi Kryesor nënshkruajnë një kontratë subvencionimi për çdo operacion. AM-ja do të përdorë një model standard për kontratën e subvencionit të aprovuar nga KPM-ja, e cila hartohet në përputhje me rregullat e aplikueshme të Programit dhe në përputhje me ligjet e BE-së dhe ligjin grek. Kontrata e Subvencionit i drejtohet Përfituesit Kryesor, i cili caktohet nga partneriteti, në përputhje me nenin 40 të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 447/2014 dhe nenin 13 të Rregullores (BE) 1299/2013 dhe nënshkruhet nga përfaqësuesi ligjor i Përfituesit Kryesor dhe nga AM-ja.

2. Kontrata e Subvencionit përcakton të gjithë termat dhe kushtet mbi të cilët është bërë financimi i Programit për zbatimin e aktiviteteve të projektit në përputhje me formën e aplikimit që është miratuar për financim nga ana e KPM-së dhe është pjesë përbërëse e kontratës së subvencionit. Kontrata e subvencionit parashikon të drejtat dhe detyrimet e të dyja palëve dhe përshkruan rastet që mund të sjellin ndërprerjen e kontratës së subvencionit. Në raste ka probleme me zbatimin e operacioneve, kontrata e subvencionit parashikon të gjitha masat përmirësuese dhe veprimet që AM-ja mund të nisë për të ndihmuar përfituesit për të përfunduar operacionet e tyre.

3. Përfituesi kryesor, do të:

i) përcaktojë masat me përfituesit e tjerë që marrin pjesë në operacion, në një marrëveshje (marrëveshje partneriteti), duke përfshirë ndër të tjera, dispozitat që garantojnë menaxhimin financiar të fondeve të akorduara për operacionin, duke përfshirë masat për kthimin e shumave të paguara tepër, sipas nenit 27 (2) të Rregullores (BE) 1299/2013. Marrëveshja e partneritetit formon një pjesë integrale të kontratës së subvencionit;

ii) Do të marrë përgjegjësinë për të siguruar zbatimin e të gjithë operacionit / aktivitetit;

iii) do të sigurohet që shpenzimet e prezantuara nga të gjithë përfituesit që marrin pjesë në operacion janë bërë me qëllim zbatimin e operacionit dhe korrespondojnë me aktivitetet e rëna dakord mes këtyre përfituesve dhe janë në përputhje me kontratën e subvencionit sipas nenit 40 (6) të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 447/2014;

iv) do të sigurohet që shpenzimet e prezantuara nga përfituesit e tjerë pjesëmarrës në operacion janë verifikuar nga një kontrollues.

Çdo përfitues që merr pjesë në operacion do të jetë përgjegjës në rast të ndonjë parregullsie me shpenzimet që ka deklaruar.

4. Marrëveshjet e bashkënenshkruara me përfituesit e tjerë (marrëveshjet e partneritetit) do të përfshijnë dhe të përshkruajnë procedurat në lidhje me marrjen e mbështetjes publike nga të gjithë përfituesit. Mbështetja publike nga IPA II duhet të merret sa më shpejt të jetë e mundur dhe në mënyrë të plotë.

5. Nëse nuk është specifikuar ndryshe, në kontratën e subvencionit dhe në marrëveshjen e partneritetit, përfituesi kryesor do të sigurojë që përfituesit e tjerë të marrin shumën totale të kontributit nga IPA II sa më shpejt të jetë e mundur dhe në mënyrë të plotë. Asnjë shumë nuk do të zbritet ose mbahet dhe nuk do të vendoset asnjë pagesë specifike ose pagesë tjetër me efekt të njëjtë që do ta zvogëlonte atë shumë për përfituesit e tjerë.

6. Gjatë monitorimit të zbatimit të projekteve, nëse AM-ja konstaton se nuk janë plotësuar kërkesat e përcaktuara në kontratën e subvencionit, do të bëjë çmos për t'u siguruar që projekti po zbatohet siç duhet dhe do të informojë KPM-në. AM-ja mund të ushtrojë të drejtën e tij për të ndërprerë kontratën e subvencionit, nëse projekti nuk përputhet me rezultatet e pritshme, nuk është në kohë dhe nuk janë respektuar dispozitat e kontratës së subvencionit dhe pa vonesë, informon KPM-në.

7. Pagesat e kontributit të Unionit u bëhen ndaj përfituesve të projekteve nga AC-ja, në varësi të disponueshmërisë së fondeve nga parafinancimi dhe pagesave të përkohshme në bazë të shpenzimeve të verifikuara nga ana e përfituesve të projektit. Shpenzimet e verifikuara të çdo përfituesi pjesëmarrës në këtë projekt përfshihen në një "Certifikatë e shpenzimeve të verifikuara", e nënshkruar nga një "kontrollues", i caktuar nga secili vend pjesëmarrës, në të cilën përfituesi vendoset në përputhje me nenin 23 (4) të Rregullores (BE) 1299/2013, që vërteton ligjshmërinë e shpenzimeve. Certifikatat e shpenzimeve të verifikuara i dërgohen SP-së, nga Përfituesi Kryesor, çdo tre (3) muaj. Shpenzimet e verifikuara janë futur në MIS të Programit nga SP-ja dhe mbi këtë bazë, në mënyrë periodike i bëhet një kërkesë KE-së për një pagesë të përkohshme nga AC-ja.

8. Për monitorimin e plotë të zbatimit të projektit dorëzohet SP-së një "Raporti i Progresit", nga Përfituesi Kryesor, çdo gjashtë (6) muaj, sipas një kalendarit të caktuar në kontratën e subvencionit. SP merr raportet e progresit dhe kontrollon / monitoron nëse operacioni i miratuar është zbatuar siç duhet, siç përmendet në kontratën e subvencionit në përputhje me procedurën e parashikuar në Përshkrimin e Sistemit të Menaxhimit dhe Kontrollit të Programit. SP-ja, në marrëveshje me AM-në, ofron formularët standard për raportet e progresit.

9. Modifikimet në projekt, të kërkuara nga Përfituesit Kryesorë, mund të miratohen nëse nuk është ndryshuar qëllimi i projektit. Procedura për modifikimet e projektit është përshkruar me detaje në Manualin e Programit të Programit, të miratuar nga KPM-ja.

10. Në bazë të nenit 132 të Rregullores (BE-së) 1303/2013 dhe nëse nuk specifikohet ndryshe në kontratën e subvencionit dhe në marrëveshjen e partneritetit, AM/AC-ja sigurohet që Përfituesi Kryesor të marrë shumën totale të fondeve të IPA II sa më shpejt të jetë e mundur dhe në mënyrë të plotë dhe jo më vonë se 90 ditë nga paraqitja e kërkesës për pagesë nga ana e Përfituesit Kryesor. Asnjë shumë nuk do të zbritet ose mbahet dhe nuk do të vendoset asnjë pagesë specifike ose pagesë tjetër me efekt të njëjtë që do t'u zvogëlonte shumën përfituesve të tjerë. Fondet e IPA II do të paguheshin në euro (€) në llogarinë bankare të caktuar nga Përfituesi Kryesor në kontratën e subvencionit.

11. Në rast dyshimi për parregullsi, AM/SP-ja ose AC-ja duhet të informojnë autoritetet kompetente, në përputhje me përshkrimin e sistemit të menaxhimit dhe kontrollit dhe të pezullojnë rimbursimin e fondeve të IPA II që kanë lidhje me përfituesin për shpenzimet në shqyrtim.

12. Në rast se zbulohet ndonjë gabim i sistemit, AM-ja dhe AC-ja kanë të drejtë të refuzojnë përkohësisht pagesat për një përfitues të veçantë. Pezullimi i pagesave të vendit përkatës duhet të hiqet sapa AM-ja dhe AC-ja të marrin prova të mjaftueshme për zgjidhjen e gabimit të zbuluar të sistemit. Në rastin e një parregullsie të sistemit, AM-ja mund të shtrijë hetimin për të mbuluar të gjitha operacionet që mund të jenë prekur.

Neni 7

Verifikimi i shpenzimeve (kontrolli i nivelit 1)

1. Për të verifikuar shpenzimet e deklaruar nga përfituesit, secili vend pjesëmarrës në Program do të krijojë një sistem kontrolli të nivelit të parë, sipas nenit 23 (4) të Rregullores (BE) 1299/2013 dhe 125 (4) të Rregullores (BE) 1303/2013 dhe do të caktojë organin ose personin përgjegjës për kryerjen e verifikimeve të tilla në lidhje me përfituesit në territorin e saj (kontrolluesit) për sa i përket ligjshmërisë dhe rregullsisë së shpenzimeve të deklaruara nga çdo përfitues që merr pjesë në një operacion.

2. Verifikimet e përmendura më sipër do të përfshijnë procedurat e mëposhtme:

- a) verifikimet administrative në lidhje me çdo kërkesë për rimbursim nga ana e përfituesit;
- b) verifikimet e papritura të operacioneve.

Shpeshtësia dhe mbulimi i verifikimeve të papritura duhet të jetë në proporcion me masën e mbështetjes

publike për një operacion dhe nivelin e rrezikut të identifikuar nga këto verifikime dhe kontrole nga autoriteti i auditimit për sistemin e menaxhimit dhe kontrollit, si një i tërë.

3. Në rastet kur AM-ja është, gjithashtu, përfituese në kuadër të Programit, organizimi për verifikimin e ligjshmërisë së produkteve dhe shërbimeve të bashkëfinancuara dhe pagesat e shpenzimeve në lidhje me to, do të sigurojë ndarjen e duhur të funksioneve ndërmjet njësive të ndryshme të AM-së.

4. AM-ja duhet të bindet se shpenzimet e çdo përfituesi pjesëmarrës në një operacion janë verifikuar nga një kontrollues i përcaktuar. Secili vend pjesëmarrës në program do të japë informacion të mjaftueshëm në AM mbi strukturat dhe procedurat e sistemit të tij të kontrollit të nivelit të parë.

5. Secili vend pjesëmarrës në program do të sigurohet që shpenzimet e një përfituesi mund të verifikohen brenda një afati prej tre (3) muajve pas dorëzimit të dokumenteve nga ana e përfituesit në fjalë. Secili vend pjesëmarrës do të jetë përgjegjës për verifikimet e kryera në territorin e tij.

6. Në lidhje me rrjedhën e shpenzimeve të certifikuar, përfituesit kryesorë i paraqesin kërkesën për pagesë SP-së, në bazë të certifikatave përkatëse të shpenzimeve të verifikuara të përfituesve të projektit, në mënyrë periodike, siç parashikohet në kontratën e subvencionit. Të gjitha shpenzimet e verifikuara janë futur në MIS të Programit nga SP-ja. Autoriteti Menaxhues duhet të sigurohet që i gjithë informacioni i nevojshëm mbi procedurat dhe verifikimet e kryera në lidhje me shpenzimet me qëllim certifikimin, është i disponueshëm.

7. Sipas nenit 125 (4) të Rregullores (BE) 1303/2013, verifikimet që do të kryhen në nivel kombëtar do të mbulojnë aspektet administrative, financiare, teknike dhe fizike të operacioneve. Verifikimet do të bëhen për t'u siguruar që shpenzimet e deklaruara janë të vërteta, që produktet dhe shërbimet janë bërë dhe se operacionet dhe shpenzimet përkatëse janë në përputhje me rregullat e BE-së dhe ato kombëtare. Procesi i verifikimit të kryer nga kontrolluesit në nivel kombëtar përfshin 100% verifikim administrativ dhe verifikimet e papritura me përzgjedhje rastësore, por të paktën një herë gjatë ciklit të kohëzgjatjes së një projekti. AM-ja duhet të mbahet gjithmonë e informuar mbi metodologjinë dhe kampionin e përdorur për verifikimet e papritura nga vendet pjesëmarrëse.

8. Gjithashtu, AM-ja duhet të vendosë procedurat në mënyrë që të gjitha dokumentet e kërkuara për të siguruar një audit të përshtatshëm në lidhje me shpenzimet e kryera dhe pagesat e bëra të regjistrohen dhe të ruhen në formë elektronike për çdo operacion dhe të jenë të disponueshme në përputhje me kërkesat e nenit 125 (2 d) dhe (4) të Rregullores (BE) 1303/2013 dhe nenit 72 (d) të Rregullores (BE) 1303/2013. Autoriteti Menaxhues duhet të sigurohet që të ruhen të dhëna për identitetin dhe vendndodhjen e organeve që mbajnë këto dokumente. Në rastin standard dhe sipas kontratës së subvencionit, Përfituesi Kryesor është përgjegjës për mbajtjen gati të dokumenteve.

9. AM/SP-ja do të monitorojë aktivitetin dhe ecurinë financiare të projekteve. Në rast se AM-ja ka dyshime mbi funksionimin efektiv të sistemit përkatës të kontrollit, do t'i drejtohet vetë shtetit anëtar në fjalë dhe të përpiqet për të gjetur një zgjidhje.

10. AM-ja sigurohet që të gjitha çështjet e papërfunduara do të ndiqen plotësisht para se të pranohet çdo kërkesë pagesë. Asnjë kërkesë pagesë nuk do të pranohet dhe asnjë pagesë nuk do t'i transferohet Përfituesit Kryesor ose përfituesve, sipas procedurës së përshkruar në kontratën e subvencionit dhe marrëveshjen e partneritetit, deri sa të sigurohet informacion i plotë mbi sistemin e kontrollit të nivelit të parë.

11. Greqia do të krijojë një sistem të decentralizuar. AM-ja do të vazhdojë me krijimin e një regjistri të kontrollorëve të jashtëm të cilët do të kryejnë verifikimin e shpenzimeve të bëra nga përfituesit grekë. "Kontrolluesit" do të jenë përgjegjës për lëshimin e "certifikatave të shpenzimeve të verifikuara". AM-ja do të monitorojë dhe të kontrollojë regjistrin dhe kryerjen e detyrave të caktuara për "kontrolluesit".

Shqipëria do të krijojë një sistem të centralizuar. Zyra e kontrollit të nivelit të parë, e koordinuar nga Ministria e Integrimit Evropian do të kryejë verifikimin e shpenzimeve për përfituesit që ndodhen në Shqipëri dhe do të lëshojë "certifikatat e shpenzimeve të verifikuara".

Një përshkrim i detajuar i sistemit të kontrollit të nivelit të parë të të dyja vendeve pjesëmarrëse në Program përfshihet në përshkrimin e Sistemit të Menaxhimit dhe Kontrollit të Programit.

Neni 8

Auditimet (kontrollat e nivelit 2)

A. Auditimet e kryera nga Autoriteti i Auditimit

1. Në kryerjen e funksioneve të tij, AA-ja do të sigurohet që janë kryer siç duhet për sa i përket funksionimit të sistemit të menaxhimit dhe të kontrollit të Programit Ndërrajonal IPA Ndërkufitar "Greqi-Shqipëri" 2014–2020 dhe mbi bazën e një kampioni të përshtatshëm të operacioneve në bazë të shpenzimeve të deklaruara. Shpenzimet e deklaruara do të auditohen bazuar në një model përfaqësues dhe si

rregull i përgjithshëm, mbi metodat e modeleve statistikore. Metoda e marrjes së kampionit jostatistikor mund të përdoret në gjykimin profesional të autoritetit të auditimit, në raste të justifikuara siç duhet, në përputhje me standardet e pranuar në mënyrë ndërkombëtare të auditimit dhe në çdo rast, kur numri i operacioneve për një vit financiar është i pamjaftueshëm për të lejuar përdorimin e një metode statistikore. Në raste të tilla, metoda e kampionit jostatistikor do të mbulojë një minimum prej 5% të operacioneve për të cilat shpenzimet i janë deklaruar Komisionit gjatë një viti financiar dhe 10% e shpenzimeve që janë deklaruar në Komision gjatë një viti financiar.

2. AA kryen auditime në sistemin e menaxhimit dhe të kontrollit, në operacionet dhe mbi llogaritë vjetore, në përputhje me standardet e pranuar në mënyrë ndërkombëtare të auditimit dhe në përputhje me një strategji auditimi, e cila do të përditësohet çdo vit. Auditimet mbi operacionet dhe llogaritë kryhen në bazë të nenit 27 të Rregullores (BE) 480/2014.

3. Kur problemet e zbuluara duket se janë me natyrë sistemi dhe për këtë arsye përbejnë rrezik për operacione të tjera në kuadër të Programit Ndërrajonal IPA Ndërkufitar “Greqi–Shqipëri” 2014–2020, Komiteti i Kontrollit Financiar do të sigurohet që të kryhet shqyrtimi i mëtejshëm, duke përfshirë edhe auditime shtesë ku është e nevojshme, për të përcaktuar shkallën e këtyre problemeve. Auditimet e operacioneve do të lejojnë verifikimin e saktësisë së shumave dhe plotësinë e shpenzimeve përkatëse të përfshira në kërkesat për pagesë.

B. Grupi i Audituesve

1. AA i Programit do të ndihmohet nga një grup audituesish (QSH), i përbërë nga një përfaqësues i secilit vend pjesëmarrës në Program dhe një anëtar zëvendësues, që kryen detyrat e përcaktuara në nenin 127 të Rregullores (BE) 1303/2014. Qeveria e Shqipërisë do të kryesohet nga Autoriteti i Auditimit të Programit në bazë të nenit 25, pjesa 2, e Rregullores (BE) 1299/2013. Secili vend pjesëmarrës do të jetë përgjegjës për auditimet e kryera në territorin e tij.

2. Përfaqësuesit e secilit vend pjesëmarrës në Program do të jenë përgjegjës për sigurimin e elementeve faktike në lidhje me shpenzimet në territorin e tij, që kërkohen nga autoriteti i auditimit për të kryer vlerësimin e tij.

Neni 9

Parregullsitë dhe përgjegjësia financiare

1. Sipas nenit 122 (2) të Rregullores (BE) 1303/2013, AM-ja, gjatë zbatimit të programit dhe monitorimit të zbatimit të projekteve, në përputhje me dispozitat e përcaktuara në kontratat e subvencioneve, ashtu si vendet pjesëmarrëse në Program, do të parandalojë, zbulojë dhe korrigojë parregullsitë. Në varësi të llojit të parregullsisë së zbuluar dhe progresit të zbatimit të një projekti, dispozitat përkatëse të kontratës së subvencionit janë bërë për të minimizuar ndikimin e parregullsisë. AM-ja po ashtu si dhe vendet pjesëmarrëse do të ri-marrë shumat e paguara padrejtësisht, së bashku me interesin për pagesat e vonuara dhe duhet të njoftojë AM-në, në rastin e fundit, sa më shpejt që të jetë e mundur. Vendet pjesëmarrëse do të njoftojnë Komisionin për parregullsitë që i kalojnë 10.000 euro të kontributit nga IPA II dhe do ta mbajnë atë të informuar për ecurinë e konsiderueshme në lidhje me procedurat administrative dhe ligjore. Parregullsitë që kanë lidhje me Programin do të raportohen nga vendi pjesëmarrës, të cilit i janë paguar shpenzimet nga përfituesi gjatë zbatimit të operacionit. Vendi pjesëmarrës do të informojë autoritetin menaxhues, autoritetin certifikues për Programin dhe autoritetin e auditimit.

2. Sipas nenit 46 (6) të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) 447/214 dhe nenit 27 (2) të Rregullores (BE) 1299/2013 AM/AC-ja sigurohet që çdo shumë e paguar si pasoje e një parregullsie është kthyer nga përfituesi kryesor ose përfituesit nëse është specifikuar kështu në kontratën e subvencionimit dhe marrëveshjen e partneritetit. Nëse mund të jetë rasti, AM / AC-ja mund të mbajë çdo shumë nga aplikimet e ardhshme të pagesave të përkohshme. Çdo përfitues që merr pjesë në operacion do të jetë përgjegjës në rast të ndonjë parregullsie me shpenzimet që ka deklaruar. Nëse nuk është specifikuar ndryshe në kontratë e subvencionit dhe marrëveshjen e partneritetit, përfituesit do t'i kthejnë përfituesit kryesor të gjitha shumat e paguara padrejtësisht.

3. Nëse përfituesi kryesor nuk arrin të sigurojë bërjen e pagesës nga përfituesit e tjerë, ose në qoftë se AM/AC-ja nuk ka arrin të sigurojë shlyerjen e pagesës nga përfituesi kryesor ose nga përfituesit, nëse përshkruhet kështu në kontratën e subvencionit dhe marrëveshjen e partneritetit, vendi pjesëmarrës, në territorin e të cilit është vendosur përfituesi në fjalë, do të rimbursojë AM/AC-në për çdo shumë që i është paguar tepër atij përfituesi, në një llogari të caktuar të parashikuar sipas ligjit grek. AM-ja në bashkëpunim me AC-në do të jetë përgjegjës për rimbursimin e shumave në fjalë në buxhetin e përgjithshëm të Bashkimit.

4. Sipas nenit 143, paragrafi 1, të Rregullores (BE) 1303/2013, vendet pjesëmarrëse do të jenë përgjegjëse

në radhë të parë për hetimin e parregullsive dhe për të bërë korrigjimet e nevojshme financiare dhe ndjekjen e kthimit të pagesave. Në rastin e një parregullsie të sistemit, vendet pjesëmarrëse do ta shtrijnë hetimin përkatës për të mbuluar të gjitha operacionet që mund të jenë prekur.

5. AM-ja do të bëjë korrigjimet financiare që kërkohen në lidhje me parregullsitë individuale ose të sistemit të zbuluara në operacionet apo në Program sipas auditimeve të çdo niveli. Korrigjimet financiare do të përbëjnë anulimet e të gjithë ose të një pjese të kontributit publik të një operacioni apo të Programit. AM-ja do të marrë parasysh natyrën dhe seriozitetin e parregullsive dhe humbjen financiare të fondeve IPA II dhe do të bëjë një korrigjim proporcional. Korrigjimet financiare duhet të regjistrohen në llogaritë e mbajtura nga AM-ja për vitin financiar në të cilin është vendosur anulimi.

6. AM-ja do t'u ofrojë autoriteteve përkatëse kombëtare të gjitha dokumentet përkatëse për të lehtësuar kthimin e shumave të paguara padrejtësisht nga përfituesit që ndodhen në territorin e tyre.

7. Në rastin e korrigjimeve financiare të vendosura nga AM-ja ose Autoriteti i Auditimit ose Komisioni, metoda e ndarjes së detyrimeve midis vendeve pjesëmarrëse, në rast se detyrimet nuk mund t'i caktohen një vendi të caktuar, do të bëhen në bazë të preventivit të normës specifike të gabimit me popullsinë e përfituesve të projektit për çdo vend që mund të preket.

8. Kontributi i anuluar i IPA II, në përputhje me dispozitat e sipërpërmendura, mund të ripërdoret nga vendet pjesëmarrëse brenda Programit, me kusht që kontributi i anuluar nuk mund të ripërdoret për asnjë operacion që ka qenë objekt korrigjimit ose, kur një korrigjim financiar është bërë për një parregullsi sistemi, për asnjë operacion të prekur nga parregullsia e sistemit.

9. Një korrigjim financiar nga Komisioni nuk do të paragjykojë detyrimin e Greqisë për ndjekjen e rikuperimit (kthimit të pagesave) sipas nenit 143 (2) të Rregullores (BE) 1303/2013 dhe për të rimarrë ndihmën shtetërore në kuptimin e nenit 107 (1) të Traktatit për Funkcionimin e Bashkimit Evropian (TFEU) dhe në bazë të nenit 14 të Rregullores së Këshillit (KE) nr. 659/1999.

10. Pas rikuperimit, AM-ja në bashkëpunim me AC-në shlyen pagesat e parregullta të kthyera, së bashku me interesin e marrë për shkak të pagesës së vonuar, duke zbritur shumat në fjalë nga pasqyra e tij e ardhshme e shpenzimeve dhe kërkon pagesë nga Komisionin Evropian, ose në qoftë se kjo është e pamjaftueshme, duke kërkuar një rimbursim në BE.

Neni 10

Rregullat e ligjshmërisë

Vendet pjesëmarrëse të bien dakord për rregullat e përbashkëta të ligjshmërisë, siç përcaktohet në thirrjet për projekt propozime, të miratuara nga KPM-ja dhe në përputhje me dispozitat e Rregullores së Deleguar të Komisionit (BE) 481/2014.

Neni 11

Dispozita përfundimtare

1. Kjo Marrëveshje do të rregullohet nga ligji i Republikës së Greqisë. Në rast se lindin ndryshime që nuk mbulohen nga kjo marrëveshje, palët bien dakord për të gjetur një zgjidhje miqësore dhe të pranueshme nga të dyja palët. Nëse palët nuk arrijnë ta bëjnë këtë, të gjitha mosmarrëveshjet që lindin në lidhje me këtë marrëveshje do të zgjidhen nga gjykatat kompetente të cilat kanë juridiksion në Greqi.

2. Vendet pjesëmarrëse marrin përsipër përgjegjësinë për të mbështetur AM-në, AC-në, AA-në dhe SP-në në përpjekjet e tyre për zbatimin sa më të mirë të programit dhe për përmbushjen e detyrat të tyre në përputhje me këtë marrëveshje.

3. Nëse ndonjë dispozitë e kësaj marrëveshjeje do të bëhet tërësisht ose pjesërisht joefektive ose e pavlefshme, të gjitha dispozitat e tjera mbeten të vlefshme. Palët në këtë marrëveshje marrin përsipër detyrimin për të ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme për të ndryshuar, nëse është e mundur, pjesën e kësaj marrëveshjeje që është prekur.

4. Ndryshimet në këtë marrëveshje nga palët duhet gjithmonë të bëhen me shkrim dhe në marrëveshje midis vendeve pjesëmarrëse.

5. Gjuha zyrtare e Programit është anglishtja. Përveç gjuhës angleze, gjuha greke dhe shqipe, pasi gjuhët kombëtare të vendeve pjesëmarrëse, konsiderohen si gjuhë pune. Komunikimi me shkrim ndërmjet Autoritetit Menaxhues, Autoritetit Certifikues, Autoritetit të Auditimit, Sekretariatit të Përbashkët dhe vendeve pjesëmarrëse zhvillohen në gjuhën angleze.

6. Kjo marrëveshje për zbatimin e Programit Ndërrajonal IPA Ndërkufitar "Greqi-Shqipëri" 2014–2020 do të nënshkruhet nga përfaqësuesit e Ministrisë së Ekonomisë, Zhvillimit dhe Turizmit të Republikës Greke dhe Ministrisë së Integritimit Evropian të Republikës së Shqipërisë,

Neni 12
Hyrja në fuqi

Kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi ditën që do të nënshkruhet nga pala e fundit.

Kjo marrëveshje është pjesë e Marrëveshjes Trepalëshe të Financimit të Programit Ndërrajonal IPA Ndërkufitar “Greqi–Shqipëri” 2014–2020 si “SHTOJCA V”.

Kjo marrëveshje hartohet në tri kopje.

Ministria e Zhvillimit Ekonomik dhe Turizmit:

Emri dhe funksioni i personit që ka të drejtën për të përfaqësuar Ministrinë e Ekonomisë, Zhvillimit dhe Turizmit të Republikës së Greqisë, si shtet anëtar pjesëmarrës në Program:

Vendi, data: _____

Nënshkrimi: _____

Ministria e Integritimit Evropian:

Emri dhe funksioni i personit që ka të drejtën për të përfaqësuar Ministrinë e Integritimit Evropian, të Republikës së Shqipërisë, si Shtet Anëtar pjesëmarrës në Program:

Znj. Klajda Gjoshaj

Ministre e Integritimit Evropian, Koordinate KOMBËTARE IPA

Vendi, data: Tiranë, më _____

Nënshkrimi: _____

Programi i Bashkëpunimit Ndërkufitar Shqipëri-Greqi 2014–2020 Interreg IPA II

CCI: 2014TC16I5CB010

CCI	2014TC16I5CB010
Titulli	Programi i Bashkëpunimit Ndërkufitar “Shqipëri-Greqi 2014–2020” Interreg IPA II
Versioni	2.0
Viti i parë	2014
Viti i fundit	2020
Në fuqi nga data	1 janar 2014
Në fuqi deri me datë	31 dhjetor 2022
Numri i vendimit të KE-së	C (2015) 5482
Data e vendimit të KE-së	30 korrik 2015
Numri i ndryshimit të MS-së	
Data e ndryshimit të MS-së	
Data e hyrjes në fuqi të vendimit për ndryshimin	
Zona e nivelit të III NUTS, ose zonat ekuivalente jo- MS, të mbuluara nga programi i bashkëpunimit ndërkufitar.	EL131 (Grevena) EL132 (Kastoria) EL134 (Follorina) EL211 (Arta) EL212 (Thesprotia) EL213 (Janina) EL214 (Preveza) EL221 (Zakynthos) EL222 (Korfuzi) EL223 (Kefallinia) EL224 (Lefkada) AL031 (Berat) AL033 (Gjirokastër) AL034 (Korçë)

Akronimet, lista e shkurtimeve

Shkurtimet	Përshkrimi
CBC -BNK	Bashkëpunimi ndërkufitar
CLLD	Zhvillimi Lokal i Drejtuar nga Komuniteti
CSF -KMK	Korniza Mbështetëse e Komunitetit
EC - KE	Komisioni Evropian
ERDF -FEZhR	Fondi Evropian për Zhvillim Rajonal
ESIF -FSIE	Fondet e Strukturimit dhe Investimit Evropian
EU- BE	Bashkimi Evropian
FLC - NPK	Niveli i parë i kontrollit
GDP -PBB	Prodhimi i Brendshëm Bruto
GVA -VShB	Vlera e Shtuar Bruto
HRST - BNjShT	Burimet Njerëzore në Shkencë dhe Teknologji
ICT - TIK	Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit
IPA - IAP	Instrumenti i Ndihmës së Parahyrjes
ISCED - KSNA	Klasifikimi Standard Ndërkombëtar i Arsimit
ITI - IIT	Investimi i integruar territorial
JMC -KPM	Komiteti i Përbashkët i Monitorimit
JSC-KPD	Komiteti i Përbashkët Drejtues
JS- SP	Sekretariati i Përbashkët
LPs -PK	Partnerët kryesues
MA -AM	Autoriteti Menaxhues
MIS -SMI	Sistemi i menaxhimit të informacionit
NGO -OJQ	Organizatë joeveritare
NIPAC –KK IPA	Koordinatori Kombëtar i IPA-së
NSRF -KRSK	Korniza e Referencës Strategjike Kombëtare
NUTS -ENjTS	Emërtesa e Njërive Territoriale për Statistikat
CP -PB	Programi i Bashkëpunimit
OS -SF	Struktura e Funksionimit
PTF -GPP	Grupi Programues i Punës
R&D - KZH	Kërkimi dhe Zhvillim
RES - BRE	Burimet e Energjisë së Rinovueshme
SMEs - NVM	Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme
Analiza SWOT	Analiza e Pikave të Forta, Dobësive, Mundësive, Kërcënimeve
TAP -GTA	Gazsjellësi Trans Adriatik
UNDP -PZhKB	Programi për Zhvillim i Kombeve të Bashkuara
TFEU -TFBE	Traktati mbi Funksionimin e Bashkimit Evropian

SEKSIONI 1. Strategjia për kontributin e programit të bashkëpunimit ndaj prioriteteve të përzgjedhura tematike dhe Marrëveshja përkatëse e Partneritetit dhe dokumentet strategjike të vendit

1.1 Strategjia për kontributin e programit të bashkëpunimit ndaj prioriteteve të përzgjedhura tematike dhe Marrëveshja përkatëse e Partneritetit dhe dokumentet strategjike të vendit.

1.1.1 Përshkrimi i strategjisë së programit të bashkëpunimit për të kontribuar në prioritetet e zgjedhura tematike dhe të Marrëveshjes përkatëse të Partneritetit dhe dokumenteve strategjike të vendit.

HYRJE

Gjatë periudhës së programimit 2014–2020, BE-ja ka prezantuar tri prioritete që përforcojnë njëra jetrën për të drejtuar të gjitha programet e financuara nga BE-ja: Rritja e mençur, rritja e qëndrueshme dhe rritja përfshirëse. Në këtë kontekst, Instrumentit për Ndihmën e Paraanëtarësimit II (IPA II) i është e përkushtuar mbështetjes së përfituesit nga fusha të pranueshme në:

- reformat politike;
- zhvillimi ekonomik, social dhe territorial;
- rritjen e mençur, të qëndrueshme dhe përfshirëse;
- kërkimin shkencor, zhvillimin teknologjik dhe kapacitetin e ndryshimit; si dhe
- në integrimin rajonal dhe bashkëpunimin territorial.

Programi Interreg IPA II për bashkëpunimin ndërkufitar Greqi–Shqipëri 2014–2020, është rezultat i një procesi të programimit të udhëhequr nga “Komiteti i Përbashkët programimit” i themeluar për përgatitjen e programit për bashkëpunim ndërkufitar Interreg IPA II.

Strategjia e përgjithshme e Programit Interreg IPA II për bashkëpunimin ndërkufitar Greqi–Shqipëri 2014–2020, është:

“Për të gjetur ekuilibrin midis zhvillimit të qëndrueshëm rajonal dhe thellimin e bashkëpunimit ndërkufitar mes popullatës dhe institucioneve vendore rajonale, në përputhje me BE-në dhe politikat kombëtare, me qëllim trajtimin sfidave të përbashkëta përmes ndërhyrjeve të përbashkëta”

Prioritetet e programit të zgjedhur nga komisioni i programimit të përbashkët (KPP), në bazë të aneksit III të Rregullores IPA II (BE) nr. 231/2014, përfshijnë:

- Prioritetet tematike (c). Promovimi i transportit të qëndrueshëm, rrjetet e shërbimit të informacionit dhe komunikimit (IC) dhe investimet ndërkufitare të sistemeve të ujit, mbeturinave dhe energjisë dhe lehtësirat.

- Prioritet tematike (b). Mbrojtja e mjedisit dhe promovimin e adaptimit ndaj ndryshimeve klimatike dhe zbutjen, parandalimin e rrezikut dhe menaxhimit

- Prioritet tematik (d). Nxitja e turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore

- Prioritet tematik (g). Rritja e konkurrencës në mjedisin e biznesit dhe zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (NVM), tregtia dhe investimet

Arsyetime për zgjedhjen e këtyre prioritetëve tematike dhe nevojat/ sfidat e zonës ndërkufitare së cilës i drejtohen janë përshkruar më poshtë.

ZONAT PËRFITUESE

Zona ndërkufitare përfituese shtrihet nga deti Jon në liqenet e Prespës dhe përfshin:

- njësitë rajonale të Grevenës, Kosturit, Follorinës, Artës, Thesprotia, Janinës, Prevezës, Zakynthos, Kerkyrës, Kefallinias dhe Lefkadës në Greqi; dhe

- qarkun¹ e Vlorës, qarkun e Gjirokastrës, qarkun e Korçës dhe qarkun e Beratit në Shqipëri.

Përfituesit nga Njësia Rajonale e Kozanit në Greqi, do të jenë përfitues sipas rregullit të fleksibilitetit siç përcaktohet në nenin 44 (2b) të Rregullores (BE) nr. 447/2014, “shuma totale e ndarë në kuadër të programit të bashkëpunimit ndërkufitar për operacionet e vendosura jashtë zonës së Programit nuk e kalon 20% të mbështetjes nga Bashkimi në nivel Programi”.

Programi Interreg IPA II për bashkëpunimin ndërkufitar Greqi–Shqipëri 2014–2020 është ilustruar në hartën e mëposhtme:

Harta 1: Zona përfituese Greqi–Shqipëri 2014–2020

¹ Distrikt

Zona ndërkufitare përfituese është përcaktuar në përputhje me rregullat e IPA II të përcaktuara në Rregulloren e BE-së nr. 231/2014, ku vetëm emërtesa e njërive territoriale për statistikat (NUTS) III rajonet përfitojnë nga programet e bashkëpunimit ndërkufitar të referuar në pikën (a) të nenit 27, pa rënë ndesh me rregullimet e mundshme të nevojshme për të siguruar koherencën dhe vazhdimësinë me programet e 2007–2013.

Zona ndërkufitare përfituese mbulon një sipërfaqe prej 28,526 km², nga këto 17.445 km² për zonën ndërkufitare të Greqisë dhe 11.081 km² për zonën ndërkufitare të Shqipërisë, me një popullsi të përgjithshme prej 1,339,804 banorë, prej të cilëve 729.687 banorë nga zona ndërkufitare e Greqisë dhe 610.117 banorë nga zona ndërkufitare e Shqipërisë. Të dhënat janë nga regjistrimi i vitit 2011.

Kuadri më i gjerë e Referimit Strategjik

Korniza e gjerë strategjike me të cilën pajtohet programi i bashkëpunimit ndërkufitar “Greqi-Shqipëri 2014–2020” IPA II, përbëhet nga dy strategji gjithëpërfshirëse me rëndësi evropiane dhe dy dokumente strategjike me rëndësi kombëtare për të dyja vendet pjesëmarrëse.

Strategjia e Evropës 2020

Strategjia dhjetëvjeçare e zhvillimit të Bashkimit Evropian “Evropa 2020” nuk është vetëm një mjet për trajtimin e krizës së fundit ekonomike, e cila ende ndikon shumë në ekonominë evropiane, por ka për qëllim të trajtojë mangësitë e modelit të zhvillimit të BE-së dhe të krijojë kushtet e nevojshme për një rritje të mençur, të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse.

Programi Interreg IPA II për bashkëpunimin ndërkufitar “Greqi-Shqipëri 2014–2020” kontribuon në arritjen e objektivave kryesorë për rritje të zgjuar, zhvillimit të qëndrueshëm dhe rritje gjithëpërfshirëse si vijon:

- Rritja e zgjuar: duke mbështetur ndërtimin e infrastrukturës së transportit dhe informacionit dhe përdorimin e teknologjisë së komunikimit, infrastrukturës së biznesit dhe të të shërbimeve të biznesit, si dhe zhvillimin e turizmit - që është një sektor kyç për të gjitha sistemet ndërkufitare produktive.

- Rritja e qëndrueshme: duke mbështetur ndërtimin e infrastrukturës së menaxhimit të ujit dhe mbeturinave dhe duke promovuar mbrojtjen e mjedisit, përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike dhe parandalimin e riskut, përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe shfrytëzimin e burimeve të rinovueshme të energjisë (BRE).

Rritja gjithëpërfshirëse mbështetet vetëm indirekt, pasi nuk ka asnjë objektiv specifik që ka të bëjë me integrimin social, si dhe çështje të burimeve njerëzore. Në vend të kësaj, programi miraton mënyrën që këto çështje të trajtohen përmes promovimit aktiv të rritjes ekonomike.

Strategjia e BE-së për rajonin e Adriatikut dhe Jonit

Strategjia e BE-së për rajonin e Adriatikut dhe Jonit është një nga tri strategjitë² makrorajonale të BE-së. Strategjia e propozuar, e cila fokusohet në fushat e interesit makrorajonal të ndërsjellë me rëndësi të madhe për vendet e Adriatikut dhe Jonit, përbëhet nga 4 shtylla tematike:

- lëvizje të reja detare dhe rritje e rëndësisë detare;
- lidhja e rajonit;
- ruajtja, mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë së mjedisit;
- rritja e atraktivitetit rajonal
- strategjia, gjithashtu, përkufizon dy tema të ndërlidhura, të cilat përcaktojnë secilën prej shtyllave:
- kërkimet, risitë dhe zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (NVM): dhe
- ngritja e kapaciteteve.

Marrëveshja e Partneritetit për Greqinë për periudhën 2014–2020

Prioritetet kryesore të financimit për Greqinë sipas Marrëveshjes³ së miratuar e Partneritetit Grek 2014–2020 janë si më poshtë:

- Promovimi i bizneseve konkurruese dhe kërkimi i tregjeve të jashtme, me një fokus në cilësi, risi dhe rritje të shtuar të vlerave.

- Zhvillimi dhe vlerësimi i aftësive të burimeve njerëzore; nxitja e përfshirjes aktive sociale.
- Mbrojtja e mjedisit; kalimi në një ekonomi me mjedis miqësor.
- Zhvillimi, modernizimi dhe plotësimi i nevojshëm për infrastrukturën e zhvillimit socio-ekonomik.
- Reforma administrative për një administratë publike dhe vendore efikase.

Dokumentet, gjithashtu, fokusohet në zgjedhje të veçanta strategjike, të cilat përfshijnë si më poshtë:

² Dy të tjerat janë për [Strategjinë e BE-së për Rajonin e Detit Balltik \(EUSBSR\)](#) dhe [Strategjinë e BE-së për Rajonin e Danubit \(EUSDR\)](#).

³ Të miratuara zyrtarisht.

- Prioritet do t'u jepet ndërhyrjeve në turizëm, energji dhe industrinë agroushqimore.
- PA 2014–2020 do të mbështesë në mënyrë aktive programin e reformave kombëtare duke u fokusuar në përmirësimet institucionale.

Për Programin Ndërkufitar të Bashkëpunimit “Greqi–Shqipëri 2014–2020” Interreg IPA II, Marrëveshja e Partneritetit identifikon tri prioritete orientuese:

- Infrastrukturën për lëvizshmëri ndërkufitare.
- Promovimin e zhvillimit ekonomik dhe mbështetjen e turizmit.
- Kursim të energjisë dhe promovim të përdorimit efektiv të burimeve.

Duke pasur parasysh çështjet parësore të programit ndërkufitar IPA GR-AL dhe karakteristikat e zonave përfituese të programit, zona, të cilat, gjithashtu, përfshijnë një pjesë të zonave përfituese të strategjisë makrorajonale, vëmendje do t'u kushtohet aktiviteteve që plotësojnë objektivat e strategjisë makrorajonale, që mund të jenë të lidhur me aktivitetet korresponduese të programeve të tjera të rajonit apo programe ndërkufitare dhe kanë referenca në Planin e Veprimit dhe Komunikimit të strategjisë makrorajonale EUSAIR.

Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit të Shqipërisë

Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit mes Shqipërisë dhe BE-së hyri në fuqi në prill 2009. Në tetor 2012, Komisioni rekomandoi që Shqipërisë t'i jepet statusi i kandidatit që ajo t'i nënshtrohet plotësimi të masave kyçe në fushat e reformës gjyqësore dhe të administratës publike dhe rishikimin e rregullave parlamentare e procedurës.

Në fillim të marsit 2014, Shqipëria paraqiti një plan, që përshkruan përpjekjet afatmesme të Shqipërisë në përmbushjen e prioriteteve kyçe për hapjen e negociatave për anëtarësim. Statusi i vendit kandidat u dha më 27 qershor, 2014 - nën Presidencën e Greqisë, pas një vlerësimi pozitiv nga shërbimet e Komisionit më 4 qershor 2014⁴.

Deri më tani Shqipëria ka përfituar nga IPA-ja. Gjatë periudhës 2007–2013, BE-ja ka ndarë një total prej rreth 10,8 milionë euro për “Orogramin ndërkufitar IPA Greqi-Shqipëri 2007–2013”.

Dokumentet e Strategjisë orientuese të IPA II për Shqipërinë për periudhën 2014–2020⁵

Dokumentet e Strategjisë orientuese të IPA II për Shqipërinë për periudhën 2014–2020 janë miratuar në gusht të vitit 2014. Ky dokument strategjik përcakton prioritetet për asistencën financiare të BE-së për periudhën 2014–2020 për të mbështetur Shqipërinë në rrugën e saj drejt anëtarësimit, në vendosjen e objektivave domethënës dhe realistë, duke identifikuar veprimet dhe aktorët kryesorë, duke përshkruar rezultatet e pritura, duke treguar se si do të matet dhe monitorohet progresi dhe duke përcaktuar ndarjet orientuese financiare. Fushat kryesore të politikave të financimit dhe sektorët për Shqipërinë janë si më poshtë:

a) Reformat në përgatitjen për anëtarësim në BE

- Demokracia dhe qeverisja;
- Sundimi i ligjit dhe të drejtat themelore.

b) Zhvillimi socio-ekonomik dhe rajonal

- Mjedisi;
- Transporti;
- Energjia.

- Konkurrenca dhe risia

c) Punësimi, politikat sociale, edukimi, promovimi i barazisë gjinore dhe zhvillimi i burimeve njerëzore

- Arsimi, punësimi dhe politikat sociale

d) Zhvillimi rural dhe bujqësorë

Mënyra e zhvillimit territorial (ABD)

Mënyra e zhvillimit territorial është zhvilluar nga Programi për Zhvillim i Kombeve të Bashkuara (UNDP) dhe bashkëjeton me metodat e tjera të zhvillimit, të tilla si:

“Vendi i bazuar” ose “zona e bazuar”. ABD-ja synon zonat gjeografike specifike në një vend, të karakterizuar nga një problem i caktuar i zhvillimit kompleks, përmes një metode⁶ të integruar, përfshirëse, pjesëmarrëse dhe fleksibël. Projektet e përgatitura në bazë të qasjes së zhvillimit të zonës së bazuar për të lehtësuar rritjen e qëndrueshme, zonat gjeografike të përcaktuara në rajonet ndërkufitare në Ballkanin Perëndimor, zona të veçanta rurale që karakterizohen nga probleme të veçanta zhvillimore komplekse, mund të konsiderohen për financim sipas këtij programi bashkëpunimi ndërkufitar. Do të llogariten edhe

⁴ Bruksel, 4 qershor 2014 COM (2014) 331 finale

⁵ Lehtësimi në zonën e bazuar të qasjes së zhvillimit në zonat rurale në vëllimin 1 të Ballkanit Perëndimor: Raporti kryesor, KE 2012

⁶ Lehtësimi i një qasjeje të zhvillimit të zonës bazohet në rajonet rurale në Ballkanin Perëndimor “Vëllimi 1: kryesore Raporti, KE 2012

punët paraprake të bëra tashmë në zonën ndërkufitare që mbulon ish-Republikën Jugosllave të Maqedonisë, Greqinë dhe Shqipërinë.

Politika / strategji të tjera të nivelit të BE-së të përshtatshme për zonat përfituese

Direktiva Kuadër e Strategjisë Detare të BE-së 2008/56 / EC, (MSFD) synon mbrojtjen e mjedisit detar të gjithë Evropën. MSFD-ja u miratua, në qershor 2008 dhe është komponent mjedisor i Politikës së Integruar Detare të Evropës. Direktiva përcakton një objektiv të “gjendjes së mirë të mjedisit”, i cili duhet të arrihet në ujërat detare të BE-së deri në vitin 2020 dhe përbëhet nga 11 përshkrues: biodiversiteti, llojet jovendase, popullata e specieve komerciale, struktura e ushqimit detar, eutrofikimi, integriteti i shtratit të detit, ndryshimet topografike, ndotësit, ndotësit e ushqimit të detit, mbetjet detare, energjia dhe zhurma.

Më 18 dhjetor 2013, Komisioni Evropian miratoi një paketë të re politikash për ajrin e pastër, për të zvogëluar ndotjen e ajrit.

Tërësia e masave mjedisore bënë që të përditësohej legjislacioni ekzistues dhe të reduktuhej më tej emetimi i dëmshëm nga industria, trafiku, centralët e energjisë dhe bujqësia, me qëllim reduktimin e ndikimit të tyre në shëndetin e njeriut dhe mjedisin. Ndotësit më të mëdha ajrorë të përfshirë në paketë, janë: lënda pluhur, ozoni në nivelin e tokës, dyoksidi i squfurit, oksidet e azotit, amoniaku, komponimet organike të paqëndrueshme dhe metani. Paketa e politikave të ajrit të pastër përfshin:

- një program për ajër të pastër për Evropën, që përcakton objektivat e rinj të përkohshëm për uljen e ndikimit në shëndet dhe mjedis deri më 2030;

- një direktivë të rishikuar kombëtare të emetimit të kufijve, që përmban kufijtë e përditësuar kombëtar për gjashtë ndotësit kryesorë të ajrit (PM, SO₂, NO_x, VOCs, NH₃ dhe CH₄) për vitin 2020 dhe 2030;

- një direktivë të re Impiantet Mesatare të Djegies 1 dhe 50 MWth;

- një propozim për ratifikimin e ndryshuar të Protokollit të Gotenborgut sipas Konventës së UNECE 1979 për ndotjen e ajrit në rreze të gjatë ndërkufitare.

NEVOJAT DHE SFIDAT NDËR-KUFTARE

Kushtet aktuale dhe nevojat në zonën ndërkufitare janë si më poshtë⁷:

Demografia dhe modelet hapësinore, migrimi

Sipas të dhënave të regjistrimit 2011, popullsia totale në zonën kufitare përfituese ka rënë gjatë dekadës së fundit (2001–2011) me rreth 8%. Të vetmet rajone NUTSIII me “shtim të popullsisë neto” janë në pjesën bregdetare greke dhe përfshijnë Janinën dhe 4 Ishujt e Jonit: Korfuzin, Lefkaden, Kefallinian dhe Zakynthos. Rajonet me humbjet më të mëdha nga regjistrimi i popullsisë janë në pjesën shqiptare, Berati dhe Gjirokastra, me një rënie 27% dhe 36% përkatësisht.

Demografia shqiptare ka shfaqur luhatje të ndjeshme gjatë tranzicionit në ekonominë e tregut (d.m.th. pas vitit 1989). Një nga ndryshimet më të rëndësishme ka qenë rritja e lëvizjes së popullsisë, siç manifestohet nga flukset e mëdha migratore të jashtme dhe të brendshme. Gjatë viteve 1989–2001, është llogaritur se 1/5 e popullsisë u largua nga vendi, një fenomen që ka vazhduar gjatë 2001–2011 me një ritëm pak më të ulët (16% e popullsisë së përgjithshme emigroi).

Vendet më të rëndësishme të destinacionit ishin Greqia dhe Italia, me 43% dhe 47% të totalit të emigrantëve përkatësisht. Në anën tjetër, të dhënat e regjistrimit zbuluan se një numër i madh, rreth 5% e popullsisë së përgjithshme, u riatdhesua në mes të 2001-s dhe 2011-s. Arsyeja kryesore për këtë rikthim ishte mungesa e punësimit jashtë vendit (Fondi i Zhvillimit IOM, 2013 Kthimi i emigrantëve dhe riintegrimi në Shqipëri) që ka shumë të ngjarë të ketë lidhje me krizën e fundit ekonomike globale. Edhe pse shumica e emigrantëve që kthehen u vendosën në komunitetet e tyre të origjinës, shpesh kthimi ishte i lidhur me lëvizjet e brendshme migruese. Për zonat përfituese ndërkufitare, lëvizjet më të rëndësishme të migrimit të brendshëm, të dokumentuara nga 2011-a të dhënave të regjistrimit, ishin:

- nga Berati, Gjirokastra dhe Korça në kryeqytetin e vendit, Tiranë (përkatësisht 7,3%, 10,1% dhe 5,5% e popullsisë së vitit 2001). Rrjedha e migrimit nga Vlora në Tiranë ka qenë dukshëm më e ulët (3,5%);

- nga Berati, Gjirokastra dhe Vlora në rajonin fqinj të Fierit (përkatësisht 2,2%, 3,2% dhe 1,9%), një zonë e rëndësishme industriale;

- nga Berati, Gjirokastra dhe Korça në Durrës, qendra e dytë më e madhe urbane në Shqipëri

⁷ Në mënyrë që të ketë një bazë të përbashkët statistikore për të dyja palët (greke dhe shqiptare), në përbërje të zonave përfituese, janë përdorur statistikat zyrtare për të njëjtin vit reference. Kujdes është bërë për të përdorur të dhënat më të fundit të mundshme.

(përkatësisht 2,3%, 1,4% dhe 1,0%); dhe

- nga Korçë në Elbasan, një nga qendrat e mëdha urbane në Shqipërinë Qendrore (1,2% e popullsisë).

Rajonet që regjistruan humbjet më të mëdha të numrit të popullsisë nga migrimi i brendshëm ishin Gjirokastra dhe Berati, me përkatësisht 21% dhe 16% rënie të popullsisë.

Në zonën ndërkufitare greke, rëniet e popullsisë ishin marginale dhe varionin nga 0,2% (Follorina) deri në 5,4% (Grevena) dhe përqendroheshin në zonat e rrethinave. Ato ishin të lidhura kryesisht me tendencën afatgjatë të migrimit të brendshëm të rinjve për në qendrat e mëdha metropolitane të vendit, në kërkim të punësimit. Rajonet e prekura më së shumti nga shpopullimi ishin Grevena dhe Arta.

Përbërja e moshës demografike ndërkufitare vazhdon të shfaqë problemin e rëndë të plakjes. Kuotat e moshës në të dyja vendet, janë përkeqësuar kryesisht për shkak të një reduktimi të popullsisë së re.

Gjeografia dhe mjedisi

Zona përfituese ndërthur një shumëllojshmëri të gjerë të karakteristikave gjeomorfologjike: male të larta, zona kodrinore, lugina dhe fusha të vogla, një linjë të gjatë bregdetare dhe një numër të konsiderueshëm ishujsh të vegjël dhe të mëdhenj, lumenj, liqene dhe laguna. Klima e zonës është e ndikuar nga reliev të ndryshme dhe luhetat nga Mesdheu në zonat bregdetare, në Alpine në brendësi. Ajo karakterizohet nga nivele të larta të reshjeve, qartësisht mbi mesataret kombëtare përkatëse, nga bimësia e pasur, e përbërë kryesisht nga lloje halore dhe fauna e pasur me kafshë si arinj, ujq, dhelpra, drerë dhe rrëqebuj.

Malet e zonës ndërkufitare, malet e Pindit, formojnë një zgjatje të Alpeve Dinarike. Lartësitë shkojnë deri në 2,637 m mbi nivelin e detit (maja e Smolikës, pranë Janinës). Bollëku i burimeve ujore sipërfaqësore e ka bërë zonë një burim të rëndësishëm për hidrocentralet e të dyja vende, edhe pse nuk është shfrytëzuar ende potenciali i plotë. Lumi më i rëndësishëm ndërkufitar është Vjosa (Aoos) dhe dega e tij Drinos, që e ka origjinën nga vargmalet veriore të Pindit dhe rrjedh 70 km përmes territorit grek dhe 190 km përmes territorit shqiptar dhe derdhet në detin Adriatik, në veri të qytetit të Vlorës. Liqeni më i rëndësishëm ndërkufitar është liqeni i Prespës së Madhe me një sipërfaqe prej 281.7 km² e cila është e ndarë midis Shqipërisë (18%), Greqisë (14%) dhe ish-Republikës Jugosllave të Maqedonisë (68%).

Në fushën e mbrojtjes së mjedisit dhe çështjeve ndërkufitare të ujërave të ëmbla ekzistojnë marrëveshjet dypalëshe të bashkëpunimit midis Greqisë dhe Shqipërisë. Burimet kryesore të ndotjes prej burimeve të ujit të zonës ndërkufitare përfshijnë bujqësinë dhe akuakulturën, ujërat e zeza urbane dhe, për palën shqiptare, derdhje karburantesh.

Në fushën e cilësisë së ujit, zbatimi i legjislacionit mbetet në një fazë shumë të hershme në Shqipëri. Mbledhja e centralizuar e ujërave të zeza ekziston vetëm në qytetet e mëdha. Katër impiante të trajtimit të ujërave të zeza janë në funksion, dy nga të cilat, në Pogradec dhe Korçë, janë në zonën ndërkufitare. Ndërsa tri impiante të tjera kanë përfunduar, por ende nuk janë në funksion, duke përfshirë edhe impiantet ndërkufitare në Vlorë dhe në Sarandë. Dy të tjerë janë në ndërtim e sipër dhe disa të tjerë janë duke u projektuar. Investimet aktuale financiare dhe njerëzore nuk janë të mjaftueshme për të siguruar funksionimin e duhur dhe mirëmbajtjen e impianteve ekzistuese të trajtimit të ujërave të zeza, ndërsa kapaciteti i kompanive publike të ujit për të menaxhuar shërbimet bazë në dhënie të sigurt të ujit të pijshëm dhe trajtimin e ujërave të zeza, është i dobët. Ndërkohë, në zonën greke, të gjitha grumbullimet urbane me një popullsi mbi 2.000 banorë, janë të pajisura aktualisht nga sistemet e trajtimit të ujërave të zeza. Ekzistojnë 21 impiante të trajtimit të ujërave të zeza që funksionojnë aktualisht, duke mbuluar 70% të popullsisë së përgjithshme të zonës.

Menaxhimi i mbeturinave mbetet një arsye serioze për shqetësim në Shqipëri. Ndarja e mbetjeve të ngurta ende nuk ka filluar, me pak përjashtime dhe normat e riciklimit janë shumë të ulëta. Komunitat kanë kapacitete shumë të dobëta për menaxhimin e mbeturinave, duke përfshirë edhe destinacionin e fundit.

Shumica e mbeturinave ende hidhen jashtë në mënyrë të pasigurt, në vendgrumbullime të ligjshme dhe të paligjshme ose digjen. Deri më sot, janë vetëm dy vendgrumbullime sanitare në përputhje me standardet e BE-së në përdorim dhe tre të tjerë (një nga të cilat për mbeturinat industriale), janë ndërtuar kohët e fundit, që të gjithë në Shqipërinë e Veriut.

Për këtë arsye, nuk ka vendgrumbullime sanitare në zonën ndërkufitare, por është në proces ndërtimi i një venddepozitimi në Korçë. Ende nuk ka mjedise për mbeturina të rrezikshme, mjekësore dhe inertet e ndërtimit. Për zonën greke, mbeturinat e ngurta menaxhohen në bazë të Planit për Menaxhimin e Mbetjeve të Ngurta Rajonale. Ka 9 venddepozitime sanitare, njëra prej të cilave (venddepozitimi Kerkyrës së Jugut), është ndërtuar kohët e fundit.

Për sa u përket ndryshimeve klimatike, Shqipëria kohët e fundit ka identifikuar 13 instalime të palëvizshme me qëllim implementimin e ardhshëm të sistemit të tregtimit të emetimeve, por aktualisht nuk ka një politikë për klimën dhe strategjinë gjithëpërfshirëse të vendit. Në Greqi, ekziston një Strategji Kombëtare për reduktimin e emetimeve që shkaktojnë efektin serrë që nga viti 2003, ndërsa Plani Kombëtar / Rajonal i Menaxhimi të Rrezikut (në bazë të vendimit 1313/2013 / BE) dhe Plani i detajuar për

Administrimin e Përmblytjeve (nga pellgjet lumore), janë në përpunim⁸. Rrëshqitjet e tokës, zjarret në pyje, përmblytje sezonale dhe ortekët janë rreziqet kryesore natyrore.

Për sa u përket ndotësve⁹ të dëmshëm të ajrit PM10, sipas matjeve në stacionet matëse në Kozani dhe Follorinë, vlera mesatare vjetore e PM10 në vitin 2014 nuk e ka tejkaluar vlerën e kufirit prej 40 mg/m³. Përveç kësaj, vlera mesatare ditore në Kozani nuk e ka tejkaluar vlerën e kufirit prej 50 mg/m³ më shumë se 35 herë në vitin kalendarik, ndërsa nga ana tjetër në Follorinë kjo vlerë e ka tejkaluar 76 herë në vit. Lidhur me NO₂, vlera mesatare vjetore e NO₂ në vitin 2014 nuk e ka tejkaluar vlerën kufi prej 40 mg/m³. Përveç kësaj, vlera mesatare për orë si në Kozani dhe në Follorinë nuk e tejkalon vlerën kufi prej 200 mg/m³, që nuk duhet të tejkalohet më shumë se 18 herë në vit kalendarik. Për sa i përket menaxhimit të burimeve dhe furnizimeve me ujë, në përpunime me direktivën kuadër për ujërat të BE-së (DKU 2000/60/KE) ai është i detyrueshëm¹⁰ për Greqinë. Në përpunime me nenin 18 (Direktiva Kuadër e Ujërave), Komisioni ka publikuar një raport për Parlamentin dhe Këshillin Evropian për zbatimin¹¹ e tij. Janë publikuar¹², gjithashtu, vlerësime specifike për Greqinë. Vlerësimi tregon se lidhur me RBMP-në ka ende të meta të identifikuar në analizën e cilësore, veçanërisht për shkak të mungesës së të dhënave, të administratës publike të centralizuar, dallimet në qasjet metodologjike për analiza financiare dhe autoritete të ndryshme të përfshira në këtë proces.

Shqipëria inkurajohet që të përfitojë nga mjedisi i rrjetit rajonal të klimës së anëtarësimit (ECRAN) dhe grupi i tij i punës 2 - ujë, që është i përqendruar në ofrimin e ndihmës në zhvillimin e planeve të menaxhimit të pellgjeve ujore ndërkufitare. Këto detyra janë të natyrës ndërsektoriale dhe janë zbatuar në bashkëpunim me grupet e tjera punës të themeluara në bazë të Komponentëve Mjedisorë të ECRAN.

Energjia

Në Shqipëri, ka pasur disa përparime në fushën e energjisë. Kapaciteti i prodhimit të energjisë elektrike është përmirësuar me funksionimin që nga shtatori 2012 të impiantit të ri hidro-elektrik të Ashtës (afër kufirit verior). Aktualisht janë 9 impiante hidro-elektrike, vetëm njëra prej të cilave është në zonën ndërkufitare: impianti Bistrica I- (afër Sarandës). Ka pasur disa përmirësime në lidhje me furnizimin me energji, por ende mungon alternimi i burimeve të energjisë elektrike. Shqipëria mbetet e varur nga hidrocentralet dhe është e ndjeshme ndaj kushteve hidrologjike. Në anën ndërkufitare greke ka 12 hidrocentralet të vogla elektrike, por pjesa më e madhe e energjisë elektrike prodhohet nga impiante¹³ termike-elektrike, siç është impianti i Amyndaion në Follorinë.

Ligji shqiptar për energjinë e rinovueshme është miratuar kohët e fundit, por zbatimi i legjislacionit ende mungon, po ashtu edhe legjislacionit për efikasitetin e energjisë. Përveç kësaj, zbatimi i planit të veprimit të efikasitetit të energjisë kombëtare është i vonuar. Si rezultat, nuk ka progres në fushën e burimeve të rinovueshme të energjisë dhe në fushën e kursimit të energjisë në godina. Në anën ndërkufitare greke, burimet e rinovueshme të energjisë janë financuar në të kaluarën nga të dyja nismat, rajonale dhe kombëtare, si dhe veprimeve të kursimit të energjisë për ndërtimin publik, bizneseve dhe të banesave private.

Aksesueshmëria dhe transporti

Për shkak të vendndodhjes gjeografike dhe karakteristikat gjeomorfologjike të vështira, rrethina e zonës ndërkufitare karakterizohet nga një cilësi dhe dendësia e dobët e infrastrukturës. Aksesueshmëria është siguruar kryesisht nga rrjeti rrugor rajonal, i cili ndjek topografinë e luginave të lumenjve dhe shtigjet malore, duke i lënë kështu rajonet e vogla e të thella relativisht të izoluar. Disponueshmëria e rrjetit rrugor është gjithashtu problematike, që lidhet më tepër me stinët, për shkak të borës, reshje dhe / ose përrenjve.

E gjithë infrastruktura e aeroporteve është e vendosur në anën greke të zonës ndërkufitare (Janina, Korfuzi, Kefallinia, Zakynthos dhe Kosturit) dhe kujdesen për të dyja fluturimet, vendore dhe ndërkombëtare (të rregullta dhe charter). Portet detare ekzistojnë në të dyja anët e kufirit, por kryesisht në anën greke. Portet më të rëndësishme ndërkufitare përfshijnë:

- portet e Vlorës dhe Sarandës, në Shqipëri
- portet e Kerkyrës, Igumenicës, Kefallinisë dhe Zakynthos, në Greqi.

Rehabilitimi i infrastrukturës dhe superstrukturës (p.sh., vinçave të ngarkimit) të porteve detare të Vlorës dhe Sarandës do të rrisin bashkëpunimin dhe integrimin në sistemet rajonale të porteve të Evropës dhe Adriatikut. Hekurudha është pothuajse joekzistuese në zonën ndërkufitare, me vetëm një pjesë të vogël që lidh Follorinën me Selanikun, me një rëndësi të papërfillshme në rajon. Së fundi, kontrolli kufitar, duke

⁸ Vlerësimi fillestar i rrezikut dhe harta e përmblytjeve ka përfunduar për të gjithë pellgjet lumore.

⁹ Bruksel, 21.5.2008, direktiva 2008/50 / EC

¹⁰ Bruksel, 23.10.2000, direktiva 2000/60 / EC

¹¹ Bruksel, 14.11.2012, COM / 2012/0670 e fundit

¹² Bruksel, 14.11.2012, SED / 2012/379 e fundit

¹³ 60% e të gjithë energjisë elektrike në Greqi vjen nga lëndët djegëse fosile (50% linjit dhe naftës 10%).

përfshirë edhe objektet dhe pajisjet e vendkalimet kufitare, po përmirësohen vazhdimisht.

Komunikacioni

Greqia dhe Shqipëria kanë bërë përparim të rëndësishëm në lidhjet e telekomunikacionit gjatë viteve të fundit dhe veçanërisht me lidhjet e internetit dhe telefonisë celulare. Në Shqipëri situata është përmirësuar në mënyrë drastike në dekadën 2001–2010, veçanërisht për sa i përket telefonisë celulare, që ka katërfishuar përdorimin e saj nga viti 2002 deri në vitin 2010 dhe përdorimi i internetit (duke përfshirë edhe lidhjet e rrjeteve celulare), i cili është rritur 10-fish nga viti 2005 deri më 2010. Megjithatë, nivelet e pronësisë së kompjuterit dhe lidhjet e internetit në shtëpi mbeten në nivele të ulëta. Lidhja me valë të gjerë (broadband) në Shqipëri është në dispozicion rreth Tiranës dhe në pjesën perëndimore të vendit. Në zonën ndërkufitare situata duket se ndryshon në masë të madhe dhe disa rrethe shfaqen më mirë se statistikisht mesatare kombëtare, si p.sh., Gjirokastra për valë të gjerë (broadband) fikse dhe Berati për valë të gjerë (broadband) internetit) dhe disa më keq, si p.sh. Korça). Megjithatë, të dhënat vijnë nga një “Anketë për Matjen e Standardit Jetësor 2012” dhe mund të jetë e pabesueshme në këtë nivel të grumbullimit gjeografik.

Zonat ndërkufitare greke në përgjithësi në thelb nuk ndryshojnë nga mesataret kombëtare greke në drejtim të përdorimit. Në kushtet e mbulimit të valë të gjerë (broadband), zonat ndërkufitare krahasohen me standardet kombëtare dhe ato të BE-së. Follorina, Kosturi, Korfuzi, Lefkada dhe Zakynthos ofrojnë 100% mbulim standard fiks dhe Kastoria ofron mbulim më të mirë se mesatarja kombëtare për rrjetet e “gjeneratës së ardhshme”. Për këtë arsye, kushtet në fushën e komunikimit në zonën ndërkufitare janë mjaft të ndryshme: pjesa shqiptare ka mbetur prapa në infrastrukturën e nevojshme dhe të teknologjisë më të fundit, ndërsa në pjesën greke sfida thelbësore është përdorimi i infrastrukturës ekzistuese.

Ekonomia

Greqia ishte vendi i parë në Eurozonë që u prek nga kriza ndërkombëtare financiare në fund të viteve 2000, e cila, në kombinim me shkurtimet drastike në shpenzimet publike të rëna dakord si një kusht për shpëtimin fiskal, çoi në nivele të larta të papunësisë. Ekonomia greke u tkurr me 23% midis vitit 2008 dhe 2013.

Por përkundrazi, ekonomia shqiptare ka vijuar rrugën e saj të rritjes, ndonëse me një ritëm më të ngadaltë. Megjithatë, kjo normë mbetet më shumë se 5% në vit, sipas të dhënave zyrtare të Institutit Statistikor Kombëtar të Shqipërisë (INSTAT) dhe mbi 4%, sipas vlerësimeve të organizatave ndërkombëtare (p.sh. Banka Botërore).

Në zonën ndërkufitare:

- Kriza e fundit ekonomike e çoi ekonominë lokale në një recesion në pjesën greke dhe ngadalësoi ritmet e rritjes në pjesën shqiptare. Në zonën ndërkufitare vlera totale e shtuar bruto (GVA) është reduktuar me pothuajse 10% mes 2009-s dhe 2011-s (në pjesën greke ka humbur 12% e totalit të GVA-së, ndërsa pjesa shqiptare u rrit me 8,2%).

- Bujqësia vërtetoi se ishte sektori më i qëndrueshëm i ekonomisë lokale, duke siguruar rritjen e vlerës së shtuar bruto të saj me 3,2%. Qarqet shqiptare janë zonat më dinamike bujqësore (rritja e vlerës së shtuar bruto e tyre arriti në 12,6% në të njëjtën periudhë).

- Ndërtimi është nënsektori më i prekur nga kriza. Veçanërisht u goditën qarqet greke, duke humbur 52,3% të GVA në mes të 2009-s dhe 2011-s, ndërsa qarqet shqiptare pësuan një humbje prej rreth 17%.

Profili ekonomik dhe karakteristikat sipas sektorëve

Profili sektorial i zonave përfituese ndërkufitare, nuk ka pësuar ndryshime të rëndësishme në vitet e fundit. Siç është regjistruar nga INSTAT dhe Eurostat Gross, vlera e shtuar e të dhënave në nivelin e tretë NUTS, me përjashtim të një zgjerimi të lehtë të sektorit terciar, nga 71% i GVA-së në total në vitin 2007 në 74% në vitin 2011), kryesisht në kurriz të sektorit sekondar dhe nënsektorin e ndërtimit, në mënyrë të veçantë, që është pakësuar nga 11% e totalit të GVA-së në vitin 2007 në 4% në vitin 2011).

Zona ndërkufitare greke është dukshëm më pak bujqësore (5,9% e GVA-së në kufirin grek më 2011-n) dhe më shumë të orientuar drejt shërbimit (77,7% e GVA-së në kufirin grek më 2011-n), sesa në zonën ndërkufitare shqiptare (përkatësisht 30,6% dhe 49,3%), ndërsa në sektorin sekondar i vetmi dallim i dukshëm është se Shqipëria është më shumë e orientuar drejt ndërtimit (7,9% e GVA-së, kur në pjesën greke shifra përkatëse është vetëm 4%).

Nuk ka të dhëna të qëndrueshme statistikore që mbulojnë të gjithë zonën ndërkufitare për sektorin turistik, por ajo është konsideruar me rëndësi strategjike.

Së fundi, produktiviteti¹⁴ i përgjithshëm i punës bruto në zonën ndërkufitare është dukshëm më i ulët se AVG EU28, rreth 25% dhe paraqet diferencat e larta midis anës greke me 32,384 euro AVG për punonjës

¹⁴ Përfaqësuar nga raporti i prodhuar GVA mbi numrin e punonjësve.

dhe anës shqiptare me 23,783 euro AVG për punëtor.

Turizmi dhe trashëgimia kulturore

Ndër zonat turistike të zhvilluara janë Ionia Nisia, ku përqendrohen më shumë se 80% e objekteve akomoduese të pjesës ndërkufitare greke, ku vetëm në Korfuz janë përqendruar 53.54%¹⁵ e strehimit dhe bregdeti Epiri ku përqendrohet 16% e pjesës ndërkufitare greke të qendrave të akomodimit.

Në pjesën shqiptare, turizmi nuk është aq i zhvilluar, ashtu siç është treguar nga GVA-ja relativisht të ulët në R1_NACE “Tregtia me shumicë dhe pakicë; hotele dhe restorante; transporti¹⁶”. Pjesa shqiptare llogarit vetëm 7% të GVA-së të prodhuar në zonën ndërkufitare, ndërsa Korfuzi prodhon pothuajse 25% të totalit të GVA-së, Janina afër 20% dhe Zakynthos më shumë se 10%. Tani zonat e Vlorës, Sarandës dhe Beratit janë bërë kohët e fundit popullore, duke tërhequr një numër vazhdimisht në rritje të vizitorëve kryesisht vendas.

Zona ndërkufitare përfituese është e karakterizuar nga trashëgimi kulturore unike dhe të ndryshme që mund të formojnë bazën për zhvillimin e turizmit. Në pjesën shqiptare ka 2 vende në regjistrin e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s dhe 4 në listën paraprake:

- Siti arkeologjik i Butrintit, në afërsi të qytetit të Sarandës, i banuar që nga kohët parahistorike, ka qenë një koloni greke, një qytet romak, fitoi prosperitet nën administrimin bizantin, u pushtua nga venedikasit dhe u braktis përfundimisht në fund të mesjetës, pasi në këtë zonë u formuan kënetat. Vendi aktual arkeologjik është një depo e rrënojave që përfaqësojnë çdo periudhë në zhvillimin e qytetit;

- Qendrat historike të Beratit dhe Gjirokastrës, janë shembuj të mirë-ruajtjes së arkitekturës tipike osmane. Berati përmban një kështjellë, e njohur lokalisht si Kalaja, shumica e të cilës është ndërtuar në shekullin e 13, edhe pse origjina e saj daton që nga shekulli i 4 p.e.s.. Zona e qytetit numëron shumë kisha Bizantine, kryesisht nga shekulli i 13, si dhe disa xhami të ndërtuara gjatë epokës otomane. Gjirokastra përmban një seri të shtëpive të shquara dy-katëshe, të cilat janë ndërtuar në shekullin e 17. Qyteti, gjithashtu, ruan një pazar, një xhami e shekullit të 18-të dhe dy kisha të së njëjtës periudhë.

Në pjesën ndërkufitare greke ka një vend në Regjistrin e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s (dhe 5 në listën paraprake):

- Qyteti i vjetër i Korfuzit, në ishullin e Korfuzit, është i vendosur në një pozicion strategjik në hyrje të detit Adriatik dhe i ka rrënjët e saj në shekullin e 8 p.e.s.

Të tria kalatë e qytetit, të projektuara nga inxhinierë të njohur venedikas, u përdorën për katër shekuj për të mbrojtur interesat tregtare detare të Republikës së Venedikut kundër Perandorisë Osmane. Fondi neoklasik i banesave të qytetit të vjetër i përket pjesërisht periudhës veneciane, pjesërisht ndërtimeve të mëvonshme, veçanërisht në shekullin e 19-të. Si një port i fortifikuar i Mesdheut, tërësia e qytetit dhe porti i Korfuzit janë të dukshme për nivelin e lartë të integritetit dhe autenticitetit.

Trashëgimia kulturore ka qenë tradicionalisht bazë për bashkëpunimin ndërkufitar. Në ditët e sotme bashkëpunimi ndërkufitar përqendrohet në vendet e trashëgimisë greke-romake dhe bizantine, si dhe aspekte të trashëgimisë jomateriale të përbashkët (të tilla si: arti popullor, muzika popullore etj.). Shqipëria, gjithashtu, ka miratuar një strategji marketingu kulturor (UNDP 2010), ndërsa rajoni grek i Epiri ka zhvilluar instrumentet e investimeve territoriale për një turizëm kulturor të integruar.

Pavarësisht nga burimet e shumta dhe të pasura natyrore dhe kulturore dhe politikave të ndryshme, zonës ndërkufitare i mungon një plan i organizuar menaxhimi për zhvillimin e produkteve të buta turistike, të tilla si ekoturizmi, turizmi fetar etj. Dhe kështu, produkti kryesor turistik mbetet turizmi i “diellit, detit dhe rërës”. Por përkundrazi, turizmi detar është një industri në rritje në këtë zonë, me Korfuzin si portin kryesor të lundrimit ndërkufitar, duke zënë vendin e 3 për sa i përket trafikut të pasagjerëve në lundrimin rreth Adriatikut.

(Venecia dhe Dubrovniku zënë vendin e parë dhe të dytë). Në nënsektorin e lundrimit / shëtitjeve me varkë, ka tendenca të forta të rritjes së klientelës në të gjithë zonën e detit Adriatik (më të madhe se 50% në vit për dy vitet e fundit). Janë 8 mole kryesore të vendosura në pjesën greke ndërkufitare (Korfuzi, Kefalonia, Lefkada dhe Preveza) dhe një në Shqipëri (Vlora).

Kërkimi dhe risitë

Në nivel kombëtar, Shqipëria kohët e fundit ka pasur përparim të konsiderueshëm në menaxhimin strategjik dhe operativ të programeve të kërkimit dhe zhvillimit teknologjik. Numri i projekteve, propozimet e paraqitura nga institucionet shqiptare kërkimore në programet ndërkombëtare të BE-së dhe Kërkimeve dhe Zhvillimit publike (R & D) të shpenzimeve kanë qenë vazhdimisht në rritje. Pavarësisht kësaj, niveli i

¹⁵ Të dhënat e 2011-s.

¹⁶ 300 milionë euro në vitin 2007 në krahasim me 4.168.000 euro GVA prodhuar në anën greke të zonës ndërkufitare. Nuk ka statistika në dispozicion lidhur me qendrat e akomodimit dhe mbajtje në anën shqiptare të zonës ndërkufitare.

investimeve në Kërkimin dhe Zhvillimin Teknologjik është ende shumë i ulët, kërkimet në sektorin privat dhe zhvillimi është shumë i kufizuar dhe bashkëpunimi universitet-industri renditet ndër më të ulëtat në botë. Përveç kësaj, për shkak të mungesës së statistikave të besueshme, mbetet e vështirë për të përcaktuar nivelin e investimeve në kërkimin dhe zhvillimin, si një përqindje e Prodhimit Kombëtar Bruto (e cila është rreth 0.35% e Prodhimit Kombëtar Bruto), ose për të dokumentuar rastet /karakteristikat e saj rajonale.

Në anën greke, specializimi rajonal shkencor i Epiri dhe i Dytikut të Maqedonisë janë më në përputhje me sistemet e tyre produktive se shumica e rajoneve të tjera greke. Fushat kryesore të veprimtarisë shkencore janë:

- Universiteti i Janinës: shkencat natyrore, shkencat mjekësore dhe shëndetësore, shkencat bujqësore;

- TEI i Epirit: shkencat natyrore, shkencat bujqësore; dhe

- Universiteti i Maqedonisë Perëndimore dhe TEI i Maqedonisë Perëndimore: shkencat natyrore, inxhinieri dhe teknologji, në fusha të tilla si prodhimi i energjisë, të energjisë së pastër të teknologjisë, të hidrogjenit dhe burimeve alternative të energjisë, kursimit të energjisë dhe teknologjive që janë miqësore ndaj mjedisit.

Fushat kryesore të aktivitetit shkencorë në zonën e Ionia Nisia, janë:

- Universiteti Ionian: shkencat natyrore dhe sociale; dhe

TEI i Ionia Nisia: shkencat e mjekësisë dhe natyrore;

Në pjesën shqiptare, ka tri universitete me specializimet e mëposhtme:

- Universiteti i Gjirokastrës, Eqrem Çabej: arte dhe shkenca humane, shkenca ekonomike dhe sociale, gjuhë dhe shkencat e teknologjisë.

- Universiteti i Korçës, Fan S. Noli: bujqësi, arsim, ekonomi.

- Universiteti i Vlorës, Ismail Qemali, është më i madhi ndër tri universitetet dhe ofron: ekonomi, shkenca humane, shkencat e shëndetit publik dhe shkencat teknike.

Rajonet e Epiri dhe Ionia Nisia vuajnë nga pjesëmarrja shumë e kufizuar në grupime, ndërsa Dytiki i Maqedonisë gëzon një aktivitet të lartë të grupimeve, por që më së shumti s'kanë lidhje me fushën e aktiviteteve të kërkimit dhe zhvillimit, si me produkte lëkure, bujqësore dhe agroushqimore, ndërtim, metale dhe energjetikë). Të tria rajonet greke demonstrojnë mosekzistencë të biznesit të financuar për kërkimin dhe zhvillimin, si dhe nivel të ulët të patentimit, ku Dytiki i Maqedonisë rezulton të ketë shpenzimet më të ulëta në vend për kërkimin dhe zhvillimin. Po ashtu këto zona kanë nivele të ulëta të punësimit të Burimeve Njerëzore në Shkencë dhe Teknologji (HRST).

Në Epir, sektori i prodhimit mbizotërohet nga industritë tradicionale e vogla familjare, me potencial të kufizuar për eksport. Ndërsa Ionia Nisia dhe Dytiki Makedonia demonstrojnë specializime të forta sektoriale të turizmit dhe të energjisë, por me lidhje të dobëta për zinxhirët e vlerave ndërkombëtare.

Në përgjithësi rajonet e Epirit dhe Ionia Nisia karakterizohen nga "Tabela e Pikëve të Risive Rajonale Evropiane" (European Regional Innovation Scoreboard) si shpikës modest të mesëm (rezultati më i ulët), ndërsa Dytiki Makedonia karakterizohet si shpikës modest - i lartë.

"Specializimi i zgjuar" është një koncept i ri futur kohët e fundit në Shqipëri gjatë zhvillimit të "Strategjisë së Studimit dhe Zhvillimit" të Rajonit të Ballkanit Perëndimor (tetor 2013), i financuar nga Komisioni Evropian. Sipas kësaj strategjie, Shqipëria paraqet disa mangësi, duke përfshirë: "largimin e trurit" në masë të madhe, infrastrukturë të dobët në kërkimin shkencor dhe në zhvillim (infrastruktura shkencore dhe komunikacioni) dhe performanca të dobëta shkencore (siç maten nga citimet shkencore).

Shkenca e Tokës dhe ajo Planetare, Shkenca e Mjedisit, Imunologjia dhe Mikrobiologjia janë fushat shkencore me "Indeksin e specializimeve relative" më të lartë, pra me potencial për specializime. Ndërsa numri më i madh i kërkesave për patenta është në farmaceutike dhe kozmetike. Shqipëria nuk ka një strategji të "specializimit të zgjuar". Nga ana tjetër, të tria rajonet greke që marrin pjesë në zonën ndërkufitare kanë zhvilluar kohët e fundit Strategjitë e "specializimit të zgjuar" sipas udhëzimeve të BE-së për fondet ESI. Tregjet parësore, të synuara për tri rajonet, si dhe për strategjinë e tyre RIS3, janë si më poshtë:

- Epiri: sektori agroushqimor, gastronomia dhe akuakultura, turizmi, kultura, ekonomia krijuese, lidhjet midis R & D dhe prodhimit, zhvillimi i burimeve njerëzore, ndërmarrësi i ri, zhvillimi i TIK (teknologjisë së informacionit dhe komunikimit) dhe shëndetit, ekonomia e bazuar në mirëqenie.

- Ionia Nisia: sektori agroushqimor dhe gastronomia, kultivimet blu, si peshkimi, akuakultura, turizmi detarë. Po ashtu ekonomia e turizmit, kulturës, krijimtarisë.

Veprimet horizontale për promovimin e TIK, ekonomisë së gjelbër, sipërmarrjes sociale dhe "zhvillimi i zgjuar i integruar territorial".

- Dytiki i Maqedonisë: promovimi i zhvillim-kërkimit, duke rritur konkurrencën e NVM-ve, ekonomi me ndotje karboni të ulët.

Tregu i punës

Të gjithë treguesit e punësimit në lidhje me zonën kufitare janë nën mesataren EU28. Normat e punësimit në zonën ndërkufitare janë dukshëm më të ulëta se mesatarja EU28 (62,2% në vitin 2011):

- Në anën shqiptare: nga 35% deri në 39%;
- Në anën greke, nga 50% deri në 59%.

Situata është shumë më keq për të rinjtë, me papunësinë e të rinjve që fillon në pjesën shqiptare në vitin 2011 nga 40.6% në Berat, në 52% në Korçë, pra më shumë se dyfishi i mesatares kombëtare prej 21.9%¹⁷. Ndërsa në anën greke, fillon nga 26% në Ionia Nisia, në 53% në Dytikin e Maqedonisë, kur shifrat përkatëse të EU28 janë 21.4% dhe mesatarja kombëtare greke është 44.4%¹⁸.

Rritja e kohëve të fundit e normave të papunësisë në pjesën greke krijon kushte të rënda të varfërisë ekstreme të cilat duhen përballur. Në anën tjetër, papunësia e vazhdueshme në pjesën shqiptare është dëshmi e “papunësisë strukturore”, e cila është e lidhur me disa dështime të tregut të lirë, ku më të rëndësishmet janë:

- një mospërputhje mes kërkesës dhe ofertës për punë; dhe
- një lidhje e paefektshme në mes të sistemit arsimor dhe ekonomisë, pra ku aftësitë në dispozicion nuk janë ato të nevojshmet për tregun).

Situata sociale (varfëria, përfshirja, shëndeti)

Qendrat kryesore greke urbane në zonën ndërkufitare janë të pajisura me infrastrukturë të mjaftueshme shëndetësore, duke përfshirë spitalet shtetërore dhe qendrat shëndetësore. Qyteti i Janinës mirëpret objektet shëndetësore që ofrojnë shërbime të nivelit akademik. Objektet ekzistuese në anën greke janë duke u përdorur në shumë raste nga qytetarët nga të dyja anët e kufirit, pasi spitalet në Shqipëri përballen me mungesa të pajisjeve. Megjithatë këto marrëdhënie ndërkufitare trajtohen mbi baza ad-hoc (të posaçme) dhe përmirësimi i mëtejshëm në bashkëpunimin mes dy vendeve është thelbësor.

Varfëria e vazhdueshme në anën shqiptare dhe kasaphana e varfërisë në anën greke për shkak të krizës së fundit ekonomike, e bëjnë kritik aksesin në shërbimet shëndetësore dhe shërbimet e tjera sociale për grupet në nevojë, duke përfshirë grupet e varfra dhe ato të marzhinalizuara. Përveç kësaj, përmirësimi i kapitalit njerëzor, zvogëlimi i papunësisë, arritja e të ardhurave më të larta dhe nivelet më të gjera të integritimit social, janë çështje thelbësore të programit.

Arsimimi, mësimi gjatë gjithë jetës

Të gjitha rajonet që marrin pjesë në zonën ndërkufitare, shfaqin shkollim më të ulët se sa mesataret e EU28 në vitin 2012, siç shprehet nga treguesi e kontabilitetit për pjesën e 25–64-vjeçarëve që kanë përfunduar arsimin e lartë, d.m.th. klasifikimin ndërkombëtar standard të arsimit (ISCED) në nivelet 5–6. Megjithatë, ka dallime të mëdha mes rajoneve greke dhe shqiptare. Rajonet greke shfaqin nivele relativisht më të larta arsimore, me më shumë se 10%¹⁹ se qarqet e Shqipërisë. Megjithatë, nivelet arsimore në pjesën shqiptare janë rreth mesatares kombëtare, ndërsa në pjesën greke ata janë dukshëm më të ulët se mesatarja kombëtare.

Nivelet arsimore janë të lidhura ngushtë me normat e ndërprerjes së shkollës. Statistika “e atyre që e lënë herët arsimimin dhe trajnimin”, ata që e lënë shkollën herët, tregon përqindjen e popullsisë së moshës 18–24 vjeç, që ka mbaruar arsimin e ulët ose nëntëvjeçar dhe që s’është përfshirë më në arsimim të mëtejshëm, ose trajnime dhe përfshihet në matjet e “normave të braktisjes”.

Aktualisht, afërsisht një e treta e të gjitha rajoneve evropiane nuk e plotësojnë këtë kriter. Ndër rajonet greke pjesëmarrëse në zonën e programit, normat më të ulëta të braktisjes për vitin 2013 janë regjistruar në Dytikin e Maqedonisë, ku tregohet se nivelet arsimore janë përmirësuar gradualisht, ndërsa niveli më i lartë i braktisjes së shkollës është në Ionia Nisia, ku tregohet se nivelet e ulëta arsimore janë të vazhdueshme.

MËSIMET E NXJERRA NGA BASHKË-PUNIMI NDËRKUFITAR BRENDA PERIUDHËS 2007–2013

Objektivi i përgjithshëm i Programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA Greqi–Shqipëri 2007–2013, aktualisht nën zbatim, është “të rrisë standardin e jetesës së popullsisë duke promovuar zhvillimin e qëndrueshëm vendas në zonën ndërkufitare”. Ky është zbatuar më tej përmes dy akteve parësore:

- Aksi parësor 1: Forcimi i zhvillimit ekonomik ndërkufitar (me nxitjen e sipërmarrjeve, turizmit të qëndrueshëm, njerëzit-për-njerëzit dhe masave të qasjes kufitare).
- Aksi parësor 2: Promovimi dhe zhvillimi i mjedisit dhe burimeve natyrore dhe kulturore, me mbrojtjen

¹⁷ Statistikat shqiptare janë pak më ndryshe: i referohen grup-moshës 15–29 vjeç. Prandaj, mesatarja kombëtare për grupmoshën 15–24-vjeçare mund të jetë pak më e lartë.

¹⁸ Censusi i Shqipërisë 2001 për regjistrimin e popullsisë dhe banesave, për punësimin dhe normat e papunësisë për Shqipërinë. / Eurostat 2011, për punësimin dhe normat e papunësisë për Greqinë.

¹⁹ Anketimi për matjen e standardit të jetesës 2012 për nivelet e arsimit të lartë në Shqipëri. Eurostat 2012 për nivelet e arsimit të lartë në Greqi.

e mjedisit dhe masat për promovimin natyror e kulturor).

Edhe pse nuk ka analiza të veçanta të ndikimit, të kryera gjatë vlerësimit në vazhdimësi e programit, në mënyrë që të dokumentohej ndikimi i programit mbi standardin e jetesës në zonën ndërkufitare, disa konkluzione mund të nxirren.

Njohja nga “Evropa 2020”, i këtij fakti, se kriza ekonomike globale mund të zhdukë shpejt fitimet graduale të rritjes ekonomike dhe krijimin e vendeve të punës të prodhuara gjatë dekadave të gjata, ka çuar në një rregullim të përgjithshëm të qasjes së BE-së në zhvillimin socio-ekonomik nëpërmjet programeve të bashkëfinancuara. Kjo qasje është e karakterizuar nga:

- një përqendrimi i burimeve në zonat strategjike në të cilat vende dhe rajone demonstrojnë përparësitë globale krahasuese (RIS3);

- Ndërhyrjet e “vend-bazuara”, d.m.th. ndërhyrjet kohezive dhe plotësuese nga territori; dhe

- Politikat “e bazuara në rezultate”.

Në lidhje me programin specifik të bashkëpunimit ndërkufitar IPA Greqi-Shqipëri, vlerësimi afatmesëm del në përfundimin se edhe pse të gjitha projektet e financuara nën dy masat e para të aksit parësor 1 (Nxitja e sipërmarrjeve dhe zhvillimi i turizmit të qëndrueshëm), janë të rëndësishme për forcimin e investimeve dhe bazën e prodhimit, sidoqoftë ata nuk duket se kanë forcë të riorganizojnë mjedisin e biznesit në zonën ndërkufitare.

Kjo është kryesisht për shkak të disponueshmërisë shumë të kufizuar të fondeve, të cilat:

- Nuk lejojnë financimin e projekteve të mëdha të investimeve, të cilat mund të prodhojnë rezultate të dukshme në një periudhë të shkurtër kohe.

- Janë të kufizuara në financimin e transferimit të teknologjisë dhe krijimin e rrjeteve dhe partneriteteve në mes të bizneseve dhe / ose instituteve kërkimore, të cilat zakonisht kërkojnë horizonte më të gjata kohore në mënyrë që të fillojë prodhimin rezultate të dukshme.

Përveç kësaj, për shkak të madhësisë së kufizuar të buxhetit, Programi duket se mund të funksionojë vetëm në mënyrë sinergjike në ndërhyrjet e planifikuara nga qendra.

Për këtë arsye, çdo program i ri që synon krijimin e zhvillimit të qëndrueshëm ekonomik dhe rritjen e standardeve të jetesës në zonën ndërkufitare duhet të:

- bëhet më i përqendruar;

- përfshijnë një kombinim të ndërhyrjeve duke prodhuar rezultate afatgjata dhe afatshkurtra;

- të përfitojnë nga ekzistenca e strategjive RIS3; dhe

- jetë shumë plotësuese me programet e zakonshme;

në mënyrë që të jetë më efektive se sa programet e mëparshme.

Megjithatë, një fushë ku programi mund të ketë ndikim të rëndësishëm dhe, në disa raste, ka pasur tashmë, është efekti mbi politikën. Një studim i fundit i përfituesve ka treguar se në 60% të rasteve përfituesit raportojnë se projekti i tyre ka kontribuar në ndryshime të gjera në politikat në sektorët / fushat e zbatimit. Këto projekte zakonisht kanë lidhje:

- Prodhimi / futja e njohurive të reja ose teknologjisë, duke bërë ndryshime të nevojshme të politikave;

- Projektimi i kornizave të reja / proceseve duke bërë ndryshime të mundshme të politikës;

- Rrjetet e bashkëpunimit të cilat sjellin kuptim më të mirë dypalësh dhe kështu çojnë në shndërrimin e politikave.

Në përgjithësi barra administrative e të programit konsiderohet të jetë e rëndë nga përfituesit përfundimtarë, veçanërisht në lidhje me procedurat administrative ndiqen në anën shqiptare dhe procedurat kontraktuese në të dyja anët. Një pengesë e rëndësishme që ndikon në ecurinë e përgjithshme të programit me sa duket lidhet me mënyrën e menaxhimit të “marrëveshjeve kalimtare” në bazë të nenit 99 të Rregullores së BE-së nr. 718/2007.

Prandaj, brenda kuadrit rregullator të instrumentit të IPA II Programi i bashkëpunimit ndërkufitar i ri IPA II Greqi-Shqipëri do të zbatohet nën administrimin e të përbashkët. Përfundimisht, krijimi i partneriteteve të forta duket se është një faktor thelbësor për zbatimin e suksesshëm të projekteve. Projektet e realizuara gjatë periudhës aktuale e programimit (2007–2013) kanë forcuar kapacitetet e partnerëve shqiptarë për të marrë pjesë me sukses në projektet e financuara nga BE-ja. Megjithatë, shumica e partnerëve të përfshirë në periudhën aktuale ishin autoritetet publike, në anën shqiptare dhe greke njësoj, ndërsa partnerët socio-ekonomike dhe shoqëria civile kanë marrë pjesë me ritme shumë më të ulëta. Si rrjedhojë, është e domosdoshme për programin e ri të krijohen kapacitete të reja dhe të forcohen rrjetet e bashkëpunimit.

Arritjet e programit

Deri në fund të vitit 2013, arritjet kryesore që kanë në lidhje me Programin janë dy fushat kryesore të

fokusit, bazuar në nivelin e zbatimit.

Sektori i parë, ku arritjet janë të dukshme dhe të matshme tashmë, janë turizmi dhe mjedisi. Projektet e realizuara kanë arritur, që:

- Për të zhvilluar mjete të reja për shfrytëzimin më të mirë të zonave turistike/ trashëgimisë, me qëllim që të tërheqin më shumë turistë në zonën ndërkufitare. Ky sukses u arrit me investime në shkallë të vogël në zonën ndërkufitare, në respektim të plotë të mbrojtjes së mjedisit, nëpërmjet përdorimit të burimeve të rinovueshme të energjisë.

- Të përmirësojnë kushtet dhe dispozitat e turizmit në zonën përfituese.

- Të ofrojnë zgjidhje praktike ndërkufitare, si dhe janë arritur në zonat ndërkufitare nivele intensive bashkëpunimi për të mirën e turizmit dhe mjedisit.

Sektori i dytë është sektori shëndetësor. Programi ka për qëllim përmirësimin e:

- Cilësisë së shërbimeve shëndetësore në këtë zonë.

- Aftësinë për të parandaluar sëmundjet në një popullatë / objektiv më të gjerë në të gjithë zonën përfituese.

- Aparateve mjekësore të përdorura nga shërbimet shëndetësore në zonën ndërkufitare, duke ofruar nga ana tjetër, shërbime më efektive të kujdesit shëndetësor.

Programi i Përfituesve

Projektet e zbatuara në kuadër të Programit Ndërkufitar IPA “Greqi–Shqipëri 2007–2013” kanë ndikuar në një numër dhe lloj të konsiderueshëm përfituesish në zonën ndërkufitare:

Tek autoritetet lokale / rajonale, veçanërisht ato me një përgjegjësi të drejtpërdrejtë në fushën e turizmit:

- Ata ishin të pajisur me mjete të reja ekologjiksht miqësore për promovimin e aktivitetit turistik në zonën ndërkufitare.

- Përdorimi i burimeve të rinovueshme të energjisë përmirëson cilësinë e produktit turistik të ofruar në këtë zonë dhe i sjell ato më afër qëllimit të Evropës 2020.

- Te sipërmarrësit e turizmit të zonës ndërkufitare, pasi zona e tyre ofron karakteristika të reja me vlerë të shtuar në produktin e përgjithshëm turistik të rajonit, pra zona mund të promovohet frytshëm.

- Te punonjësit e shërbimeve shëndetësore në zonën ndërkufitare, sepse ata do të përdorin pajisje moderne, duke qenë më efektive dhe të dobishëm, duke kontribuar në përmirësimin e standardeve të jetës në këtë zonë.

- Te qytetarët e zonës ndërkufitare në dy mënyra:

- Nëpërmjet përdorimit të mjeteve miqësore ndaj mjedisit, investimet për promovimin e turizmit, trashëgimia mjedisore dhe zona do të jenë të mirë-ruajtura dhe po kështu edhe karakteristikat e cilësisë së zonës.

Nëpërmjet blerjes së pajisjeve të përditësuara në sektorin e shëndetësisë, cilësia e jetës në zonën ndërkufitare do të përmirësohet shumë, për shkak të aksesit më të lehtë të pacientëve vendas nga të dyja anët e kufirit.

Dëshmitë për arritjet nga treguesit, nga vlerësimi, ose nga burime të tjera

Prova kryesore për arritjet e lartpërmendura është arritja e treguesve të synuar të përcaktuara nga projektet dhe që kontribuojnë në objektivat e përgjithshëm të programit.

Një dëshmi e dytë është fakti se projektet specifike përgjegjëse për këto arritje janë vlerësuar si “Praktikat më të mira” dhe janë paraqitur si një ngjarje të përqendruar, me praninë e përfaqësuesve të BE-së.

Një dëshmi e tretë dhe shumë e rëndësishme është që organizatat e mundshme partnere të zonës ndërkufitare kanë treguar interes në rezultatet e këtyre projekteve, me qëllim për të përfituar më tej nga ato.

Së fundi, një dëshmi e fundit rrjedh nga vlerësimi i vazhdueshëm i programit, ku theksohet se:

“Zbatimi i strategjisë së Programit që pasqyrohet nga projektet e miratuara është i qëndrueshëm” dhe “programi është ende një program krejtësisht i balancuar, duke treguar se masat e drejtpërdrejta ose të tërthorta mbështesin njëra-tjetrën për të realizuar prioritetet e saj strategjike. Deri më 31.12.2013, për përzgjedhjet e projekteve duket se merreshin parasysh sinergjitë e mundshme, të identifikuar për arritjen e efekteve të shumëfishta të pritshme”.

Analiza e Pikave të Forta, Dobësive, Mundësive, Kërcënimeve (SWOT)

Sektori	Pikat e forta	Dobësitë ²⁰	Mundësitë	Kërcënimet
---------	---------------	------------------------	-----------	------------

²⁰ Mungesa e strategjisë së përbashkët midis Greqisë dhe Shqipërisë (lidhjet politike) duhet të theksohen si një dobësi e drejtpërdrejtë në lidhje me të gjithë sektorët.

Modelet demografike dhe hapësinore, migrimi	Përqendrimi në qendrat energjike urbane, burimet njerëzore dhe aktivitetet ekonomike.	- Ulja e popullsisë dhe tendencat e pafavorshme demografike (p.sh. rritja natyrore, struktura e moshës) veçanërisht për zonat e brendshme dhe të largëta. - Emigracioni i brendshëm dhe i jashtëm.	- Tendencat e ndjeshme të evropianëve të veriut për t'u larguar drejt Evropës së Jugut. - Tendencat e decentralizimit në vendbanim dhe në vendin e punës (d.m.th. njerëzit përfitojnë nga mundësitë që ofrojnë teknologjitë e informacionit dhe komunikacionit.	- Rënia e vazhdueshme e popullsisë deri në pikën që nuk ka më rikuperim. - Përkeqësimi i plakjes së popullsisë, duke krijuar probleme sociale.
Gjeografia dhe Mjedis	- Përmirësimi i pozitës gjeopolitike, për shkak të Strategjisë MakroRajonale të Adriatikut dhe Jonit, si dhe me Gazsjellësin Trans Adriatik (TAP), projekti i tubacionit të gazit natyror. - Habitatat e mëdha dhe zonat me bukuri natyrore të shquar. - Vija e gjatë bregdetare. - Burime të pasura ujore.	- Shtirirjet malore kanë akses të ulët. - Mangësitë në infrastrukturën mjedisore dhe zbatimin e politikave joadekuade për mbrojtjen e mjedisit. - Trajtim i papërshtatshëm i ujërave të zeza në Shqipëri. - Politikat dhe sistemet e papërshtatshme për përdorim efikas të burimeve në Shqipëri.	- Politikat e BE-së për kultivimet detare dhe mundësia për të menaxhuar zonat bregdetare dhe ato tokësore si një sistem i ndërlidhur natyror. - Avancimet teknologjike në menaxhimin e burimeve të ujit, në prodhimin e energjisë dhe burimet e rinovueshme të energjisë (BRE).	Ndikimet e rënda të mundshme të ndryshimeve klimatike në mjediset natyrore dhe artificiale.
Turizmi dhe kultura	- Trashëgimia e rëndësishme kulturore, monumentet e UNESCO-s. - Zonat natyrore të pasura dhe të paprekura - Shumëllojshmëri formash të relievit - Potenciali i rëndësishëm i pazhvilluara i zonave të brendshme (fshatrat tradicionale etj.) - Potencial të madh për turizmin detar (brigjet, marina etj.) - Shumë elemente të përbashkëta kulturore në zonën ndërkufitare.	- Planifikimi dhe menaxhimi i papërshtatshëm për llojet e turizmit të butë (ekoturizmit, turizmit fetar etj.) - Mungesa e një plani të përbashkët veprimi për zhvillimin turistik (nuk ka zona “tipike”, nuk ka destinacione të veçanta turistike etj.).	- Tendencat e fundit e rritjes në turizmin e Mesdheut. - Kohëve të fundit janë rritur trafikun e lundrimit në këtë zonë.	- Planifikimi dhe menaxhimi i papërshtatshëm i kapacitetit të mbartur dhe habitateve natyrore e atraksione turistike (degradimi i mundshëm) - Fatkeqësitë natyrore të tilla si zjarret në pyje në zonat rurale, apo përmbytjet.
Ekonomia	- Ritmet pozitive të rritjes në zonën ndërkufitare shqiptare. - Ekzistenca e sektorëve (specializimi zonave) me potencial të fortë për eksportet: agroushqimore, turizëm, energji.	- Kriza e vazhdueshme ekonomike. Zona grek ndërkufitar ende në recesion. - Pabarazitë e konsiderueshme midis dy zonave ndërkufitare në lidhje me nivelin e zhvillimit ekonomik dhe të produktivitetit të punës. - Hendeku i gjerë në pëmbushjen e objektivave të Evropa 2020.	- Sistemet e ngjashme produktive me potencial për lidhjet ndërkufitare, integrimi vertikal i strukturave produktive dhe tregtisë. - Potenciali i rëndësishëm R & D, veçanërisht në zonën ndërkufitare greke - Potenciali për përfshirjen në proceset produktive.	- Normat e rritjes ekonomike globale e ngadalshme për shekullin e 21 - Konkurrenca e fortë për shkak të globalizimit të ekonomisë botërore
Kërkimet dhe risitë	Universitetet e themeluara dhe qendrat kërkimore.	Ndërmarrjet kryesisht mikro dhe të vogla me performancë të dobët në grupimin, zhvillimin teknologjik dhe rinovimin.	- Strategjitë e zgjuar të specializimit - Objektivat E2020	- Vështrimi i brendshëm i sektorit akademik: prej një kohësh varet nga financimi publik, ndaj nuk ka nxitje për të gjetur burime alternative financimi (p.sh. nga sektori i biznesit). - Orientimi sektori akademik drejt kërkimit

				bazë dhe nuk zbatohet.
Tregu i punës	Struktura e moshës favorshëm e popullatës në zonën shqiptare.	- Normat e ulëta të pjesëmarrjes në punësim në zonën shqiptare. - Normat e larta të papunësisë; të rinj dhe gra të papuna kudo.	Politikat e BE-së për lëvizshmërinë e punës kanë potencial për të reduktuar papunësinë	- Mundësi të kufizuara të punës për shkak të recesionit të zgjatur. - Përfshirja e teknologjive dixhitale (si masë për promovimin e konkurrencës), në ekonomi mund të shkurtuar në numrin e vendeve të punës në dispozicion.
Situata sociale	Pajisur në mënyrë të mjaftueshme me infrastrukturën bazë të kujdesit shëndetësor, duke përfshirë spitalet shtetërore dhe qendrat shëndetësore.	Mangësitë në shërbimet spitalore, shërbimet e kujdesit shëndetësor emergjent në zonat e largëta dhe të shërbimeve shëndetësore me teknologjinë e informacionit.	Rritja e aplikimeve dixhitale paraqet mundësi për rritjen e aksesit ndaj shërbimeve shëndetësore për grupet në nevojë dhe zonat e largëta.	Përkeqësim i varfërisë për shkak të recesionit të zgjatur dhe rritjes së përjashtimit social dhe ekonomik si pasojë e saj.
Arsimimi gjatë jetës	Arritje mjaft të mira arsimore në zonën greke	Nivel i ulët arsimor në zonën shqiptare. Arritje e ulët terciare në arsim kudo.	Strategjitë e Specializimi t të Zgjuar paraqesin mundësinë ta lidhin arsimin me pjesët më dinamike të ekonomisë lokale.	
Aksesueshmëria dhe transporti	- Portet me pasagjer, trafiku turistik dhe tregtar. - Përmirësimi i rrjetit rrugor dhe infrastrukturës thelbësore në ndërtim e sipër.	- Mangësitë rrjetin rrugor dytësor. - Qasja kryesore ende sigurohet nga rrjeti rrugor rajonal. - Ajri i ndotur dhe infrastruktura e transportit hekurudhor (e cila është vendimtare për zhvillimin e turizmit).	- Duke shfrytëzuar mundësitë dhe perspektivat në kontekstin e Makrorajonal të Strategjisë Jon-Adriatik. - Mundësia të zhvendoset transportit nga rrugët e që janë armiqësore me mjedisin dhe konsumues të energjisë, në mënyra të tjera (p.sh. me transport detar), për shkak të rritjes së vazhdueshme të çmimit.	Mungesa e burimeve të nevojshme për infrastrukturë të madhe për shkak të recesionit të zgjatur ekonomik.
Komunikacioni	- Përvoja e bashkëpunimit të përfituesve potencialë nga periudhat e mëparshme të programimit ekzistues. - Një përparim i rëndësishëm në telekomunikacionin në të dyja vendet gjatë 10 viteve të fundit (qasja në internet dhe telefonia celulare).	Shumica e rrjeteve të internetit në Shqipëri janë “Gjenerata e vjetër” me shpejtësi relativisht të ulët.	Aplikacionet e përmbajtjes dixhitale janë një fushë shumë në rritje në mbarë botën.	Kërkesa për burimet e internetit mund të rritet më shpejt se kapaciteti i rrjeteve lokale për ta përshtatur atë.

1.1.2 Arsyetimi për zgjedhjen e prioriteteve tematike, bazuar në një analizë të nevojave brenda zonës së programit si një e tërë dhe strategjisë së zgjedhur në përgjigje të nevojave të tilla, duke e adresuar sipas rastit në lidhjet që mungojnë në infrastrukturën ndërkufitare, duke marrë parasysh rezultatet e vlerësimit të mëparshëm.

Tabela 1: Arsyetimi për përzgjedhjen e prioriteteve tematike

Tabela 1: Arsyetimi për përzgjedhjen e prioriteteve tematike

Prioriteti i zgjedhur tematik	Arsyetimi për përzgjedhjen
Prioritet tematike (c). Promovimi i transportit të qëndrueshëm, informacionet dhe rrjetet e komunikimit, shërbimet dhe investimet ndërkufitare në sistemet dhe pajisjet e duhura	Zona ndërkufitare përfituese karakterizohet nga cilësia dhe dendësia e ulët e infrastrukturës në fushën e transportit, teknologjisë informative dhe komunikimit (veçanërisht në zonën shqiptare), si dhe nga infrastruktura mjedisore (kryesisht në zonën shqiptare).

për ujin, mbeturinat dhe energjinë.	Në të njëjtën kohë, çështjet mjedisore janë të një rëndësie të veçantë dhe me ndikim ndërkufitar (p.sh. menaxhimi i ujërave të zeza dhe monitorimi i cilësisë së ujit) dhe kërkojnë veprime të përbashkëta në mënyrë që të zgjidhen. Nga përmirësimet e koordinuara në transport mund të përfitojnë të gjitha rajonet pjesëmarrëse, duke nxitur shkëmbimet e mallrave dhe njerëzve dhe përhapjen e formave të tjera të aktivitetit ekonomik (p.sh. biznesit online), duke kontribuar kështu në prioritetet tematike d dhe g (shih më poshtë).
Prioriteti tematik (b). Mbrojtja e mjedisit dhe promovimin e adaptimit ndaj ndryshimeve klimatike dhe zbutjen, parandalimin e rrezikut dhe menaxhimit përmes, ndër të tjera: Veprimet e përbashkëta për mbrojtjen e mjedisit; promovimin e përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore, efektshmërinë e burimeve, burimet e rinovueshme të energjisë dhe nxitjen e investimeve për kalimin drejt një ekonomie të qëndrueshme dhe të sigurt të ulët të karbonit për t'u trajtuar nga rreziqet specifike, duke siguruar aftësinë ripërtëritëse në rast fatkeqësish dhe zhvillimin e sistemeve të menaxhimit të fatkeqësive dhe gatishmërisë së emergjencave.	Kjo lidhet direkt me një nga prioritetet treguese për zonën ndërkufitare Greqi-Shqipëri, siç përcaktohet në Marrëveshjen e Partneritetit grek. Mbrojtja e mjedisit është, gjithashtu, një përparësi e madhe për anëtarësimin e Shqipërisë në BE. Zona ndërkufitare përfituese është e pasur në burime natyrore dhe të dyja vendet përballen me probleme të ngjashme: potenciali i burimeve të rinovueshme të energjisë nuk është shfrytëzuar plotësisht; ka çështje të përbashkëta ndërkufitare në menaxhimin e ujit (sipërfaqësore dhe nëntokësore), ndikimet e ndotjes të ujërave të zeza janë ndjerë në distancat e mëdha dhe përtej kufirit, rreziqet natyrore mund të bëhen shpejt çështje parandalimi ndërkufitar (p.sh. zjarret pyjore). Përveç kësaj, ka marrëveshje bilaterale mes dy vendeve si marrëveshje për çështjet e ujërave të ëmbla ndërkufitare (ligji grek 3405/2005 GAZETA ZYRTARE Qeveria e Greqisë 264 / 25-10-2005) dhe MEMORANDUMI I MIRËKUPITIMIT DHE BASHKËPUNIMIT NDËRMJET GREQISË DHE SHQIPËRISË në fushën e mbrojtjes së mjedisit (ende e paratifikuar nga Greqia). Miratimi i politikave mjedisore është gjithashtu çelësi për zhvillimin afatgjatë ekonomik të zonës ndërkufitare pasi në masë të madhe varet nga cilësia e mjedisit të saj (të Turizmit). Efektshmëria e energjisë dhe energjia e pastër e rinovueshme gjithashtu përmirësojnë cilësinë e mjedisit, pasi këto mund të përmirësojnë cilësinë e ajrit dhe lidhin “përmirësimet e koordinuara të transportit” me cilësinë e ajrit dhe pakësimin e pluhurit dhe emetimeve të dyoksidit të azotit (NO ₂). Së fundi, rritja e ekonomisë së gjelbër dhe e ndërgjegjësimit mjedisor tregon se çështjet e mjedisit mbeten një shqetësim i madh në zonën e programit.
Prioriteti tematik (d). Nxitja e turizmit dhe trashëgimia kulturore dhe natyrore	Zona ndërkufitare është e pasur në burime kulturore dhe natyrore të veçanta dhe të ndryshme, të cilat mund të përdoren për zgjerimin e veprimtarisë turistike dhe ekonomike, duke zbutur e papunësinë. Ky potencial nuk është shfrytëzuar sa duhet në të kaluarën. Aktualisht, veprimtaria turistike është e përqendruar në zonat bregdetare dhe ishujt dhe kryesisht në zonën ndërkufitare greke. Ndërsa potenciali për format alternative të turizmit, të cilat do të zgjasnin sezonin turistik dhe të preknin në tregje të reja, nuk është zhvilluar ende sa duhet.
Prioriteti tematik (g). Rritja e konkurrencës, mjedisi i biznesit dhe zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme, tregtia dhe investimet përmes, promovimit dhe mbështetjes së sipërmarrjes, në veçanti ndërmarrjet e vogla dhe të mesme dhe zhvillimin e tregjeve ndërkufitare lokale dhe ndërkombëtarizimi.	Zona ndërkufitare vuan nga papunësia e lartë: në anën shqiptare për shkak të një kohë të gjatë të veprimtarisë së papërshtatshme ekonomike, ndërsa në anën greke për shkak të recesionit të fundit të shkaktuar nga ekonomia globale dhe kriza fiskale greke. Papunësia nga ana tjetër shkakton shumë probleme sociale, si: varfëria, përjashtimi social, përkeqësim të shëndetit publik etj. Parakusht për zbutjen e këtyre problemeve është “Rinisja” e ekonomisë lokale.

1.2 Arsyeimi për ndarjen financiare

Buxheti i përgjithshëm Programi për bashkëpunim ndërkufitar “Greqi–Shqipëri 2014–2020” Interreg IPA II është 35.965.222 euro (kontributi i BE-së). Ndarja financiare midis prioriteve të përzgjedhura

tematike është bërë duke marrë parasysh:

- Rregulloren e BE-së nr. 1299/2013 të Parlamentit dhe Këshillit Evropian të datës 17 dhjetor 2013 mbi dispozitat specifike për mbështetjen nga Fondi Evropian për Zhvillim Rajonal (ERDF) të bashkëpunimit territorial evropian, në bazë të nenit 17, të asistencës teknike.

- Rregulloren e Komisionit të Zbatimit (BE) nr. 447/2014 e 2 majit 2014, mbi rregullat specifike për zbatimin e Rregullores (BE) nr. 231/2014 të Parlamentit dhe Këshillit Evropian për krijimin e një instrumenti për ndihmën e paraanëtarësimit (IPA II).

- Nga rezultatet e vlerësimit të vazhdueshëm të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA “Greqi–Shqipëri 2007–2013” dhe në veçanti të dhënat që kanë të bëjnë me kostot për njësi të ndërhyrjeve të ndryshme.

- Rezultatet mbi rëndësinë relative të prioriteteve të përzgjedhura tematike përmes procesit të konsultimit me palët e interesuara dhe rezultatet nga raporti identifikues për zonën ndërkufitare (nevojat relative / SWOT).

- Prioritetet kombëtare shqiptare për zhvillimin dhe rritjen ekonomike për periudhën 2014–2020, si dhe prioritetet orientuese për zonën shqiptaro-greke për bashkëpunim ndërkufitar si shprehet në Marrëveshjen e Partneritetit të Greqisë 2014–2020.

Vlerësimi i ndarjes së buxhetit korrespondon me rëndësinë e çdo prioriteti tematik për zonën ndërkufitare, siç është përshtatur, në mënyrë që të jepet llogari për kostot e ndryshme të ndërhyrjeve tipike në çdo objektiv specifik. Më konkretisht:

Aksi parësor 1. Promovimi i mjedisit, transportit të qëndrueshëm dhe të infrastrukturës publike (Prioriteti tematik c dhe Prioriteti tematik b)

50% e buxhetit të përgjithshëm të programit është ndarë për këtë aks parësor, i cili kontribuon edhe për një rritje të qëndrueshme (direkt) dhe për rritje të zgjuar (në mënyrë indirekte përmes zhvillimit / përmirësimit të transportit dhe informacionit dhe aplikimit të teknologjisë së komunikimit):

40% në infrastrukturë në fushën e transportit, informacionit dhe teknologjisë së komunikimit dhe mjedisit, ku ndërhyrjet e Infrastrukturës kanë tendencë për të mbledhur një pjesë më të madhe të burimeve për shkak të kostos më të lartë për njësi të ndërhyrjeve, ndërsa 10% u janë dedikuar veprimeve të buta për mbrojtjen e mjedisit.

Aksi parësor 2. Rritja e ekonomisë lokale (prioriteti tematik d & prioriteti tematik g)

40% e buxhetit të përgjithshëm të programit është ndarë për këtë aks parësor, i cili është i përqendruar tërësisht në zhvillimin ekonomik dhe rritjen e mençur: 25% është e përqendruar në promovimin e turizmit, veçanërisht nëpërmjet ruajtjes dhe promovimit të trashëgimisë natyrore dhe kulturore, pasi ky sektor paraqet një avantazh krahasues për zonën ndërkufitare. Ndërsa 15% i janë përkushtuar të gjitha përmirësimeve të bordit të sipërmarrjes, si: objektet në përdorim, shërbimet e biznesit, grupet etj.).

Aksi parësor 3. Asistenca teknike

10% e buxhetit të përgjithshëm të programit është ndarë për asistencën teknike, sipas rregullave.

Menaxhimi i përbashkët vendos rritjen e nevojave në anën shqiptare në ngritjen e procedurave të duhura dhe zhvillimin e ekspertizave të zbatimit. Për më tepër, MA-ja do të kenë nevojë për mbështetje të jashtëm në kryerjen e studimeve në lidhje me zbatimin e Programit, vlerësim të pavarur dhe kërkime (veçanërisht për 2 treguesit e bazuar në studim).

Tabela 2: Përmbledhje e strategjisë së investimeve të programit të bashkëpunimit

Akset parësore	Mbështetja e Bashkimit (në euro)	Përqindja e mbështetjes së përgjithshme të Bashkimit, për programin	Prioritetet tematike
AP1. Promovimi i transportit, mjedisit të qëndrueshëm dhe infrastrukturës publike	14.386.089	40%	Prioriteti tematik (c). Promovimi i transportit të qëndrueshëm, informacioni dhe rrjetet e komunikimit dhe shërbimet dhe duke investuar në sistemeve ndërkufitare dhe objektet në shërbim të ujit, mbeturinave dhe energjisë
	3.596.522	10%	Prioriteti tematik (b). Mbrojtja e mjedisit dhe promovimi i

			përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike & zbutjes, parandalimit të rrezikut dhe menaxhimit
AP2. Rritja e ekonomisë lokale	8.991.306	25%	Prioriteti tematik (d). Inkurajimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore
	5.394.783	15%	Prioriteti tematik (g). Rritja e konkurrencës, mjedisit të biznesit dhe zhvillimit të ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme, tregtisë dhe investimeve përmes, promovimit dhe mbështetjes së sipërmarrjes, në veçanti ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme dhe zhvillimin e tregjeve ndërkufitare lokale dhe ndërkombëtarizimit.
AP3. Asistenca teknike	3.596.522	10%	Asistenca teknike
TOTALI	35.965.222	100%	

SEKSIONI 2. AKSET PARESORE

SEKSIONI 2.1. Përshkrimi i akteve parësore

2.1.1 Akset parësore 1 “Promovimi i mjedisit, transportit të qëndrueshëm dhe infrastrukturës publike”

<i>Identifikimi (ID) i aksit parësor</i>	<i>1</i>
<i>Titulli i aksit parësor</i>	Promovimi i mjedisit dhe transportit të qëndrueshëm dhe infrastrukturës publike

☐ Gjithë aksi parësor do të zbatohet vetëm përmes instrumenteve financiare.	Jo
☐ Gjithë aksi parësor do të realizohet ekskluzivisht nëpërmjet instrumenteve financiare të krijuara në nivel të Bashkimit	Jo
☐ Gjithë aksi parësor do të zbatohet përmes zhvillimit lokal të udhëheqjes së komunitetit	Jo

2.1.1.1 Fondi, baza e llogaritjes për mbështetjen e Bashkimit dhe arsyetimi i llogaritjes së zgjedhjes bazë.

<i>Fondi</i>	<i>IPA II</i>
Baza e llogaritjes (shpenzimet totale të pranueshme ose shpenzimet e pranueshme publike)	<i>Totali i shpenzimeve të pranueshme</i>
Arsyetimi i zgjedhjes bazë të llogaritjes	<i>Me qëllim të promovimit dhe barazisë së financimit në sektorin e përshtatshëm jopublike</i>

2.1.1.2. Objektivat specifike të përparësisë tematike dhe rezultatet e pritura

Identifikimi	1.1
Objektivi specifik	Rritja e kapacitetit të infrastrukturës ndërkufitare në transport, ujë dhe menaxhimin e mbeturinave
<i>Rezultatet që vendet partnere kërkojnë të arrijnë me mbështetjen e Bashkimit Evropian</i>	Rritja e burimeve ujore të përdorura në mënyrë të qëndrueshme. Rritja e kapaciteteve për trajtimin e ujërave të zeza. Rritja e kapacitetit të menaxhimit të mbeturinave të

	ngurta në mënyrë të qëndrueshme. Maturimi i përmirësuar i ndërhyrjeve të qasjes ndër kufitare.
--	---

2.1.1.3 Elementet e prioriteteve të tjera tematike që shtohet në aksin parësor

<i>Identifikimi</i>	1.2
<i>Kontributi në objektivin specifik të akseve parësore</i>	<i>Rritja e efektivitetit të mbrojtjes së mjedisit dhe përdorim i qëndrueshëm i burimeve natyrore</i>
<i>Rezultatet që vendet partnere kërkojnë të arrijnë me mbështetjen e Bashkimit Evropian</i>	Menaxhimi më i mirë i vendeve natyrore të mbrojtura. Përmirësimi i kapaciteteve institucionale dhe politikave të koordinuara në mbrojtjen e mjedisit dhe përdorimin i qëndrueshëm i burimeve natyrore.
<i>Identifikimi</i>	1.3
<i>Kontributi në objektivin specifik të akseve parësore</i>	Rritja e efikasitetit të energjisë dhe përdorimin i Burimeve të Rinovueshme të Energjisë (BRE).
<i>Rezultatet që vendet partnere kërkojnë të arrijnë me mbështetjen e Bashkimit Evropian</i>	Reduktimi i konsumit të energjisë në përgjithësi në sektorin publik.
	Rritja e kuotës së energjisë nga BRE në sektorin publik.
	Rritja e ndërgjegjësimit të popullsisë në lidhje me efikasitetin e energjisë.
<i>Identifikimi</i>	1.4
<i>Kontributi në objektivin specifik të akseve parësore</i>	Përmirësimin e efektivitetit të parandalimit të rrezikut dhe menaxhimit të katastrofave duke u fokusuar në zjarret në pyje

<i>Rezultatet që vendet partnere kërkojnë të arrijnë me mbështetjen e Bashkimit me mbështetjen e Bashkimit</i>	Përmirësimi i përgatitjes ndërkufitar për menaxhimin e efektshëm të fatkeqësive natyrore. Vendimi i koordinuar, duke realizuar mjetet dhe sistemet e paralajmërimit të hershëm. Zvogëlimi i dëmeve nga zjarret në pyje. Përmirësimi i mbrojtjes civile. Informim më i mirë i publikut.
--	---

2.1.1.4 Veprimet që do të mbështeten në bazë të prioritet tematik (nga prioriteti tematik)

2.1.1.4.1 Një përshkrim i llojit dhe shembujve të veprimeve që do të mbështeten dhe kontributi i tyre i pritshëm për objektivat specifike, duke përfshirë, kur është e përshtatshme, identifikimin e grupeve kryesore të synuara, teritore të caktuara të synuara dhe llojet e përfutuesve.

<i>Përparësitë tematike (c)</i>	Promovimi i transportit të qëndrueshëm, rrjetet dhe shërbimet e informacionit dhe komunikacionit dhe investimi në sistemet dhe objektet ndërkufitare të ujërave, mbeturinave dhe energjisë.
Objekti i specifik: 1.1 Rritja e kapacitetit të infrastrukturës ndërkufitare në transport, ujë dhe menaxhimin e mbeturinave. Llojet e treguesve të veprimeve: - Planifikimi, ndërtimi, rehabilitimi i menaxhimit të ujit, infrastruktura e furnizimit dhe sistemi i monitorimit të cilësisë së ujit të pijshëm. - Masat për reduktimin e ujit të pafaturuar (UPF), d.m.th. uji i pijshëm i prodhuar që humbet para se të arrijë te konsumatorët (p.sh. me matës të avancuar të ujit, kontrollet e shfrytëzimit të paautorizuar, sistemet CADD, GIS dhe SCADA, monitorimi i rrjedhjeve, pajisjet e zbulimit të rrjedhjes etj.). - Planifikimi, ndërtimi dhe rehabilitimi i pikave kufitare; planifikimi, ndërtimi dhe rehabilitimi i rrjetit rrugor; - Planifikimi, ndërtimi dhe rehabilitimi i infrastrukturës portuale detare, zëvendësimi dhe përmirësimi i karabinasë portuale dhe ndërtimi i objekteve multifunksionale; - Sistemet e zgjuara të transportit, përdorimi i TIK-ut në transport dhe qarkullimin e sektorit të njerëzve; - Monitorimi i emetimeve nga aktivitetet e transportit, si p.sh. të anijeve dhe ndikimi në qytetet e portit dhe zonat e tjera bregdetare;	

- Planifikimi, ndërtimi dhe rehabilitimi i infrastrukturës së vogël të menaxhimit të ujërave të zeza dhe sistemet e monitorimit të cilësisë së të ujit të sipërfaqes;
- Planifikimi, ndërtimi dhe aktivitetet e furnizimit për infrastrukturën e qëndrueshëm të menaxhimit dhe të veprimeve për mbetjet e ngurta, duke përfshirë riciklimin dhe përzierjen.

Grupet kryesore të synuara:

- Autoritetet kombëtare, rajonale dhe lokale;
- Popullata vendase dhe vizitorët;
- Ndërmarrjet e vogla dhe të mesme

Territore të caktuara të synuara: e gjithë zona ndërkufitare

Llojet e përfituesve:

- Autoritetet kombëtare, rajonale dhe lokale;
- Agjencitë e sektorit rajonal dhe të zhvillimit;
- Institutet kërkimore dhe akademike;
- OJQ-të, OJF-të dhe rrjetet e bashkëpunimit ndërkufitar.

Prioritetet tematike (b)	Mbrojtja e mjedisit dhe promovimi i përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike dhe zbutjes, parandalimi i rrezikut dhe menaxhimit përmes, ndër të tjera: Veprimet e përbashkëta për mbrojtjen e mjedisit; promovimi dhe përdorimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore, efikasiteti i i burimeve, burimet e rinovueshme të energjisë dhe kalimi drejt një ekonomie të qëndrueshme dhe të sigurt të ulët të karbonit; promovimi i investimeve për të trajtuar rreziqet specifike, duke siguruar aftësinë ripërtëritëse në katastrofa dhe zhvillimin e sistemeve të menaxhimit të katastrofave, si dhe gatishmërinë e emergjencave.
--------------------------	--

OBJEKTIVI SPECIFIK: 1.2 Rritja e efektivitetit të mbrojtjes së mjedisit dhe përdorimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore

Përcaktimi i llojit të veprimeve:

- Iniciativa të përbashkëta për mbrojtjen e mjedisit (planifikimi dhe investimet në shkallë të vogël);

- Veprimet për restaurimin, mbrojtjen dhe menaxhimin efikas të zonave natyrore të mbrojtura (p.sh. Natyra), duke u fokusuar në speciet detare të rrezikuara; planifikime për përshtatjen e ekosistemeve ndaj ndryshimeve klimatike;

- Iniciativa të përbashkëta për monitorimin dhe parandalimin e ndotjes së ajrit (duke përfshirë nismat për monitorimin dhe parandalimin e ndotësve të ajrit të dëmshëm, si PM dhe NO₂, në mënyrë që të ndihmojë në arritjen ose ruajtjen e përputhshmërisë me legjislacionin e tanishëm për cilësinë e ajrit në BE), ndotjen në terren, ndotjen e ujit në përdorim (si për direktivat 2000/60/EC) dhe ndotjen detare me një fokus të veçantë në planet e koordinuara detare për parandalimin e ndotjes së deteve dhe mbrojtjes së ujërave të pijshëm;

Grupeve kryesore të synuara:

- Popullsia vendase
- Autoritetet kombëtare, rajonale dhe vendore

Territoret specifike të synuara: e gjithë zona ndërkufitare

Llojet e përfituesve:

- Autoritetet kombëtare, rajonale dhe vendore;
- Agjencitë e sektorit rajonale dhe zhvillimit;
- Institutet kërkimore dhe akademike;
- OJQ-të, OJF-të dhe bashkëpunimi me organizatat dhe rrjetet ndërkufitare.

Objekti i specifik: 1.3 Rritja e efikasitetit të energjisë dhe përdorimi i BRE-së

Llojet e përcaktuara të veprimeve:

- Investimet në shkallë të vogël (pilot) në efikasitetin e energjisë dhe shfrytëzimin e BRE-së në ndërtesat dhe hapësirat publike;
- Iniciativat e përbashkëta të ndërgjegjësimit publik për efikasitetin e energjisë dhe përdorimin e BRE-së

në banesa dhe biznese.

Grupeve kryesore të synuara:

- Popullsia vendore
- Autoritetet kombëtare, rajonale dhe vendore

Territoret specifike të synuara: e gjithë zona ndërkufitare

Llojet e përfituesve:

- Autoritetet kombëtare, rajonale dhe lokale;

Objekti i specifik: 1.4 Përmirësimi i efektivitetit të parandalimit të rrezikut dhe menaxhimi i katastrofave, duke u fokusuar në zjarret në pyje.

Llojet e përcaktuara të veprimeve:

Në këtë aks prioritar promovohen dy lloje veprimesh për të kontribuar në objektivat specifike (investimet e vështira në pajisje, sistemet etj. dhe ndërhyrje të lehta):

- Investimet për rritjen e aftësisë ripërtëritëse në raste fatkeqësish dhe rritjen e kapaciteteve institucionale (pajisje, automjete, infrastrukturë të vogël etj.);

- Sistemet e përbashkëta paralajmëruese dhe menaxhimi i fatkeqësive;

- Shkalla e vogël e ndërtimeve ndihmon në parandalimin e rrezikut dhe reagimin ndaj rreziqeve natyrore dhe pasojat e ndryshimeve klimatike (duke përfshirë edhe ndërhyrjet për parandalimin e rrezikut në vendet e trashëgimisë kulturore natyrore);

- Iniciativat e përbashkëta të ndërgjegjësimit publik, duke përfshirë komunikimin e rrezikut, trajnimet për ndarjen e informacionit etj, në lidhje me menaxhimin e fatkeqësive natyrore të bëra nga njeriu (mbrojtja civile) që mbulon të gjitha grupet publike, duke përfshirë edhe grupet e cënueshme, siç janë personat me aftësi të kufizuara etj.

- Aktivitetet e përbashkëta për përmirësimin e planifikimit, bashkëpunimit dhe kapacitetin e reagimit për menaxhimin e fatkeqësive, si p.sh. strategjitë e përbashkëta dhe planet e përbashkëta të mbrojtjes civile, vlerësimi i rrezikut të përbashkët dhe hartimi i planeve për përshtatjen me klimën etj., që mbulojnë të gjitha grupet publike, përfshirë këtu edhe grupet e rrezikuara, të tilla si: njerëz me aftësi të kufizuara;

- Programe për parashikimin dhe menaxhimin e: përhapjes së insekteve të dëmshme, epidemitë, fenomenet e rënda në zonat natyrore (p.sh. breshëri, përmbytjet etj.) dhe protokollet për trajtimin e tyre.

Synimet e grupeve kryesore

- Popullsia lokale
- Autoritetet kombëtare, rajonale dhe lokale.

Shënjestrimi/synimi i territoreve të caktuara: e gjithë zona ndërkufitare.

Llojet e përfituesve;

- Autoritetet kombëtare, rajonale dhe lokale;
- Zhvillimi i sektorit rajonal dhe agjencive;
- Institutet kërkimore dhe akademike;
- Organizatat joqeveritare, jofitimprurëse dhe bashkëpunimi në organizatat dhe rrjetet ndërkufitare.

2.1.1.4.2 Parimet udhëzuese për përzgjedhjen e operacioneve

<i>Prioriteti tematik (c)</i>	Promovimi i transportit të qëndrueshëm, informacionin për rrjetin e shërbimeve të komunikimit dhe investimet në ujra, mbetje urbane dhe në sistemin e parandalimit dhe menaxhimit të fatkeqësive.
Për infrastrukturën në fushat e transportit, ujit dhe menaxhimit të mbetjeve, fondet do të kanalizohet kryesisht në baza për projekte me ndikime të rëndësishme ndërkufitare, edhe në qoftë se infrastruktura është e vendosur vetëm në njërin anë të kufirit. Çdo zhvillim dhe përmirësim i infrastrukturës së transportit duhet të fiksohet në përputhje me planet dhe rregullimin urban ose rajonal, të cilat janë të lidhura me planet e cilësisë së ajrit sipas direktivës 2008/50/EC. Për të gjithë infrastrukturën portuale, duhet të merren në konsideratë masat për cilësinë e ajrit për të reduktuar efektet negative të ndotjes detare. Gjithashtu, në rast të veprimeve që modifikojnë karakteristikat hidromorfologjike të një organi të ujit, p.sh. infrastrukturës portuale, duke shkaktuar përkeqësim të gjendjes, do të jetë e nevojshme të kryhet sa më shpejt të jetë e mundur në procesin e planifikimit analiza e përshtatshme, sipas nenit 4.7 të DKU 2000/60. Kjo do të sillte analizën e alternativave, e mundësive më të mira mjedisore, krijimin e masave të nevojshme për zbutjen dhe një arsyetim të rëndësishëm së projektit për të mbizotëruar interesin publik. Në fushë tematike të parandalimit të ndotjes (p.sh. trajtimin e ujërave të zeza), fondet do të kanalizohen në bazë të	

prioritetit të projekteve që trajtojnë probleme të ndotjes me efekte të përhapjes (në anën tjetër të kufirit).

Prioritet do t'i jepet, kur është e mundur, "infrastrukturës së gjelbër" më tepër se "infrastrukturës gri" dhe "infrastrukturës së ndjeshme ndaj rrezikut".

Për të gjitha fushat tematike, projektet me ndikime dhe rëndësi të gjerë në zonë, do të kenë përparësi mbi projektet me efekte të lokalizuara, përveç rasteve kur këto të fundit janë projekte pilote, me potencial më të mirë veprues. Në këtë rast do të duhet të demonstron transferimi.

Parimet e projekteve në vijim (kur janë të zbatueshme) të barazisë midis burrave dhe grave, mosdiskriminimit dhe qasjes për personat me aftësi të kufizuar, si dhe zhvillimi i qëndrueshëm, do të marrin përparësi mbi projektet e tjera po aq të rëndësishme.

Të gjitha projektet e infrastrukturës dhe të mediave, duke përfshirë mediat elektronike, duhet të plotësojnë kërkesat e Rregullores së Përgjithshme 1303/2013, neni 7, në lidhje me zbatimin e parimeve të mosdiskriminimit dhe aksesit për personat me aftësi të kufizuara.

Përparësitë tematike (b)

Mbrojtja e mjedisit dhe promovimi i përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike dhe zbutjes, parandalimi i rrezikut dhe menaxhimit përmes, ndër të tjera: Veprimeve të përbashkëta për mbrojtjen e mjedisit; promovimi i përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore, efienca e burimeve, burimet e rinovueshme të energjisë dhe kalimi drejt një ekonomie të sigurt dhe të qëndrueshme të ulët të karbonit, duke promovuar investimet për të trajtuar rreziqet specifike, duke siguruar aftësinë ripërtëritëse të katastrofave dhe zhvillimin e sistemeve të menaxhimit të katastrofave dhe gatishmërinë e emergjencave.

Në mbrojtjen e mjedisit dhe biodiversitetit dhe menaxhimin e zonave të mbrojtura të fushës tematike, fondet do të kanalizohen në bazë të prioritetit të projekteve, në përputhje me Planet Kombëtare Prioritare të Veprimit ose strategjitë kombëtare, kur ato ekzistojnë, për biodiversitetin dhe mbrojtjen e zonave natyrore, në projekte të cilat fokusohen në metodat parandaluese (pro-aktive) dhe në projektet e fokusuara te speciet e rrezikuara, veçanërisht speciet e përbashkëta, ose ato migratore.

Në fushën tematike të parandalimit të rrezikut, fondet do të kanalizohen në baza prioritare për parandalimin dhe reagimin ndaj zjarreve në pyjeve. Çdo veprim tjetër do të jetë i kufizuar dhe plotësues. Në rastet e veprimeve parandaluese ndaj përmbytjeve janë të përfshira edhe rastet kur duhet të sigurohet se koordinimi brenda zonave të baseneve të lumenjve, të mos mbështesë masa rrisin ndjeshëm rrezikun e përmbytjeve nga sipër apo nga poshtë. Veçanërisht për veprime që ndryshojnë karakteristikat hidromorfologjike të një organi të ujit, duke shkaktuar përkeqësim të gjendjes, do të jenë të nevojshme të kryhet sa më shpejt të jetë e mundur në procesin e planifikimit analizat e përshtatshme, sipas nenit 4.7 të DKU 2000/60. Kjo do të sillte analizën e alternativave (mundësitë më të mira mjedisore), krijimin e masave të nevojshme për zbutjen dhe një arsyetim të rëndësishëm së projektit për interesin publik.

Do të kërkohet që të gjitha projektet e parandalimit të rrezikut të jenë të shënuar ose të nënkuptuar nga Plani Rajonal/Kombëtar i Mbrojtjes Civile (në atë masë që ato ekzistojnë). Rreziqet e mundshme të projekteve dhe administrimi i katastrofave në një shkallë biogeografike të përshtatshme, si p.sh. në një zonë tërësisht malore etj., do të marrin përparësi mbi veprime të tjera.

Në fushën tematike të parandalimit të ndotjes, fondet do të kanalizohen në baza prioritare për projektet që trajtojnë problemet e ndotjes me efekte të përhapjes në anën tjetër të kufirit.

Në fushën tematike të efikasitetit të energjisë dhe të shfrytëzimit të burimeve të rinovueshme të energjisë, fondet do të kanalizohen sipas prioritetit të projekteve pilot dhe transferimit të teknologjisë, duke vlerësuar përvojën e partnerëve ndërkufitare.

Si një rregull i përgjithshëm, nuk do të financohet asnjë projekt i biomasës. Në rastet e rralla kur veprimet e biomasës janë përfshirë në ndonjë projekt të caktuar, miratimi do të jetë i kushtëzuar me standardet e rrepta të emetimit dhe masat për pakësimin dhe reduktimin e këtyre emetimeve. Projektet hidroenergjetike nuk do të financohen nga Programi i Bashkëpunimit, pasi ata shfaqin ndikime të rëndësishme negative në sistemet ujore.

Për të gjitha fushat tematike, projektet me ndikim dhe rëndësi për zona të gjera do të kenë përparësi ndaj projekteve me efekte të lokalizuara, përveç rasteve kur këto të fundit janë projekte pilote, me potencial më të mirë veprues. Në këtë rast do të duhet të demonstron transferimi.

Parimet e projekteve në vijim (kur janë të zbatueshme) të barazisë midis burrave dhe grave, mosdiskriminimit dhe qasjes për personat me aftësi të kufizuar, si dhe zhvillimi i qëndrueshëm, do të marrin përparësi mbi projektet e tjera po aq të rëndësishme. Të gjitha projektet e infrastrukturës dhe të mediave, duke përfshirë mediat elektronike, duhet të

plotësojnë kërkesat e Rregullores së Përgjithshme 1303/2013, neni 7, në lidhje me zbatimin e parimeve të mosdiskriminimit dhe aksesit për personat me aftësi të kufizuara.

2.1.1.4.3 Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

Përpjesëria tematike (c)	Promovimi i transportit të qëndrueshëm, të informacionit, rrjeteve, shërbimeve të komunikacionit dhe investimeve në objektet ndërkufitare dhe sistemet e tyre të ujit, mbeturinave dhe energjisë
Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare	Nuk do të përdoret asnjë instrument financiar
Përpjesëria tematike (b)	Mbrojtja e mjedisit; promovimi dhe përdorimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore, efikasiteti i burimeve, burimet e rinovueshme të energjisë dhe kalimi drejt një ekonomie të qëndrueshme dhe të sigurt të ulët të karbonit; promovimi i investimeve për të trajtuar rreziqet specifike, duke siguruar aftësinë ripërtëritëse në katastrofa dhe zhvillimin e sistemeve të menaxhimit të katastrofave, si dhe gatishmërinë e emergjencave.
Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare	Nuk do të përdoret asnjë instrument financiar

2.1.1.5 Treguesit e zakonshëm dhe ato specifike të programit

(Referenca: pika (b) (ii) dhe (b) (iv) e nenit 8(2) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013 dhe neni 2(2) i Rregullores (BE) nr. 231/2014)

2.1.1.5.1 Treguesit e rezultatit të aksit prioritar 1

Tabela 3. Treguesit e rezultatit specifik të programit

ID	Treguesi	Njësia matëse	Vlera bazë	Viti bazë	Vlera e synuar ²¹ (2023)	Burimi i të dhënave	Shpeshtësia e raportimit
Objektivat specifike 1.1							
	Volumi i rrjedhjes së ujit të përdorur urban në trajtim dytësor	milion m ³	30	2014	41,31	Ministria greke e Mjedisit./ Ministria shqiptare e Integrimit Evropian	Dy herë në vit
	Përqindja e mbetjeve të ngurta të menaxhuara në mënyrë të qëndrueshme	%	75	2014	79	Organet e Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta	Dy herë në vit
	% e aksit vertikal ndërkufitar për në rrugën Egnatia ose e ndërtuar ose me maturitet të mjaftueshëm për t'u ndërtuar.	%	80,41	2014	100	Egnatia Odos S.A.	Një herë në vit
Objektivat specifike 1.2							
Niveli i ruajtjes së zonave natyrore të mbrojtura CB							
		%	72,08	2015	79,29	studimi	Dy herë në vit
Objektivat specifike 1.3							
Barometri i Ndërgjegjesimit të Efijencës së Energjisë							
		numri	5,94 (në shkallë 1-10)	2015	7 (në shkallë 1-10)	studimi	Dy herë në vit
Objektivat specifike 1.4							

²¹ Vlerat e synuara mund të jenë cilësore ose sasiore.

Zonë e dëmtuar nga zjarret në pyje (mesatarja vjetore e 5 viteve)	hektarë	15010,89	2014	13450	Sistemi Evropian i Informacionit të Zjarreve në Pyje	Një herë në vit
---	---------	----------	------	-------	--	-----------------

2.1.1.5.2. Treguesit e produktit të aksit prioritar 1

Tabela 4: Treguesit e produktit të zakonshëm dhe të atij specifik të programit

ID	Treguesi (emri i treguesit)	Njësia e masës	Vlera e synuar (2023)	Burimi i të dhënave	Shpeshtësia e raportimit
Prioriteti tematik (c)					
CO20	Popullsia shtesë që merr shërbim nga furnizimi i përmirësuar me ujë	banorë	50000	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor
CO21	Popullsia shtesë që merr shërbim nga trajtimi i përmirësuar i ujërave të zeza	banorë	24000	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor
	Kapaciteti i kerijuar shtesë i menaxhimit të mbetjeve të ngurta	Ton/vit	4000	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor
	Kilometrat e rrjetit të rrugëve CB të studiuar	km	30	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor
	Numri i metave katrorë të ndërtesave të kalimit kushtuar të studiuar ose të ndërtuara	m ²	200	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor
Prioriteti tematik (b)					
CO25	Sipërfaqja e habitatare që mbështeten me qëllim arritjen e një statusi ose të mirë ruajtjeje	hektarë	80000	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor
CO34	Ujë e konsumit primar vjetor të energjisë të ndërtesave publike	Kwh/vit	130000	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor
	Personat që marrin pjesë në veprimet e ndërgjegjësimit	pjesëmarrës	4300	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor
CO23	Popullsia që përfiton nga masat mbrojtëse të zjarrit në pyje	banorë	11500	Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të Programit (MIS)	Vjetor

2.1.1.6 Kategoritë e ndërhyrjes

Kategoritë e ndërhyrjes që i korrespondojnë përmbajtjes së aksit prioritar, bazuar në një nomenklaturë të miratuar nga Komisioni dhe ndarja indikative e mbështetjes së Bashkimit janë shpjeguar në tabelat e mëposhtme.

Tabelat 5–7. Kategoritë e ndërhyrjes

Tabela 5. Dimensioi 1 – Fusha e ndërhyrjes		
Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EURO)

1	13	719.305
	17	899.129
	18	2.697.392
	21	894.785
	22	4.500.000
	30	394.783
	34	4.000.000
	40	1.000.000
	85	1.078.956
	88	1.798.261

Tabela 6. Dimensioni 2 Forma e financimit		
Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EURO)
1	01 Grant jo i ripagueshëm	17.982.611

Tabela 7. Dimensioni 3 Tipi i territorit		
Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EUR)
1	07 I pazbatueshëm	17.982.611

2.1.2 Aksi prioritar 2 “Nxitja e ekonomisë lokale”

ID e aksit prioritar	2
Titulli i aksit prioritar	Nxitje e ekonomisë lokale

I gjithë aksi prioritar do të zbatohet vetëm nëpërmjet instrumenteve të financimit	Jo
I gjithë aksi prioritar do të zbatohet vetëm nëpërmjet instrumenteve të financimit të krijuar në nivel Bashkimi Evropian	Jo
I gjithë aksi prioritar do të zbatohet nëpërmjet zhvillimit lokal të drejtuar nga komuniteti	Jo

2.1.2.1 Fondi, baza e llogaritjes për mbështetjen e Bashkimit dhe justifikimi i zgjedhjes së bazës së llogaritjes

Fondi	IPA II
Baza e llogaritjes (shpenzimet totale të kualifikuara ose shpenzimet publike të pranueshme)	Shpenzimet totale të kualifikuara
Justifikimi i zgjedhjes së bazës së llogaritjes	Me qëllim promovimin dhe financimin e barabartë të sektorit të kualifikuar jopublik

2.1.2.2 Objektivat specifike të prioritetit tematik dhe rezultatet e pritshme

ID	2.1
Objektivat specifike	Ruajtja e burimeve kulturore dhe natyrore si një domosdoshmëri për zhvillimin e turizmit të zonës ndërkufitare.
Rezultatet që kërkojnë të arrijnë shtetet partnere me mbështetjen e Bashkimit	Të kontribuojë për rritjen në sektorin e biznesit të turizmit Kapacitet i përmirësuar për të përdorur në mënyrë të qëndrueshme burimet natyrore dhe kulturore në zonën ndërkufitare.

Asete natyrore dhe kulturore të ruajtura/mbrojtura/promovuara

ID	2.2
Kontributi për objektivat specifike të aksit prioritar	Përmirësimi i kapacitetit ndërkufitar për të mbështetur sipërmarrjen, mbijetesën e biznesit dhe konkurrueshmërinë (Përfshirja e prioritetit tematik (g) kontribuon në objektivin specifik 2.1).
Rezultatet që kërkojnë të arrijnë shtetë partnerë me mbështetjen e Bashkimit	Kapacitete të përmirësuara të aktorëve/objekteve rajonale për të mbështetur zhvillimin/ritjen e bizneseve Mbijetesë e përmirësuar e biznesit ndërkufitar Skema bashkëpunuese të bizneseve Rritje e eksporteve të bizneseve ndërkufitare.

2.1.2.3 Elementet e prioriteteve të tjera tematike shtuar në aksin prioritar

2.1.2.4 Veprimet që do të mbështeten nën prioritetin tematik (nga prioriteti tematik)

2.1.2.4.1 Një përshkrim i tipit dhe shembujt e veprimeve që do të mbështeten dhe kontributi i tyre i pritshëm mbi objektivat specifike, përfshirë, sipas rastit, identifikimin e grupeve kryesore të synuara, territoret specifike të synuara dhe tipat e përfituesve

Prioriteti tematik (d)	Inkurajimi i turizmit dhe i trashëgimisë kulturore dhe natyrore
Objektivi specifik 2.1: Ruajtja e burimeve kulturore dhe natyrore si një parakusht për zhvillimin e turizmit të zonës ndërkufitare. Tipat indikativë të veprimeve: 1. Skemat e bashkëpunimit midis bizneseve dhe jobizneseve (p.sh. muzeumeve) në zonën turistike/ kulturore si: - skemat formale dhe informale midis objekteve të akomodimit, qendrave të konferencave, bizneseve të përpunimit, impianteve të transportit, objekteve kulturore etj. – me qëllim prezantimin e destinacioneve turistike të integruara në zonën ndërkufitare; - përcaktimi i zonave si zonë turistike, përcaktimi i produkteve “jeshile” dhe “tradicionale” duke respektuar dhe promovuar trashëgiminë kulturore dhe natyrore të zonës ndërkufitare etj.; 2. Zhvillimin e shërbimeve mbështetëse të biznesit siç janë sistemet e teknologjisë së informacionit dhe të komunikimit (p.sh. platformat e internetit, aplikimet e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit për akomodimin, turret virtual, për sitet arkeologjike, aplikacionet e celularëve për shëtitjet më këmbë etj.), konsultimi biznesit etj., për të mbështetur aktivitetin ekonomik të turizmit; 3. Veprime për ngritjen e kapaciteteve në fushën e ruajtjes kulturore, të tilla si: - transferimin e njohurive dhe shkëmbimin e praktikave të mira në fushën e ruajtjes së trashëgimisë natyrore dhe kulturore me aplikime pilot; - zhvillimi i përbashkët dhe testimi pilot i teknikave novatore në fushën e ruajtjes së trashëgimisë kulturore, përfshirë trajnimit; 4. Rehabilitimi/mbrojtja/promovimi i aseteve kulturore me rëndësi ndërkufitare përfshirë monumentet (si sitet e UNESCO-s), muzetë dhe objekte të tjera kulturore, si dhe asete të lëvizshme (p.sh. art, koleksione të veçanta etj.); rehabilitimi/mbrojtja/adaptimi/promovimi për përdorim eko-turizmi dhe turizëm për të gjithë i aseteve natyrore me rëndësi ndërkufitare. 5. Iniciativat ndërkufitare kulturore të një fushe të gjerë, të tilla si: - ngjarje promovionale të burimeve kulturore dhe veprime të përbashkëta për të promovuar identitetin e përbashkët kulturor; - veprime që rrisin ndërgjegjësimin mbi trashëgiminë kulturore të zonës ndërkufitare; - shkëmbime ndërkufitare të ngjarjeve kulturore (përfshirë ekspozitat e artit dhe ato arkeologjike). Grupet kryesore të synuara: popullsia e zonës ndërkufitare dhe vizitorët, turistët, bizneset e zonës Territoret specifike të synuara: do të synohet e gjithë zona ndërkufitare Tipat e përfituesve: - Autoritetet kombëtare, rajonale dhe lokale dhe institucionet e tyre që merren me trashëgiminë natyrore dhe kulturore dhe planifikimin e zhvillimit rajonal; - Organet e menaxhimit të zonës së mbrojtur dhe organet përgjegjëse për mbrojtjen e mjedisit, organet e menaxhimit të aseteve kulturore, muzetë, koleksionet e artit dhe organizatat të tjera kulturore; - Organizatat joqeveritare, organizatat jofitimprurëse dhe shoqata të tjera të shoqërisë civile që merren me burimet natyrore dhe çështje kulturore. - Organizata profesionale kolektive të industrisë së turizmit.	

Prioriteti tematik (g)	Rritje e konkurrueshmërisë, mjedisit të biznesit dhe zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme, tregtia
------------------------	--

	dhe investimi nëpërmjet, midis të tjerash, promovimit dhe mbështetjes së sipërmarrjes, veçanërisht ndërmarrjeve të vogla e të mesme dhe zhvillimi i tregjeve lokale ndërkufitare dhe ndërkombëtarizimi.
Objektivi specifik 2.2: Përmirësimi i kapacitetit ndërkufitar për të mbështetur sipërmarrjen, mbijetesën e biznesit dhe konkurrueshmërinë. Tipat indikativë të veprimit: 1. <i>Zhvillimi i objekteve të reja bartëse të biznesit dhe përmirësimi/modernizimi i atyre ekzistuese të tilla si:</i> - inkubatorët e biznesit dhe - objektet ndihmëse të biznesit si vendndodhjet e tregut, sallat e ekspozitave, daljet, depot dhe qendrat e logjistikës, laboratorët apo instalime të tjera teknologjike etj. 2. <i>Zhvillimi i shërbimeve mbështetëse të biznesit si sistemet e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (p.sh. platformat e internetit), konsultim biznesi etj. për të mbështetur aktivitetin ekonomik ndërkufitar.</i> 3. <i>Zhvillimi i shërbimeve që nxit prodhimtarinë, të tilla si:</i> - Programe trajnimi specifike për biznesin për punëmarrësit e rinj dhe ata ekzistues, përfshirë trajnimin në detyrë dhe stazhin profesional; dhe - Veprime që lehtësojnë futjen e risive në procesin e prodhimit (të tilla si transferimi i të drejtave të pronësisë intelektuale dhe transferimi i njohurive nga institutet kërkimore të biznesit, futja e risive organizative etj.). 4. <i>Krijimi i grupimeve ose tipave të tjerë të “rrjeteve” (p.sh. “zinxhirët e vlerës”) për të arritur kursime të kostos, kërkime të përbashkëta dhe zhvillim të produktit, promovim të përbashkët të eksportit etj. Përfshirë rrjetëzimin me institutet kërkimore.</i> 5. <i>Shërbime mbështetëse të përbashkëta ose të zëvendësueshme (horizontale) të eksportit për bizneset ndërkufitare dhe lehtësimin e konkurrueshmërisë (p.sh. standardet e produktit, katalogët elektronike, tenderimin elektronik, faturimin elektronik, paketimin, etiketimin, identifikimin e transportit, gjurmimi i mallit, pjesëmarrja në ekspozita, ngjarjet për promovimin e biznesit, faqe të përbashkëta interneti etj.).</i> 6. <i>Plan biznesi ndërkufitar me përdorim pilot të skemave bashkëpunuese ndërkufitare midis bizneseve individuale dhe/ose sektorëve/nësektorëve të synuar:</i> - tregtia ndërkufitare midis bizneseve të zonës (p.sh. tregtia e produkteve ushqimore të prodhuara në zonë); - vendosja e modeleve të reja ndërkufitare të “organizimit të biznesit” (p.sh. aktiviteti fermer me kontratë ose partneritetet midis prodhuesve dhe konsumatorëve, “rrjete modulare ose rrjetet zinxhir të prodhimit” etj.). Sektorët prioritarë: - sektori agroushqimor, duke përfshirë akuakulturën - zhvillimi i teknologjisë së komunikimit dhe informacionit - Ekonomia e bazuar te pasuria/mirëqenia Grupet kryesore të synuara: bizneset, personat që synojnë të ushtrojnë aktivitet sipërmarrës në zonë (përfshirë të papunët aktualë) Territoret specifike të synuara: do të synohet e gjithë zona ndërkufitare Tipat e përfutjesve: - Autoritetet kombëtare, rajonale dhe lokale dhe departamentet e tyre përgjegjëse për mbështetjen e biznesit; - Dhomat tregtare, organizatat joqeveritare, organizatat jofitimprurëse, rrjetet ndërkufitare dhe shoqatat e tjera të biznesit që merren me mbështetjen e biznesit në zonën ndërkufitare; - Dhomat, organizatat kolektive dhe shoqatat që përfaqësojnë bizneset dhe profesionistë të tjerë që janë pjesë e zinxhirit të vlerave agroushqimor; - Autoritetet kombëtare, rajonale dhe lokale dhe departamentet e tyre përgjegjëse për mbështetjen e biznesit; - Universitetet dhe institutet kërkimore në zonën ndërkufitare; - Institucionet trajnuese në zonën ndërkufitare.	

2.1.2.4.2 Parimet udhërrëfyese për zgjedhjen e veprimeve

<i>Prioriteti tematik (d)</i>	Inkurajimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore
<i>Të gjitha projektet e financuara nën prioritetin tematik do të kërkohet të kenë një orientim drejt turizmit. Preferohen projektet që trajtojnë destinacionet/produktet turistike të integruara që përfshijnë site/partner nga të dyja anët e kufirit. Fondet do të jepen mbi baza prioritare për projektet që përfshijnë/përdorin asete kulturore/natyrore me rëndësi ndërkufitare, si të prekshme (p.sh. monumente, gjëra arti etj.) edhe të paprekshme (p.sh. traditat).</i>	

Të gjitha projektet për infrastrukturën dhe median (duke përfshirë median elektronike duhet të përmbushin kriteret e rregullores së përgjithshme 1303/2013, neni 7 në lidhje me zbatimin e parimeve të mosdiskriminimit dhe dhënies së aksesit për personat me aftësi të kufizuara.

<i>Prioriteti tematik (e)</i>	Nxitja e konkurrueshmërisë, mjedisit të biznesit dhe zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme, tregtisë
-------------------------------	---

	dhe investimit nëpërmjet, mes të tjerash, promovimit dhe mbështetjes së sipërmarrjes, në veçanti të ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme dhe zhvillimit të tregjeve vendase ndërkufitare dhe ndërkombëtarizimit.
Për të gjitha veprimet nën këtë prioritet tematik fondet që do të jepen do t'u japin prioritet projekteve që mbështesin <i>sipërmarrjen e të rinjve dhe femrave</i>, përfshirjen e <i>kërkimit dhe zhvillimit</i> në procesin produktiv dhe promovimin e sektorëve “me specializim inteligjent” të ekonomisë (veçanërisht në sektorin agroushqimor) në koherencë me strategjitë e kërkimit dhe risive për specializimin Inteligent (RIS3) për rajonet greke dhe sektorët prioritarë të identifikuar nga Shqipëria. Më specifikisht, sektorët prodhues të mëposhtëm do të promovohen mbi baza prioritare: - sektori agroushqimor; - gastronomia/turizmi/kultura/ekonomia krijuese; - zhvillimi blu (peshkimi, akuakultura, turizmi detar); - zhvillimi teknologjisë informacionit dhe teknologjisë; - ekonomi e bazuar mbi pasurinë/mirëqenien; dhe - ekonomi me karbon të pakët. Për sa u përket strukturave bartëse të biznesit, fondet do t'u japin prioritet objekteve që paraqesin një ndikim ndërkufitar. Për sa u përket shërbimeve të mbështetjes së biznesit, sistemeve të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, veprime trajnuese dhe transferimit të teknologjisë, prioritet do t'u jepet projekteve që mbulojnë biznese nga të dyja anët e kufirit në të njëjtin sektor/nësektor. Për grupet, veprimet e promovimit të eksportit dhe planet e biznesit, fondet do të kanalizohen në baza prioritare për projekte që mbulojnë ose biznese të ngjashme nga të dyja anët e kufirit (p.sh. prodhuesit e mobilieve) ose i gjithë zinxhiri i vlerave që do të thotë biznes që prodhon pjesë të një produkti të përfunduar (p.sh. prodhuesit e qumështit dhe kompanitë e bulmetit) ose biznese që sigurojnë inpute/materiale/shërbime për bizneset e tjera (p.sh. hotelet, restorantet, operatorët turistikë etj.). Të gjitha këto veprime do të kërkohet të përfshijnë biznese nga të dyja anët e kufirit. Veçanërisht në lidhje me “planet e biznesit” prioritet do t'u jepet projekteve që promovojnë tregtinë dypalëshe dhe/ose integrimin vertikal në proceset e prodhimit të bizneseve në të dyja anët e kufirit. Gjithashtu, aty ku është e përshtatshme, prioritet do t'u jepet projekteve: - që promovojnë dhënien e aksesit/përdorimin nga ana e ose punësimin e personave me aftësi të kufizuar; - që promovojnë sipërmarrjen ose punësimin e individëve nga grupe të veçanta që rrezikohen më shumë nga papunësia, varfëria dhe/ose përjashtimi. - që promovojnë bashkëpunimin midis instituteve kërkimore dhe ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme inovative të cilat ndodhen në zonën e programit dhe fokusohen në projekte të përbashkëta inovative, transferim njohurish dhe përmirësim të rrjeteve ekzistuese etj. Konkurrueshmëria dhe lehtësimi i tregtisë në një sens të gjerë mund të përfshijë të gjitha llojet e aspekteve, të cilat ndihmojnë në rritjen e konkurrueshmërisë, produktivitetit dhe lehtësojnë tregtinë në lidhje me psh. standartet e produktit, katalogët elektronikë, prokurimin, tenderimin elektronik, faturimin elektronik, shërbimin e klientit, metodat e përpunimit, kontrollin e procesit, proceset e biznesit, paketimin, etiketimin, magazinimin, transportin, identifikimin, gjurmimin dhe lehtësimin e eksportit dhe importit dhe proceset e tranzitit. - në koherencë me strategjitë kërkimore dhe inovative për specializimin Inteligent (RIS3), që konsiderohen si lokomotiva e rritjes në Programin Grek të Bashkëpunimit Rajonal të zonave përfituese. Të gjitha projektet për infrastrukturën dhe median (përfshirë median elektronike) duhet të përmbushin kriteret e Rregullores së Përgjithshme 1303/2013, neni 7 në lidhje me zbatimin e parimeve të mosdiskriminimit dhe dhënies së aksesit për personat me aftësi të kufizuar.	

2.1.2.4.3 Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare

<i>Prioriteti tematik (d)</i>	Inkurajimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore
<i>Prioriteti tematik (g)</i>	Nxitja e konkurrueshmërisë, mjedisit të biznesit dhe zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme, tregtisë dhe investimit nëpërmjet, mes të tjerash, promovimit dhe mbështetjes së sipërmarrjes, veçanërisht të ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme dhe zhvillimit të tregjeve vendase ndërkufitare dhe ndërkombëtarizimit.
<i>Përdorimi i planifikuar i instrumenteve financiare</i>	Nuk do të përdoret asnjë instrument financiar

2.1.2.6 Treguesit e zakonshëm dhe ata specifikë të programit

(Referenca: pika (b) (ii) dhe (b) (iv) e nenit 8(2) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013 dhe neni 2(2) i

Rregullores (BE) nr. 231/2014)

2.1.2.6.1 Treguesit e rezultatit të aksit prioritar 2

Tabela 8: Treguesit e rezultatit specifik të programit

ID	Treguesi	Njësia matëse	Vlera bazë	Viti bazë	Vlera e synuar (2023) ²²	Burimi i të dhënave	Shpeshtësia e raportimit
<i>Objektivi specifik 2.1.</i>							
	<i>Qëndrimet vjetore me shtetë të turistëve në zonën ndërkufitare</i>	<i>milion</i>	<i>9</i>	<i>2014</i>	<i>9,54</i>	<i>ELSTAT / INSTAT</i>	<i>Dy herë në vit</i>
<i>Objektivi specifik 2.2</i>							
	<i>Sipërmarrjet aktive ndërkufitare</i>	<i>numri</i>	<i>97883</i>	<i>2013</i>	<i>100000</i>	<i>Ministria greke e Ekonomisë/ INSTAT</i>	<i>Dy herë në vit</i>

2.1.2.6.2 Treguesit e produktit të aksit prioritar 2

Tabela 9: Treguesit e zakonshëm dhe ata specifikë të programit

ID	Treguesi (<i>emri i treguesit</i>)	Njësia e masës	Vlera e synuar ²² (2023)	Burimi i të dhënave	Shpeshtësia e raportimit
CO11	<i>Rritje e numrit të pritur të vizitave në shtet e mbështetura të trashëgimisë kulturore dhe natyrore dhe në pikat turistike</i>	<i>Vizitat</i>	<i>13500</i>	<i>Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të programit (MIS)</i>	<i>Vjetore</i>
CO04	<i>Numri i sipërmarrjeve që marrin mbështetje jofinanciare</i>	<i>Ndërmarrjet</i>	<i>160</i>	<i>Sistemi i Informacionit të Menaxhimit të programit (MIS)</i>	<i>Vjetore</i>

2.1.2.7 Kategoritë e ndërhyrjes

Kategoritë e ndërhyrjes që i korrespondojnë përmbajtjes së aksit prioritar, bazuar në një nomenklaturë të miratuar nga Komisioni dhe ndarja indikative e mbështetjes së Bashkimit janë përshkruar në tabelat e mëposhtme.

Tabelat 10–12. Kategoritë e ndërhyrjes

Tabela 10. Dimensioni 1 – Fusha e ndërhyrjes

Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EURO) ²³
2	63	1.500.000,00
	66	1.500.000,00
	67	3.894.783
	94	7.491.306

Tabela 11. Dimensioni 2 Forma e financimit

Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EURO) ²⁴
2	01 Grant jo i ripagueshëm	14.386.089

Tabela 12. Dimensioni 3 Tipi i territorit

Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EURO) ²⁴
----------------	------	----------------------------

²² Vlerat e synuara mund të jenë cilësore ose sasiore.

²³ Duhet aty ku mbështetja e Bashkimit për asistencën teknike në programin e bashkëpunimit i kalon 15 milionë EURO.

²⁴ Duhet aty ku mbështetja e Bashkimit për asistencën teknike në programin e bashkëpunimit i kalon 15 milionë EURO.

Aksi prioritar	Kodi	Amount (EURO)
2	07 I pazbatueshëm	14.386.089

PJESA 2.2 PËRSHKRIMI I AKSEVE PRIORITARE PËR ASISTENCËN TEKNIKE

2.2.1 Aksi prioritar 3 “Asistenca teknike”

ID	3
Titulli	Asistenca teknike

2.2.2 Objektivat specifike të aksit prioritar dhe rezultatet e pritura

Objektivat specifike (përsëritur për secilin objektiv specifik)

ID	3.1
Objektivi specifik	Menaxhimi i përgjithshëm efektiv dhe monitorimi i Programit
Rezultatet që synojnë të arrijnë shtetet partnere me mbështetjen e Bashkimit ²³	I pazbatueshëm
ID	3.2
Objektivi specifik	Komunikimi dhe publiciteti efikas
Rezultatet që synojnë të arrijnë shtetet partnere me mbështetjen e Bashkimit ²⁴	I pazbatueshëm

2.2.3 Veprimet që do të mbështeten dhe kontributi i pritur i tyre në zbatimin e programit

Aksi prioritar	Asistenca teknike
Objektivi i asistencës teknike të aksit prioritar është të sigurojë administrim efikas dhe menaxhim të programit. Objektivat specifike janë analizuar më poshtë: Objektivi specifik 3.1: Menaxhimi i përgjithshëm efektiv dhe monitorimi i Programit. Veprimet që kanë lidhje me këtë objektiv janë: - Mbështetje e autoritetit menaxhues dhe sekretariatit të përbashkët për përgatitjen e dokumenteve përkatës, përzgjedhjen e projekteve, aktivitetet e monitorimit dhe vlerësimit, kontrollit dhe auditimit; - Kostot e stafit të sekretariatit të përbashkët; - Mbështetje për funksionimin e zyrës së antenës (kostot e stafit të antenës); - Kostot e udhëtimit që mbulojnë shpenzimet e pjesëmarrësve të të dyja vendeve (përfaqësues të autoritetit menaxhues, sekretariatit të përbashkët, Komitetit të Përbashkët të Monitorimit, zyra e antenës, strukturat operative etj.) në takimet përkatëse; - Kostot administrative që kanë të bëjnë me sekretariatit të përbashkët, zyrën e antenës (mobiljet dhe pajisjet, energjia, ngrohja, mallrat e konsumit etj.); - Mbështetja për autoritetin menaxhues, sekretariatit të përbashkët, komitetin e përbashkët të monitorimit (vlerësimet e posaçme, afatmesme dhe pas veprimit (ex-post); - Ekspertizë e jashtme për zhvillimin e zbatimit të programit dhe të procedurave të monitorimit, sistemin e informacionit për administrimin e programit, përgatitjen e studimeve dhe vrojtimeve specifike etj.; - Mbështetje teknike për rajonet përfituese (nëse dhe siç nevojitet) për zhvillimin e zbatimit të programit dhe të procedurave të monitorimit, sistemin e informacionit për administrimin e programit, përgatitjen e studimeve dhe vrojtimeve specifike, organizimin e informacionit dhe ngjarjeve në terren me qëllim që të mobilizohen partnerët rajonale që të formojnë rrjete dhe të paraqesin aplikime, trajnimin mbi zbatimin e dispozitave etj.; - Trajnim për autoritetin menaxhues, strukturën operative, sekretariatit të përbashkët dhe stafin e Antenës. Objektivi specifik 3.2: Komunikim dhe publicitet efektiv. Veprimet që kanë lidhje me këtë objektiv janë: - Organizimi i ngjarjeve publike, si: konferenca, seminare, diskutime etj. Përfshirë marrjen me qira të pajisjeve dhe sallave, furnizimi me ushqim, ekspertët, përkthyesit etj.; - Përgatitja dhe shpërndarja e informacionit dhe materialeve publicitare përfshirë, manualët e procedurës, broshura, postera etj. Përfshirë shpenzimet për mallrat e konsumit (letër, CD-ROM etj.); - Blerje e materialeve propoganduese/promocionale (CD-ROM, USB, dosje, stilolapsa etj.) përfshirë shpenzimet për publicitet (mas media dhe shtyp).	

2.2.4 Treguesit specifikë të programit²⁵

2.2.4.1 Treguesit e produktit specifik të programit që pritet të kontribuojnë te rezultatet

Tabela 13. Treguesit e produktit specifik të programit

Nuk kërkohen

2.2.5 Kategoritë e ndërhyrjes

Kategoritë e ndërhyrjes që i korrespondojnë përmbajtjes së aksit prioritar, bazuar në një nomenklaturë të miratuar nga Komisioni dhe ndarja indikative e mbështetjes së Bashkimit janë përshkruar në tabelat e mëposhtme.

Tabelat 14-16. Kategoritë e ndërhyrjes

Tabela 14. Dimensioi 1 – Fusha e ndërhyrjes		
Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EURO)
3	121	2.377.217
	122	500.000
	123	719.305

Tabela 15. Dimensioi 2 Forma e financimit		
Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EURO)
3	01 Grant i paripagueshëm	3.596.522

Tabela 16. Dimensioi 3 Tipi i territorit		
Aksi prioritar	Kodi	Shuma (EURO)
3	07 I pazbatueshëm	3.596.522

PJESA 2.3 TABELË E PËRGJITHSHME E TREGUESVE PËR AKSIN PRIORITAR DHE PRIORITETIN TEMATIK

Tabela 17. Tabela e treguesve të rezultatit dhe produktit të zakonshëm dhe atij specifik të programit

Aksi prioritar	Prioriteti tematik	Objektivi (at) specifikë	Treguesit e përzgjedhur të rezultateve	Treguesit e përzgjedhur të produktit
1	(c). Promovimi i transportit të qëndrueshëm, rrjeteve dhe shërbimeve të informimit dhe komunikimit dhe investimi për ujin ndërkufitar, sistemet dhe objektet e mbetjeve & energjisë	1.1: Rritje e kapacitetit të infrastrukturës ndërkufitare në transport, menaxhimin e ujërave dhe mbetjeve	Volumi i ujit të përdorur urban nën trajtim dytësor	CO20 ²⁶ Popullsia shtesë që përfiton nga furnizimi i përmirësuar i ujit
			Përqindja e mbetjeve të ngurta të menaxhuar në mënyrë të qëndrueshme	CO21 Popullsia shtesë që përfiton nga trajtimi i përmirësuar i ujërave të zeza
			% e akseve ndërkufitare vertikale me autostradën Egnatia ose e ndërtuar ose me matshëm për t'u	Kapaciteti shtesë i krijuar i menaxhimit të mbetjeve të ngurta
				Kilometrat e studiuar të rrjetit rrugor ndërkufitar

²⁵ Kërkohet në rastet kur justifikohet nga përmbajtja e veprimeve dhe aty ku mbështetja e Bashkimit për asistencën teknike në programin e bashkëpunimit i kalon 15 milionë EURO.

²⁶ Të gjithë treguesit me një numër janë Tregues të Zakonshëm (CO) të renditura në Shtojcën e Rregullores ETC

				Numri metrave katrorëve të ndërtesave që përshkojnë kufirin të studiara apo të
	(b): Mbrojtja e mjedisit & promovimi i adaptimit & zbutjes së ndryshimit të klimës, parandalimi dhe menaxhimi i riskut	1.2: Rritje e efektshmërisë së mbrojtjes së mjedisit & përdorimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore	Niveli i ruajtjes së zonave ndërkufitare natyrale të mbrojtura	CO25 Sipërfaqja e habitateve të mbështetura me qëllim arritjen e një statusi më të mirë ruajtje
		1.3: Rritje e efikasitetit të energjisë dhe përdorimi i RES	Barometri i ndërgjegjësimit të efikasitetit të energjisë	CO34 Ulje e konsumit vjetor primar të energjisë të ndërtesave publike
				Personat që marrin pjesë në ndërgjegjësim

Aksi prioritar	Prioriteti tematik	Objektivi (at) specifik	Treguesit e përzgjedhur të rezultateve	Treguesit e përzgjedhur të produktit
1		1.4: Përmirësim i efikasitetit të parandalimit të riskut dhe menaxhimit të katastrofave me fokus	Zonë e dëmtuar nga zjarret në pyje (mesatarja vjetore e 5 viteve në hektarë)	veprimet CO23 Popullsia që përfiton nga masat e mbrojtjes nga zjarret në pyje
2	(d). Inkurajimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore	2.1: Ruajtja e burimeve kulturore dhe natyrore si një parakusht për zhvillimin e biznesit të zonës ndërkufitare	Qëndrimet me fjetje vjetore të turistëve në zonën ndërkufitare	CO11 Rritje e numrit të pritur të vizitave në sitet e mbrojtura të trashëgimisë kulturore dhe natyrore dhe në pika
	(g). Nxitja e konkurrencës, mjedisit të biznesit dhe zhvillimit të sipërmarrjeve të vogla dhe të mesme (SME), tregtisë dhe investimit	2.2: Përmirësimi i kapacitetit ndërkufitar për të mbështetur sipërmarrjen, mbijetesën e biznesit	Ndërmarrjet aktive ndërkufitare	CO04 Numri i sipërmarrjeve që marrin mbështetje jofinanciare

PJESA 3 PLANI FINANCIAR

3.1 Shuma financiare e caktuar nga IPA (në EURO)

(Referenca: pika (d) (i) e nenit 8(2) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013)

Tabela 18

Fondi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totali
IPA		2.604.740	3.719.732	8.542.634	6.893.908	7.031.786	7.172.422	35.965.222

3.1.1 Shuma totale e financimit të caktuar nga IPA dhe bashkëfinancimi kombëtar (në EURO)

(Referenca: pika (d) (ii) e nenit 8(2) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013)

Tabela 19. Plan i financiar

Aksi prioritar	Baza për llogaritje e mbështetjes së Bashkimit	Mbështetja e Bashkimit (a) (EURO)	Pjesa plotësuese kombëtare (EURO)	Zbërthimi indikativ i pjesës kombëtare (EURO)		Financimi Total (EURO)	Shkalla e bashkëfinancimit (%)	Për informacion	
			(b) = (c) + (d)			(e) = (a) + (b)	(f) = (a)/(e)		
				Financimi Kombëtar Publik (c)	Financimi kombëtar privat (d)			Kontribute nga shtete të treta	Kontributet EIB
PA1 Promovimi i mjedisit dhe infrastrukturës së qëndrueshme		17.982.611	3.173.403	3.173.403		21.156.014	85		
PA2 Përkrahje e ekonomisë vendase		14.386.089	2.538.723	2.538.723		16.924.812	85		
PA3 Asistenca teknike		3.596.522	634.681	634.681		4.231.203	85		
Totali	Kostoja totale e përfituar	35.965.222	6.346.807	6.346.807		42.312.029	85		

3.1.2 Zbërthimi (ndarja) sipas aksit prioritar dhe prioritetit tematik

Tabela 20

Aksi prioritar	Prioriteti tematik	Mbështetja e Bashkimit (EURO)	Pjesa plotësuese kombëtare (EURO)	Financimi total (EURO)
PA1 Promovimi i mjedisit & dhe infrastrukturës së qëndrueshme	(c) Promovimi i transportit të qëndrueshëm, rrjeteve dhe shërbimeve të informimit dhe komunikimit dhe investimi në sistemet dhe objektet ndërkufitare të ujit, mbetjeve dhe energjisë	14.386.089	2.538.722	16.924.811
	(b) Mbrojtja e mjedisit & promovimi i adaptimit & zbutjes së ndryshimit të klimës, menaxhimi & parandalimi i riskut	3.596.522	634.681	4.231.203
PA2 Përkrahje e ekonomisë lokale	(d) Inkurajimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore	8.991.306	1.586.702	10.578.008
	(g) Nxitja e konkurrueshmërisë, mjedisit të biznesit dhe zhvillimit të sipërmarrjeve të vogla dhe të mesme, tregtisë & investimit	5.394.783	952.021	6.346.804
PA3 Asistencë teknike	Asistencë teknike	3.596.522	634.681	4.231.203
TOTALI		35.965.222	6.346.807	42.312.029

PJESA 4. QASJE E INTEGRUAR NDAJ ZHVILLIMIT TERRITORIAL

4.1 Zhvillimi lokal i udhëhequr nga komuniteti (CLLD)

Të dyja shtetet nuk kanë për qëllim të zbatojnë strategji territoriale nën qasjen e zhvillimit lokal të udhëhequr nga Komuniteti gjatë zbatimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar Interreg IPA II “Greqi–Shqipëri 2014–2020”. Prandaj Zhvillimi Lokal i Udhëhequr nga Komuniteti (CLLD) nuk është i zbatueshëm për programin aktual.

4.2 Investimi i Integruar Territorial (ITI)

Të dy shtetet nuk do të kombinojnë investimet nga akse të ndryshme prioritare të programit të bashkëpunimit ndërkufitar Interreg IPA II “Greqi–Shqipëri 2014–2020” apo programe më operationale për qëllime të ndërhyrjes shumë – dimensionale dhe ndërsektorale. Prandaj investimi i integruar territorial (ITI)

nuk është i zbatueshëm për programin aktual.

4.3 Kontributi i ndërhyrjeve të planifikuara drejt strategjive makrorajonale dhe basenit të detit, që i nënshtrohen nevojave të zonës së programit siç janë identifikuar shtetet partnere përkatëse dhe duke marrë në konsideratë projektet e rëndësishme strategjike të identifikuar nga këto strategji.

Pjesëmarrësit e zonës ndërkufitare në Strategjinë Makrorajonale Adriatike dhe Joniane (EUSAIR) do të synojnë 4 boshte tematike:

1. shtysë për rritjen novatore detare dhe bregdetare;
2. lidhje e rajonit;
3. ruajtja, mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë së mjedisit; dhe
4. rritje e atraktivitetit rajonal;

dhe 2 tema ndërvepruese:

1. kërkimi, inovacioni dhe zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme; dhe
2. Ngritja e kapaciteteve.

Programi i bashkëpunimit ndërkufitar Interreg IPA II Greqi-Shqipëri 2014–2020 kontribuon për strategjitë e mësipërme si më poshtë:

Aksi prioritar 1 kontribuon në mënyrë të drejtpërdrejtë te boshtet tematike 2 dhe 3 duke krijuar infrastrukturën e menaxhimit të transportit, ujit dhe mbetjeve dhe duke mbështetur veprime për mbrojtjen e mjedisit dhe parandalimin e riskut.

Aksi prioritar 2 kontribuon në mënyrë të drejtpërdrejtë te boshti tematik 4 duke mbrojtur dhe promovuar asetet kulturore dhe natyrore dhe duke promovuar potencialin turistik të zonës ndërkufitare, ndërsa kontribuon, gjithashtu, indirekt te boshti tematik 1, duke mbështetur sipërmarrjen veçanërisht në sektorin agroushqimor dhe në atë masë sa projektet në lidhje me peshkimin/akuakulturën dhe aktivitete të tjera detare janë përfshirë gjatë zbatimit. Ai, gjithashtu, kontribuon në temën e parë ndërvepruese direkt nëpërmjet mbështetjes për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (SME) dhe në promovimin e veprimeve që synojnë përfshirjen e kërkimit dhe zhvillimit në procesin e prodhimit.

Në mënyrë më specifike, program i bashkëpunimit kontribuon në EUSAIR si më poshtë:

- Te boshti 1 (Rritja blu), Tema 2 (Peshkimi dhe akuakultura) duke promovuar sistemet dhe shërbimet e mbështetjes së biznesit, trajnimet, futja e proceseve të reja të prodhimit (inovacion organizativ) dhe teknologjitë e reja të prodhimit (inovacioni tekno - logjik, përfshirë futjen e specieve të reja), duke inkurajuar grupet dhe “skema bashkëpunimi” të tjera (p.sh. aktiviteti fermer me kontratë) dhe nëpërmjet shërbimeve të mbështetjes së eksportit të përbashkët/horizontal për të gjitha bizneset e zonës ndërkufitare dhe veçanërisht për sektorët prioritarë të tillë si industria agroushqimore, pjesë e të cilës është dhe dega e peshkimit/akuakulturës.

- Te boshti 2 (Lidhja e rajonit), Tema 1 (Transporti detar) duke planifikuar/zhvilluar dhe/ose modernizimin infrastrukturën /superstrukturën e portit dhe nëpërmjet zhvillimit të sistemeve inteligjente të transportit (që do të thotë sistemet për planifikim më të mirë të trafikut ndërportual, për të rritur efikasitetin e menaxhimit portual dhe për të promovuar lidhje me sistemet e transportit tokësor).

- Te boshti 2 (Lidhja e rajonit), Tema 2 (Lidhje të përziera me transportin tokësor) duke planifikuar/zhvilluar objektet multimodale në portet e zonës ndërkufitare dhe nëpërmjet planifikimit/ndërtimit/rehabilitimit të kalimeve kufitare.

- Te boshti 3 (Cilësia mjedisore), Tema 1 (Mjedisi detar) duke zhvilluar impiante të trajtimit të ujërave të zeza, nëpërmjet sistemeve të menaxhimit të cilësisë së ujit, nëpërmjet veprimeve që synojnë të ruajnë biodiversitetin në zonat e mbrojtura (si rrjeti detar Natura 2000) dhe nëpërmjet veprimeve të mbrojtjes/menaxhimit të riskut (deri në atë masë sa kanë të bëjnë me mjedisin bregdetar, siç është parandalimi i erozionit) dhe iniciativat e përbashkëta për parandalimin/pastrimin e ndotjes detare.

- Te boshti 3 (Cilësia e mjedisit), Tema 2 (Habitatet tokësore ndërkombëtare dhe biodiversiteti) nëpërmjet iniciativave të përbashkëta për mbrojtjen e mjedisit (përfshirë harmonizimin e legjislacionit dhe sistemeve të menaxhimit/monitorimit) dhe veprimeve për mbrojtjen e rrjetit tokësor Natura 2000.

- Te boshti 4 (Turizmi i qëndrueshëm), Tema 1 (Oferta e diversifikuar e turizmit) nëpërmjet zhvillimit të destinacioneve të integruara turistike dhe mbështetjes së turizmit alternative (ekoturizmi/turizmi për të gjithë/turizmi kulturor), nëpërmjet etiketimit të produkteve vendase dhe duke mbrojtur/rivendosur/promovuar trashëgiminë kulturore të zonës ndërkufitare.

- Te boshti 4 (Turizmi i qëndrueshëm), Tema 2 (Menaxhimi i qëndrueshëm dhe përgjegjësi i turizmit) duke inkurajuar krijimin e grupeve dhe zinxhirëve të vlerave në turizëm dhe duke zhvilluar sistemet e mbështetjes së biznesit (p.sh. sistemet e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit) që rrisin efikasitetin e operatorëve turistikë dhe dhënien më të mirë të shërbimeve.

Të dyja akset prioritare kontribuojnë në temën e dytë ndërvepruese:

- e para kryesisht nëpërmjet veprimeve të planifikuara; dhe
- e dyta kryesisht nëpërmjet krijimit të kapacitetit të pritjes së biznesit në zonën ndërkufitare.

Programi ndërkufitar IPA “GREQI-SHQIPËRI” do të kontribuojë më tej në strategjinë makrorajonale EUSAIR nëpërmjet thirrjeve për propozime për projekte, që do të marrin në konsideratë propozime të projekteve që kanë lidhje me programin që janë përfshirë në Plan Veprimin dhe Komunikimin EUSAIR. Kriteri kualifikues i këtyre thirrjeve për propozime do të shtjellohet, gjithashtu, sipas veprimeve të propozuara të lidhura me katër boshtet e strategjisë makrorajonale.

PJESA 5. ZBATIMI I DISPOZITAVE PËR PROGRAMIN E BASHKËPUNIMIT

5.1 AUTORITETET DHE ORGANET PËRKATËSE

Duke pasur parasysh:

- Rregulloren e Komisionit (BE) nr. 447/2014, neni 34, 36 dhe 37 Rregulloren (BE) nr. 231/2014 dhe
- Rregulloren (BE) nr. 1299/2013, neni 8(4) Duhet të zbatohen dispozitat e mëposhtme:

Tabela 21. Autoritetet e programit

Autoriteti/ organi	Emri i autoritetit/organit dhe departamenti ose njësia	Kreu i autoritetit/organit (pozicioni ose posti)
Autoriteti Menaxhues	Autoriteti Menaxhues i Programit Evropian të Bashkëpunimit Territorial, Ministria e Ekonomisë, Infrastrukturës, Transportit të Mallrave dhe Turizmit Adresa: 65 Georgikis Scholis Ave, 57001 Thessaloniki, Greece (Greqi) Tel: +30 2310 469600 Faks: +30 2310 469602 E-mail: interreg@mou.gr	Kreu i autoritetit menaxhues
Autoriteti certifikues	Shërbim Special «Autoriteti Certifikues dhe Verifikues i Programit të Bashkëfinancuar» - Njësitë, A, B dhe C, Ministria e Ekonomisë, Infrastrukturës, Transportit të Mallrave dhe Turizmit Adresa: Navarhou Nikodimou 11 & Voulis 105 57, Athens, Greece Tel: +30 2131500471 Faks: +30 2131500453	Kreu i Shërbimit Special «Autoriteti Certifikues dhe Verifikues i Programeve të Bashkëfinancuar»
Autoriteti Auditit	Komiteti i Kontrollit Financiar (EDEL) Ministria e Financës – Zyra e Përgjithshme e Kontabilitetit të Shtetit, Greqi Address: Panepistimiou 57 10564, Athens, Greece Tel: +30 210 - 33 55 970	Drejtori Ekzekutiv i EDEL

Autoriteti/ organi	Emri i autoritetit/organit dhe departamenti ose njësia	Kreu i autoritetit/organit (pozicioni ose posti)
	Faks: +30 210 - 33 55 939	

Organi të cilit do t'i kryhen pagesat nga Komisioni është: Autoriteti certifikues

Tabela 22: Organi apo organet që do të kryejnë detyrat e kontrollit dhe auditimit

Autoriteti/organi	Emri i autoritetit/organit dhe departamenti ose njësia	Kreu i autoritetit/organit (pozicioni ose posti)
-------------------	---	---

Organi ose organet e përcaktuara për të kryer detyrat e kontrollit	Për Greqinë Autoriteti menaxhues i Programeve Evropiane të Bashkëpunimit Territorial, Ministria e Ekonomisë, Infrastrukturës, Transportit të Mallrave dhe Turizmit Adresa: 65 Georgikis Scholis Ave, 57001 Thessaloniki, Greece Tel: +30 2310 469600 Faks: +30 2310 469602 E-mail: interreg@mou.gr Për Shqipërinë Zyra e kontrollit të Nivelit të Parë (FLC), Ministria e Integritetit Evropian	Kreu i Autoritetit Menaxhues të Programit Evropian të Bashkëpunimit Territorial
Organi apo organet e përcaktuara për të qenë përgjegjëse për të kryer detyrat e auditimit	Shërbimi Special «Autoriteti i Certifikues dhe Verifikues i Programeve të Bashkëfinancimit» - Njësitë, A, B dhe C, Ministria e Ekonomisë, Infrastrukturës, Transportit të Mallrave dhe Turizmit Adresa: Navarhou Nikodimou 11 & Voulis 105 57, Athens, Greece Tel: +30 2131500471 Faks: +30 2131500453 E-mail: spa@mneec.gr	Kreu i Shërbimit Special «Autoriteti i Certifikues dhe Verifikues i Programeve të Bashkëfinancimit»
Organi apo organet e përcaktuara për të qenë përgjegjëse për të kryer detyrat e auditimit	Komiteti i Kontrollit Financiar (EDEL) Ministria e Financës – Zyra e Përgjithshme e Kontabilitetit të Shtetit Adresa: Panepistimiou 57 10564, Athens, Greece Tel: +30 210 - 33 55 981, +30 210 - 33 55 904 Faks: +30 210 - 33 38 939 E-mail: gddde@mof-ghk.gr Për Shqipërinë: Agjensia për Auditimin e Sistemit të Zbatimit të programeve të Bashkimit Evropian (AAPA) Rruga Elbasanit, Godina e ish-trikotazhit kati 4, Tiranë, Shqipëri E-mail: info@aapa.al ; manol.simo@gmail.com	Drejtori i Përgjithshëm i Menaxhimit dhe Kontrollit të programeve të Bashkëfinancuara të BE, Z. Stelios Maravelakis Kreu i Agjencisë së Auditimit Z. Manol Simo

5.2 Komitetit i Përbashkët i Monitorimit (JMC)

Duke pasur parasysh:

- Rregulloren e Deleguar të Komisionit (BE) nr. 447/2014 e datës 21 mars 2014, neni 38(1);
- Rregulloren (BE) nr. 231/2014 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të datës 11 mars 2014 që vendos një Instrument për Asistencën e Paraanëtarësimit (IPA II);
- Rregulloren (BE) nr. 1303/2013 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të datës 17 dhjetor 2013, nenet 49 dhe 110;

duhet të aplikohen dispozitat e mëposhtme:

Të dyja vendet pjesëmarrëse do të ngrenë një komitet të përbashkët monitorimi, brenda tre muajsh nga data e njoftimit të shtetit anëtar për vendimin e Komisionit për miratimin e programit të bashkëpunimit

ndërkufitar.

Komiteti i përbashkët i monitorimit do të kryesohet nga një përfaqësues i njërit prej vendeve pjesëmarrëse ose i autoritetit menaxhues do të përbëhet nga përfaqësues të Komisionit dhe të autoriteteve apo organeve kombëtare përkatëse të përfituesit të IPA I, shteti (et) anëtar pjesëmarrës dhe, aty ku është e aplikueshme, institucionet financiare ndërkombëtare dhe grupe të tjera të interesuara, përfshirë organizatat e shoqërisë civile dhe ato private.

Komiteti i përbashkët i monitorimit do të rishikojë efektivitetin e përgjithshëm, cilësinë dhe koherencën e zbatimit të të gjitha veprimeve për arritjen e objektivave të saj, marrëveshjeve të financimit dhe dokumentit (ave) strategjikë përkatës. Ai mund të japë rekomandime për veprime korrigjuese kur është e nevojshme. Do të zbatohen nenet 49 dhe 110 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 në lidhje me funksionet e saj. Komiteti i përbashkët i monitorimit dhe autoriteti menaxhues do të kryejnë monitorimin duke iu referuar treguesve të parashtruar në programin përkatës të bashkëveprimit ndërkufitar, në përputhje me nenin 16 të Rregullores (BE) nr. 1299/2013.

KPM-ja (Komiteti i përbashkët i monitorimit) do të miratojë rregulloren në takimin e parë të KPM-së. KPM-ja do të drejtohet nga një kryetar (Autoriteti Menaxhues) dhe një bashkëkryetar (Autoriteti Kombëtar). Takimet do të kryesohen nga përfaqësuesi i vendit pritës ose nga Autoriteti Menaxhues.

Komiteti i përbashkët i monitorimit do të mbledhet të paktën një herë në vit. Mund të zhvillohen takime shtesë me iniciativën e njërit prej vendeve pjesëmarrëse ose të Komisionit, veçanërisht mbi një bazë tematike ose të njërit prej vendeve pjesëmarrëse.

Tabela 23: Lista treguese e anëtarëve të Komitetit të Përbashkët të Monitorimit (KPM)

Emri i autoritetit/organit dhe departamenti ose njësia	Roli në program	Detajet e kontaktit të autoritetit/organit
Komisioni i BE-së	Këshillues	Drejtoria e Përgjithshme e Qendrës Rajonale të Kompetencave të Politikave Makrorajonet dhe bashkëpunimi territorial evropian
Struktura operative në Shqipëri	Anëtar votues	Ministria e Integritetit Evropian
Autoriteti Kombëtar në Greqi	Anëtar votues	Autoriteti Kombëtar i Koordinimit, Ministria e Ekonomisë, Infrastrukturës, Transportit të Mallrave dhe Turizmit
Rajoni i Ipeiros (Greqi)	Anëtar votues	Kreu i Rajonit të Ipeiros
Rajoni i Dytiki Makedonia (Greqi)	Anëtar votues	Kreu i Rajonit të Dytiki Makedonia

Rajoni i Ionia Nisia (Greqi)	Anëtar votues	Kreu i Rajonit të Ionia Nisia
Rajoni i Vlorës (Shqipëri)	Anëtar votues	Kreu i Rajonit të Vlorës
Rajoni i Gjirokastrës (Shqipëri)	Anëtar votues	Kreu i Rajonit të Gjirokastrës
Rajoni i Korçës (Shqipëri)	Anëtar votues	Kreu i Rajonit të Korçës
Rajoni i Beratit (Shqipëri)	Anëtar votues	Kreu i Rajonit të Beratit

KPM-ja do të jetë përgjegjëse për të rishikuar dhe miratuar:

- çështje që kanë të bëjnë me ecurinë e programit të bashkëpunimit ndërkufitar;
- kriterin e përdorur për përzgjedhjen e veprimeve;
- raportet e zbatimit të programit;
- vlerësimin, strategjinë/planin e komunikimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar dhe ndryshimet e tij;
- propozime të Autoritetit Menaxhues në rast të një ndryshimi të programit të bashkëpunimit ndërkufitar.

Komiteti i Përbashkët Drejtues

Për të pasur një efektivitet optimal në ushtrimin e rolit të përzgjedhjes së veprimeve, do të ngrihet një Komitet i Përbashkët Drejtues që do të veprojë nën përgjegjësinë e Komitetit të Përbashkët të Monitorimit

për përzgjedhjen e veprimeve që do të financohen nga programi i bashkëpunimit. Sipas nenit 12(1) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013. Komiteti i përbashkët drejtues do të raportojë te komiteti i përbashkët i monitorimit.

Komiteti i përbashkët drejtues bashkëkryesohet nga përfaqësues të përcaktuar nga vendet pjesëmarrëse ose nga zëvendësuesit e tyre.

Komiteti i përbashkët drejtues do të përbëhet nga pak anëtarë, duke marrë në konsideratë parimin e proporcionalitetit. Përbërja e tij do të vendoset nga vendet pjesëmarrëse, duke pasur parasysh se të dyja vendet përfaqësohen në mënyrë të barabartë.

Një përfaqësues i Komisionit mund të marrë pjesë në takime në cilësi këshilluese.

Autoriteti menaxhues ndjek takimet e komitetit të përbashkët drejtues në një cilësi këshilluese. Për më tepër, mund të ftohen specialistë ose ekspertë për çështje ekonomike, teknike, sociale, shkencore dhe të tjera, që të marrin pjesë në takimet e komitetit të përbashkët drejtues në kapacitet këshillues.

Sekretariati i përbashkët ndërmerr detyrën për t'i siguruar ndihmë sekretariale komitetit të përbashkët drejtues, kryesisht duke organizuar takime, duke përgatitur axhendën dhe duke mbajtur procesverbalet e takimeve.

Në takimin e parë, komiteti i përbashkët drejtues do të miratojë rregulloren në marrëveshje me autoritetin menaxhues.

5.3 Procedura për ngritjen e Sekretariatit të Përbashkët (SP)

Duke pasur parasysh:

- Rregulloren (BE) nr. 1299/2013 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të datës 17 dhjetor 2013 ëpika (a) (iv) e nenit 8(4) dhe 23(2)]

Autoriteti menaxhues, pas konsultimeve më dy shtetet pjesëmarrëse në Program, do të krijojë një sekretariat që do vendoset pranë zyrës së tij të regjistruar.

Procedura e përbashkët e rekrutimit do të dakordësohet midis dy vendeve pjesëmarrëse.

Sekretariati i përbashkët do të ndihmojë autoritetin menaxhues, komitetin e përbashkët të monitorimit dhe komitetin e përbashkët drejtues për të kryer detyrat dhe funksionet e tyre përkatëse. Gjithashtu, mund të ndihmojë Autoritetin Auditues në organizimin e takimeve të grupit të audituesve.

Në veçanti, sekretariati i përbashkët do të ketë përgjegjësitë e mëposhtme:

1. Ndhmon autoritetin menaxhues në organizimin e takimeve të komitetit të përbashkët të monitorimit dhe të komitetit të përbashkët drejtues dhe të ofrojë të gjitha dokumentet e nevojshme për të bërë të mundur cilësinë e zbatimit të programit të bashkëpunimit në kontekstin e synimeve të tij specifike duke:

- organizuar takimet e komitetit të përbashkët të monitorimit dhe të komitetit të përbashkët drejtues;

- përgatitur të gjitha dokumentet e nevojshme dhe procesverbalet e takimeve;

u dërguar të gjithë përfituesve vendimet e marra nga komiteti i përbashkët i monitorimit dhe nga komiteti i përbashkët drejtues;

- planifikuar detyra dhe shërbime të ndryshme si shërbimet e përkthimit;

2. Harton kriteret për përzgjedhjen e veprimeve dhe ia dërgon ato autoritetit menaxhues. Autoriteti menaxhues shqyrton kriteret dhe kur pranohen – pas konsultimeve me strukturën operative – ia dërgon ato për miratim komitetit të përbashkët të monitorimit;

3. Përgatit materialin në lidhje me thirrjet për propozime dhe ia dërgon autoritetit menaxhues. Autoriteti menaxhues shqyrton materialin dhe kur pranohet – pas konsultimesh me strukturën operative ia dërgon për aprovim komitetit të përbashkët të monitorimit;

4. Siguron informacion për përfituesit potencialë rreth mundësive për financim nën programin e bashkëpunimit dhe do të ndihmojë përfituesit në zbatimin e veprimeve.

5. Siguron mbështetje për përfituesit potencialë gjatë përgatitjes së propozimeve. Sekretariati i përbashkët do të organizojë seminare informuese, do të promovojë bashkëpunimin dhe partneritetin e organeve në të dyja anët e kufirit etj. Për më tepër, ai mund të bashkëpunojë me zyrën e Antenës në Sarandë për organizimin e seminareve dhe aktiviteteve promocionale në Shqipëri;

6. Ndhmon autoritetin menaxhues dhe komitetin e përbashkët drejtues me qëllim që të sigurojë që veprimet janë përzgjedhur për financim në përputhje me kriteret e miratuara të zbatueshme për programin e bashkëpunimit dhe që përputhen me rregullat e zbatueshme kombëtare dhe të Komunitetit të cilat udhëheqin zbatimin e programit të bashkëpunimit;

7. Siguron mbështetje teknike për përfituesit gjatë gjithë periudhës së veprimeve;

8. Ndhmon autoritetin menaxhues në mbledhjen dhe regjistrimin në formë të kompjuterizuar të të dhënave të kontabilitetit të gjithë veprimeve. Gjithashtu, ndihmon autoritetin menaxhues në mbledhjen e të dhënave të zbatimit që kërkohen për menaxhimin financiar, monitorimin, verifikimin, auditimin dhe vlerësimin;

9. Ndhmon autoritetin menaxhues në mbledhjen dhe mbajtjen e të gjitha dokumenteve që kanë lidhje me shpenzimet dhe auditimet, me qëllim që të sigurohet një vazhde efektive në përputhje me kriteret e nenit 125(2d) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, duke:

- mbledhur raporte progresi nga përfituesit;
- vlerësuar zbatimin e veprimeve dhe dorëzimin e raporteve përkatëse të progresit tek autoriteti menaxhues;
- hartuar raporte progresi në lidhje me zbatimin e programeve operationale.

10. Përgatit raporte vjetore, si dhe raporte përfundimtare mbi programin e bashkëpunimit dhe ia dërgon ato autoritetit menaxhues për komente/korrigjime. Autoriteti menaxhues shqyrton raportet dhe, kur pranohen, ia dërgon ato për miratim komitetit të përbashkët të monitorimit. Pas miratimit nga komiteti i përbashkët i monitorimit, autoriteti menaxhues ai dërgon raportet Komisionit;

11. Mbështet autoritetin menaxhues për të siguruar që janë përmbushur kriteret e informacionit dhe publicitetit të përmendura në nenet 115 dhe 116 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, duke:

- përgatitur një Plan Komunikimi dhe duke mbështetur zbatimin e tij; krijuar dhe përditësuar rregullisht faqen e internetit të programit;
- organizuar seminare për të promovuar programin e bashkëpunimit;
- krijuar një faqe internet kërkimi partnere për të mirën e përfituesve potenciale;

12. Përgatit planin vjetor të asistencës teknike dhe ia dërgon autoritetit menaxhues. Autoriteti menaxhues e shqyrton atë dhe, kur pranohet, ia dërgon për miratim komitetit të përbashkët të monitorimit;

Funksioni i detajuar dhe roli i sekretariatit të përbashkët do të përcaktohet në marrëveshje me autoritetin menaxhues dhe vendet pjesëmarrëse në Program, në rregulloren e tij. Sekretariati i përbashkët do të përbëhet nga një numër i balancuar anëtarësh stafi nga vendet pjesëmarrëse.

Sekretariati i përbashkët do të ketë një zyrë antene në Sarandë, në Shqipëri.

5.4 Përshkrim përmbledhës i marrëveshjeve të menaxhimit dhe kontrollit

Autoriteti menaxhues

Autoriteti menaxhues do të jetë përgjegjës për menaxhimin dhe zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar në përputhje me parimet e menaxhimit të qëndrueshëm financiar dhe për kryerjen e funksioneve të parashtruara në nenet 37 të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 447/2014, nenet 72 dhe 125 të Rregullores (BE) nr. 1303/2014 dhe neni 23 i Rregullores (BE) nr. 1299/2014.

Autoriteti menaxhues i programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II do të jetë përgjegjës për të:

a) mbështetur punën e komitetit të përbashkët të monitorimit dhe për t'i siguruar atij informacionin që ai ka nevojë për të kryer detyrat e tij, veçanërisht të dhënat në lidhje me progresin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II për të arritur objektivat e tij, të dhënat financiare dhe të dhënat në lidhje me treguesit dhe ngjarjet më të rëndësishme;

b) hartuar dhe, pas miratimit nga komiteti i përbashkët i monitorimit, për të dërguar te Komisioni raportet vjetore dhe atë përfundimtar të zbatimit;

c) siguruar për organizmat e ndërmjetëm dhe përfituesit informacion që ka lidhje me kryerjen e detyrave të tyre dhe përkatësisht zbatimin e veprimeve;

d) krijuar një sistem për të regjistruar dhe ruajtur në mënyrë të kompjuterizuar të dhëna për çdo veprim nën programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II të nevojshëm për monitorimin, vlerësimin, menaxhimin financiar, verifikimin dhe auditimin, duke përfshirë të dhëna për pjesëmarrësit individual në veprime, aty ku është e zbatueshme;

e) siguruar që të mblidhen të dhënat që referohen në pikën (d), të futen dhe të ruhen në sistemin e përmendur në pikën (d) dhe që të dhënat rreth treguesve të ndahen sipas gjinisë.

f) siguruar që raportet e zbatimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II të përmendur në nenin 14 të Rregullores (BE) nr. 1299/2014 janë kryer në përputhje me nenin 51(1) dhe (2) të Rregullores (BE) nr. 1303/2014;

g) mbikëqyrur punën e sekretariatit të përbashkët;

h) përgatitur dhe dërguar për miratim te komiteti i përbashkët i monitorimit një strategji komunikimi (nenet 115 dhe 116 i Rregullores (BE) nr. 1303/2014) të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II dhe për të caktuar persona kontakti përgjegjës për informimin dhe publicitetin duke informuar përkatësisht Komisionin.

i) siguruar krijimin e një faqeje të vetme interneti ose të një portali që siguron informacion për dhe akses në të gjitha programet operationale në vendet pjesëmarrëse, përfshirë informacion rreth fazës së zbatimit të programit dhe çdo procesi konsultimi publik që ka lidhje me programin;

j) informuar përfituesit potencialë rreth mundësive financuese nën programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II;

k) publikuar te qytetarët e Bashkimit rolin dhe arritjet e politikës së kohezionit dhe bashkëpunimin ndërkufitar IPA II nëpërmjet veprimeve informuese dhe komunikuese mbi rezultatet e Programit dhe veprimet.

l) mbajtur një listë veprimesh të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II në një format të dhënash në formë fletë llogaritje, gjë e cila lejon që të dhënat të përzgjidhen, kërkohen, nxirren, krahasohen dhe të publikohen lehtësisht në internet.

Në lidhje me përzgjedhjen e veprimeve, autoriteti menaxhues duhet të:

a) hartojë dhe, sapo të miratohet nga komiteti i përbashkët i monitorimit, të aplikojë procedura dhe kriteret të përshtatshme përzgjedhje në përputhje me rregullat e Bashkimit dhe ato kombëtare që:

i) sigurojnë kontributin e veprimeve në arritjen e objektivave specifike dhe rezultateve të prioritetit përkatës;

ii) janë jodiskriminuese dhe transparente;

iii) marrin në konsideratë parimet e përgjithshme të promovimit të barazisë midis burrave dhe grave dhe mosdiskriminimin dhe zhvillimin e qëndrueshëm

b) sigurojë që një veprim i përzgjedhur të jetë brenda fushës së veprimit të IPA II dhe të mund të përfshihet në një kategori ndërhyrje të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II;

c) sigurojë që përfituesit të jenë të informuar për kushtet specifike në lidhje me produktet apo shërbimet që do prodhohen nga veprimi, për planin financiar, afatin kohor për realizimin dhe për informacione financiare dhe të tjera që duhen ruajtur dhe komunikuar;

d) bindë veten se përfituesi ka kapacitet për të përmbushur këto kushte para se të merret vendimi për miratim; të sigurojë që procedura për vlerësimin e propozimeve është kryer sipas termave të thirrjes për propozime, përfshirë kriteret e përzgjedhjes së veprimeve të miratuar nga Komiteti i Monitorimit;

e) sigurojë që përfituesi kryesor i një veprimi të jetë pajisur me një dokument që parashtron kushtet për mbështetjen e veprimit, përfshirë kriteret specifike në lidhje me produktet apo shërbimet që do prodhohen nga ky veprim, planin financiar dhe afatin e realizimit;

f) bindë veten se përfituesi kryesor ka kapacitetin administrativ, financiar dhe operacional për të përmbushur kushtet e përmendura në pikën (c) para miratimit të veprimit;

g) bindë veten që, kur veprimi ka filluar para se të dërgohej aplikimi për financim tek autoriteti menaxhues, ai të jenë në përputhje me ligjin përkatës të zbatueshëm për veprimin;

h) sigurojë që veprimet e përzgjedhura për mbështetje nga IPA II nuk përfshijnë aktivitete që kanë qenë pjesë e një veprimi i cili ka qenë ose duhet t'i nënshtrohet një procedure rikuperimi në përputhje me nenin 71 të Rregullores (BE) nr. 1303/2014 në vijim të rivendosjes së një aktiviteti produktiv jashtë zonës së programit;

i) përcaktojë kategoritë e ndërhyrjes për të cilat do të atribuohen shpenzimet e një veprimi.

Në lidhje me menaxhimin dhe kontrollin financiar të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II, autoriteti menaxhues:

a) identifikon që secili vend pjesëmarrës përcakton organizmin ose personin përgjegjës për kryerjen e një verifikimi të tillë në lidhje me përfituesit në territorin e tij ("kontrolluesi(t)"). Autoriteti menaxhues duket të bindë veten që shpenzimet e secilit përfitues që merr pjesë në një veprim janë verifikuar nga një kontrollues i përcaktuar i përmendur në nenin 23(4) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013 dhe nenin 125 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

b) siguron që përfituesit kryesorë të përfshirë në zbatimin e veprimeve të rimbursuar bazuar në kostot e kualifikuara të bëra aktualisht mbajnë ose një sistem të veçantë kontabiliteti ose një kod të përshtatshëm kontabiliteti për të gjitha transaksionet që lidhen me një veprim;

c) përcakton masa efektive dhe proporcionale kundër mashtrimit duke pasur parasysh rreziqet e identifikuara;

d) përcakton procedura për të siguruar që të gjitha dokumentet që kanë lidhje me shpenzimet dhe auditimet që kërkohen për të siguruar një vazhde të përshtatshme auditimi janë mbajtur në përputhje me kriteret e pikës (g) të nenit 72 të Rregullores (BE) nr. 1303/2014;

e) harton deklaratën e menaxhimit dhe përmbledhjen vjetore të përmendur në pikat (a) dhe (b) të nenit 59(5) të Rregullores Financiare.

Me qëllim verifikimin e shpenzimeve të deklaruara nga përfituesit, secili vend pjesëmarrës në Program do të krijojë një sistem kontrolli të nivelit të parë duke bërë të mundur verifikimin e dhënies së produkteve dhe shërbimeve të bashkëfinancuara, saktësinë e shpenzimeve të deklaruara për veprime apo pjesë të veprimeve të zbatuara në territorin e tij dhe përputhshmërinë e shpenzimeve të tilla dhe veprimeve apo pjesë të veprimeve që kanë lidhje me to me rregullat e Komisionit dhe rregullat e tij kombëtare.

Për këtë qëllim dhe sipas nenit 23(4) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013, secili shtet duhet të përcaktojë kontrolluesit përgjegjës për verifikimin e ligjshmërisë dhe rregullsisë së shpenzimeve të deklaruara nga secili përfitues që merr pjesë në veprim.

Verifikimet e përmendura më sipër do të përfshijnë procedurat e mëposhtme:

- a) verifikimin administrativ në lidhje me secilin aplikim për rimbursim nga përfituesit;
- b) verifikimet në vend të veprimeve.

Shpeshësia dhe mbulimi i verifikimeve në vend duhet të jetë proporcional me masën e mbështetjes publike për një veprim dhe me nivelin e rrezikut të identifikuar nga verifikime të tilla dhe auditime nga autoriteti auditues për sistemin e menaxhimit dhe kontrollit si i tërë.

Verifikimet në vend të veprimeve individuale mund të kryhen mbi një bazë të thjeshtë.

Në rastet kur autoriteti menaxhues është, gjithashtu, një përfitues nën programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II, marrëveshja për verifikimin e përmendur në pikën (a) të nënparagrafit të parë të paragrafit 4 ndarja e duhur e funksioneve sigurohet nga një ndarje e qartë detyrash midis njësive të ndryshme të autoritetit menaxhues.

Për sa i përket fluksit të shpenzimeve të certifikuara, përfituesi kryesor duhet t'i dërgojë të gjitha shpenzimet e certifikuara për një veprim sekretariatit të përbashkët, i cili pasi kryen një kontroll paraprak (plotësinë e të dhënave dhe pranueshmërinë e shpenzimeve të deklaruara) ia transmeton ato, bashkë me komentet e autoritetit menaxhues. Autoriteti menaxhues duhet të sigurojë që të jetë i disponueshëm i gjithë informacioni i nevojshëm mbi procedurat dhe verifikimet e kryera në lidhje me shpenzimet për qëllimin e certifikimit. Ai më pas ia transmeton ato Autoritetit Certifikues, me qëllim që të përgatisë dhe dërgojë Komisionit deklaratat e certifikuara të shpenzimeve dhe aplikimet për pagesë.

Në lidhje me verifikimin e shpenzimeve Shqipëria duhet të krijojë një sistem të centralizuar. Zyra e kontrollit e nivelit të parë në Ministrinë e Integritimit Evropian. Zyra duhet të ketë fillimisht si staf kreun e zyrës dhe dy kontrollorë të nivelit të parë. Detyrat e tyre kryesore do të përfshijnë:

Aktivitetet për verifikimin e legjitimitetit dhe rregullsisë së shpenzimeve të deklaruara nga secili përfitues përfundimtar që zbaton veprimet e kryera në territorin Shqiptar, si dhe përputhjen e tyre me rregullat e Bashkimit dhe ato kombëtare.

- Aktivitetet për verifikimin e dokumenteve të të gjitha veprimeve (100%) për të cilat përfituesit kanë përgatitur deklaratën e tyre të shpenzimeve, me qëllim verifikimin e pranueshmërisë së shpenzimeve sipas parimeve të mëposhtme:

1. parimi i efektshmërisë sipas të cilit është e nevojshme të verifikohet që shpenzimi në fakt ka ndodhur dhe ka lidhje me veprimin e bashkëfinancuar;

2. parimin e legjitimitetit, sipas të cilit është e nevojshme të verifikohet që shpenzimi përputhet me rregullat komunitare dhe ato kombëtare;

3. parimin e lokalizimit të veprimit të bashkëfinancuar, sipas të cilit është e nevojshme të verifikohet që shpenzimi i kryer ka lidhje me veprimin e bërë në zonën përfituese të Programit;

4. Parimi i provës së dokumentuar: kërkon që shpenzimi të jetë dokumentuar me fatura vërtetimi ose regjistra kontabiliteti me vlefshmëri të njëjtë ligjore.

- ata do të kryejnë verifikimet në vend të kampionit të shtresëzuar të aktiviteteve sipas tipit dhe veprimit dhe sipas përfituesit;

- zbatimin e orientimeve për kontrollet përfshirë modelin përkatës për dërgimin e kontabilitetit dhe për verifikimin e tyre;

- hartimi i sugjerimeve dhe këshillave mbi kompetencat e tyre;

- mbajtja dhe kryerja e planeve, programeve dhe projekteve zbatuese dhe menaxhimi i kompetencave;

- përcaktimi i objektivave, organizimi, drejtimi, koordinimi dhe kontrolli i aktivitetit të zyrës Shqiptare të kontrollit të nivelit të parë;

- organizimi dhe menaxhimi i stafit të caktuar në zyrën shqiptare të kontrollit të nivelit të parë;

Kreu i zyrës së kontrollit të nivelit të parë do të jetë përgjegjës për lidhjet me zyrën e BE-së dhe organizmat ndërkombëtarë në çështjet e tyre përkatëse.

Zyra e kontrollit të nivelit të parë në Shqipëri duhet të sigurojë që shpenzimet e deklaruara nga përfituesit që ndodhen në zonën përfituese shqiptare, të mund të marrin vlefshmërinë brenda një periudhe prej tre muajsh nga data e dërgimit nga përfituesi përfundimtar”.

Në vijim të kontrollit administrativ të deklarave të shpenzimeve, që është kryer për tërë shpenzimet, zyra shqiptare e kontrollit të nivelit të parë është përgjegjëse për kontrolle paparalajmërim të veprimeve.

Zyra shqiptare e nivelit të parë duhet të kryejë kontrollin administrativ të shpenzimeve të deklaruara para se të dërgojë tek autoriteti menaxhues deklaratën e certifikuar të shpenzimeve të nivelit të parë.

Verifikimi i shpenzimeve për partnerët grekë do të kryhet nën përgjegjësinë e Autoritetit Menaxhues të Programit Evropian të Bashkëpunimit Territorial të Ministrisë së Ekonomisë, Infrastrukturës, Transportit të Mallrave dhe Turizmit ku është krijuar një njësi e veçantë.

Koordinatori Kombëtar IPA (KKIPA)

Ministria e Integrimit Evropian në Shqipëri bashkëpunon në programimin, menaxhimin dhe zbatimin e përbashkët të programit.

Në veçanti, Koordinatori Kombëtar IPA do të jetë përgjegjës për detyrat e mëposhtme:

- të marrë pjesë në programimin e përbashkët dhe kryerjen e veprimeve në përputhje me objektivat e programit dhe modifikimin e Programit;

- të sigurojë bashkëfinancimin kombëtar në kohën dhe mënyrën e duhur;

- të emërojë përfaqësuesit e Shqipërisë në komitetin e përbashkët të monitorimit;

- të organizojë një procedurë përzgjedhje për kontrolluesit dhe vlerësuesit në Shqipëri;

- të nënshkruajë Marrëveshje Kuadër dhe Marrëveshje Financiare;

- të nënshkruajë kontrata me vlerësuesit, kontrolluesit dhe zyrën e kontrollit të nivelit të parë nga Shqipëria;

- të emërojë përfaqësuesin (it) në grupin e audituesve;

- të firmosë në emër të Shqipërisë Memorandumin dypalësh të Mirëkuptimit;

- të sigurojë akses në informacion për autoritetin menaxhues, autoritetin certifikues dhe autoritetin auditues, me qëllim që ata të përmbushin detyrat e tyre përkatëse;

- të sigurojë fondet për bashkëfinancimin kombëtar.

Autoriteti certifikues

Duke pasur parasysh,

- Rregulloren e deleguar të Komisionit (BE) nr. 447/2012 të datës 21 mars 2012;

- Rregulloren (BE) nr. 231/2014, të datës 11 mars 2014, të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit që vendos një instrument për asistencën e paraanëtarësimit (IPA II);

- Rregulloren (BE) nr. 1303/2013 (neni 126, 132); dhe

- Rregulloren (BE) nr. 1299/2013 (neni 24).

Autoriteti certifikues do të jetë përgjegjës, për:

1. të hartuar dhe dërguar aplikimet për pagesa te Komisioni dhe për të certifikuar që ato vijnë nga sisteme të besueshme kontabiliteti, janë të bazuara në dokumente mbështetëse të verifikueshme dhe i janë nënshtruar verifikimeve nga ana e autoritetit menaxhues;

2. Të hartuar llogaritë e përmendura në pikën (a) të nenit 59(5) të Rregullores Financiare;

3. Të certifikuar plotësinë, saktësinë dhe vërtetësinë e llogarive dhe që shpenzimet e futura në llogari janë në përputhje me ligjin e zbatueshëm dhe kanë ndodhur duke respektuar veprimet e përzgjedhura për financim në përputhje me kriteret e zbatueshme për programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II dhe janë në përputhje me ligjin e zbatueshëm;

4. Të siguruar që ndodhet një sistem i cili regjistron dhe ruan, në formë kompjuterike, regjistrimet e kontabilitetit për secilin veprim dhe që mbështet të gjitha të dhënat e nevojshme për hartimin e aplikimeve dhe llogarive të pagesave, përfshirë regjistrimet e shumave të rikuperueshme, shumat e rikuperueshme dhe shumat e tërhequra në vijim të anulimeve të gjithë ose një pjesë të kontributit për një veprim ose program bashkëpunimi;

5. Të siguruar, me qëllim hartimin dhe dërgimin e aplikimeve për pagesa, që ka marrë informacion të përshtatshëm nga autoriteti menaxhues mbi procedurat dhe verifikimet e kryera në lidhje me shpenzimet;

6. Të marrë parasysh kur hartohen dhe dërgohen aplikimet për pagesa të rezultateve të të gjitha auditimeve të kryera nga, ose nën përgjegjësinë e autoritetit menaxhues;

7. Të ruajtur në një formë të kompjuterizuar, regjistrimet e kontabilitetit të shpenzimeve të deklaruara te Komisioni dhe të kontributit publik përkatës që u është paguar përfituesve;

8. Të mbajë një llogari të shumave të rikuperueshme dhe të shumave të tërhequra në vijim të anulimit të një pjesë ose të gjithë kontributit për një veprim. Shumat e rikuperuara duhet t'i shlyhen buxhetit të Bashkimit para mbylljes së programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II duke i zbritur ato nga deklaratat pasuese e shpenzimeve.

Autoriteti Certifikues do të jetë organi përgjegjës për kryerjen e pagesave për përfituesit e programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II sipas dispozitave të nenit 21(2) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013 dhe nenit 132 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013. Autoriteti certifikues duhet të marrë pagesat e bëra nga Komisioni dhe, si rregull i përgjithshëm, duhet t'i bëjë pagesat përfituesit kryesor. Asnjë shumë nuk duhet të zbritet ose mbahet nga pagesat e bëra për përfituesit dhe nuk do vendoset asnjë tarifë pasuese që do t'i ulte këto shuma.

Autoriteti Certifikues transferon shumën totale të kontributit nga IPA II te përfituesit kryesorë ose veprimet e përzgjedhura. Përfituesit kryesorë duhet të sigurojnë që përfituesit e tjerë të marrin shumën totale të kontributit nga IPA II sa më shpejt të jetë e mundur dhe të plotë. Asnjë shumë nuk duhet të zbritet ose mbahet dhe do të vendoset një tarifë specifike ose tarifa të tjera me ndikim të njëjtë të cilat do t'i ulin këto shuma për përfituesit e tjerë.

Autoriteti auditues

Autoriteti Auditues do të jetë përgjegjës për verifikimin e funksionimit efektiv të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II. Në këtë kontekst, Autoriteti Auditues do të jetë përgjegjës për të kryer të gjitha funksionet e parashikuara në nenin 37 të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 447/2014 dhe nenet 25 të Rregullores (BE) nr. 1299/2014 dhe 127 të Rregullores (BE) nr. 1303/2014 dhe, në veçanti:

1. Të sigurojë që janë kryer auditime për të verifikuar funksionimin efektiv të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II;

2. Të sigurojë që janë kryer auditime mbi veprimet, mbështetur në një kampion të përshtatshëm, të verifikojë shpenzimet e deklaruara te Komisioni dhe në këtë drejtim të vendosë metodën e përshtatshme të kampionit të zgjedhur që do përdoret në bazë të shpenzimit të deklaruar në përputhje me kriteret e nenit 59(5) të Rregullores Financiare. Shpenzimi i deklaruar do të auditohet duke u mbështetur në një kampion përfaqësues dhe, si rregull i përgjithshëm në metodat e kampioneve statistikore. Mund të përdoret një metodë kampioni jostatistikor në gjykimin profesional të autoritetit auditues, në rastet e justifikuara si duhet, në përputhje me standardet ndërkombëtare të pranuar të auditimit dhe në çdo rast ku numri i veprimeve për një vit financiar është i pamjaftueshëm për të lejuar përdorimin e një metode statistikore. Në raste të tilla, masa e kampionit duhet të jetë e mjaftueshme për t'i mundësuar autoritetit auditues që të hartojë një opinion të vlefshëm auditimi në përputhje me nënparagrafin e dytë të nenit 59(5) të Rregullores Financiare. Metoda jostatistikore e kampionit duhet të mbulojë një minimum prej 5 % të veprimeve për të cilat janë deklaruar shpenzimet te Komisioni gjatë një vit financiar dhe 10 % të shpenzimeve të cilat janë deklaruar te Komisioni gjatë një viti financiar;

3. Të përgatisë, në përputhje me nenin 127(4) të Rregullores (BE) nr. 1303/2014, brenda tetë muajsh nga miratimi i programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II, një strategji auditimi për ecurinë e auditimeve, përcaktimin e një metodologjie auditimi, metodën e kampionit për auditimet e veprimeve dhe planifikimin indikativ të auditimeve për të siguruar që organet kryesore të auditohen dhe që audited të shpërndahen në mënyrë të njëtrajtshme gjatë gjithë periudhës së programimit; Autoriteti i Auditimit duhet të dërgojë strategjinë e auditimit te Komisioni me kërkesën e tij;

4. Autoriteti i Auditimit duhet të hartojë:

- raportin e kontrollit që përcakton gjetjet kryesore të auditimeve (sistemeve dhe veprimeve) të kryera në përputhje me strategjinë e auditimit, duke përfshirë gjetjet në lidhje me sistemet e menaxhimit dhe kontrollit, dhe veprimet korrigjuese të propozuara dhe të zbatuara.

- një opinion auditimi, në përputhje me nënparagrafin e dytë të nenit 59(5) të Rregullores Financiare.

Autoriteti Auditues duhet të sigurojë që puna audituese të marrë në konsideratë standardet audituese të pranuar ndërkombëtarisht.

Gjatë kryerjes së funksioneve të tij, Autoriteti Auditues duhet të sigurojë që të mbrohen të dhënat personale dhe informacionet konfidenciale, të marra nga ai dhe/ose nga organizmat auditues nën kontrollin e tij.

Komiteti i Auditimit Financiar përbëhet nga shtatë anëtarë dhe është i pavarur nga Autoritetet Menaxhuese dhe Certifikuese.

Grupi i audituesve

Autoriteti Auditues i programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II do të ndihmohet nga një grup audituesish të përbërë nga një përfaqësues nga secili vend pjesëmarrës në programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II, për të kryer detyrat e parashikuara në nenin 127 të Rregullores (BE) nr. 1303/2014. Grupi i audituesve duhet të krijohet brenda tre muajsh nga vendimi që miraton programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II. Grupi duhet të hartojë rregulloren e tij. Grupi i audituesve duhet të kryesohet nga Autoriteti Auditues i programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II (25 (2) e Rregullores (BE) nr. 1299/2014). Secili vend pjesëmarrës do të jetë përgjegjës për auditimet e kryera në territorin e tij.

Secili përfaqësues nga secili vend pjesëmarrës në programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II do të jetë përgjegjës për të siguruar elementët faktikë në lidhje me shpenzimet në territorin e tij që kërkohen nga autoriteti auditues me qëllim kryerjen e vlerësimit të tij.

Auditimet e kryera nga Autoriteti Auditues

Në kryerjen e funksioneve të tij, autoriteti auditues duhet të sigurojë që auditimet e sistemeve,

autoriteteve dhe organeve të ndërmjetme të kryhen dhe të vlerësojnë besueshmërinë e tyre.

Auditimet e veprimeve duhet të kryhen në vend, bazuar në dokumentacionet dhe regjistrimet e mbajtura nga përfituesit. Auditimet duhet të verifikojnë nëse janë plotësuar kushtet e mëposhtme:

a) Veprimi të përmbushë kriteret e përzgjedhjes për programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II, të jetë zbatuar në përputhje me vendimin e miratimit dhe të plotësojë çdo kusht të zbatueshëm në lidhje me funksionalitetin dhe përdorimin ose objektivat që duhet arritur;

b) shpenzimet e deklaruara korrespondojnë me regjistrimet e kontabilitetit dhe dokumentet mbështetëse të mbajtura nga përfaqësuesit;

c) shpenzimet e deklaruara nga përfituesit janë në përputhje me rregullat e Komunitetit dhe ato kombëtare;

d) kontributi total BE/kombëtar (publik ose privat) i paguhet përfituesit në përputhje me nenin 127 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 (siç zbatohet)

Në kuadrin e strategjisë së auditimit, auditimet duhet të kryhen bazuar në një plan vjetor të miratuar nga autoriteti auditues. Auditimet shtesë, që nuk janë të përfshira në plan, duhet të kryhen sa herë që kërkohet.

Në rastet kur problemet e hasura shfaqin një natyrë sistemike dhe, si rrjedhim, sjellin një rrezik për veprimet e tjera nën programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II, Komiteti i Kontrollit Financiar duhet të sigurojë që të kryhen këqyrje të mëtejshme, përfshirë edhe auditime shtesë aty ku është e nevojshme, për të vendosur shkallën e problemeve të tilla.

Raporti dhe Opinioni i Organit të Pavarur Auditues në përcaktimin e strukturave menaxhuese të Programit, të përmendur në nenin 124(2) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Sipas nenit 47 të Rregullores së Komisionit (BE) nr. 447/2014, zbatohen nenet 72, 73, 74 dhe 124(2) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013. Siç parashikohet në këto nene, shtetet pjesëmarrëse duhet të miratojnë masat e përshtatshme për të garantuar krijimin dhe funksionimin e duhur të sistemeve të tyre të menaxhimit dhe kontrollit për t'i dhënë siguri përdorimit ligjor dhe të rregullt të shpërndarjes së fondeve IPA II për programin.

Shtetet pjesëmarrëse, gjithashtu, duhet të plotësojnë detyrimet e menaxhimit, kontrollit dhe auditimit, dhe të marrin përgjegjësinë vijuese, të cilat janë parashtruar te rregullat mbi menaxhimin e përbashkët të përcaktuar në Rregulloren Financiare dhe rregullat e IPA II dhe të marrin përgjegjësi që Sistemi Menaxhues dhe i Kontrollit për programin të funksionojë në mënyrë efektive.

Duhen specifikuar detyrimet e vendeve pjesëmarrëse për sa u përket sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit të programeve dhe në lidhje me parandalimin, zbulimin dhe korrigjimin e parregullsive dhe shkeljet e ligjit të Bashkimit.

Përcaktimi i autoritetit menaxhues dhe i autoritetit certifikues të programit do të bazohet në një raport dhe opinion të një organi të pavarur auditues që vlerëson plotësimin nga ana e autoriteteve të kriterëve që lidhen me mjedisin e kontrollit të brendshëm, menaxhimin e riskut, aktivitetet e menaxhimit dhe kontrollit, dhe monitorimin të përcaktuar në shtojcën XIII e Rregullores (BE) nr. 1303/2013. Organi i pavarur auditues do të jetë autoriteti auditues i Programit.

Në rastet kur organi i pavarur auditues arrin në përfundim se pjesa e sistemit të menaxhimit dhe kontrollit, në lidhje me autoritetin menaxhues ose me autoritetin certifikues, është në thelb e njëjtë me atë të periudhës së mëparshme të programimit dhe që ka prova, bazuar në punën audituese të kryer në përputhje me dispozitat përkatëse të Rregullores (BE) nr. 1083/2006 dhe Rregullores së Këshillit (BE) nr. 1198/2006, të funksionimit të tyre të efektshëm gjatë asaj periudhe, ai mund të arrijë në përfundim, pa kryer punë shtesë audituese, se janë plotësuar kriteret përkatëse.

Realizimi dhe përzgjedhja e veprimeve

A. Përgatitja dhe publikimi i thirrjeve për propozime

Sekretariati i përbashkët do të përgatisë materialet në lidhje me thirrjet për propozime dhe t'ia dërgojë ato autoritetit menaxhues. Autoriteti menaxhues shqyrton materialin dhe kur ai pranohet ia dërgon atë për miratim komitetit të përbashkët të monitorimit.

Më pas, autoriteti menaxhues do të prezantojë thirrjen për propozime, duke informuar përfituesit potencialë rreth financimit, kushteve të veçanta dhe kriterëve të zbatueshme për pranueshmërinë e tyre sipas thirrjes, procedurave dhe kriterëve të përzgjedhjes, rreth detyrimeve kryesore që duhet të ndërmarrin përfituesit në rast se përzgjidhet një veprim për financim nën programin e bashkëpunimit etj.

B. Paraqitja e propozimeve dhe përzgjedhja e veprimeve

Përfituesit potencialë përgatisin një propozim në bashkëpunim me përfituesin kryesor, i cili e paraqet atë te sekretariati i përbashkët.

Për sa i përket prezantimit të thirrjes për propozime, sekretariati i përbashkët do të kontrollojë propozimet dhe të sigurohet, që:

1. propozimet janë paraqitur brenda afatit;
2. të gjitha dokumentet standarde janë plotësuar;
3. përfituesit janë të kualifikuar.

Më pas do të kryejë një vlerësim të propozimeve bazuar në kriteret e përzgjedhjes së veprimeve, të miratuar nga komiteti i përbashkët i monitorimit dhe t'ia paraqesë të gjitha materialet autoritetit menaxhues. Pasi autoriteti menaxhues sigurohet që procedura për vlerësimin e propozimeve është kryer në përputhje me termat e thirrjes për propozime dhe kriterin e miratuar të përzgjedhjes së veprimeve, ai i paraqet komitetit të përbashkët drejtues:

- fshat e projektit të propozimeve të paraqitura të projektit;
- një listë renditëse të propozimeve të vlerësuara të projektit;
- të gjitha format e vlerësimit.

Për vlerësimin e propozimeve, sekretariati i përbashkët mund të ndihmohet nga ekspertë të jashtëm, të përzgjedhur në marrëveshje me shtetet pjesëmarrëse.

Komiteti i përbashkët drejtues drejton procedurën për përzgjedhjen e veprimeve që do të financohen dhe i raporton Komitetit të Përbashkët të Monitorimit, i cili ka përgjegjësinë përfundimtare për përzgjedhjen e veprimeve.

Bazuar në vendimin e Komitetit të Përbashkët të Monitorimit (veprimet e përzgjedhura), autoriteti menaxhues do të kontrakttojë përfituesit kryesorë të veprimeve të përzgjedhura.

Në lidhje me procedurat kontraktuese, sekretariati i përbashkët, do të:

- Marrë pjesë në procedurën e negocimit të projekteve të përzgjedhura
- Marrë të dhëna nga përfituesit përfundimtarë dhe do të marrë pjesë në përgatitjen e kontratave të subvencionit të projekteve të miratuara;

- Paraqesë kontratat e subvencionit për firmosje tek Autoriteti Menaxhues;

- Japë sqarime përfituesve rreth detyrimeve të tyre të parashikuara në kontratat e subvencionit.

Për sa i përket menaxhimit financiar dhe procedurës së auditimit, sekretariati i përbashkët do të:

- Marrë dokumentet nga përfituesit për zbatimin e veprimeve të projekteve;
- Njoftojë Autoritetin Menaxhues për çdo parregullsi të adresuar, brenda afateve përkatëse;
- Ndërmarrë masa parandaluese dhe monitoruese;
- Sigurojë të gjithë informacionin financiar të nevojshëm për Autoritetin Menaxhues rreth projekteve të miratuara;

- Kontribuojë për lehtësimin e aktiviteteve audituese dhe kontrolluese;

- Ndihmojë AM në zbatimin e të gjitha rekomandimeve/vërejtjeve të marra nga audit i KE-së dhe Autoriteti Auditues, sipas afateve të përcaktuara.

Për sa i përket monitorimit të programit dhe projekteve të miratuara sekretariati i përbashkët do të:

- Monitorojë zbatimin e veprimeve, raporteve të progresit dhe rezultatet e vizitave në vend etj.;
- Hartojë dhe paraqesë çdo dokument të kërkuar nga AM-ja;
- Mbledhë dhe përditësojë të dhënat teknike, financiare dhe statistikore në nivel projekti, duke siguruar ndërfaqjen e këtyre të dhënave në sistemin elektronik.

- Së fundmi, për sa u përket procedurave të informacionit dhe publikimit, sekretariati i përbashkët do të:

- Zbatojë aktivitetet përkatëse për Planin e Komunikimit;

- Përgatisë dhe dorëzojë materialet informuese të përfituesit duke mbështetur AM-në;

Përditësimin e faqes zyrtare të internetit të programit.

Marrëveshjet për shqyrtimin e ankesave të përfituesve që nuk kanë përzgjedhur për financim.

Dy shtetet pjesëmarrëse në Program do të krijojnë një komitet të përbashkët, të veçantë e të pavarur nga KPM-ja, për rishikimin e çdo ankesë të adresuar për Autoritetin Menaxhues në lidhje me përzgjedhjen e veprimeve të kryer nga Komiteti i Përbashkët i Monitorimit nën një thirrje të caktuar për propozime.

Ky Komitet i Përbashkët Monitorimit do të formohet nga dy pjesëmarrës të Autoritetit Menaxhues dhe një përfaqësues i KKIPA-së së Shqipërisë. Ai do të vlerësojë ankesat përkatëse dhe do t'i japë një mendim Komitetit të Përbashkët të Monitorimit i cili do të marrë vendimin përfundimtar.

Autoriteti Menaxhues do ta dërgojë këtë vendim të palët e interesuara dhe do të informojë aplikuesit rreth të drejtave të tyre sipas ligjit grek.

E gjithë procedura përkatëse do të mbulohet nga ligji grek, sepse Greqia është vendi pritës i Autoritetit Menaxhues të Programit dhe secili rast do të jetë nën juridiksionin e gjykatave greke.

Greqia si vendi pritës i Autoritetit Menaxhues, me kërkesën e Komisionit, do të shqyrtojë çdo ankesë të paraqitur para Komisionit dhe që është brenda fushës së veprimit të tij. Autoriteti Menaxhues do të informojë Komisionin, me kërkesë të këtij të fundit, mbi rezultatet e këtyre shqyrtimeve.

Përgjegjësitë e Përfituesit Kryesor dhe të Përfituesve të Tjerë

Për secilin veprim do të caktohet një përfitues kryesor nga vetë përfituesit midis tyre (neni 40(1) i Rregullores së Komisionit nr. 447/2014, neni 13(1) i Rregullores (BE) nr. 1299/2013). Përfituesi kryesor:

i) Do të formulojë masat me përfituesit e tjerë që marrin pjesë në veprim në një marrëveshje që përmban, mes të tjerash, dispozita që garantojnë menaxhimin të shëndoshë financiar të fondeve të shpërndara për veprim, përfshirë masat për shumat e rikuperueshme të paguara padrejtësisht sipas nenit 27(2) të Rregullores (BE) nr. 1299/2013.

a) Nëse përfituesi kryesor nuk arrin të sigurojë shlyerje nga përfituesit e tjerë, vendi pjesëmarrës, në territorin e të cilit është i vendosur përfituesi në fjalë, do t'i rimbursojë autoritetit menaxhues çdo shumë që i është paguar padrejtësisht atij përfituesi;

b) Masat e bashkëfirmosura me përfituesit e tjerë do të përfshijnë dhe përshkruajnë procedurat në lidhje me marrjen e mbështetjes publike nga të gjithë përfituesit. Mbështetja publike nga IPA II duhet të merret sa më shpejt të jetë e mundur dhe e plotë.

ii) do të marrë përgjegjësi për të siguruar zbatimin e gjithë veprimit;

iii) do të sigurojë që shpenzimet e paraqitura nga të gjithë përfituesit që marrin pjesë në veprim të kenë ardhur për qëllim të zbatimit të veprimeve dhe u korrespondojnë aktiviteteve për të cilat është rënë dakord midis përfituesve dhe të sigurojë që këto shpenzime janë në përputhje me dokumentin e siguruar nga autoriteti menaxhues në zbatim të nenit 40(6) të Rregullores së Komisionit nr. 447/2014;

iv) ai do të verifikojë që shpenzime të paraqitura nga përfituesit e tjerë që marrin pjesë në veprim të jenë verifikuar nga një kontrollues;

Secili përfitues që merr pjesë në veprim do të marrë përgjegjësi në rast se ka ndonjë parregullsi në shpenzimet të cilat ai ka deklaruar.

Strategjia e Komunikimit

Sif parashikohet në nenin 42(4), nenin 21(1) dhe (3) të Rregullores së Komisionit nr. 447/2014 dhe nenin 116 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, vendet pjesëmarrëse dhe autoriteti menaxhues për programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II do të hartojnë një strategji komunikimi për Programin që të bëjnë të mundur publicitetin e kërkuar të tij. Informacioni duhet t'u drejtohet qytetarëve të Bashkimit Evropian dhe përfituesve më qëllim nënvizimin e rolit të Komunitetit dhe të sigurojë që asistencë nga IPA II është transparente. Zbatimi i strategjisë së komunikimit dhe kriterëve të informimit dhe publicitetit është përshkruar në shtojcën XII të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Shkëmbimi Elektronik i të Dhënave

Për qëllime të nenit 74 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, të gjitha shkëmbimet zyrtare të informacionit midis autoritetit menaxhues, shteteve pjesëmarrëse dhe Komisionit do të kryhen nëpërmjet përdorimit të një sistemi elektronik të shkëmbimit të të dhënave.

Sipas dispozitave të nenit 122(3) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 autoriteti menaxhues do të sigurojë që jo më vonë se 31 dhjetor 2015, i gjithë shkëmbimi i informacionit midis përfituesve dhe vetes, autoriteti certifikues, autoritetit auditues dhe organeve të ndërmjetme të mund të kryhet nëpërmjet sistemeve elektronike të shkëmbimit të të dhënave.

Sistemet e përmendura më sipër do të lehtësojnë ndërshtetëshmërinë me kuadrat kombëtare dhe të Bashkimit dhe do t'u mundësojë përfituesve të paraqesin vetëm një herë të gjithë informacionin e përmendur në nënparagrafin e parë.

Monitorimi i Programit

AM-ja dhe KPM-ja do të sigurojnë cilësinë e zbatimit të programit në përputhje me parimet e menaxhimit të shëndoshë financiar. KPM do të mbikëqyrë zbatimin e Programit dhe do të sigurojë arritjen e objektivave të tij nëpërmjet një përdorimi racional të burimeve të shpërndara.

Mjetet e përdorura për monitorimin e programit janë raportet vjetore (dhe raporti përfundimtar) të zbatimit, siç parashikohet në nenin 14 të Rregullores (BE) nr. 1299/2013. Raporti(et) vjetore (përfundimtare) do të hartohet nga SP-ja, verifikohen nga AM-ja dhe miratohen nga KPM-ja para se t'i dërgohen Komisionit. Detyrat e raportimit, informacionit dhe komunikimit do të kryhen në përputhje me nenin 42 të Rregullores (BE) nr. 447/2014.

Monitorimi i Programit do të zbatohet nëpërmjet sistemit të informacionit, që siguron informacion të përshtatshëm teknik dhe financiar. Raportimi do të bëhet nga përfituesi kryesor nëpërmjet raportimeve periodike dhe përfundimtare të SP-ja. SP-ja do të kontrollojë përputhshmërinë e raporteve me aplikimin e miratuar të projektit. Të dhënat e raporteve do të ngarkohen në sistemin e informacionit të menaxhimit dhe do të prodhohen të dhëna përkatëse, do të përfshihen në raportet vjetore të zbatimit dhe do t'i paraqiten Komisionit Evropian.

Vlerësimi i Programit

Autoriteti Menaxhues zbaton një vlerësim paraprak (ex-ante) (nga vlerësues që janë të pavarur nga autoritetet përgjegjëse për përgatitjen e Programit). Rekomandimet e vlerësuesve paraprak (ex-ante) merren në konsideratë gjatë përgatitjes së Programit.

Me qëllim përmirësimit të cilësisë së Programit dhe për të optimizuar shpërndarjen e burimeve financiare të tij do të zbatohet një vlerësim i përkohshëm dhe, gjithashtu, i bazuar në fakte nga vlerësues të pavarur, duke ndjekur në mënyrë rigoroze dispozitat e nenit 41 të Rregullores (BE) nr. 447/2014.

Gjatë periudhës së programimit, AM-ja duhet të sigurojë vlerësim për vlerësimin e efektivitetit, efikasitetit dhe ndikimit të zbatimit të programit bazuar në planin e veprimit dhe si rrjedhim dhe në veprimet vijuese. Të gjitha vlerësimet do të shqyrtohen nga KPM-ja dhe do t'i dërgohen Komisionit.

Informacion i mëtejshëm në lidhje me procedurat e menaxhimit dhe kontrollit do të jepet në Sistemin e Menaxhimit dhe Kontrollit të Programit dhe veçanërisht në manualin e Programit. Ky manual do të jetë pjesë e përshkrimit të Sistemit të Menaxhimit dhe Kontrollit dhe do të shërbejë si dokument reference për të gjitha organet e interesuara dhe, në veçanti, detyrimet që lindin për përfituesit e Programit duke marrë në konsideratë kuadrin e dhënë ligjor.

5.5 Caktimi i përgjegjësive midis shteteve partnere në rast korigjimesh financiare të vendosura nga autoriteti menaxhues ose nga Komisioni

Sipas nenit 46(6) menaxhimi financiar, tërheqja e fondeve, shqyrtimi dhe pranimi i llogarive, mbyllja dhe korigjimet financiare, të rregullores së Zbatimit të Komisionit (EU) nr. 447/2014 të datës 2 maj 2014 rreth rregullave specifike për zbatimin e Rregullores (BE) nr. 231 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit që përcakton një Instrument për Asistencën Para aderimit (IPA II) duhet të përdoren Fondet Evropiane Strukturale dhe për Investime (FESI):

- Nenet 85, 122(2) dhe 143 deri 147 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 në lidhje me korigjimet financiare dhe rivendosjet

- Neni 27(2) dhe (3) i Rregullores (BE) nr. 1299/2013.

Në veçanti, autoriteti menaxhues duhet të sigurojë që çdo shumë e paguar si rezultat e i një parregullsie mbulohet nga përfituesi kryesor ose nga përfituesi i vetëm. Përfituesit duhet t'i paguajnë përfituesit kryesor çdo shumë të paguar në mënyrë të padrejtë.

Nëse përfituesi kryesor nuk ia del të sigurojë shlyerjen nga përfituesit e tjerë ose nëse autoriteti menaxhues nuk ia del të sigurojë shlyerjen nga përfituesi kryesor, Shteti Anëtar ose shteti i tretë në territorin e të cilit ndodhet përfituesi në fjalë duhet t'i rimbursojë autoritetit menaxhues çdo shumë që i është paguar në mënyrë të padrejtë atij përfituesi. Autoriteti menaxhues do të jetë përgjegjës për rimbursimin e shumave në fjalë të buxheti i përgjithshëm i Bashkimit, në përputhje me caktimin e përgjegjësive midis shteteve pjesëmarrëse siç parashikohet në programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II.

Secili vend pjesëmarrës do të krijojë rregullat e veta kombëtare në lidhje me procedurat për rikuperimin e fondeve që u janë paguar përfituesve në mënyrë të padrejtë të lidhura direkt me korigjimet financiare të zbuluara nga autoritetet përkatëse brenda programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II.

Shtetet pjesëmarrëse në radhë të parë do të jenë përgjegjëse për hetimin e parregullsive dhe për të bërë korigjimet financiare të kërkuara, si dhe për të ndjekur rikuperimet. Në rastin e një parregullsie sistematike, shteti pjesëmarrës në fjalë do t'i zgjerojë hetimet e tij për të mbuluar të gjitha veprimet që ka mundësi të jenë prekur.

Shtetet pjesëmarrëse do të bëjnë korigjimet financiare të kërkuara në lidhje me parregullsitë individuale apo sistematike të zbuluara në veprimet e programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II.

Në rastin e korigjimeve financiare të imponuara nga autoriteti menaxhues ose nga Komisioni shpërndarja e përgjegjësive midis shteteve pjesëmarrëse dhe në rast se përgjegjësitë nuk mund t'i caktohen një shteti të caktuar partner, shpërndarja e përgjegjësive do të bëhet duke u bazuar në projeksionin e shkallës specifike të gabimit me popullsinë e përfituesve të projektit për vendin partner që ka mundësi të preket.

Korigjimet financiare do të përbëhen nga anulimi i gjithë ose një pjesë të kontributit publik në një veprim ose në programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II. Vendet pjesëmarrëse do të marrin në konsideratë natyrën dhe seriozitetin e parregullsive dhe humbjen financiare të IPA dhe duhet të zbatojnë një korigjim proporcional. Korigjimet financiare do të regjistrohen të llogaritë nga autoriteti menaxhues për vitin financiar gjatë të cilin është vendosur anulimi.

Kontributi nga IPA i anuluar në përputhje me dispozitat e përmendura më sipër mund të ripërdoret nga vendet pjesëmarrëse brenda programit në fjalë të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II, duke iu nënshtuar kushtit që kontributi i anuluar nuk mund të ripërdoret për ndonjë veprim që ka qenë subjekt i korigjimit ose, kur një korigjim financiar është bërë për një parregullsi sistematike, për çdo veprim të prekur nga parregullsia sistematike.

Në çdo rast një korigjim financiar nga Komisioni nuk duhet të cenojë detyrimin e shtetit anëtar për të

vazhduar rikuperimet e parashikuara nga neni 143(2) i Rregullores (EU) nr. 1303/2013 dhe për të rikuperuar ndihmën shtetërore brenda kuptimit të nenit 107(1) “Traktati mbi funksionimin e Bashkimit Evropian” (TFBE) dhe sipas nenit 14 të Rregullores së Këshillit (BE) nr. 659/1999.

5.6 Përdorimi i euros

Duke pasur parasysh:

- Rregulloren (BE) nr. 1299/2013, neni 28;
- Rregulloren (BE) nr. 1303/2013, neni 133.

Çdo shpenzim i kryer në një monedhë tjetër që nuk është euro, duhet të këmbëhet në euro, duke përdorur kursin mujor të këmbimit të Komisionit në muajin kur ky shpenzim ka ndodhur;

Kursi mujor i këmbimit të Komisionit është publikuar në:

http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm

Metoda e zgjedhur është e zbatueshme për të gjithë përfituesit. Këmbimi duhet të verifikohet nga një kontrollues në Shqipëri aty ku është vendosur përfituesi.

5.7 Përfshirja e partnerëve

Përfshirja e partnerëve gjatë përgatitjes së programit

Hartimi i programit të bashkëpunimit ndërkufitar Greqi–Shqipëri 2014–2020 IPA II u organizua në përputhje me qasjen e partneritetit siç përmendet në nenin 5 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013. Procesi është koordinuar nga Autoriteti menaxhues i Bashkëpunimit Territorial Evropian dhe nga sekretariati i përbashkët. Janë krijuar në vitin 2013 një komitet i përbashkët programimi - si organi kryesor vendimmarrës – dhe një Task Forcë Programimi (TFP) – për të diskutuar çështje të veçanta dhe projektpropozime.

Veç kësaj, tri faza konsultimi të grupeve të ndryshme të interesit janë zbatuar gjatë shkurt–gusht 2014:

Faza A: Hetimi i nevojave & prioritetëve brenda një strukture të gjerë të synuar partnerësh.

Në fillim të vitit 2014 u krye një studim që përdori një pyetësor të strukturuar. Synimi kryesor ishte mbledhja e sa më shumë informacioneve rreth sfidave / nevojave zhvillimore të zonës ndërkufitare e cila ka rëndësi / ndikim ndërkufitar ose mund të jetë më vlerë të madhe për bashkëpunimin ndërkufitar dhe fitimi i njohurive rreth aspekteve që kanë lidhje me zbatimin e programit aktual (praktikat e mira të vazhdojnë; problemet të korrigjohen/ shmangen).

Kontributet nga ky konsultim u analizuan dhe sistemuan nga Konsulentit Teknik që mbështet hartimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II dhe iu paraqitën Task Forcës si bazë për shtjellimin e fazës së ardhshme të konsultimeve.

Faza B: Seminare me grupe të interesuara të përzgjedhura për formulimin e strategjisë dhe prioritetëve:

Kjo fazë nis menjëherë pas përmbylljes së analizës së pikave të forta, pikave të dobëta, mundësive dhe kërcënimeve (SWOT) dhe pas raportit diagnostikues së konsulentit në zonën ndërkufitare.

Synimi kryesor është përfshirja e propozimeve nga palët e interesuara rreth përzgjedhjes së objektivave tematikë dhe prioritetëve të investimit. U organizuan gjithsej 4 (katër) seminare: 1 në Greqi (Kerkyra) dhe 3 në Shqipëri (Korçë, Gjirokastrë dhe Vlorë).

Seminaret u strukturuan mbi çështje specifike që do analizohen nga pjesëmarrësit:

- komentimi mbi raportin diagnostikues;
- vlerësimi i prioritetëve tematike duke përdorur një qasje shumë-kriteresh; dhe
- propozime të tipit ndërhyrës për të adresuar nevojat / sfidat e identifikuara ndërkufitare.

Pjesëmarrësve të seminarit u është ofruar mundësia për të paraqitur komentet e tyre me shkrim.

Faza C: Konsultim i gjerë publik nëpërmjet internetit

U krijua një faqe internet e rezervuar me qëllim nxitjen e përfshirjes së grupeve të interesuara dhe për të mbledhur mendimet e tyre mbi projekt propozimin e parë të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II. Faqja e internetit përmbante projekt propozimin e parë të programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II. Ai, gjithashtu, përmbante një lidhje që të çonte te një pyetësor (duke përdorur format e Google), që u kërkonte grupeve të interesuara të shprehnin mendimet e tyre mbi përshtatshmërinë e strategjisë, mbi objektivat specifike dhe tipat e ndërhyrjeve të përzgjedhura dhe përshtatshmërinë e shpërndarjes financiare. Atyre iu kërkua, gjithashtu, të kontribuonin me propozime rreth tipave të përshtatshëm të ndërhyrjeve që do përshiheshin në programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II sipas prioritetit të investimit. Kjo fazë përfundoi më 31 korrik 2014 dhe zgjati 13 ditë (nga 18 korrik 2014 deri më 31 korrik 2014). (Shihni:

<http://greece-albania.eu/index.php/news/87-3rd-phase-of-the-public-consultation-for-the-preparation-of-the-etc-programme-greece-albania-2014-2020.html>).

Si do të përfshihen partnerët përkatës në zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA II

Programi synon të përvetësojë mendimet e partnerëve gjatë zbatimit dhe vlerësimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar Interreg IPA II Greqi–Shqipëri 2014–2020.

Për sa i përket përfshirjes në komitetin e përbashkët të monitorimit dhe nga pikëpamja e parimit të

proporcionalitetit, partnerët e programit do të marrin edhe projekt axhendën e takimeve të komitetit të përbashkët të monitorimit dhe një përmbledhje të procesverbaleve të takimeve. Kjo do t'u lejojë atyre të dërgojnë çdo kontribut specifik dhe të përditësohen mbi zhvillimet më të reja të programit. Në rast se partnerët specifikë do të jenë të interesuar për të dërguar kontributet e tyre në diskutimet e komitetit të përbashkët të monitorimit, partneri duhet të kontaktojë kontaktin kombëtar, i cili do të mbledhë të gjitha kontributet nga territori specifik. Në fund, autoriteti menaxhues do të publikojë një përmbledhje të vendimeve përkatëse të takimeve të komitetit të përbashkët të monitorimit.

Për sa i përket përfshirjes në zbatimin e programit, të gjithë partnerëve do t'u jepet mundësia të marrin pjesë në takimet e fillimit të zhvilluara përpara secilës thirrje për propozime gjatë të cilave do të shpërndahet informacion nga autoriteti menaxhues / sekretariati i përbashkët mbi përfituesit potencialë, por, gjithashtu, do të mblidhen kontribute nga to. Në fund, ato do të merren në konsideratë për pjesëmarrje në procesin e vlerësimit (nëpërmjet studimeve të synuara).

PJESA 6. PARIMET HORIZONTALE

6.1 Zhvillimi i qëndrueshëm

Mbrojtja mjedisore dhe zhvillimi i qëndrueshëm është një nga dy akset prioritare të programit të cilit i rezervohet gjysma e burimeve të programit. Ky orientim strategjik përforcohet, gjithashtu, nga prioritetet e përzgjedhjes në aksin e dytë prioritar, i cili synon promovimin e sipërmarrjes. Megjithatë aksi i dytë i referohet të gjithë aktiviteteve ekonomike, ai përqendrohet në baza prioritare në dy sektorë, të cilët janë shumë të rëndësishëm për ekonominë e zonës ndërkufitare:

- industrinë agroushqimore; dhe akoma më e rëndësishme;
- turizmin e qëndrueshëm, i cili mbështetet nëpërmjet 3 grupe ndërhyrjesh të ndryshme.

Veç kësaj, zhvillimi i qëndrueshëm promovohet nëpërmjet parimeve drejtuese për përzgjedhjen e veprimeve nën aksin e dytë prioritar, i cili përfshin mes të tjerash:

- kontributin për efikasitetin e burimeve (p.sh. efikasitetin e energjisë, përdorimin e energjisë së rinovueshme, uljen e emetimeve të gazit serë, furnizimin efikas me ujë, trajtimin e ujërave dhe ripërdorimin e ujërave, shmangien e mbetjeve dhe riciklimin etj.);
- kontributin për një mjedis të qëndrueshëm (veprimet nën këtë program IPA nuk do të dëmtojnë mjedisin);
- iniciativat e mëdha infrastrukturore do të shoqërohen nga një analizë e shëndoshe e ndikimit në mjedis;
- kontributin për pajtueshmërinë me legjislacionin e cilësisë së ajrit dhe, në veçanti masat e cilësisë së ajrit sipas direktivës 2008/50/KE (p.sh. ulja e PM dhe NO₂, që në ndryshim nga dyoksidi i karbonit, janë në mënyrë të drejtpërdrejtë të rrezikshëm për shëndetin e qytetarëve, ekosistemet, të mbjellat dhe ndërtesat).

6.2 Mundësitë e barabarta dhe mosdiskriminimi

Nuk ka ndonjë aks prioritar specifik që merret me shanset e barabarta direkt në OP, edhe pse shumë ndërhyrje nën aksin e dytë do të jenë me përfitim për grupe sociale më në rrezik varfërie ose përjashtimi social.

Mundësitë e barabarta janë adresuar nga program në nivelin e parimeve drejtuese për përzgjedhjen e veprimeve të cilat përmbajnë:

- Për akset prioritare 1 dhe 2:

Të gjithë projektet e infrastrukturës dhe media (duke përfshirë median elektronike) duhet të plotësojnë kriteret e Rregullores së Përgjithshme 1303/2013, neni 7 në lidhje me zbatimin e parimeve të mosdiskriminimit dhe dhënies së aksesit për personat me aftësi të kufizuara.

- të gjitha punimet e infrastrukturës dhe ndërtimit të financuara nga ky program – të reja apo ekzistuese – do të ofrojnë akses për personat me aftësi të kufizuara (aftësi të kufizuara në lëvizje, aftësi të kufizuara në dëgjim dhe verbëri), përveç rasteve kur aktiviteti të cilit i shërbejnë punimet e infrastrukturës dhe/ose ndërtimit nuk është vetë i aksesueshëm nga personat me aftësi të kufizuara (p.sh. hapësirë për ngjitje).

- të gjitha sistemet e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit të financuara nën këtë program – të reja apo ekzistuese – do të krijojnë mundësi aksesit për personat me aftësi të kufizuara (aftësi të kufizuara në dëgjim dhe verbëri).

- të gjitha veprimet trajnuese të financuara nën këtë program – të reja apo ekzistuese – do të kryhen në objekte që kanë akses për personat me aftësi të kufizuara (aftësi të kufizuara në lëvizje, aftësi të kufizuara në dëgjim dhe verbëri), përveç rasteve kur janë trajnime në detyrë dhe bizneset /objektet ku mbahen ato janë vetë të paaksesueshme.

- të gjitha aktivitetet e shpërndarjes/publicitetit nën këtë program do të krijojnë mundësi aksesit për personat me aftësi të kufizuara (aftësi të kufizuara në lëvizje, aftësi të kufizuara në dëgjim dhe verbëri).

- Për aksin prioritar 2:

- individëve nga grupet të veçanta (për shembull të rinjtë, gratë, grupet etnike etj.) më në rrezik nga

papunësia, dhe/ose përjashtimi do t'u jepet prioritet për veprime vetë – punësimi të financuara nga ky program.

- Pronarëve të bizneseve nga grupet e veçanta (të rinjtë, gratë, grupet etnike) më në rrezik nga papunësia, varfëria dhe/ose përjashtimi do t'u jepet prioritet për veprime mbështetëse ndaj biznesit të financuara nga ky program.

6.3 Barazia midis burrave dhe grave

Programi nuk synon specifikuat barazinë midis burrave dhe grave, megjithatë ai kontribuon indirekt për këtë nëpërmjet promovimit të sipërmarrjes nga ana e grave në boshthin e dytë prioritar.

Sidoqoftë është i ndjeshëm ndaj çështjeve gjinore në kushtet e monitorimit dhe vlerësimit duke:

- numëruar % e grave që marrin pjesë në ndërhyrje; dhe
- llogaritur % e mbështetjes që u është dhënë grave – aty ku është e zbatueshme.

SHTOJCAT (TË NGARKUARA NË SISTEMET E TË DHËNAVE ELEKTRONIKE SI DOSJE TË NDARA)

1. Draftraporti i vlerësimit paraprak (ex-ante) (përfshirë një përmbledhje të raportit);
2. Vlerësimi mjedisor strategjik (VMS);
3. Një hartë e zonës që mbulohet nga programi i bashkëpunimit;
4. Konfirmimi me shkrim i marrëveshjes për përmbajtjen e programit të bashkëpunimit (Referenca: neni 8(9) i Rregullores (BE) nr. 1299/2013).

SHTOJCA II

KONTRIBUTI I BASHKIMIT EVROPIAN PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT “INTERREG IPA TË BASHKËPUNIMIT NDËRKUFITAR GREQI-SHQIPËRI 2014–2020” PËR VITIN

Fondi	2014	2015	2016 *	2017 *	2018 *	2019 *	2020 *	Totali
IPA	0	2,604,740	3,719,732	8,542,634	6,893,908	7,031,786	7,172,422	35,965,222

* Në përputhje me nenin 6(3) të Rregullores (BE) nr. 231/2014, angazhimet për vitet nga 2016 deri 2020 janë indikative dhe të varura nga buxhetet e ardhshme vjetore të Unionit.

SHTOJCA III

Shkalla e bashkëfinancimit për çdo aks prioritar i zbatueshëm shpenzimet totale të lejueshme, duke përfshirë shpenzimet private dhe publike

Aksi prioritar	Baza për llogaritjen e mbështetjes së Unionit	Mbështetja e Unionit (a) (EURO)	Pjesa plotësuese kombëtare (EURO)	Shpërndarja indikative e pjesës plotësuese kombëtare (EURO)		Financimi Total (e) = (a) + (b)	Shkalla bashkëfinancimit (%)	Për informacion	
	(Totali kostot e lejueshme)		(b) = (c) + (d)				(f) = (a)/(e)		
				Financimi Kombëtar Publik (c)	Financimi Kombëtar Privat (d)			Kontributet nga vendet e treta	Kontributet e EIB-it
PA1 Promovimi i mjedisit & dhe infrastrukturës së qëndrueshme		17,982,611	3,173,403	3,173,403		21,156,014	85		
PA2 Mbështetje e ekonomisë lokale		14,386,089	2,538,723	2,538,723		16,924,812	85		
PA3 Asistencë teknike		3,596,522	634,681	634,681		4,231,203	85		
TOTALI		35,965,222	6,346,807	6,346,807		42,312,029	85		

SHTOJCA IV KUSHTET E PËRGJITHSHME v.1.0

Hyrje

1. IPA Ndërrajonal Programi i bashkëpunimit ndërkufitar Greqi–Shqipëri 2014–2020; CCI 2014TC16I5CB010 do të zbatohet nën menaxhim të përbashkët. Rrjedhimisht, shteti anëtar dhe Komisioni do të jetë përgjegjës për zbatimin, menaxhimin dhe kontrollin e programit.

2. Autoritetet dhe organet e përfituesit IPA II do të mbështesin shtetin anëtar në përgjegjësitë e tij dhe të bashkëpunojnë me besnikëri me autoritetet e programeve të vetme, veçanërisht në ato vende ku vetëm autoritetet dhe organet e përfituesit IPA II mund të kryejnë detyra në territorin e tyre.

3. Qëllimi i pjesës së parë është vendosja e rregullave për zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar IPA Ndërrajonal, Greqi–Shqipëri 2014–2020, siç përshkruhet në shtojcën I dhe për të përcaktuar të drejtat dhe detyrimet e përfituesit të IPA II dhe Komisionit përkatësisht, në kryerjen e këtyre detyrave.

4. Pjesa e parë do të zbatohet për detyrimet e përfituesit IPA II në lidhje vetëm me kontributin e Bashkimit, ose të kombinuar me bashkëfinancimin kombëtar të përfituesve të IPA II.

5. Përfituesi i IPA II do të jetë përgjegjës për mbështetjen e autoriteteve të Programit në shtetin anëtar për përmbushjen e detyrimeve të tij të përcaktuara në aktet themelore, edhe në qoftë se përfituesi i IPA II ia nëndelegon subjekteve të tjera të identifikuar në programin për bashkëpunim ndërkufitar IPA Ndërrajonal Greqi–Shqipëri 2014–2020, kryerjen e detyrave të caktuara. Komisioni, në veçanti, ka të drejtë të ndërpresë pagesat dhe të pezullojë dhe/ose të përfundojë këtë Marrëveshje Financiare në bazë të akteve, mangësive dhe /ose situatave të çdo subjekti të caktuar.

PJESA E PARË DISPOZITAT E PËRGJITHSHME TË ZBATUESHME

Seksioni I

Dispozitat dhe parimet e përbashkëta

Neni 1

Përkufizime

Për qëllimet e kësaj pjese, do të zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

- a) “Përfitues i IPA II” nënkupton një prej përfituesve të listuar në shtojcën I të Rregullores së IPA II;
- b) “Vende pjesëmarrëse” nënkupton përfituesit e IPA II së bashku me shtetet anëtare që marrin pjesë në një program shumëvjeçar për bashkëpunim ndërkufitar hartuar bashkërisht nga vendet pjesëmarrëse;
- c) “Programim” nënkupton procesin e organizimit, vendimmarrjes dhe shpërndarjes së burimeve financiare në disa faza, me përfshirjen e partnerëve në përputhje me nenin 5, me qëllim për të zbatuar, në bazë shumëvjeçare, një veprim të përbashkët nga ana e Bashkimit dhe shteteve anëtare për të arritur objektivat e strategjisë së Bashkimit për një zhvillim të zgjuar, të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës;
- d) “Program” do të thotë një program shumëvjeçar bashkëpunimi i parashikuar në nenet 2(1) dhe 6(3) të Rregullores (BE) nr. 236/2014 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit²⁷;
- e) “Marrëveshje kuadër” nënkupton një marrëveshje të lidhur ndërmjet Komisionit dhe një përfituesi

²⁷ Rregullorja (BE) nr. 236/2014 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 11 mars 2014, që përcakton rregulla dhe procedura të përbashkëta për zbatimin e instrumenteve të Bashkimit për financimin e veprimit të jashtëm, OJ L 77, 2014/03/15, f. 95.

të IPA II, e cila zbatohet për të gjitha fushat e politikave IPA II dhe që përcakton parimet e bashkëpunimit financiar ndërmjet përfituesit të IPA II dhe Komisionit në bazë të kësaj rregulloreje;

f) “Marrëveshje e Partneritetit” do të thotë një dokument i përgatitur nga një shtet anëtar me përfshirjen e partnerëve në përputhje me qasjen e qeverisjes në të gjitha nivelet, i cili përcakton strategjinë e shtetit anëtar, prioritetet dhe masat për përdorimin e fondeve strukturore të investimeve evropiane me efektivitet dhe efikasitet, në mënyrë që të ndjekë strategjinë e Bashkimit për zhvillim të zgjuar, të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës. Dokument i cili është miratuar nga Komisioni pas vlerësimit dhe dialogut me shtetin anëtar në fjalë;

g) “Fusha/t e politikave” nënkuptojnë fushat kryesore të bashkëpunimit të trajtuar nga veprimet e financuara nga ndihma IPA II, siç parashikohet në nenin 3 (1) të Rregullores IPA II;

h) “Shpenzime publike” nënkuptojnë çdo kontribut publik për financimin e operacioneve burimi i të cilave është buxheti i autoriteteve publike kombëtare, rajonale apo lokale, buxheti i Bashkimit që ka lidhje me ndihmën IPA II, buxheti i organeve ligjore publike ose buxheti i shoqatave të autoriteteve publike ose të organeve ligjore publike;

i) “Organ ligjor” nënkupton në shtetin anëtar një organ që udhëhiqet nga e drejta publike, në kuptim të pikës 4 të nenit 2 (1) të direktivës 2014/24 / BE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit²⁸ dhe çdo grupim evropian të bashkëpunimit territorial (EGTC) të krijuar në pajtim me Rregulloren (KE) nr. 1082/2006 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit²⁹, pavarësisht nëse EGTC është konsideruar si një organ ligjor publik apo një organ ligjor privat sipas dispozitave përkatëse kombëtare në zbatim dhe përfituesi i IPA II, në përputhje me ligjin kombëtar, organe ekuivalente me ato të shteteve anëtare;

j) “Dokument” do të thotë një letër ose një mjet elektronik, që përmban informacione me rëndësi në kontekstin e kësaj rregulloreje;

k) “Autoritetet” janë subjekte apo organe publike të një përfituesi të IPA II ose të një shteti anëtar në nivel kombëtar, rajonal ose lokal;

l) “Marrëveshje Financimi” do të thotë një marrëveshje njëvjeçare ose shumëvjeçare e lidhur ndërmjet Komisionit dhe një përfituesi të IPA II, si dhe shteti anëtar i cili ka autoritetin drejtues, aty ku shteti anëtar ka vendosur kështu, për zbatimin e ndihmës financiare të Bashkimit nëpërmjet një veprimi që është brenda fushës së rregullores së IPA II;

m) “Operacion” nënkupton një projekt, kontratë, veprim ose grup projektesh të përzgjedhura nga komisioni i përbashkët monitorues ose autoriteti kontraktues i programit në fjalë, ose nën përgjegjësinë e tij, që kontribuojnë te këta objektiva;

n) “Përfitues” nënkupton një organ publik apo privat, përgjegjës për fillimin apo për fillimin dhe zbatimin e operacioneve;

o) “Vit financiar” nënkupton periudhën nga 1 korriku deri më 30 qershor, me përjashtim të vitit të parë kontabël të periudhës së programimit, në kuptim të së cilës do të thotë periudha nga data e fillimit për shpenzimet e lejueshme deri në 30 qershor 2015; viti i fundit i kontabilitetit do të jetë nga 1 korriku 2023 deri më 30 qershor 2024;

p) “Viti financiar”, do të thotë periudha nga 1 janari deri më 31 dhjetor;

q) “Parregullsi” nënkupton çdo shkelje të ligjeve të Bashkimit, ose të ligjit kombëtar lidhur me zbatimin e tij, që rezulton nga një veprim ose mosveprim i një operatori ekonomik i përfshirë në

²⁸ Direktiva 2014/24 /BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 26 shkurt 2014 për prokurimet publike, që shfuqizon direktivën 2004/18 / KE Tekst në përputhje me EEA, OJ L 94, 28.3.2014, f. 65.

²⁹ Rregullorja (EU) nr. 1302/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 17 dhjetor 2013, që ndryshon Rregulloren (KEC) Nr. 1082/2006, në një grupim evropian të bashkëpunimit territorial (EGTC) përsa i përket sqarimit, thjeshtimit dhe përmirësimit të themelimit dhe funksionimit të grupeve të tilla, OJ L 347, 20.12.2013, f. 303.

zbatimin e kontributit të IPA II, i cili ka, ose do të ketë, efektin e cenimit të buxhetit të Bashkimit duke ngarkuar shpenzimet për një artikull të pajustificuar në buxhetin e Bashkimit;

r) “Operator ekonomik” do të thotë çdo person fizik ose juridik apo subjekt tjetër që merr pjesë në zbatimin e asistencës nga IPA II, me përjashtim të rasteve kur një shtet anëtar ose një përfutës i IPA II ushtron të drejtat e tij si një autoritet publik;

s) ‘Parregullsi sistematike’ nënkupton çdo parregullsi, e cila mund të jenë e një natyre periodike, me një probabilitet të lartë të shfaqjes së llojeve të operacioneve të ngjashme, që rezultojnë nga një mangësi serioze në funksionimin efektiv të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit, duke përfshirë edhe dështimin për të krijuar procedurat e duhura në përputhje me këtë Rregullore dhe rregullat specifike të Fondit;

t) “Mangësi serioze në funksionimin efektiv të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit” do të thotë një mangësi për të cilën janë të nevojshme përmirësime të konsiderueshme në sistem, gjë që e ekspozon asistencën IPA II ndaj një rreziku të konsiderueshëm parregullsish dhe ekzistenca e të cilave është e papajtuueshme me një mendim të pakualifikuar kontrolli për funksionimin e sistemit të menaxhimit dhe të kontrollit;

u) “Rregullat specifike të Fondit” u referohen dispozitave specifike të Rregullores (BE) Nr. 1303/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të datës 17 dhjetor 2013³⁰ të zbatueshme të Rregullores (BE) nr. 1299/2013 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit³¹ (Rregullorja Evropiane e Bashkëpunimit Territorial, “Rregullorja ETC”) dhe Rregullorja (EU) nr. 1301/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit³².

Neni 2

Llogaritja e afateve të vendimeve të Komisionit

Kur, në përputhje me nenin 6 (4) dhe (6) të kësaj Marrëveshjeje apo nenin 107 (2) dhe 108 (3) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, Komisionit i caktohet një afat kohor për miratimin apo ndryshimin e një vendimi, me anë të një akti zbatues, afati kohor nuk do të përfshijë periudhën që fillon pas datës në të cilën Komisioni i dërgon vërejtjet e tij shtetit anëtar dhe zgjat deri sa shteti anëtar t’u përgjigjet vërejtjeve.

Neni 3

Parime të përgjithshme

1. Ndihma IPA II do të mbështesë përfutësit e IPA II në miratimin dhe zbatimin e reformave politike, institucionale, ligjore, administrative, sociale dhe ekonomike të nevojshme për t’u përputhur me vlerat e Bashkimit dhe për të qenë vazhdimisht në përputhje me rregullat, standardet, politikat dhe praktikatat e Bashkimit, me qëllim anëtarësimin në Bashkim.

Përmes një mbështetje të tillë, ndihma IPA II do të kontribuojë për stabilitetin, sigurinë dhe prosperitetin e përfutësit të IPA II.

2. Në mënyrë të veçantë, ndihma IPA II, do:

a) të mbështesë reformat politike, ndër të tjera, nëpërmjet bashkëpunimit rajonal dhe fqinjësisë së mirë;

³⁰ Rregullorja (BE) nr. 1303/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të datës 17 dhjetor 2013, që përcakton dispozitat e përbashkëta për Fondin Evropian të Zhvillimit Rajonal, Fondi Social Evropian, Fondi i Kohëzimit, Fondi Bujqësor Evropian për Zhvillimin Rural dhe Fondi Evropian Detar dhe i Peshkimit dhe që përcakton dispozitat e përgjithshme mbi Fondin Evropian të Zhvillimit Rajonal, Fondin Social Evropian, Fondin e Kohëzimit dhe Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit dhe shfuqizimin e Rregullores së Këshillit (KE) nr. 1083/2006, OJ L 347, 20.12.2013, f. 320.

³¹ Rregullorja (BE) nr. 1299/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të datës 17 nëntor 2013, mbi dispozitat të veçanta për mbështetjen nga Fondi Evropian për Zhvillim Rajonal me qëllim bashkëpunimin territorial evropian, OJ L 347, 20.12.2013, f. 259.

³² Rregullorja (BE) nr. 1301/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, të datës 17 dhjetor 2013, për Fondin Evropian të Zhvillimit Rajonal dhe për dispozitat të veçanta në lidhje me Investimet për zhvillim dhe hapjen e vendeve të punës dhe shfuqizimin e Rregullores (EC) nr. 1080/2006, OJ L 347, 20.12.2013, f. 289.

b) të mbështesë të mbështesë zhvillimin ekonomik, social dhe territorial, me qëllim që të ketë një zhvillim të zgjuar, të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës; dhe

c) forcimin e integritetit rajonal dhe bashkëpunimit territorial duke përfshirë përfituesin e IPA II dhe shtetin anëtar.

3. Komisioni dhe vendet pjesëmarrëse duhet të sigurohen, duke marrë parasysh kontekstin specifik të secilit shtet anëtar përfitues i IPA II, se ndihma IPA II është në përputhje me politikat përkatëse, parimet horizontale të përmendura në nenet 4, 5 dhe 6 dhe prioritetet e Bashkimit dhe se ajo është plotësuese e instrumenteve të tjera të Bashkimit.

4. Asistenca IPA II do të zbatohet në bashkëpunim të ngushtë mes Komisionit, shtetit anëtar dhe përfituesit të IPA II në përputhje me parimin e subsidiaritetit.

5. Vendet pjesëmarrëse në nivel të përshtatshëm territorial, në përputhje me kuadrin e tyre institucional, ligjor dhe financiar, si dhe organet e caktuara prej tyre për këtë qëllim, do të jenë përgjegjës për përgatitjen dhe zbatimin e programit dhe kryerjen e detyrave të tyre, në bashkëpunim me partnerët përkatës të referuar në nenin 7, në përputhje me këtë marrëveshje financimi.

6. Marrëveshjet për zbatimin dhe përdorimin e ndihmës IPA II dhe, në veçanti, burimet financiare dhe administrative të nevojshme për përgatitjen dhe zbatimin e Programit, në lidhje me monitorimin, raportimin, vlerësimin, menaxhimin dhe kontrollin, duhet të respektojnë parimin e proporcionalitetit në lidhje me nivelin e mbështetjes të caktuar dhe do të marrë në konsideratë qëllimin e përgjithshëm të zvogëlimit të barrës administrative për organet e përfshira në menaxhimin dhe kontrollin e programit.

7. Në përputhje me përgjegjësitë e tyre përkatëse, Komisioni dhe vendet pjesëmarrëse duhet të sigurojnë koordinimin ndërmjet këtij programi dhe programeve të tjera IPA II dhe mes ndihmës IPA II dhe politikave të tjera përkatëse të Bashkimit, strategjive dhe instrumenteve, duke përfshirë edhe ato në kuadër të veprimeve të jashtme të Bashkimit.

8. Pjesa e buxhetit të Bashkimit e ndarë për ndihmën IPA II do të zbatohet në kuadër të menaxhimit të përbashkët ndërmjet Shtetit Anëtar dhe Komisionit, në përputhje me nenin 59 të Rregullores (BE, Euratom) nr. 966/2012, e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit³³ ("Rregullorja financiare");

9. Komisioni dhe vendet pjesëmarrëse do të respektojnë parimin e menaxhimit të shëndoshë financiar në përputhje me nenin 30 të rregullores financiare.

10. Komisioni dhe vendet pjesëmarrëse duhet të sigurojnë efikasitetin e ndihmës IPA II gjatë fazës së përgatitjes dhe zbatimit, në lidhje me monitorimin, raportimin dhe vlerësimin.

11. Komisioni dhe vendet pjesëmarrëse do të kryejnë rolet e tyre përkatëse në lidhje me ndihmën IPA II, me qëllim reduktimin e barrës administrative për përfituesit.

Neni 4

Pajtueshmëria me ligjin e Bashkimit dhe atë vendas

Operacionet e mbështetura nga ndihma IPA II do të jenë në përputhje me ligjin në fuqi të Bashkimit dhe ligjin vendas në lidhje me zbatimin e tij ("Ligjin në fuqi").

Neni 5

Promovimi i barazisë midis burrave dhe grave dhe mosdiskriminimi

Komisioni dhe vendet pjesëmarrëse do të sigurojnë që barazia midis burrave dhe grave dhe integrimi i perspektivës gjinore janë marrë parasysh dhe promovuar gjatë gjithë përgatitjes dhe zbatimit të Programit, duke përfshirë aspektin në lidhje me monitorimin, raportimin dhe vlerësimin.

Komisioni dhe vendet pjesëmarrëse duhet të marrin masat e duhura për të parandaluar ndonjë diskriminim me bazë gjinore, prejardhjes racore apo etnike, fesë ose besimit, paaftësisë, moshës ose

³³ Rregullorja (EU, Euratom) nr. 966/2012 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, e datës 25 tetor 2012, për rregullat financiare të zbatueshme për buxhetin e përgjithshëm të Bashkimit dhe shfuqizimin e Rregullores së Këshillit (EC, Euratom) nr. 1605/2002, OJ L 298, 26.10.2012, f. 1.

orientimit seksual, gjatë përgatitjes dhe zbatimit të Programit. Në veçanti, qasja e personave me aftësi të kufizuar duhet të merret parasysh gjatë përgatitjes dhe zbatimit të Programit.

Neni 6

Zhvillimi i qëndrueshëm

Objektivat e ndihmës IPA II do të ndiqen në përputhje me parimin e zhvillimit të qëndrueshëm dhe me promovimin e Bashkimit me qëllim ruajtjen, mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së mjedisit, siç është përcaktuar në nenin 11 dhe nenin 191 (1) TFEU, duke marrë parasysh parimin, ndotësi pagan.

Komisioni dhe vendet pjesëmarrëse do të sigurojnë që kërkesat për mbrojtjen e mjedisit, efikasitetin e burimeve, zbutjen e ndryshimeve klimatike dhe përshtatjes, biodiversitetin, elasticitetin ndaj fatkeqësive dhe parandalimin dhe menaxhimin e rrezikut, të promovohen gjatë përgatitjes dhe zbatimit të Programit.

Neni 7

Parimi i partneritetit

1. Për Programin, vendet pjesëmarrëse, në përputhje me kornizën e tyre institucionale dhe ligjore do të organizojnë një partneritet me autoritetet kompetente rajonale dhe lokale. Partneriteti do të përfshijë edhe partnerët e mëposhtëm:

- a) autoritetet kompetente urbane dhe autoritete të tjera publike;
- b) partnerët ekonomikë dhe socialë; dhe
- c) organet përkatëse që përfaqësojnë shoqërinë civile, duke përfshirë partnerët mjedisorë, organizatat joqeveritare dhe organet përgjegjëse për promovimin e përfshirjes sociale, barazinë gjinore dhe mosdiskriminimin.

Vendet pjesëmarrëse mund të përfshijnë edhe grupimet evropiane të bashkëpunimit territorial që operojnë në fushën e programit dhe autoritetet ose organet që janë të përfshirë në zhvillimin ose zbatimin e një strategjie makrorajonale ose strategjitë për basenin e detit në fushën e programit, duke përfshirë koordinаторët e zonave prioritare për makro strategjitë rajonale.

Kur autoritetet publike, partnerët shoqërorë dhe ekonomikë, si dhe organet që përfaqësojnë shoqërinë civile kanë krijuar një organizatë ombrellë, ata mund të emërojnë një përfaqësues të vetëm për të paraqitur pikëpamjet e organizatës ombrellë, te partneriteti.

2. Në përputhje me qasjen e qeverisjes në shumë nivele, partnerët e përmendur në paragrafin 1 do të përfshihen nga vendet pjesëmarrëse në përgatitjen e raporteve të progresit dhe gjatë gjithë përgatitjes dhe zbatimit të Programit, duke përfshirë pjesëmarrjen në Komitetin e Përbashkët të Monitorimit të Programit në përputhje me nenin 15.

3. Rregullorja e deleguar e Komisionit (EU) nr. 240/2014³⁴ do të zbatohet në elementet e ndryshme të programimit të përmendur në paragrafin 2.

Seksioni II

Programimi

Neni 8

Mbulimi gjeografik

Lista e rajoneve të huaja që do të përfshihen në program do të jetë si më poshtë:

- a) në rajonet e nivelit 3 të Nomenklaturës së Shtetit Anëtar të Njësisë Territoriale për Statistikat (NUTS);
- b) në vendin përfituesit të IPAlI Nomenklatura e Njësisë Territoriale për Statistikat (NUTS) rajonet e

³⁴ Rregullorja e Deleguar e Komisionit (BE) nr. 240/2014 e datës 7 janar 2014 mbi Kodin Evropian të sjelljes në partneritet, në kuadër të Fondit Evropian Strukturor dhe të investimit, OJ L 74, 2014/03/14, f. 1.

nivelit 3 ose në mungesë të klasifikimit NUTS, zonat ekuivalente përgjatë kufijve tokësorë ose përgjatë kufijve detarë që ndahen maksimumi nga 150 km, pa cenuar rregullimet e mundshme të nevojshme për të siguruar koherencën dhe vazhdimësinë e programeve ndërkufitare të përcaktuara për periudhën e programimit 2007–2013.

Neni 9

Përmbajtja e Programit dhe fokusi tematik

1. Programi do të hartohet në përputhje me parimin e partneritetit siç është përcaktuar në nenin 9 dhe në pajtim me nenet 8 (2) deri (4), (7), (9) dhe (10) të Rregullores ETC.

2. Programi do të përbëhet nga akse prioritare. Pa rënë ndesh me asistencë teknike në kuptim të nenit 32 të Rregullores së Zbatimit të IPA II, një aks prioritar duhet të korrespondojë me prioritetin tematik. Brenda një aks prioritar, kur është e nevojshme dhe për të rritur ndikimin dhe efektivitetin e tij përmes një qasjeje koherente të integruar, mund t'i shtohen elemente të prioriteteve të tjera tematike.

3. Për prioritetet tematike për Programin do të arrihet marrëveshje mes vendeve pjesëmarrëse për secilin kufi ose grup kufijsh bazuar në prioritetet tematike të përcaktuara në shtojcën III të Rregullores IPA II.

4. Prioritetet tematike të asistencës IPA II do të jenë ato të përcaktuara në shtojcën III të Rregullores IPA II.

5. Maksimumi 4 prioritete tematike do të zgjidhen për Programin.

Neni 10

Miratimi dhe ndryshimi i Programit

1. Programi duhet të dorëzohet elektronikisht nga shteti anëtar në Komision, ku do të jetë i vendosur autoriteti i menaxhimit të programit.

2. Banka Evropiane e Investimeve (EIB), me kërkesë të vendeve pjesëmarrëse, mundet që të marrë pjesë në përgatitjen e operacioneve, si dhe në aktivitetet që lidhen me to, në projektet të veçanta të mëdha.

Komisioni mund të konsultohet me EIB para miratimit të Programit.

3. Komisioni do të vlerësojë përputhjen e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar me këtë Rregullore, kontributin e tyre efektiv në prioritetet e zgjedhura tematike në shtojcën III të Rregullores IPA II dhe gjithashtu, për sa u përket shteteve anëtare që marrin pjesë, Marrëveshjen përkatëse të Partneritetit.

4. Komisioni do të bëjë vërejtje brenda tre muajve nga data e paraqitjes së programit të bashkëpunimit ndërkufitar. Vendet pjesëmarrëse do t'i sigurojnë Komisionit të gjitha informacionet e nevojshme shtesë dhe, kur të jetë e përshtatshme, të rishikojnë programin e propozuar për bashkëpunim ndërkufitar.

5. Në momentin e miratimit të çdo programi bashkëpunimi ndërkufitar pas dorëzimit të tij formal, Komisioni duhet të sigurohet që të gjitha vëzhgimet e tij janë marrë në konsideratë siç duhet.

6. Kërkesat për ndryshimin e programit të paraqitura nga vendet pjesëmarrëse duhet të jenë të mbështetura siç duhet dhe në veçanti duhet të kenë si qëllim arritjen e ndikimit të pritshëm të ndryshimeve të Programit në arritjen e objektivave të tij. Këto kërkesa duhet të shoqërohen me programin e rishikuar. Paragrafët 3 dhe 4 do të zbatohen për ndryshimet e Programit.

Neni 11

Zhvillimi lokal i udhëhequr drejt komunitetit, plane të përbashkëta veprimi dhe investimeve të integruara territoriale

1. Programi mund të kryejë veprime

a) Programi mund të kryejë veprime të zhvillimit lokal të udhëhequr drejt komunitetit në kuptim të neneve 32 deri 35 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013,

b) i planeve të përbashkëta të veprimit në kuptim të neneve 104 deri në 109 të kësaj rregulloreje, të hartuar në përputhje me nenin 4 dhe shtojcën IV, të Rregullores Zbatuese e Komisionit (BE) nr. 2015/207³⁵; dhe

c) të investimeve të integruara territoriale në kuptim të nenit 36 të kësaj Rregulloreje, duke marrë parasysh parimet themelore të këtyre instrumenteve dhe neneve 9 deri 11 të Rregullores ETC.

2. Për rregullat dhe kushtet specifike për veprimet e renditura në paragrafin 1 do të arrihet marrëveshje ndërmjet Komisionit dhe vendeve pjesëmarrëse për Programin në kushtet e veçanta të kësaj Marrëveshjeje.

Neni 12

Zgjedhja e veprimeve

1. Veprimet në kuadër të Programit do të përzgjidhen nga Komiteti i Përbashkët i Monitorimit. Komiteti i Përbashkët i Monitorimit mund të krijojë një komitet drejtues që vepron nën përgjegjësinë e tij për përzgjedhjen e veprimeve.

2. Veprimet e zgjedhura do të përfshijnë përfitues nga të paktën dy vende pjesëmarrëse, të paktën njëri prej të cilëve do të jetë nga një shtet anëtar. Një operacion / veprim mund të zbatohet në një vend të vetëm pjesëmarrës, me kusht që të identifikohen ndikimet dhe përfitimet ndërkufitare.

3. Përfituesit do të bashkëpunojnë për zhvillimin dhe zbatimin e veprimeve. Përveç kësaj, ata do të bashkëpunojnë si në lidhje me stafin dhe financimin e veprimeve.

Neni 13

Lejet dhe autorizimi

Çdo lloj leje dhe/ose autorizimi i nevojshëm për zbatimin e Programit do të sigurohet nga autoritetet kompetente të përfituesit të IPA II, në përputhje me ligjin kombëtar, përpara se dokumenti i grantit i përmendur në nenin 14 (6) t'i jepet përfituesit kryesor nga autoriteti menaxhues.

Neni 14

Përfituesit

1. Ku ka dy ose më shumë përfitues për një veprim / aktivitet të Programit, njëri prej tyre do të caktohet nga të gjithë përfituesit si përfituesi kryesor.

2. Përfituesi kryesor do të kryejë detyrat e mëposhtme:

a) përcaktojnë marrëveshje me përfituesit e tjerë në një marrëveshje që përfshin dispozita që, ndër të tjera, garanton menaxhim të shëndoshë financiar të fondeve të akorduara për veprimet / aktivitetet, duke përfshirë masat për kthimin e shumave të paguara tepër;

b) të marrë përgjegjësinë për sigurimin e zbatimit të të gjithë operacionit / aktivitetit;

c) të sigurojë që shpenzimet e paraqitura nga të gjithë përfituesit janë bërë për zbatimin e operacionit / aktivitetit dhe korrespondojnë me aktivitetet e dakordësuara ndërmjet të gjithë përfituesve dhe në përputhje me dokumentin e grantit të dhënë nga autoriteti menaxhues siç parashikohet në paragrafin 6;

d) sigurojë se shpenzimet e paraqitura nga përfituesit e tjerë janë verifikuar nga një kontrollues

³⁵ Rregullorja Zbatuese e Komisionit (BE) 2015/207 e datës 20 janar 2015, që përcakton rregullat e detajuara për zbatimin e Rregullores (BE) nr. 1303/2013 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit për sa i përket modeleve për raportin e progresit, paraqitjen e informacionit në një projekt të madh, planin e përbashkët të veprimit, raportet e zbatimit për investimet me qëllim zhvillim dhe punësim, deklaratën e menaxhimit, strategjinë e auditimit, mendimin e auditimit dhe raportin vjetor të kontrollit dhe metodologjinë për kryerjen e analizave kosto-përfitim dhe në pajtim me Rregulloren (EU) nr. 1299/2013, të Parlamentit Evropian dhe Këshillit për sa i përket modelit për raportet e zbatimit me qëllim bashkëpunimit territorial Evropian, OJ L 38, 13.2.2015, f. 1

(kontrollorët)³⁶ kur ky verifikim nuk kryhet nga autoriteti menaxhues, në përputhje me nenin 23 (1) të Rregullores ETC.

3. Nëse nuk është specifikuar ndryshe në marrëveshjet e përmendura në pikën (a) të paragrafit (2), përfituesi kryesor do të sigurojë që përfituesit e tjerë të marrin shumën totale të mbështetjes publike sa më shpejt të jetë e mundur dhe në mënyrë të plotë. Asnjë shumë nuk do të zbritet ose mbahet dhe nuk do të vendoset asnjë pagesë specifike ose pagesë tjetër me efekt të njëjtë që do të zvogëlonte këto shuma për përfituesit e tjerë.

4. Përfituesit kryesorë ose ata të vetëm do të vendosen në një vend pjesëmarrës.

5. Pavarësisht nenit 12 (2), një EGTC ose ndonjë organ tjetër juridik i themeluar sipas ligjeve të një prej vendeve pjesëmarrëse mund të aplikojë si përfitues i vetëm për një operacion / aktivitet, me kusht që të jetë krijuar nga autoritetet dhe organet publike të të paktën dy prej vendeve pjesëmarrëse.

6. Autoriteti menaxhues do t'i sigurojë përfituesit kryesor apo atij të vetëm, për secilin operacion / aktivitet, një dokument që përcakton kushtet për mbështetjen e operacionit / aktivitetit, duke përfshirë kërkesat specifike në lidhje me produktet apo shërbimet që do të dorëzohen në kuadër të veprimit / aktivitetit, planit financiar dhe afatit kohor për ekzekutim ("dokumenti i grantit").

Seksioni III

Monitorimi

Neni 15

Komiteti i Përbashkët i Monitorimit (krijimi dhe përbërja)

1. Brenda tre muajve nga data e njoftimit të shtetit anëtar për vendimin e miratimit të Programit, vendet pjesëmarrëse do të krijojnë një Komitet të Përbashkët Monitorimi ("KPM").

2. KPM-ja do të përbëhet nga përfaqësues të Komisionit, koordinatori kombëtar i IPA-s ("NIPAC") dhe autoritete dhe organe të tjera përkatëse kombëtare të përfituesit të IPA II, shteti/et anëtar/e pjesëmarrëse dhe në rastet kur është e përshtatshme, institucionet financiare ndërkombëtare dhe aktorë të tjerë, duke përfshirë shoqërinë civile dhe organizatat e sektorit privat. Lista e anëtarëve të KPM-së do të publikohet.

3. KPM-ja do të kryesohet nga një përfaqësues i njërit prej vendeve pjesëmarrëse ose të autoritetit menaxhues.

4. Komisioni do të marrë pjesë në punën e KPM-së në cilësinë e këshilltarit.

5. Nëse BEI kontribuon në Program, mund të marrë pjesë në punën e KPM-së në cilësinë e këshilltarit.

6. KPM-ja do të miratojë rregullat e veta procedurale.

7. KPM-ja do të mbledhet të paktën një herë në vit. Takime të tjera, gjithashtu, mund të kërkohen me nismën e një prej vendeve pjesëmarrëse ose të Komisionit, në mënyrë të veçantë në bazë tematikash.

Neni 16

Funksionet e Komitetit të Përbashkët Monitorues

1. KPM-ja do të shqyrtojë efektivitetin e përgjithshëm, cilësinë dhe koherencën e zbatimit të të gjitha veprimeve drejt përmbushjes së objektivave të përcaktuar në Program, marrëveshjet e financimit dhe të dokumentit të strategjisë/ve përkatëse. KPM-ja mund të kryejë rekomandime për veprime korrigjuese kur është e nevojshme.

KPM-ja do të shqyrtojë të gjitha çështjet që ndikojnë në ecurinë e Programit, duke përfshirë konkluzionet e rishikimit të performancës.

KPM-ja mund t'i bëjë vërejtje autoritetit menaxhues në lidhje me zbatimin dhe vlerësimin e

³⁶

Sic përcaktohet në nenin 42 (2).

Programit, duke përfshirë veprimet që kanë të bëjnë me uljen e barrës administrative për përfituesit.

KPM-ja do të monitorojë veprimet e ndërmarra si rezultat i vëzhgimeve të tij.

2. KPM-ja dhe autoriteti menaxhues duhet të kryejnë monitorimin duke iu referuar treguesve të përcaktuar në Program, në përputhje me nenin 16 të Rregullores ETC.

3. KPM-ja do të shqyrtojë dhe të miratojë:

- a) metodologjinë dhe kriteret e përdorura për përzgjedhjen e operacioneve/aktiviteteve;
- b) raportet vjetore dhe përfundimtare të zbatimit;
- c) planin e vlerësimit për Programin dhe çdo ndryshim të planit të vlerësimit, sipas nenit 21 (6);
- d) strategjinë e komunikimit për Programin dhe çdo ndryshim të strategjisë;
- e) çdo propozim nga autoriteti menaxhues për çdo ndryshim të Programit.

4. KPM-ja do të shqyrtojë, në veçanti:

- a) çdo çështje që ndikon në performancën e programit operativ;
- b) progresin e bërë në zbatimin e planit të vlerësimit dhe ndjekjen e rezultateve të vlerësimit;
- c) zbatimin e strategjisë së komunikimit;
- d) zbatimin e planeve të përbashkëta të veprimit;
- e) veprimet për të nxitur barazinë midis burrave dhe grave, mundësitë e barabarta dhe mosdiskriminim, duke përfshirë qasjen e personave me aftësi të kufizuara;
- f) veprimet për të nxitur zhvillimin e qëndrueshëm.

Neni 17

Raportimi

1. Deri më 31 maj 2016 dhe deri në të njëjtën datë të çdo viti pasues, deri dhe duke përfshirë vitin 2023, autoriteti drejtues i paraqet Komisionit një raport vjetor të zbatimit në përputhje me nenin 50(1) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Raporti i Zbatimit i dorëzuar në vitin 2016 do të mbulojë vitet financiare 2014 dhe 2015.

2. Për raportet e dorëzuara në vitin 2017 dhe 2019, afati i përmendur në paragrafin 1, do të jetë 30 qershori.

3. Raportet vjetore të zbatimit do të përmbajnë informacion kyç mbi zbatimin e programit dhe prioritetet e tij duke iu referuar të dhënave financiare, treguesve të përbashkët dhe të veçantë të programeve dhe vlerave sasiore të synuara, duke përfshirë ndryshimet e vlerës së treguesve të rezultateve kur është e nevojshme dhe duke filluar nga Raporti vjetor i zbatimit që do të paraqitet në vitin 2017, piketat e përcaktuara në kuadër të performancës. Të dhënat e transmetuara duhet të lidhen me vlerat për treguesit e operacioneve të zbatuara plotësisht dhe gjithashtu, kur është e mundur, duke pasur parasysh fazën e zbatimit, për operacionet e përzgjedhura. Ata gjithashtu do të përcaktojnë një sintezë të gjetjeve të të gjitha vlerësimeve të programit që janë bërë gjatë vitit të kaluar financiar, çdo çështje që ndikon në ecurinë e programit, si dhe masat e marra.

4. Nenet 14 (3) dhe (4) të Rregullores ETC do të zbatohen në lidhje me raportet e zbatimit.

5. Raportet vjetore dhe përfundimtare të zbatimit do të hartohen në përputhje me nenin 8 dhe shtojcën X të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BE) nr. 2015/207.

Neni 18

Mbledhja vjetore e rishikimit

1. Një mbledhje vjetore rishikimi do të organizohet çdo vit nga viti 2016 deri në vitin 2023 (dhe në vitin 2023), ndërmjet Komisionit, shtetit anëtar dhe përfituesit të IPA II për të shqyrtuar punën e Programit, duke marrë parasysh raportin vjetor të zbatimit dhe vërejtjet e Komisionit nëse ka. Mbledhja vjetore e rishikimit mund të mbulojë më shumë se një program.

2. Duke u shmangur nga paragrafi 1, shtetet anëtare dhe Komisioni mund të bien dakord që të mos organizojnë mbledhje vjetore rishikimi për Programin në vitet e tjera përveç viteve 2017 dhe 2019. Në

këtë rast, rishikimi vjetor mund të kryhet me shkrim.

3. Mbledhja vjetore e rishikimit do të kryesohet nga Komisioni, ose, nëse shteti anëtar e kërkon, bashkëkryesohet nga shteti anëtar dhe Komisioni.

4. Shteti anëtar dhe përfituesi i IPA II do të sigurojë që të ndiqen në mënyrë të përshtatshme komentet e Komisionit, në vijim të mbledhjes vjetore të rishikimit, në lidhje me çështjet të cilat ndikojnë ndjeshëm në zbatimin e Programit dhe kur është e përshtatshme, të informojë Komisionin, brenda tre muajsh, për masat e marra.

Neni 19

Transmetimi i të dhënave

1. Deri më 31 janar, 31 korrik dhe 31 tetor të çdo viti, autoriteti menaxhues do t'i transmetojë në mënyrë elektronike Komisionit, qëllimin e monitorimit, Programin dhe akset prioritare:

a) koston totale dhe publike të pranueshme të operacioneve / aktiviteteve dhe numrin e operacioneve / aktiviteteve të përzgjedhura për mbështetje;

b) shpenzimet totale të pranueshme të deklaruara nga përfituesit tek autoriteti menaxhues.

2. Përveç kësaj, transmetimi i bërë më 31 janar duhet të përmbajë të dhënat e përmendura në pikat (a) dhe (b) të paragrafit 1, të ndara sipas kategorisë së ndërhyrjes. Ky transmetim do të merret në konsideratë për të përmbushur kërkesat për paraqitjen e të dhënave financiare të përmendura në nenin 17 (2).

Të dhënat financiare duhet të transmetohen në përputhje me nenin 2 dhe shtojcën II të Rregullores Zbatuese të Komisionit (EU) nr. 1011/2014³⁷.

3. Një parashikim i shumës për të cilën autoriteti menaxhues pret të paraqesë aplikimet e pagesave për vitin aktual financiar dhe viti financiar pasardhës do të shoqërojë transmetimin që do të bëhet deri më 31 janar dhe 31 korrik.

4. Data e caktuar për të paraqitur të dhënat sipas këtij paragrafi, do të jetë fundi i muajit para muajit të dorëzimit.

Neni 20

Informacioni dhe komunikimi

1. Autoriteti menaxhues duhet të koordinojë detyrat lidhur me kërkesat për informacion, publicitetit dhe transparencë, sipas paragrafit 2 dhe 3.

Duke shmangur nenin 25 të IPA II IP, autoriteti menaxhues do të jetë përgjegjës për aktivitetet e informacionit dhe komunikimit siç përcaktohet në nenet 115 dhe 116 të Rregullores (EU) nr. 1303/2013.

Nenet 3 deri 5 të Rregullores Zbatuese të Komisionit (EU) nr. 821/2014³⁸ do të zbatohen në lidhje me karakteristikat teknike të masës së informacionit dhe komunikimit për operacionet / aktivitetet dhe udhëzimet për krijimin e stemës së Bashkimit dhe një përkufizim i ngjyrave standarde.

2. Çdo grup interesi që zbaton ndihmën IPA II, siç përcaktohet në pikat (a) deri (c) të nenit 58(1) të Rregullores Financiare duhet të përmbushë kërkesat për informacion, publicitet dhe transparencë në përputhje me nenin 35 (2) të kësaj Rregulloreje dhe të sigurojë dukshmërinë e duhur të veprimeve.

3. Dokumentet strategjike të vendit / shumë vendëshe dhe çdo rishikim, si dhe programet, do të jenë dokumente publike, kur është e mundur dhe do të vihen në dispozicion të publikut dhe shoqërisë civile.

PJESA IV

³⁷ Rregullorja e Zbatimit e Komisionit (BE) nr. 1011/2014 e datës 22 shtator 2014, që përcakton rregulla të hollësishme për zbatimin e Rregullores (EU) nr. 1303/2013 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit, në lidhje me modelet për paraqitjen e informacioneve të caktuara te Komisioni dhe rregullat e hollësishme në lidhje me shkëmbimin e informacionit ndërmjet përfituesve dhe autoriteteve drejtuese, autoritetet certifikuese, autoritetet e kontrollit dhe trupat e ndërmjetme, OJ L 286, 30.9.2014, f. 1

³⁸ Rregullorja e Zbatimit e Komisionit (BE) nr. 821/2014, e datës 28 korrik 2014, që përcakton rregullat për zbatimin e Rregullores (BE) nr. 1303/2013, të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, në lidhje me masat e detajuara për transferimin dhe menaxhimin e kontributeve të programit, raportimin e instrumenteve financiare, karakteristikat teknike të masës së informacionit dhe komunikimit për operacionet dhe sistemin e regjistrimit dhe ruajtjes së të dhënave, OJ L 223, 29.7.2014, f. 7.

VLERËSIMI

Neni 21

Parimet e vlerësimit dhe vlerësimet specifike

1. Ndihma IPA II do t'u nënshtrohet vlerësimeve, në përputhje me nenin 30(4) të Rregullores Financiare me qëllim përmirësimin e rëndësisë së saj, koherencës, cilësisë, efikasitetit, efektivitetit, vlerës së shtuar të Bashkimit, qëndrueshmërisë dhe sinergjisë me dialogun përkatës të politikave.
2. Vlerësimet mund të kryhen në nivel politik, strategjik, tematik, sektorial, programimi dhe në nivel operacional, si dhe në nivel lokal apo rajonal.
3. Rezultatet e vlerësimeve do të merren parasysh nga KPM-ja.
4. Vlerësimet do të kryhen nga ekspertë të brendshëm apo të jashtëm që janë funksionalisht të pavarur nga autoritetet përgjegjëse për zbatimin e programit. Të gjitha vlerësimet do të bëhen publike.
5. Vendet pjesëmarrëse do të kryejë bashkërisht një vlerësim ex ante (paraprak) në përputhje me nenin 55 të Rregullores (EU) nr. 1303/2013.
6. Në lidhje me vlerësimin gjatë periudhës së programimit do të zbatohet neni 56 i Rregullores (EU) nr. 1303/2013.
- Në veçanti, autoriteti menaxhues duhet të hartojnë një plan vlerësimi i cili do të dorëzohet në KPM jo më vonë se një vit pas miratimit të Programit.
7. Në lidhje me vlerësimin ex post do të zbatohet neni 57 i Rregullores (EU) nr. 1303/2013.

PJESA V

ASISTENCA TEKNIKE

Neni 22

Qëllimi dhe tavani

1. Programi do të përfshijë një shpërndarje specifike të buxhetit për operacionet e ndihmës teknike, duke përfshirë përgatitjen, menaxhimin, monitorimin, vlerësimin, informimin, komunikimin, punën në rrjet, zgjidhjen e ankesave, aktivitetet e kontrollit dhe të auditimit që lidhen me zbatimin e programit dhe aktivitetet për forcimin e kapaciteteve administrative për zbatimin e programit.
- Ndihma IPA II mund të përdoret edhe nga vendet pjesëmarrëse për të mbështetur veprimet për reduktimin e barrës administrative për përfituesit, duke përfshirë sistemet e shkëmbimit të të dhënave elektronike dhe veprimet për të përforcuar kapacitetin e praktikave të shkëmbimit të mallrave mes autoriteteve në vendet pjesëmarrëse dhe përfituesve për të administruar dhe përdorur ndihmën IPA II.
- Këto veprime mund të lidhen me periudhat para dhe pas programimit.
2. Shuma e ndihmës IPA II që do të caktohet për ndihmë teknike do të kufizohet në 10% të shumës totale të caktuar për Programin, por nuk do të jetë më pak se 1 500 000 EURO.

Neni 23

Pranueshmëria

Shpenzimet për asistencë teknike për të mbështetur përgatitjen e Programit dhe ngritjen e menaxhimit dhe sistemeve të kontrollit do të jenë të pranueshme para datës së miratimit të vendimit të Komisionit për miratimin e Programit, por jo më parë se data 1 janar 2014.

Seksioni VI

Pranueshmëria e shpenzimeve dhe qëndrueshmëria e veprimeve

Neni 24

Parimet e pranueshmërisë

1. Në përputhje me nenin 43 (5) IPA II IP, hierarkia e rregullave të përshtatshmërisë për këtë

Program është vendosur si më poshtë:

Pa cenuar rregullat e përshtatshmërisë të përcaktuara në këtë pjesë dhe në nenin 33 (2), ose në aktet e deleguara të përmendura në nenet 27 dhe 28, vendet pjesëmarrëse në KPM do të vendosin rregulla shitesë për shpenzimet e lejueshme për Programin si një i tërë.

Për çështjet që nuk mbulohen nga rregullat e përshtatshmërisë të përcaktuara në këtë pjesë ose në aktet e deleguara të përmendura në nenet 27 dhe 28, apo në rregullat e vendosura bashkërisht nga vendet pjesëmarrëse në përputhje me nën paragrafin e tretë, do të zbatohen rregullat vendase të shtetit anëtar apo të përfituesit të IPA II, ku ndodhin shpenzimet.

2. Një operacion/aktivitet mund të mbështetet nga ky program dhe nga instrumente të tjera të Bashkimit, me kusht që zëri i shpenzimeve të përfshira në aplikimin e pagesës për rimbursim nga ndihma IPA II nuk merr mbështetje nga një instrument i Bashkimit ose mbështetja e ndihmës IPA II, në bazë të një programi tjetër.

3. Në përputhje me nenin 3 (2) të Rregullores (EU) nr. 10301/2013, ndihma IPA II mund të mbështesë ndarjen e objekteve dhe burimeve njerëzore dhe të gjitha llojeve të infrastrukturës përtej kufijve në bazë të këtij programi.

4.. Me përjashtim të nenit 30, kjo pjesë nuk zbatohet për ndihmën teknike. Pjesa V do të zbatohet.

Neni 25

Pranueshmëria në kohë

1. Shpenzimet do të jenë të pranueshme për t'u financuar nën ndihmën IPA II për bashkëpunimin ndërkufitar:

a) në qoftë se ato janë shkaktuar nga një përfitues i një prej shteteve anëtare dhe janë paguar mes 1 janarit 2014 dhe 31 dhjetorit 2023; ose

b) nëse janë shkaktuar nga një përfitues i një përfituesi të IPA II dhe janë paguar pas dorëzimit të Programit, por maksimumi më 31 dhjetor 2023.

2. Në rast të kostove të rimbursuara në përputhje me pikat (b) dhe (c) të nënparagrafit të parë të nenit 26 (2), veprimet që përbëjnë bazën e rimbursimit do të kryhen mes datës 1 janar 2014 dhe datës 31 dhjetor 2023.

3. Shpenzimet që bëhen të pranueshme si rezultat i ndryshimit të një programi do të jenë të pranueshme nga data e dorëzimit në Komision e kërkesës për ndryshim ose, në rast të zbatimit të nenit 10 (6) vetëm nga data e hyrjes në forcë e vendimit për ndryshimin e Programit.

Neni 26

Format e mbështetjes; format e granteve dhe ndihmës së ripagueshme

1. Ndihma IPA II do të përdoret për të siguruar mbështetje në formën e granteve, shpërblimeve dhe ndihmës së ripagueshme, ose një kombinimi të tyre.

Në rastin e ndihmës së ripagueshme, mbështetja që i ripaguhet organit që e ka dhënë atë, ose një autoriteti tjetër kompetent të shtetit anëtar ose përfituesi të IPA II, do të mbahet në një llogari të veçantë ose të ndarë me kode kontabiliteti dhe të ripërdoret për të njëjtin qëllim ose në përputhje me objektivat e Programit.

2. Grantet dhe ndihma e ripagueshme mund të marrin secilën nga format e mëposhtme:

a) rimbursimit të kostove të pranueshme që tashmë janë bërë dhe paguar, ku është e zbatueshme, së bashku me kontributet në natyrë dhe amortizimin;

b) shkallëve standarde të kostove për njësi;

c) pagesa të përgjithshme që nuk i kalojnë 100 000 EUR kontribut publik;

d) financimit me normë të sheshtë, të përcaktuar nga aplikimi i një përqindjeje të një ose më shumë kategorish të caktuara të shpenzimeve.

Alternativat të cilave u referohet në nënparagrafin e parë mund të kombinohen vetëm kur secila alternativë të mbulojë kategori të ndryshme të shpenzimeve ose kur ato janë përdorur për projekte të ndryshme që përbëjnë një pjesë të një operacioni ose për faza të njëpasnjëshme të një operacioni.

3. Në lidhje me pranueshmërinë e kontributeve në natyrë në formën e sigurimit të punëve, mallrave, shërbimeve, të tokës dhe të pasurive të patundshme, do të zbatohet neni 69(1) i Rregullores (EU) nr. 1303/2013.

4. Shpenzimet e amortizimit mund të konsiderohen si të pranueshme në përputhje me nenin 69(2) të Rregullores (EU) nr. 1303/2013.

Neni 27

Normat e sheshta për shpenzimet indirekte dhe shpenzimet e stafit

Kur zbatimi i një operacioni shkakton kosto indirekte, ato mund të llogariten me një normë të sheshtë në një nga mënyrat e mëposhtme:

a) një normë të sheshtë deri në 25% të kostove të pranueshme direkte, me kusht që norma të jetë llogaritur mbi bazën e një metode të drejtë, të barabartë dhe të verifikueshme llogaritjeje ose të një metode që zbatohet në bazë të skemave të granteve të financuara tërësisht nga shteti anëtar apo përfituesi i IPA II për një lloj të ngjashëm veprimi dhe përfituesi;

b) një normë e sheshtë prej deri në 15% të kostove të pranueshme direkte të stafit, pa pasur një kërkesë për shtetin anëtar ose përfituesin e IPA II, për të kryer një llogaritje për të përcaktuar normën e zbatueshme;

c) një normë e sheshtë e aplikuar ndaj kostove të pranueshme direkte bazuar në metodat ekzistuese dhe normat përkatëse, të zbatueshme në politikat e Bashkimit për një lloj të ngjashëm veprimi dhe përfituesi.

Do të zbatohen nenet 20 dhe 21 të Rregullores së deleguar të Komisionit (BE) nr. 480/2014,³⁹ në lidhje me përcaktimin e normës së sheshtë dhe metodat në lidhje me të, të cilave ju është referuar në pikën (c) të nënparagrafit të parë të këtij paragrafi.

2. Me qëllim përcaktimin e kostove të personelit, që ka të bëjë me zbatimin e një operacioni / aktiviteti, norma e zbatueshme për orë mund të llogaritet duke pjesëtuar shpenzimet e fundit të dokumentuara vjetore bruto të punësimit me 1 720 orë.

3. Kostot e stafit për një operacion / aktivitet mund të llogariten me një normë të sheshtë deri në 20% të kostove direkte të tjera, veç shpenzimeve të stafit për këtë operacion / aktivitet.

Neni 28

Rregullat specifike mbi pranueshmërinë për kategori të caktuara shpenzimesh

1. Do të zbatohet Rregullorja e Deleguar e Komisionit (EU) nr. 481/2014⁴⁰.

2. Megjithatë, me përjashtim të nenit 5 (5) deri (8) të kësaj Rregulloreje, do të zbatohet si më poshtë:

a) Për operacionet / aktivitetet në lidhje me ndihmën teknike ose aktivitetet promovionale dhe për ngritjen e kapaciteteve, shpenzimet e shkaktuara jashtë zonës së programit do të jenë të pranueshme, në qoftë se janë bërë në përputhje me kushtet e përcaktuara në pikat (a) dhe (c) të nenit 30(2).

b) Në lidhje me personat e tjerë, përveç atyre që mbulojnë pikat c) dhe d), autoriteti menaxhues mund të pranojë si të drejta shpenzime akomodimi dhe ushqimi të marra në institucione të vendosura jashtë zonës së programit, në qoftë se janë bërë në përputhje me nenin 30 (2). Kjo do të zbatohet edhe për

³⁹ Siç është ndryshuar në Rregulloren e Deleguar të Komisionit (EU) 2015/616 të datës 13 shkurt 2015, për ndryshimin e Rregullores së Deleguar (EU) nr. 480/2014, në lidhje me referencat në Rregulloren (EU) nr. 508/2014 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit, OJ L 102, 2015/04/21, f. 33.

⁴⁰ Rregullorja e Deleguar e Komisionit (EU) nr. 481/2014, e datës 4 mars 2014 Rregullorja plotësuese (EU) nr. 1299/2013, e Parlamentit Evropian dhe Këshillit në lidhje me rregullat specifike mbi pranueshmërinë e shpenzimeve për programet e bashkëpunimit, OJ L 138, 13.5. 2014 f. 45.

shpenzimet e udhëtimeve lokale në vendndodhjen e një ngjarjeje apo për një veprim jashtë zonës së programit.

c) Për stafin e përfituesve të vendosur jashtë zonës së programit, autoriteti menaxhues mund të pranojë shpenzimet e përmendura në paragrafin 1, duke përfshirë si të pranueshme kostot e udhëtimit për në dhe nga vendndodhja e një ngjarjeje apo për një veprim brenda ose jashtë zonës së programit, nëse kanë ndodhur në përputhje me nenin 30 (2).

d) Për stafin e përfituesve të vendosur brenda zonës së programit, shpenzimet e përmendura në paragrafin 1, duke përfshirë kostot e udhëtimit për në dhe nga vendndodhja e një ngjarjeje apo për një veprim brenda ose jashtë zonës së programit do të konsiderohen si të pranueshme, nëse kanë ndodhur në përputhje me nenin 30(1).

Neni 29

Shpenzimet e papranueshme

1. Ndihma e Bashkëpunimit Ndërkufitar IPA II nuk do të mbështesë:

- a) interesin mbi borxhin;
 - b) Tatimin mbi vlerën e shtuar (TVSH), përveç kur nuk është i kthyesëm në bazë të legjislacionit kombëtar për TVSH-në;
 - c) nxjerrja jashtë përdorimi dhe ndërtimin e centraleve bërthamore;
 - d) investimet për uljen e çlirimit të gazrave serrë nga aktivitetet sipas shtojcës I të direktivës 2003/87 / EC të Parlamentit Evropian dhe Këshillit (11);
 - e) prodhimi, përpunimi dhe marketingu i duhanit dhe produkteve të duhanit;
 - f) veprimet e ndërmarra në rast vështirësish, të përcaktuara në bazë të rregullave të ndihmës shtetërore të Bashkimit;
 - g) investimet në infrastrukturën e aeroportit, përveç nëse ka lidhje me mbrojtjen e mjedisit shoqërohet me investimet e nevojshme për të zbutur apo për të zvogëluar ndikimin negativ në mjedis.
2. Blerja e tokës pa ndërtime dhe ajo me ndërtime në një vlerë deri në 10% të totalit të shpenzimeve të lejueshme për aktivitetin në fjalë do të jenë të pranueshme për financim sipas programit të ndihmës për bashkëpunim ndërkufitar IPA II. Për zonat e braktisura dhe për ato që më parë kanë qenë në përdorim industrial dhe që përfshijnë ndërtesa, ky kufi do të rritet në 15%. Në raste të jashtëzakonshme dhe të justifikuara siç duhet, ky kufi mund të ngrihet mbi përqindjet përkatëse të mësipërme për veprimet në lidhje me ruajtjen e mjedisit.
3. Veprimet nuk do të zgjidhen për ndihmën IPA II, kur janë kryer fizikisht ose zbatuar para se të dorëzohet aplikimi për financim në kuadër të Programit, nga përfituesi pranë autoritetit menaxhues, pavarësisht nëse të gjitha pagesat në lidhje me të janë bërë plotësisht nga përfituesi.

4. Në përputhje me pikën (I) të nenit 4 të Rregullores së Deleguar të Komisionit (EU) nr. 481/2014, pagesat për transaksionet financiare brenda një shteti anëtar ose brenda një Përfituesi të IPA-s nuk janë të pranueshme.

Neni 30

Plotësimi i kriterëve në varësi të vendndodhjes

1. Operacionet, subjekt i derogimeve nga ligji të përmendura në paragrafët 2 dhe 3, do të vendosen në fushën e programit që përfshihet në pjesën e territorit të vendeve pjesëmarrëse siç përcaktohet në Program (“fusha e programit”).

2. Autoriteti menaxhues mund të pranojë që i gjithë ose një pjesë e operacionit të zbatohet jashtë zonës së programit, me kusht që të plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

- a) operacioni është në interesin e zonës së programit;
- b) shuma totale e shpërndarë nën programin e bashkëpunimit ndër kufitar për operacionet e

vendosura jashtë zonës së programit të mos kalojë 20% të mbështetjes nga Bashkimi në nivel programi;

c) detyrimet e autoriteteve menaxhuese dhe audituese në lidhje me menaxhimin, kontrollin dhe auditimin e operacionit përmbushen nga autoritetet e programit të bashkëpunimit ndër kufitar ose ato hyjnë në marrëveshje me autoritetet në Shtetin Anëtar ose shtetin e tretë në të cilin zbatohet operacioni.

3. Për operacione që kanë lidhje me asistencën teknike, promovimin e aktiviteteve dhe ngritjen e kapaciteteve, shpenzimet mund të shkaktohen jashtë zonës së programit më kusht që të plotësohen kriteret në pikat (a) dhe (c) të paragrafit 2.

Neni 31

Operacionet që gjenerojnë të ardhura neto pas përfundimit

1. Ky nen aplikohet për operacionet të cilat gjenerojnë të ardhura neto pas përfundimit të tyre. Për qëllimin e këtij neni 'të ardhura neto' nënkupton hyrjet e parasë të paguara direkt nga përdoruesit për mallrat apo shërbimet e ofruara nga operacioni, të tilla si pagesat që përballohen drejtpërdrejt nga përdoruesit për përdorimin e infrastrukturës, shitja apo dhënia me qira e tokës apo ndërtesave, ose pagesat për shërbimet pa çdo kosto operative dhe kosto për zëvendësimin e pajisjeve me afat të shkurtër punë që shkaktohen gjatë periudhës korresponduese. Kostot – kursimet operationale të gjeneruara nga operacioni do të trajtohen si të ardhura neto përveç rasteve kur ato balancohen nga një ulje e barabartë e subvencioneve operationale.

Aty ku jo të gjitha kostot e investimit janë të kualifikuara për bashkëfinancim, të ardhurat neto do të shpërndahen në mënyrë proporcionale në pjesët e kualifikuara dhe të pakualifikuara të kostos së investimit.

2. Shpenzimet e kualifikuara të operacionit që do të bashkëfinancohet nga mbështetja IPA II do të zbriten paraprakisht duke marrë në konsideratë mundësinë e operacionit për të gjeneruar të ardhura neto gjatë një periudhe specifike referimi që mbulon si zbatimin e operacionit edhe periudhën pas përfundimit të tij.

3. Të ardhurat e mundshme neto të operacionit përcaktohen paraprakisht me anë të njërës nga metodat e zgjedhura nga autoriteti menaxhues për një sektor, nënsektor apo lloj operacioni:

a) aplikimi i një norme të sheshtë përqindje e të ardhurave neto për sektorin apo nënsektorin e zbatueshme për operacionin siç përcaktohet në aneksin V të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 ose në secilin prej akteve të deleguara të përmendura në nënparagrafin e dytë, të tretë dhe të katërt;

b) llogaritja e të ardhurave neto të zbritura të veprimit duke marrë në konsideratë periudhën referencë të përshtatshme për sektorin apo nënsektorin e aplikueshëm për operacionin, përfitimi normalisht i pritur për kategorinë e investimit në fjalë, aplikimi i principit ndotësi paguan dhe, nëse është e përshtatshme, konsideratat e kapitalit lidhur me prosperitetin relativ të shtetit anëtar ose të rajonin në fjalë.

Në përputhje me nenet 1 dhe 2 të Rregullores së Deleguar të Komisionit (BE) nr. 2015/1516⁴¹ është vendosur një normë e sheshtë prej 20 % për operacionin në sektorin e kërkimeve, zhvillimit dhe inovacionit siç shprehet në pikën (a) të nënparagrafit të parë.

Aty ku aplikohet metoda e përmendur në pikën (a) të nënparagrafit të parë, të gjitha të ardhurat neto të gjeneruara gjatë zbatimit dhe pas përfundimit të operacionit konsiderohen që janë marrë në konsideratë nga aplikimi i normës së sheshtë prandaj nuk mund të zbritet më pas nga shpenzimet e kualifikuara të operacionit.

Kur është vendosur një normë e sheshtë për në sektor apo nënsektor të ri nga miratimi i një akti të deleguar në përputhje me nënparagrafin e tretë dhe të katërt, një autoritet menaxhues mund të zgjedhë të aplikojë metodën e përcaktuar në pikën (a) të nënparagrafit të parë për një operacion të ri që ka lidhje me

⁴¹ Rregullorja e Deleguar e Komisionit (BE) 2015/1516 e datës 10 qershor 2015 që vendos, në zbatim të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 të Parlamentit dhe të Këshillit Evropian, një normë të sheshtë për operacionet e financuara nga Fondi Europian Struktural dhe i Investimeve në sektorin e Kërkimeve, Zhvillimit dhe Inovacionit, OJ L 239, 15.9.2015, f. 65.

sektorin apo nënsektorin në fjalë.

Do të aplikohen nenet nga 15 deri 19 të Rregullores së Deleguar të Komisionit (BE) nr. 480/2014⁴² në lidhje me metodën për llogaritjen e të ardhurave neto të zbritshme për operacionet që gjenerojnë të ardhura neto.

4. Metoda me të cilën të ardhurat neto zbriten nga shpenzimet e operacionit të përfshirë në kërkesën për pagesë që paraqitet te Komisioni do të përcaktohet në përputhje me rregullat kombëtare.

5. Si një alternativë e zbatimit të metodës së përcaktuar në paragrafin 3, norma maksimale e bashkëfinancimit e përcaktuar në nenin 50, me kërkesë të shtetit anëtar ose të përfituesit të IPA II mund të ulet në momentin e miratimit të programit për një prioritet apo masë nën të cilin të gjitha operacionet e mbështetura nën atë prioritet apo masë mund të aplikojnë një normë të sheshtë uniforme në përputhje me pikën (a) të nënparagrafit të parë të paragrafit 3. Ulja nuk mund të jetë më e vogël sesa shumën e llogaritur duke shumëzuar normën maksimale të bashkëfinancimit të Bashkimit të zbatueshme sipas rregullave specifike të financimit me normën e sheshtë përkatëse të përcaktuar në pikën (a) të nënparagrafit të parë të paragrafit 3.

Aty ku aplikohet metoda e përmendur në nënparagrafin e parë, të gjitha të ardhurat neto të gjeneruara gjatë zbatimit dhe pas përfundimit të operacionit konsiderohen që janë marrë parasysh nga aplikimi i normës së zbritur të bashkëfinancimit dhe si rrjedhim nuk zbriten nga shpenzimet e kualifikuara të operacioneve.

6. Aty ku nuk është objektivisht e mundur për të përcaktuar paraprakisht të ardhurat bazuar në ndonjë nga metodat e përcaktuara në paragrafët 3 ose 5, të ardhurat neto të gjeneruara brenda tre viteve të përfundimit të një operacioni, ose në afatin për dorëzimin e dokumenteve për mbylljen e programit të fiksuar në rregullat specifike të financimit, cilado që është më herët, do të zbriten nga shpenzimet e deklaruar te Komisioni.

7. Paragrafët nga 1 deri në 6 do të zbatohen, për:

a) Operacione kostoja totale e kualifikuara e tyre para aplikimit të paragrafëve nga 1 deri në 6 nuk e kalon shifrën 1 000 000 EURO;

b) asistencë e ripagueshme në bazë të një detyrimi për shlyerje të plotë dhe çmime të fituara;

c) asistencë teknike;

d) operacione për të cilat mbështetja publike është në formën e shumave të përgjithshme ose kosto për njësi të shkallës standarde;

e) operacionet e zbatuara nën një plan të përbashkët veprimi.

Pavarësisht pikës (a) të nënparagrafit të parë të këtij paragrafi, ku një shtet anëtar ose përfitues i IPA II aplikon paragrafin 5, mund të përfshijë në prioritetin apo masën përkatëse operacione kostoja totale e të cilave para aplikimit të paragrafëve nga 1 deri në 6 nuk e kalon shifrën 1 000 000 EURO.

8. Për më tepër, paragrafët nga 1 deri në 6 nuk aplikohen për operacione për të cilat mbështetja nën Program përbën:

a) ndihmë “de minimis”;

b) ndihmë shtetërore të pajtueshme për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, ku aplikohet një intensitet ndihme ose një kufi për shumën e ndihmës në lidhje me ndihmën shtetërore;

c) ndihmë shtetërore e pajtueshme, aty ku është kryer një verifikim individual i nevojave për financim në përputhje me rregullat e zbatueshme të ndihmës shtetërore.

Pavarësisht nënparagrafit të parë, një autoritet menaxhues mund të aplikojë paragrafët nga 1 deri në 6 për operacione të cilat përfshihen në pikat nga (a) deri në (c) të nënparagrafit të parë kur kjo gjë parashikohet në rregullat kombëtare.

⁴² Rregullorja e Deleguar e Komisionit (BE) nr. 480/2014 e datës 3 mars 2014 që plotëson Rregulloren (BE) nr. 1303/2013 të Parlamentit dhe Këshillit Evropian që përcakton dispozitat e përbashkëta të Fondit Evropian të Zhvillimit Rajonal, Fondit Social Evropian, Fondit të Kohëzimit dhe Fondit Evropian Detar dhe të Peshkimit, OJ L 138, 13.5.2014, f. 5.

9. Ky paragraf aplikohet për operacione të cilat gjenerojnë të ardhura neto gjatë zbatimit të tyre dhe për operacione të cilat nuk aplikohen paragrafët nga 1 deri në 6.

Shpenzimet e kualifikuara të operacionit që do të bashkëfinancohet nga asistenca IPA II do të reduktohen nga të ardhurat neto që nuk janë marrë parasysh në momentin e miratimit të operacionit të gjeneruara direkt vetëm gjatë zbatimit të tij, jo më vonë se në kërkesën përfundimtare të pagesës të paraqitur nga përfituesi. Aty ku jo të gjitha shpenzimet janë të kualifikueshme për bashkëfinancim, të ardhurat neto do të ndahen proporcionalisht për pjesët e kualifikuara dhe të pakualifikuara të kostos.

Gjithashtu, do të zbatohen edhe nënparagrafët tre dhe katër të nenit 65(8) CPR.

Neni 32

Kohëzgjatja e operacioneve

1. Një operacion që përbën investim në infrastrukturë apo investim produktive do të shlyejë për përfituesin ose brenda periudhës kohore të përcaktuar në rregullat e ndihmës shtetërore, aty kur është e zbatueshme, është subjekt i secilës nga pikat e mëposhtme:

- a) një ndalim ose ripozicionim/zhvendosje të një aktiviteti produktiv jashtë zonës së programit;
- b) një ndryshim pronësie i ndonjë zëri të infrastrukturës, i cili i jep një firme ose një organi publik një avantazh të panevojshëm;
- c) një ndryshim rrënjësor që ndikon në natyrën, objektivat ose kushtet e zbatimit, i cili rezulton në minimin e objektivave të tij fillestarë.

Shumat e paguara padrejtësisht në lidhje me operacionin, do të mbulohen nga shteti anëtar ose përfituesi i IPA II në proporcion me periudhën për të cilën nuk janë përmbushur kërkesat.

Shtetet anëtare ose përfituesi i IPA II mund të ulë afatin e përcaktuar në nënparagrafin e parë në tre vjet në rastet që kanë të bëjnë me mirëmbajtjen e investimeve ose me krijimin e vendeve të punës nga ndërmarrjet e vogla dhe të mesme.

2. Një operacion që përbën investim në infrastrukturë apo investim produktiv do të shlyejë kontributin nga asistencën e IPA II në qoftë se brenda 10 viteve të pagesës përfundimtare për përfituesin, aktiviteti produktiv është subjekt i zhvendosjes jashtë BE-së, përveç në rastet kur përfituesi është një ndërmarrje e vogël dhe e mesme. Kur kontributi nga asistenca e IPA II merr formën e ndihmës shtetërore, periudha e 10 vjetëve do të zëvendësohet nga afatit i zbatueshëm në bazë të rregullave të ndihmës shtetërore.

3. Operacionet e mbështetur nga ndihma e IPA II që nuk janë investime në infrastrukturë apo investime produktive do të shlyejë kontributin nga asistencën e IPA II vetëm kur ato janë objekt i një detyrimi për mirëmbajtjen e investimit sipas rregullave në fuqi të ndihmës shtetërore dhe kur ata i nënshtrohen një ndërprerje ose zhvendosje të një aktiviteti prodhues brenda periudhës së përcaktuar në këto rregulla.

4. Paragrafët 1, 2 dhe 3 nuk aplikohen për çdo operacion i cili që ndërprerjes së një aktiviteti produktiv për shkak të një falimentimi jomashtrues.

5. Paragrafët 1, 2 dhe 3 nuk aplikohen për personat fizikë në shtetet anëtare, të cilët janë përfitues të mbështetjes investuese, pas mbarimit të operacionit investues, janë të kualifikuar për dhe marrin mbështetje në bazë të Rregullores (BE) nr. 1309/2013 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit⁴³ aty ku investimi në fjalë është i lidhur në mënyrë të drejtpërdrejtë me llojin e aktivitetit të identifikuar si i kualifikuar për mbështetje nga Fondi Evropian i Rregullimit të Globalizimit.

PJESA VI PROKURIMI

⁴³ Rregullorja (BE) nr. 1309/2013 e Parlamentit dhe Këshillit Evropian e datës 17 dhjetor 2013 për Fondin Evropian të Rregullimit të Globalizimit (2014-2020) dhe Rregullorja e shfuqizuar (BE) nr. 1927/2006, OJ L 347, 20.12.2013, f. 855.

Neni 33
Prokurimi nga përfituesit

1. Për dhënien e shërbimit, furnizimi dhe kontratave të punës, përfituesit do të ndjekin procedurat e mëposhtme të prokurimit:

a) dispozitat e neneve 190 dhe 191 të kapitullit 3 të titullit IV të pjesës së dytë të Rregullores Financiare;

b) dispozitat e neneve nga 260 deri në 276 të kapitullit 3 të titullit II të pjesës së dytë të Rregullores së Deleguar (BE) nr. 1268/2012⁴⁴;

të cilat aplikohen në gjithë zonën e programit, si në territorin e shtetit anëtar edhe në territorin e përfituesit/ve të IPA II.

2. Procedurat e prokurimit publik në lidhje me shpenzimet e lidhura me fazën përgatitore të një operacioni dhe nisur nga përfituesit përpara se dokumenti i grantit të përmendur në nenin 14 (6) t'i jepet përfituesit do të respektojnë dispozitat e përmendura në paragrafin 1.

Megjithatë, shpenzimet lidhur me procedurat e prokurimit publik të cilat janë nisur nga përfituesit sipas ligjit kombëtar të përfituesit IPA II para paraqitjes së Programit nuk janë të kualifikuara nga Programi, duke përfshirë edhe kur këto shpenzimet janë shkaktuar apo paguar pas paraqitjes së Programit.

Neni 34
Rregullat për kombësinë dhe origjinën

1. Pjesëmarrja në dhënien e kontratave të prokurimit, grante dhe procedurat e tjera të dhënies për veprimet e financuara në kuadrin e Programit do të jetë e hapur për të gjithë personat fizikë që janë shtetas të dhe personat juridikë, të cilët janë të vendosur në mënyrë efektive në vendet pjesëmarrëse, shtete të tjera anëtare, përfitues të tjerë të IPA II, palët kontraktuese të Marrëveshjes së Zonës Ekonomike Evropiane dhe vendet partnere të mbuluara nga Instrumenti Evropian i Fqinjësisë (më poshtë referuar si “vende të kualifikuara”) dhe për organizatat ndërkombëtare⁴⁵.

Personat juridik mund të përfshijnë organizatat e shoqërisë civile, të tilla si organizatat joqeveritare jofitimprurëse dhe fondacione politike të pavarura, organizatat me bazë komunitare dhe agjencitë e sektorit privat jofitimprurëse, institucione dhe organizata dhe rrjeteve të tyre në nivel lokal, kombëtar, rajonal dhe ndërkombëtar për sa kohë pasi ata janë të aftë për të pasur të drejta dhe detyrime ligjore në përputhje me ligjet përkatëse kombëtare.

Autoriteti menaxhues mund të lejojë pjesëmarrjen e subjekteve pa personalitet juridik në thirrjen për propozime.

2. Të gjitha furnizimet e blera sipas një kontrate të prokurimit ose në përputhje me një marrëveshje granti, financiar nën IPA II do ta kenë origjinën nga një vend i kualifikuar.

Megjithatë, ata mund ta kenë origjinën nga çdo vend, kur shumica e furnizimeve të blera është nën prapësinë për përdorimin e procedurës së negociuar konkurruese⁴⁶. Për qëllimin e këtij neni, termi “origjinë” përcaktohet në nenet 23 dhe 24 të Rregullores së Këshillit (EEC) nr. 2913/92⁴⁷.

⁴⁴ Rregullorja e Deleguar e Komisionit (BE) nr. 1268/2012 e datës 29 tetor 2012 mbi rregullat e aplikimit të Rregullores (BE, Euratom) nr. 966/2012 të Parlamentit dhe Këshillit Evropian mbi rregullat e zbatueshme për buxhetin e përgjithshëm të Bashkimit, OJ L 362, 31.12.2012, f. 1.

⁴⁵ Organizatat ndërkombëtare janë organizata ndërkombëtare të sektorit publik të themeluar në bazë të marrëveshjeve ndërqeveritare, agjenci të specializuara nga organizata të tilla dhe organizata të tjera jo fitimprurëse të asimiluara nga organizata ndërkombëtare sipas një vendimi të Komisionit.

⁴⁶ Shih pikën (b) (ii) të nenit 267(1) të Rregullores Zbatuese të Komisionit (BEU, Euratom) nr. 1268/2012: kontrata me një vlerë më të vogël sesa 100 000 euro.

⁴⁷ Rregullorja e Këshillit (KE) N°2913/92 e datës 12 tetor 1992 që përcakton Kodin e Doganave të Komunitetit dhe legjislacionin tjetër të Komunitetit që drejton origjinën jopreferenciale, OJ L 302, 19 tetor 1992, f. 1.

3. Rregullat sipas këtij neni nuk zbatohen për, dhe nuk krijojnë kufizime kombësie për personat fizikë të punësuar ose ndryshe të kontraktuar me ligj nga një kontraktues i kualifikuar ose, kur është e zbatueshme, nënkontraktues.

4. Me qëllim për të promovuar kapacitetet, tregjet dhe blerjet lokale, prioritet do t'u jepet kontraktuesve lokalë dhe rajonalë, kur Rregullorja Financiare parashikon dhënien në bazë të tenderit të vetëm. Në të gjitha rastet e tjera, pjesëmarrja e kontraktuesve lokale dhe rajonale do të promovohet në përputhje me dispozitat përkatëse të Rregullores Financiare.

5. Kualifikimi i përcaktuar në këtë nen mund të kufizohet më tej në kushtet e veçanta të kësaj Marrëveshjeje Financiare në lidhje me kombësinë, vendndodhjen gjeografike apo natyra e aplikantëve, ku kufizime të tilla kërkohen nga natyra specifike dhe objektivat e veprimit dhe ku ata janë të nevojshme për zbatimin efektiv të saj, në veçanti për pjesëmarrjen në procedurat e dhënies në rast të veprimeve të bashkëpunimit ndërkufitar.

6. Ofertuesit, aplikantët dhe kandidatët nga vendet e pa kualifikuara ose, pa cenuar nënparagrafin e dytë të nenit 34 (2), mallrat me origjinë nga vende jo të kualifikuara mund të pranohen si të kualifikuara nga autoriteti menaxhues, në rast urgjence apo mospasjes së produkteve dhe shërbimeve në tregjet e vendeve në fjalë, ose në raste të tjera të arsyeshme, ku zbatimi i rregullave të kualifikimit do ta bënte realizimin e një projekti, programi apo veprimi të pamundur apo jashtëzakonisht të vështirë.

7. Personat fizikë dhe juridikë, të cilëve u janë dhënë kontrata, duhet të përmbushin legjislacionin në fuqi të mjedisit, duke përfshirë marrëveshjet shumëpalëshe mjedisore, si dhe standardet themelore të punës të pranuar ndërkombëtarisht⁴⁸.

Neni 35

Të drejtat e pronësisë intelektuale

1. Kontratat e lidhura me përfituesit e vendosur në përfitues të IPA II të financuar sipas kësaj Marrëveshjeje Financiare do të sigurojë që përfituesi IPA II të zotërojë të gjitha të drejtat e nevojshme të pronësisë intelektuale në lidhje me teknologjinë e informacionit, studime, vizatime, plane, publicitet dhe çdo material tjetër të bërë për qëllimi planifikimi, zbatimi dhe qëllime të monitorimi dhe vlerësimi.

2. Përfituesi IPA II do të garantojë që Komisioni, ose çdo organ apo person i autorizuar nga Komisioni, do të kenë akses dhe të drejtën për të përdorur një material të tillë. Komisioni do të përdorin materiale të tilla vetëm për qëllimet e veta.

Neni 36

Prokurimi nga autoriteti menaxhues

Për dhënien e shërbimit, furnizimit dhe kontratave të punës nga autoriteti menaxhues, duke përfshirë kur kontrakton në emër të Sekretariatit të Përbashkët ose organeve të ndërmjetme që veprojnë nën përgjegjësinë e tij, nën ndarjen e veçantë buxhetore për operacionet e ndihmës teknike, procedurat e prokurimit që zbatohen nga autoriteti menaxhues mund të jetë ose ato të referuara në neni 33 ose ato të ligjit të tij kombëtar.

PJESA VIII

AUTORITETET E PROGRAMIT DHE ÇAKTIMI I TYRE

Neni 37

Çaktimi i autoriteteve

⁴⁸ Standardet themelore të punës sipas ILO, konventat dhe liria e organizimit dhe e negociatave kolektive, eliminimi i punës së detyruar, eliminimi i diskriminimit në lidhje me punësimin dhe profesionin dhe zhdukja e punës së fëmijëve.

1. Vendet pjesëmarrëse në Program do të caktojnë, për qëllimin e nenit 123(1) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, një autoritet të vetëm menaxhues; për qëllimin e nenit 123(2) të asaj Rregulloreje, një autoritet të vetëm certifikues dhe për qëllimin e nenit 123(4) të asaj Rregulloreje, një autoritet të vetëm auditues.

2. Procedura për caktimin e autoritetit menaxhues dhe, aty ku është e zbatueshme, e autoritetit certifikues, e përcaktuar në nenin 124 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, do të kryhet nga shteti anëtar në të cilin ndodhet autoriteti.

Përshkrimi i funksioneve dhe procedurave për autoritetin menaxhues dhe, sipas rastit, për autoritetin certifikues do të hartohet në përputhje me nenin 3 dhe aneksin III të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 1011/2014.

Raporti i auditimit të organit të pavarur auditues të përcaktuar në nenin 124(2) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 do të hartohet në përputhje me nenin 4 dhe aneksin IV të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 1011/2014.

Opinionit i organit të pavarur auditues të përcaktuar në nenin 124(2) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 do të hartohet në përputhje me nenin 5 dhe aneksin V të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 1011/2014.

3. Caktimet e përcaktuara në këtë nen nuk do të cenojnë ndarjen e detyrimeve në lidhje me zbatimin e korrigjimeve financiare midis vendeve pjesëmarrëse, siç parashikohet në programin e bashkëpunimit ndërkufitar.

4. Autoriteti menaxhues dhe autoriteti i auditimit duhet të vendosen në të njëjtin shtet anëtar. Vendet pjesëmarrëse në Programin mund të caktojë autoritetin e vetëm menaxhues për të ushtruar funksionet e autoritetit certifikues.

Neni 38

Funksionet e autoritetit menaxhues

Do të zbatohet neni 125 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013 dhe neni 23(1), (4) dhe (5) i Rregullores ETC në lidhje me funksionet e autoritetit menaxhues.

Do të zbatohet neni 24 i Rregullores së Deleguar të Komisionit (BE) nr. 480/2014 në lidhje me të dhënat që do regjistrohen dhe ruhen në formë kompjuterike brenda sistemit të monitorimit të vendosur në pikën (d) të nenit 125(2) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Do të zbatohen nenet nga 6 deri në 11 të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 821/2014 në lidhje me sistemin e vendosur në pikën (d) të nenit 125(2) CPR për të regjistruar dhe ruajtur të dhëna mbi operacionet.

Do të zbatohet neni 25 i Rregullores së Deleguar të Komisionit (BE) nr. 480/2014 në lidhje me kriteret minimale të detajuara për gjurmimin auditues të përcaktuar në pikën (d) të nënparagrafit të parë të nenit 125(4) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Deklarata e menaxhimit e përcaktuar në pikën (e) të nën paragrafit të parë të nenit 125(4) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 do të hartohet në përputhje me nenin 6 dhe aneksin VI të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 2015/207.

Neni 39

Sekretariati i Përbashkët

Autoriteti menaxhues, pas konsultimit me vendet pjesëmarrëse, do të krijojë një sekretariat të përbashkët.

Sekretariati i përbashkët do të ndihmojë autoritetin menaxhues dhe komitetin e monitorimit dhe gjithashtu mund të ndihmojë autoritetin kombëtar në kryerjen e funksioneve të tyre përkatëse. Sekretariati i përbashkët do të sigurojë informacion për përfituesit e mundshëm në lidhje me

mundësitë për financimin në kuadër të programeve të bashkëpunimit dhe do të ndihmojë përfituesit në zbatimin e operacione.

Neni 40

Funksionet e autoritetit certifikues

Do të zbatohet neni 126 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013 dhe neni 24 i Rregullores ETC në lidhje me funksionet e autoritetit certifikues.

Neni 41

Funksionet e autoritetit auditues

Do të zbatohet neni 127 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013 dhe neni 25 i Rregullores ETC në lidhje me funksionet e autoritetit auditues.

Strategjia e auditimit e përcaktuar në nenin 127(4) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, opinioni auditimit i përcaktuar në pikën (a) të nënparagrafit të parë të nenit 127(5) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 dhe raporti vjetor i kontrollit i përcaktuar në pikën (b) të nënparagrafit të parë të nenit 127(5) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 do të vendoset në përputhje me nenin 7 dhe anekset VII (strategjia e auditimit), VIII (opinionit i auditimit) dhe IX (raporti vjetor i kontrollit) i Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 2015/207.

Do të zbatohet neni 26 i Rregullores së Deleguar të Komisionit (BE) nr. 480/2014 në lidhje me përdorimin e të dhënave të mbledhura gjatë auditimeve të kryera nga zyrtarët e Komisionit ose nga përfaqësuesit e autorizuar të Komisionit.

Do të zbatohen nenet nga 27 deri në 29 të Rregullores së Deleguar të Delegacionit (BE) nr. 480/2014 në lidhje me qëllimin dhe përmbajtjen e auditimeve të operacioneve dhe llogarive dhe metodologjinë për përzgjedhjen e kampionit të operacionit.

Neni 42

Funksionet e autoritetit të përfituesit të IPA II

1. Autoritetet dhe organet e përfituesit IPA II do të mbështesin shtetin anëtar në përgjegjësitë e tij dhe do të bashkëpunojnë me besnikëri me autoritetet e vetme të programit.

2. Kur autoriteti menaxhues nuk kryen verifikimet sipas pikës (a) të nenit 125 (4) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 në territorin e përfituesit të IPA II, përfituesi IPA II do të caktojë organin ose personin përgjegjës për kryerjen e verifikimeve të tilla në lidhje me përfituesit në territorin e saj ('kontrolluesi (it)').

Në shtetin anëtar, kontrolluesit e përmendur në nënparagrafin e parë mund të jenë të njëjtat organe përgjegjëse për kryerjen e verifikimeve të tilla për programet operative në kuadër të Investimeve për qëllime rritje ekonomike dhe vende pune ose, në rastin e vendeve të treta, për kryerjen e verifikimeve të krahasueshme në bazë të instrumenteve të politikës të jashtme të Bashkimit.

Përfituesi IPA II do të sigurojë që shpenzimi i një përfitues të mund të verifikohet brenda një periudhe prej tre muajsh nga dorëzimi i dokumenteve nga përfituesi në fjalë.

Përfituesi IPA II do të jetë përgjegjës për verifikimet e kryera në territorin e tij.

Kur ofrimi i produkteve apo shërbimeve të bashkëfinancuara mund të verifikohet vetëm në lidhje me një operacion të tërë, verifikimi do të kryhet nga autoriteti menaxhues ose nga kontrolluesi i Shtetit Anëtar ose i përfituesit të IPA II aty ku ndodhet përfituesi kryesor.

3. Në përputhje me ligjin e vet kombëtar, përfituesi IPA II mund të autorizojë autoritetin e auditimit për të kryer direkt funksionet e parashikuara në nenin 127 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 në të gjithë territorin e mbuluar nga një program bashkëpunimi. Ai autorizim duhet të specifikojë rastet kur autoriteti i auditimit duhet të shoqërohet me një auditues i përfituesit të IPA II.

Kur autoriteti i auditimit nuk ka autorizimin e përmendur në nënparagrafin e parë, ai do të ndihmohet

nga një përfaqësues nga përfituesi i IPA II në kryerjen e funksioneve të parashikuara në nenin 127 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Përfaqësuesi nga përfituesi i IPA II do të sigurojë që puna e auditimit të ketë parasysh standardet e pranuar ndërkombëtare të auditimit.

Në rastin e përshkruar në nën paragrafin e dytë, përfituesi IPA II do të jetë përgjegjës për auditimet e kryera në territorin e tij.

Përfaqësuesi nga përfituesi i IPA II do të jetë përgjegjës për sigurimin e elementeve faktike në lidhje me shpenzimet në territorin e tij të cilat kërkohen nga autoriteti i auditimit, në mënyrë që të kryejë vlerësimin e tij.

Përfaqësuesi nga përfituesi i IPA II do të jetë funksionalisht i pavarur nga kontrolluesi/it të cilët kryejnë verifikimet në bazë të nenit 38.

PJESA IX MENAXHIMI DHE KONTROLLI

Neni 43

Parimet e përgjithshme të sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit

1. Shteti anëtar do të sigurojë që sistemet e menaxhimit dhe kontrollit për Programin janë ngritur në përputhje me nenet 72, 73 dhe 74.

2. Sistemet e menaxhimit dhe kontrollit, në përputhje me nenin 3(9), do të përcaktojnë:

a) një përshkrim të funksioneve të secilit organ të përfshirë në menaxhim dhe kontroll, dhe ndarjen e funksioneve brenda secilit organ;

b) përputhshmëri me parimin e ndarjes së funksioneve në mes dhe brenda organeve të tilla;

c) procedura për të siguruar korrektësi dhe rregullsi të shpenzimeve të deklaruar;

d) sisteme të kompjuterizuara për kontabilitetin, për ruajtjen dhe transmetimin e të dhënave financiare dhe të dhëna mbi treguesit, për monitorimin dhe për raportimin;

e) sisteme për raportimin dhe monitorimin në ato raste kur organi përgjegjës ia beson zbatimin e detyrave një organi tjetër;

f) rregullime për auditimin e funksionimin e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit;

g) sisteme dhe procedura për të siguruar një gjurmim të përshtatshëm auditimi;

h) parandalimin, zbulimin dhe korrigjimin e parregullsive, duke përfshirë mashtrimin dhe rikuperimin e shumave të paguara padrejtësisht, së bashku me ndonjë interes për pagesat e vonuara.

3. Shtetet anëtare sigurojnë që jo më vonë se 31 dhjetor 2015, të gjitha shkëmbimet e informacionit ndërmjet përfituesve dhe një autoriteti menaxhues, një autoriteti certifikues, një autoritet të auditimit dhe të organeve të ndërmjetme të mund të kryhet me anë të sistemeve të shkëmbimit të të dhënave elektronike.

Sistemet e përmendura në nënparagrafin e parë do të lehtësojë ndërveprimin me kuadrin kombëtar dhe të Bashkimit dhe të lejojnë përfituesit të paraqesin të gjithë informacionin e referuar në nënparagrafin e parë vetëm një herë.

Do të zbatohen nenet 8 deri në 10 të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 1011/2014 në lidhje me shkëmbimin elektronik të informacionit.

Neni 44

Menaxhimi dhe përgjegjësia e përbashkët

Në përputhje me parimin e menaxhimit të përbashkët, shteti anëtar, përfitues IPA II dhe Komisioni do të jenë përgjegjës për menaxhimin dhe kontrollin e programeve, në përputhje me përgjegjësitë e tyre përkatëse të përcaktuara në Rregulloren (BE) nr. 1303/2013, të Rregullores

Financiare, të Rregullores ETC dhe të Rregullores IPA të Zbatimit.

Në lidhje me përgjegjësitë e shtetit anëtar, do të zbatohet neni 74 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Neni 45

Përgjegjësitë e përfituesit të IPA II

NIPAC, siç është caktuar në përputhje me Marrëveshjen Kuadër, do të jetë përgjegjës për koordinimin e pjesëmarrjes së përfituesit IPA II në programet përkatëse ndërkufitare. NIPAC mund t'ia delegojë këtë detyrë të koordinimit një koordinatori për bashkëpunim territorial apo strukturë operative sipas rastit.

Përfituesi i IPA II do të ngrejë një sistem kontrolli, siç përshkruhet, në përputhje me nenin 47 të Rregullores IPA të Zbatimit IPA, në pjesën 5 të Programit.

Neni 46

Kompetencat dhe përgjegjësitë e Komisionit

Do të zbatohet neni 75 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Neni 47

Bashkëpunimi midis Komisionit dhe autoritetit auditues

1. Komisioni do të bashkëpunojnë me autoritetet e auditimit për të koordinuar planet dhe metodat e tyre të auditimit dhe do të shkëmbejnë menjëherë me ato autoritete rezultatet e auditimeve të kryera në sistemet e menaxhimit dhe kontrollit.

2. Komisioni, autoritetet e kontrollit dhe çdo organ koordinues do të takohen rregullisht dhe, si rregull i përgjithshëm, të paktën një herë në vit, nëse nuk është rënë dakord ndryshe, për të shqyrtuar raportin vjetor të kontrollit, opinionin e auditimit dhe strategjinë e auditimit dhe për të shkëmbyer mendime mbi çështje që lidhen me përmirësimin e sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit.

Neni 48

Kontrolli proporcional i programeve të bashkëpunimit

Do të zbatohet neni 148 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

PJESA X

BAZA LLOGARITËSE DHE INTENSITETI I NDIHMËS

Neni 49

Baza për llogaritjen e asistencës IPA II

Vendimi i Komisioni që miraton Programin (shih anekset I, II dhe III) cakton normën e bashkëfinancimit dhe shumën maksimale të asistencës IPA II, ose në bazë të shpenzimeve totale të kualifikuara, duke përfshirë shpenzimet publike dhe private ose në bazë të shpenzimeve publike të kualifikuara.

Neni 50

Intensiteti i ndihmës IPA II

Shkalla e bashkëfinancimit të Bashkimit në nivel të secilit aks prioritar të programit nuk do të jetë më pak se 20% dhe jo më shumë se 85% të shpenzimeve të kualifikuara.

Përfituesi IPA II duhet të respektojë normën minimale të kontributit të tij të përcaktuar në anekset I dhe III. Në rast të kontributeve si nga përfituesi i IPA II dhe nga Bashkimi, kontributi i përfituesit të IPA II do të vihen në dispozicion në të njëjtën kohë me kontributin përkatës nga Bashkimi.

PJESA XI
MENAXHIMI FINANCIAR, TËRHEQJA E FONDEVE, SHQYRTIMI DHE PRANIMI I
LLOGARIVE, MBYLLJA DHE KORRIGJIMET FINANCIARE

NËNPJESA 1
ANGAZHIMET DHE PAGESAT

Neni 51
Angazhimet buxhetore

1. Angazhimet buxhetore të Bashkimit në lidhje me Programin do të bëhet në këste vjetore gjatë periudhës në mes të 1 janarit 2014 dhe 31 dhjetorit 2020.
2. Vendimi i Komisionit për miratimin e Programit do të përbëjë një vendim financimi sipas kuptimit të nenit 84 të Rregullores Financiare dhe sapo të njoftohet shtetit anëtar në fjalë, një angazhim ligjor në kuptim të kësaj Rregulloreje.
3. Për secilin program, angazhimet buxhetore për këstin e parë do të ndjekin miratimin e Programit nga Komisioni.
4. Angazhimet buxhetore për këstet e mëvonshme do të bëhen nga Komisioni para datës 1 maj të çdo viti, në bazë të vendimit të përmendur në paragrafin e dytë të këtij neni, me përjashtim të rasteve kur zbatohet neni 16 i Rregullores Financiare.

Neni 52
Rregullat e zakonshme për pagesat

1. Pagesat nga Komisioni të kontributit nga asistenca e IPA II për këtë programi do të bëhen në përputhje me ndarjet buxhetore dhe subjekt i fondeve në dispozicion. Secila pagesë do të shpallet në angazhimin më të hershëm buxhetor të hapur të asistencës IPA II.
2. Pagesat do të jenë në formën e para-financimit, pagesave të ndërmjetme dhe pagesës së balancës përfundimtare.
3. Për format e mbështetjes sipas pikave (b), (c) dhe (d) të nënparagrafit të parë të nenit 26 (2) dhe sipas neneve 26(3) dhe (4), si edhe të nenit 27(1) dhe (2), kostot e llogaritura në bazë të zbatueshmërisë do të konsiderohen si shpenzime të kualifikuara.
4. Asistenca IPA II për Programin do të paguhet në një llogari të vetme pa nënlllogari kombëtare. Autoriteti certifikues do të marrë pagesat e bëra nga Komisioni.
5. Shteti anëtar do të sigurojë që nga mbyllja e programit, shuma e shpenzimeve publike që i paguhet përfituesit është të paktën e barabartë me kontributin e asistencës së IPA II paguar nga Komisioni për shtetin anëtar dhe për përfituesin e IPA II.

Neni 53
Rregullat e zakonshme për llogaritjen e pagesave të përkohshme dhe të pagesës së bilancit përfundimtar

1. Shuma e rimbursuar si pagesa të përkohshme dhe ajo e bilancit përfundimtar do të jenë një funksion i normës specifike të bashkëfinancimit e zbatueshme për shpenzimet e kualifikuara.
2. Komisioni do të rimbursojë si pagesa të përkohshëm 90% të shumës që rezulton nga zbatimi i normës së bashkëfinancimit për secilin prioritet, të përcaktuara në vendimin e miratimit të Programit, me shpenzimet e kualifikuara për prioritetin e përfshirë në zbatimin e pagesës. Komisioni do të përcaktojë shumat që mbetën për t'u rimbursuar si pagesa të përkohshme ose që do të mbulohen në përputhje me nenin 139 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.
3. Kontributi nga asistenca e IPA II për një prioritet nëpërmjet pagesave të përkohshme dhe pagesës së bilancit përfundimtar nuk duhet të jetë më e madhe sesa:

- a) shpenzimi publik i kualifikuar i paraqitur në aplikimin për pagesë për prioritetin; ose
- b) kontributi nga ndihma e IPA II për prioritetet e përcaktuara në vendimin e Komisionit për miratimin e Programit, cilido qoftë më i ulëti.

Neni 54

Kërkesat për pagesë

1. Kërkesa e pagesës që do të paraqitet te Komisioni do të japë të gjithë informacionin e nevojshëm për Komisionin për të prodhuar llogaritë në përputhje me nenin 68 (3) të Rregullores Financiare.
2. Do të zbatohet neni 131 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013.
3. Kërkesat për pagesë do të dërgohen në përputhje me modelin e përcaktuar në nenin 6 dhe aneksin VI të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 1011/2014.

Neni 55

Afati për paraqitjen e aplikimeve për pagesat e përkohshme dhe për pagesat e tyre

1. Autoriteti certifikues duhet të paraqesë në mënyrë të rregullt një kërkesë për pagesë të përkohshme në përputhje me nenin 54 (3) që mbulon shumën që kanë hyrë në sistemin e kontabilitetit në vitin financiar. Megjithatë, autoriteti certifikues, kur e konsideron të nevojshme, mund të përfshijë shumën të tilla në aplikimet e pagesave të paraqitura në vitet e mëvonshme financiare.
2. Autoriteti certifikues duhet të paraqesë aplikimin përfundimtar për një pagesë të përkohshme deri më 31 korrik në vijim të fundit të vitit të mëparshëm financiar dhe, në çdo rast, para aplikimit të parë për pagesë të përkohshme për vitin e ardhëm financiar.
3. Aplikimi i parë i pagesës së përkohshme do të bëhet para njoftimit nga ana e Komisionit për caktimin e autoriteteve menaxhuese dhe autoriteteve certifikuese në përputhje me nenin 37.
4. Pagesat e përkohshme nuk do t'i bëhen Programit deri në momentin kur raporti vjetor i zbatimit t'i jetë dërguar Komisionit në përputhje me nenin 17(1) dhe (2).
5. Në varësi të disponueshmërisë së fondeve, Komisioni do të kryejë pagesën e përkohshme jo më vonë se 60 ditë pas datës kur është regjistruar aplikimi për pagesë te Komisioni.

Neni 56

Pagesa për përfituesit

1. Autoriteti certifikues, si rregull i përgjithshëm, do të kryejë pagesat për përfituesin kryesor në përputhje me paragrafët 2 dhe 3.
2. Në varësi të disponueshmërisë së fondeve nga financimi fillestar dhe paraфинancimi vjetor, autoriteti menaxhues do të sigurojë që një përfitues të marrë shumën totale të caktuar të shpenzimeve publike të kualifikuara në mënyrë të plotë dhe jo më vonë se 90 ditë nga data e dorëzimit të kërkesës për pagesë nga përfituesi.
Asnjë sasi nuk do të zbritet apo mbahet dhe asnjë tarifë e veçantë apo tarifa të tjera me efekt të njëjtë që do të zvogëlojë shumën e caktuar për përfituesin nuk do të vendosen.
3. Afati i pagesës së përmendur në paragrafin 2 mund të ndërpritet nga autoriteti menaxhues në njërin nga këto raste të justifikuara si duhet:
 - a) shumën e kërkesës për pagesë nuk është e duhura apo kur nuk janë vënë në dispozicion dokumentet e duhura mbështetëse, duke përfshirë dokumentet e nevojshme për verifikimet e menaxhimit sipas pikës (a) të nënparagrafit të parë të nenit 125 (4) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013;
 - b) një hetim ka nisur në lidhje me një parregullsi të mundshme që ndikon në shpenzimet në fjalë.Përfituesi në fjalë do të informohet me shkrim për ndërprerjen dhe për arsyet e saj.

Neni 57

Përdorimi i euros

1. Shumat e përcaktuara në programet e paraqitura nga shtetet anëtare, parashikimet e shpenzimeve, deklaratat e shpenzimeve, aplikimet e pagesës, llogaritë dhe shpenzimet e përmendur në raportet vjetore dhe përfundimtare të zbatimit do të shprehen në euro.

2. Shtetet anëtare të cilat nuk e kanë miratuar euron si monedhën e tyre në datën e kërkesës për pagesë duhet të konvertojnë shumat e shpenzimeve të shkaktuara në monedhën kombëtare në euro.

Kur euro bëhet monedha e një shteti anëtar, procedura e konvertimit e përcaktuar në nënparagrafin e parë do të vazhdojë të zbatohet për të gjitha shpenzimet e regjistruara në llogaritë nga autoriteti certifikues para datës së hyrjes në fuqi të normës fikse të konvertimit midis monedhës kombëtare dhe euros.

3. Shpenzimet e bëra në një monedhë tjetër nga euro do të konvertohen në euro nga përfituesit duke përdorur normën mujore të këmbimit të Komisionit në muajin gjatë të cilit ai shpenzim ose:

a) kishte ndodhur;

b) ishte dërguar për verifikim tek autoriteti menaxhues ose kontrolluesi në përputhje me nenin 42 (3); ose

c) ishte raportuar te përfituesi kryesor.

Metoda e zgjedhur për këtë Program do të përcaktohet në Program dhe do të jetë e zbatueshme për të gjithë përfituesit.

Konvertimi do të verifikohet nga autoriteti menaxhues ose kontrolluesi në shtetin anëtar ose te përfituesi i IPA II në të cilën ndodhet përfituesi.

Neni 58

Parafinancimi

Në lidhje me parafinancim, pas vendimit të Komisionit për miratimin e Programit, një shumë e vetme parafinancimi do të paguhet nga Komisioni.

Parafinancimi do të arrijë në 50% të tri angazhimeve të para buxhetore të Programit.

Shuma e parafinancimi mund të paguhet në dy këste, kur është e nevojshme, në përputhje me nevojat buxhetore.

Shuma totale e paguar si parafinancimi do të rimbursohet te Komisioni, nëse nuk dërgohet aplikimi për pagesa në kuadër të Programit brenda 24 muajve nga data në të cilën Komisioni paguan këstin e parë të shumës së parafinancimit.

Shuma e paguar si parafinancimi fillestar do të jetë plotësisht e pastruar nga llogaritë e Komisionit jo më vonë se kur të mbyllet programi.

Neni 59

Ndërprerja e afatit të pagesës dhe pezullimi i pagesave

1. Në lidhje me ndërprerjen e pagesave do të zbatohet neni 83 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

2. Në lidhje me pezullimin e pagesave do të zbatohet neni 142 i Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

NËNPJESA 2

TËRHEQJA E FONDEVE

Neni 60

Parimet

1. Programi duhet të nënshtrohet një procedurë të tërheqjes së fondeve të krijuar mbi bazën që shumat e lidhura me një angazhim të cilat nuk janë mbuluar nga parafinancimi ose nga një aplikim për pagesë brenda një periudhe të caktuar, duke përfshirë çdo kërkesë për pagesë për të cilën të gjithë ose një

pjesë është subjekt i një ndërprerja të afatit të pagesës ose një pezullimi të pagesave, do të tërhiqen.

2. Angazhimi në lidhje me vitin e fundit të periudhës do të tërhiqet në përputhje me rregullat që duhen ndjekur për mbylljen e programeve.

3. Pjesa e angazhimeve ende të hapura do të tërhiqen në qoftë se ndonjë nga dokumentet e kërkuara për mbylljen nuk janë dorëzuar te Komisionit në afatet e përcaktuara në nenin 61.

Neni 61

Afati për tërheqjen

1. Komisioni do të tërheqë çdo pjesë të shumës në Program

a) që nuk është përdorur për pagesën e fillestare dhe atë vjetore të paraфинancimit dhe pagesat e përkohshme deri më 31 dhjetor të vitit të tretë financiar pas vitit të angazhimit buxhetor sipas programit operativ; ose

b) për të cilat një aplikim pagesa i hartuar në përputhje me nenin 54 nuk është dorëzuar në përputhje me nenin 55.

2. Ajo pjesë e angazhimeve ende e hapur më 31 dhjetor 2023 do të tërhiqet në qoftë se ndonjë prej dokumenteve të kërkuara sipas nenit 69 nuk i është dorëzuar Komisionit deri më 15 shkurt 2025.

Neni 62

Përfjashtimet nga tërheqja e fondeve

1. Shuma në fjalë për tërheqje do të zbritet nga suma të barabarta me atë pjesë të angazhimit të buxhetit për të cilat:

a) operacionet janë pezulluar nga një procedurë ligjore ose nga një ankimin administrativ që ka efekt pezullues; ose

b) nuk ka qenë e mundur që të bëhet një kërkesë për pagesën për arsye të një forcës madhore që prek seriozisht zbatimin e të gjitha ose të një pjesë të programit.

Autoritetet kombëtare që pretendojnë forcë madhore sipas pikës (b) të nënparagrafit të parë do të tregojnë pasojat e drejtpërdrejta të forcës madhore për zbatimin e të gjitha ose pjesës së Programit.

Për qëllime të pikave (a) dhe (b) të nënparagrafit të parë, ulja mund të kërkohej një herë, në qoftë se pezullimi apo fuqia madhore nuk zgjati më shumë se një vit, apo disa herë që i korrespondojnë kohëzgjatjes së forcës madhore ose numrit të viteve në mes të datës së vendimit juridik ose administrativ, i cili pezullon zbatimin e operacionit dhe datës së vendimit ligjor apo administrativ të formës së prerë.

2. Deri më 31 janar, shteti anëtar i dërgon Komisionit informacionin për përfjashtimet e përmendura në pikat (a) dhe (b) të nënparagrafit të parë të paragrafit 1 për shumën që do të shpallej deri në fund të vitit të mëparshëm.

Neni 63

Procedura

1. Komisioni do të informojë shtetin anëtar, përfituesin e IPA II dhe autoritetin menaxhues në kohën e duhur nëse ekziston një risk aplikimi për rregullin e tërheqjes në bazë të nenit 60.

2. Mbi bazën e informacionit që ka marrë deri më 31 janar, Komisioni do të informojë shtetin anëtar, përfituesin e IPA II dhe autoritetin menaxhues për shumën e tërheqjes që rezulton nga ai informacion.

3. Shteti anëtar do të ketë dy muaj për të rënë dakord për shumën që do të tërhiqet ose për të paraqitur vërejtjet e tij.

4. Deri më 30 qershor, shteti anëtar i paraqet Komisionit një plan të rishikuar financimi që reflekton, për vitin financiar në fjalë, shumën e reduktuar të mbështetjes mbi një ose më shumë prioritetet të

programit. Në rast dështimi për të paraqitur një të tillë, Komisioni do të rishikojë planin e financimit duke zbritur asistencën IPA II për vitin financiar në fjalë. Ajo zbritje do të ndahet për secilin prioritet në mënyrë proporcionale.

5. Komisioni do të rishikojë vendimin për miratimin e programit, me anë të akteve zbatuese, jo më vonë se 30 shtator.

NËNPJESA 3 SHQYRTIMI DHE PRANIMI I LLOGARIVE

Neni 64 **Përgatitja e llogarive**

1. Llogaritë e përmendura në pikën (a) të nenit 59 (5) të Rregullores Financiare duhet të dorëzohen në Komisionin për çdo program bashkëpunimi. Llogaritë duhet të mbulojnë vitin financiar dhe do të përfshijnë në nivel të çdo prioriteti:

a) shumën totale të shpenzimeve të kualifikuara të futur në sistemet e kontabilitetit të autoritetit certifikues i cili ka qenë i përfshirë në kërkesat e pagesave të paraqitura te Komisioni në përputhje me nenin 54 dhe nenin 55 (2) deri më 31 korrik pas përfundimit të vitit financiar, shumën e përgjithshme të shpenzimeve publike përkatëse të shkaktuara gjatë zbatimit të operacioneve dhe shumën totale të pagesave përkatëse të paguara për përfituesit sipas nenit 56 (2);

b) shumat e tërhequra dhe të rikuperuara gjatë vitit financiar, shumat që do të mbulohen në fund të vitit financiar, rikuperimet e kryera në pajtim me nenin 32 dhe shumat e pakthyeshme;

c) shumat e kontributeve të programit dhe paradhëniet e ndihmës shtetërore sipas nenit 131 (4) të Rregullores (BE) nr. 1303/201;

d) për çdo prioritet, një rakordim midis shpenzimeve të deklaruar në përputhje me pikën (a) dhe shpenzimeve të deklaruar në lidhje me të njëjtin vit financiar në aplikimet e pagesave, i shoqëruar nga një shpjegim për çdo dallim.

2. Kur shpenzimet e përfshira më parë në një kërkesë për pagesë të përkohshme për vitin financiar janë përjashtuar nga një shtet anëtar nga llogaritë e tij për shkak të një vlerësimi që është në vazhdim të ligjshmërisë dhe rregullsisë së shpenzimit, çdo ose të gjitha këto shpenzime më pas të gjetura si të ligjshme dhe të rregullta mund të përfshihen në një kërkesë për pagesë të përkohshme në lidhje me vitet e mëvonshme financiare.

3. Llogaritë do të hartohen në përputhje me nenin 7 dhe aneksin VII të Rregullores së Zbatimit të Komisionit (BE) nr. 1011/2014.

Neni 65 **Dërgimi i informacionit**

Për çdo vit nga 2016 deri në dhe duke përfshirë vitin 2025, shtetet anëtare duhet të paraqesin, brenda afatit të përcaktuar në nenin 59 (5) të Rregullores Financiare, dokumentet referuar në të njëjtin Nen pra:

a) llogaritë, e përmendura në nenin 64(1), për vitin e mëparshëm financiar;

b) deklarata e menaxhimit dhe përmbledhja vjetore e përmendur në pikën (e) të nënparagrafit të parë të nenit 125 (4) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, për vitin paraardhës financiar;

c) opinionin e audituesit dhe raportin e kontrollit të referuar në pikat (a) dhe (b) të nënparagrafit të parë të nenit 127(5) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013, për vitin paraardhës financiar.

Neni 66 **Shqyrtimi dhe pranimi i llogarive**

1. Do të zbatohen dispozitat e neneve nga 139 (1) deri (9) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

2. Shteti anëtar ose përfituesi i IPA II mund të zëvendësojë sasi të parregullta të cilat janë zbuluar pas

dorëzimit të llogarive duke bërë rregullimet përkatëse në llogaritë për vitin financiar në të cilin është zbuluar parregullsia, pa rënë ndesh me nenet 74 dhe 75.

Neni 67

Afati

Deri më 31 maj të vitit që vijon fundin e periudhës kontabël, Komisioni, në përputhje me nenin 59 (6) të Rregullores Financiare, do të zbatojnë procedurat për shqyrtimin dhe pranimin e llogarive dhe të informojë autoritetin menaxhues nëse ai pranon se llogaritë janë të plota, të sakta dhe të vërteta, në përputhje me nenin 139 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Neni 68

Disponueshmëria e dokumenteve

Në lidhje me detyrimet e autoritetit menaxhues për të vënë në dispozicion dokumentet, do të zbatohen dispozitat e nenit 140 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Neni 69

Dërgimi i dokumenteve të mbylljes

Përveç dokumenteve të përmendura në nenin 65, për vitin e fundit financiar nga 1 korriku 2023 deri më 30 qershor 2024, autoriteti menaxhues duhet të paraqesë një raport përfundimtar të zbatimit për Programin.

Neni 70

Pagesa e bilancit përfundimtar

Bilanci përfundimtar do të paguhet jo më vonë se tre muaj pas datës së pranimin të llogarive të vitit të fundit financiar ose një muaj pas datës së pranimin të raportit përfundimtar të zbatimit, cilado qoftë data më e vonë.

NËNPJESA 4

KORRIGJIMET FINANCIARE DHE RIKUPERIMET NGA VENDET PJESËMARRËSE

Neni 71

Përgjegjësitë e vendeve pjesëmarrëse

1. Vendet pjesëmarrëse do të parandalojnë, zbulojnë dhe korrigjojnë parregullsitë dhe do të rikuperojnë shumat e paguara padrejtësisht, së bashku me ndonjë interes për pagesat e vonuara.

2. Vendet pjesëmarrëse duhet në radhë të parë të jenë përgjegjës për të hetuar parregullsitë dhe për të bërë korrigjimet e nevojshme financiare dhe për të ndjekur rikuperimet. Në rastin e një parregullsie sistematike, vendi pjesëmarrëse do ta shtrijë hetimin e tij për të mbuluar të gjitha operacionet që mund të jenë prekur.

3. Vendet pjesëmarrëse do të bëjnë korrigjimet financiare që kërkohen në lidhje me parregullsitë individuale ose sistematike të zbuluara në operacionet ose programet operationale. Korrigjimet financiare konsistojnë në anulimin e të gjithë ose një pjesë të kontributit publik për një operacionit ose program bashkëpunimi. Vendet pjesëmarrëse do të marrin parasysh natyrën dhe seriozitetin e parregullsisë dhe humbjen financiare për asistencën e IPA II dhe do të zbatojnë një korrigjim proporcional. Korrigjimet

financiare duhet të regjistrohen në llogaritë për vitin financiar në të cilin është vendosur anulimi.

4. Kontributi nga asistenca IPA II e anuluar në përputhje me paragrafin 3 mund të ripërdoren nga vendet pjesëmarrëse brenda Programit në fjalë, subjekt i paragrafit 5.

5. Kontributi i anuluar në përputhje me paragrafin 3 nuk mund të ripërdoren për ndonjë operacion që ka qenë objekt i korigjimit ose, kur një korigjim financiar është bërë për një parregullsi sistematike, për çdo operacion të prekur nga parregullsia sistematike.

Neni 72

Njoftimi i parregullsive

1. Në emër të vendeve pjesëmarrëse autoriteti menaxhues njofton Komisionin për parregullsitë që tejkalojnë 10 000 EURO në kontributin nga asistenca e IPA II dhe do ta mbajnë atë të informuar mbi ecurinë e konsiderueshme në procedurat administrative dhe ligjore që kanë lidhje me to.

2. Autoriteti menaxhues nuk njofton Komisionin për parregullsitë të cilat kanë ndodhur në vendet pjesëmarrëse dhe që kanë lidhje me sa më poshtë:

a) rastet kur parregullsia qëndron vetëm në dështimin për të ekzekutuar, tërësisht ose pjesërisht, një operacion të përfshirë në programin e bashkëfinancuar të bashkëpunimit për shkak të falimentimit të përfituesit;

b) rastet e sjella në vëmendjen e autoritetit menaxhues ose autoritetit certifikues vullnetarisht nga përfituesi dhe para zbulimit nga ose autoriteti, qoftë para ose pas pagesës së kontributit publik;

c) rastet të cilat janë zbuluar dhe korigjuar nga autoriteti menaxhues ose autoriteti certifikues para përfshirjes së shpenzimeve në fjalë në një aplikim për pagesë të paraqitur te Komisioni.

3. Në të gjitha rastet e tjera, në veçanti ato që i paraprijnë një falimentimi apo në rastet e mashtimit të dyshuar, parregullsitë e zbuluara dhe masat parandaluese që kanë lidhje me to dhe masat korigjuese do të raportohen te Komisioni.

4. Do të zbatohet Rregullorja e Deleguar e Komisionit (BE) nr. 2015/1970 që përcakton rregulla të tjera të hollësishme për kriteret për përcaktimin e rasteve të parregullsive të raportuara dhe të dhënat që do të ofrohen.

5. Do të zbatohet Rregullorja zbatuese e Komisionit (BE) nr. 2015/1974⁴⁹ që përcakton shpeshtësinë dhe formatin e raportimit të parregullsive.

Neni 73

Rikuperimet

1. Autoriteti menaxhues do të sigurojë që çdo shumë e paguar si pasojë e një parregullsie është rikuperuar nga përfituesi kryesor ose përfituesi i vetëm. Përfituesit do të shlyejnë për përfituesin kryesor çdo shumë të paguar padrejtësisht.

2. Nëse përfituesi kryesor nuk ka sukses në sigurimin e shlyerjes nga përfituesit e tjerë apo nëse organi menaxhues nuk do të ketë sukses në sigurimin e shlyerjes nga përfituesi kryesor apo përfituesi i vetëm, vendi pjesëmarrës në territorin e të cilit është vendosur përfituesi në fjalë, ose në rastin kur një EGTC, është regjistruar do t'i rimbursojë autoritetin menaxhues të gjitha shumat e paguara padrejtësisht për atë përfitues. Autoriteti menaxhues është përgjegjës për rimbursimin e shumave në fjalë në buxhetin e përgjithshëm të Bashkimit, në përputhje me ndarjen së detyrimeve midis vendeve pjesëmarrëse siç përcaktohet në Program.

3. Vendet pjesëmarrëse mund të vendosin të mos mbulojë një shumë të paguar tepër në qoftë se shumata që do të mbulohet nga përfituesi, pa përfshirë interesin, nuk i kalon 250 euro kontribut nga

⁴⁹ Rregullorja e Zbatimit e Komisionit (BE) 2015/1974 e datës 8 korrik 2015 që përcakton shpeshtësinë dhe formatin e raportimit të parregullsive në lidhje me Fondin Evropian të Zhvillimit Rajonal, Fondin Social Evropian, Fondin e Kohezionit dhe Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit, sipas Rregullores (BE) nr. 1303/2013 të Parlamentit dhe Këshillit Evropian, OJ L 293, 10.11.2015, f. 20.

asistenca e IPA II.

4. Do të zbatohet Rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) nr. 2015/568⁵⁰ që përcakton rregulla të tjera të hollësishme për kushtet dhe procedurat që do të zbatohen për të përcaktuar nëse do të rimbursohen shumat të cilat janë të pakthyeshme.

NËNPJESA 5 KORRIGJIMET FINANCIARE NGA KOMISIONI

Neni 74

Shkelja e ligjit dhe kritereve në fuqi

1. Komisioni do të bëjë korrigjime financiare duke anuluar të gjithë ose një pjesë të asistencës së IPA për Programin dhe të ndikojnë në rikuperimin nga shteti anëtar dhe përfituesi IPA II, me qëllim për të përjashtuar nga shpenzimet e financimit të Bashkimit ato që janë në kundërshtim me ligjin në fuqi.

2. Një shkelja e ligjit në fuqi, do të çojë në një korrigjim financiar vetëm në lidhje me shpenzimet të cilat janë deklaruar në Komisionin dhe kur plotësohet një nga kushtet e mëposhtme:

a) shkelja ka ndikuar në zgjedhjen e një operacioni nga ana e organit përgjegjës për mbështetjen nga asistenca e IPA II ose në rastet kur, për shkak të natyrës së shkeljes, nuk është e mundur për të krijuar këtë ndikim, por ka një rrezik të vërtetuar se shkelja ka pasur një efekt të tillë;

b) shkelja ka ndikuar në shumën e shpenzimeve të deklaruar për rimbursim nga buxheti i Bashkimit, ose në rastet kur, për shkak të natyrës së shkeljes, nuk është e mundur të matet ndikimi i tij financiar, por ekziston një rreziku i vërtetuar se shkelje ka pasur një efekt të tillë.

3. Në lidhje me kriterin për korrigjimet financiare do të zbatohen dispozitat e neneve nga 144 (1) deri në (5) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

4. Do të zbatohet neni 30 dhe 31 i Rregullores së Deleguar të Komisionit (BE) nr. 480/2014 në lidhje me korrigjimet financiare nga Komisione në lidhje me mangësitë e sistemeve.

Neni 75

Procedura

1. Kur të vendoset për një korrigjim financiar në bazë të nenit 74 (1), Komisioni do të respektojë parimin e proporcionalitetit, duke marrë parasysh natyrën dhe seriozitetin e shkeljes së ligjit në fuqi dhe implikimet e saj financiare për buxhetin e Bashkimit. Komisioni do ta mbajë të informuar Parlamentin Evropian për vendimet e marra për të aplikuar korrigjime financiare.

2. Kriteret dhe procedurat për të aplikuar korrigjime financiare do të përcaktohen në rregullat specifike të financimit.

3. Në lidhje me procedurën do të zbatohen dispozitat e nenit 145 (1) deri në (7) të Rregullores (BE) nr. 1303/2013.

Neni 76

Detyrimet e vendeve pjesëmarrëse

Një korrigjim financiar nga Komisioni nuk do të cenojë detyrimin e vendeve pjesëmarrëse për të ndjekur rikuperimet sipas nenit 71 (3) dhe shtetin anëtar për të rimarrë ndihmës shtetërore brenda kuptimit të nenit 107 (1) TFEU dhe në bazë të nenit 14 të Rregullores së Këshillit (KE) nr. 659/1999⁵¹.

⁵⁰ Rregullorja e Deleguar e Komisionit (BE) nr. 2016/568 e datës 29 janar 2016 që plotëson Rregulloren (BE) nr. 1303/2013 të Parlamentit dhe Këshillit Evropian në lidhje me kushtet dhe procedurat për të përcaktuar nëse shumat të cilat janë të parikuperueshme do të rimbursohen nga shtetet anëtare në lidhje me Fondin Evropian të Zhvillimit Rajonal, Fondin Social Evropian, Fondin e Kohezionit dhe Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit, OJ L 97, 13 prill 2016, f. 1.

⁵¹ Rregullorja e Këshillit (KE) nr. 659/1999 e datës 22 mars 1999 që përcakton rregullat e detajuara për aplikimin e nenit 93 të Traktatit të KE-së, OJ L 83, 27.3.1999, f. 1.

Neni 77

Kthimi i pagesës

1. Çdo shlyerje pagese për t'u bërë në buxhetin e Bashkimit do të kryhet para afatit të caktuar, në mënyrë që kthimi të bëhet në përputhje me nenin 73 të rregullores financiare. Data e caktuar do të jetë dita e fundit e muajit të dytë pas lëshimit të urdhrit.

2. Çdo vonesë që ndikon në shlyerje do të shkaktojë interes për shkak të pagesës së vonuar, duke filluar nga data e caktuar deri në datën e pagesës aktuale. Norma e një interesi të tillë do të jetë një pikë e gjysmë për qind mbi normën e aplikuar nga Banka Qendrore Evropiane në veprimet e saj kryesore të ri financimit në ditën e parë të punës të muajit në të cilin bie data e caktuar.

PJESA XII

NDËRPRERJA E PROGRAMIT

Neni 78

Dështimi për të nënshkruar marrëveshjen e financimit

1. Kur përfituesi i IPA II nuk e ka përfunduar marrëveshjen e financimit deri në fund të vitit që pason vitin e miratimit të Programit, Komisioni do të ndërpresë programin.

2. Këste vjetore të Fondit për Zhvillim Rajonal Evropian të bëra tashmë do të mbeten në dispozicion në rrjedhën e tyre normale, por mund të përdoren vetëm për aktivitete që ndodhin vetëm në Shtetet Anëtare në fjalë dhe të kontraktuara para vendimit të Komisionit për ndërprerje. Autoriteti Menaxhues e transmeton raportin përfundimtar brenda tre muajve nga mbyllja e kontratave të Komisionit, që do të dalin në përputhje me nenet 79 dhe 80.

Neni 79

Problemet e zbatimit

1. Kur programi nuk mund të zbatohet për shkak të problemeve që lindin në marrëdhëniet mes vendeve pjesëmarrëse, si dhe në raste të tjera të justifikuara siç duhet, Komisioni mund të vendosë të ndërpresë programin para datës së përfundimit të periudhës së ekzekutimit, me kërkesë të KPM-së apo iniciativën e tij, pas konsultimeve me KPM-në

2. Ku programi ndërpritet, autoriteti menaxhues transmeton raportin përfundimtar brenda gjashtë muajve pas vendimit të Komisionit. Pas bërjes së pagesave të mëparshme të parafinancimit, Komisioni do të paguajë bilancin përfundimtar ose, kur është e nevojshme, do të lëshojë urdhrin e rimëkëmbjes Komisioni, gjithashtu, do të tërhiqet nga bilanci i angazhimeve.

3. Si një alternativë mund të vendoset për të ulur sasinë e shpërndarë nga Programi për qëllimet e programit në përputhje me procedurën e përcaktuar në nenin 10(6).

Neni 80

Rishpërndarja

1. Në rastet e përmendura në nenet 78 dhe 79, mbështetja e pa kryer e Fondit të Zhvillimit Rajonal Evropian që korrespondon me këste vjetore të pakryera ende ose këste vjetore të kryera dhe të kthyera tërësisht ose pjesërisht gjatë të njëjtit vit buxhetor, të cilat nuk janë ri-shpërndarë në një Program tjetër të së njëjtës kategori të programeve të bashkëpunimit të jashtëm, do të ndahen për programet e brendshme të bashkëpunimit ndërkufitar në përputhje me nenin 4 të Rregullores ETC.

2. Ndihma e IPA II që korrespondon me këste vjetore të pakryera ende ose këste vjetore të kryera

dhe të kthyer tërësisht ose pjesërisht gjatë të njëjtit vit buxhetor do të përdoren për të financuar programe apo projekte të tjera që kanë të drejtë për ndihmë IPA II.

PJESA E DYTË DISPOZITA PËRFUNDIMTARE

Neni 81

Konsultimet ndërmjet vendeve pjesëmarrëse dhe Komisionit

1. Përfituesi IPA II dhe Komisioni do të konsultohen me njëri-tjetrin para se të krijohet ndonjë mosmarrëveshje në lidhje me zbatimin e kësaj marrëveshjeje financiare edhe më tej, në përputhje me nenin 85 të këtyre kushteve të përgjithshme ose ndonjë mosmarrëveshje lidhur me interpretimin e kësaj marrëveshjeje financiare të cilat nuk mund të zgjidhen në përputhje me nenin 3 të kushteve të veçanta.

2. Kur Komisioni kupton problemet në kryerjen e procedurave në lidhje me zbatimin e kësaj marrëveshjeje financiare për sa i përket përfituesit të IPA II, do të krijojë të gjitha kontaktet e nevojshme me përfituesin e IPA II për të përmirësuar situatën dhe për të ndërmarrë masa apo hapa që janë të nevojshëm.

3. Konsultimi mund të çojë në ndryshimin, pezullimin ose përfundimin e kësaj marrëveshjeje financiare.

4. Komisioni përfituesi i IPA II do të mbajnë të informuar shtetin anëtar rreth çdo konsultimi ose kontaktesh sipas paragrafëve 1 dhe 2.

5. Komisioni do të konsultohet me shtetin anëtar para se të merret ndonjë nga masat e renditura në paragrafin 3.

Neni 82

Ndryshimi i kësaj Marrëveshjeje Financiare

1. Çdo ndryshim i kësaj marrëveshjeje financiare duhet të bëhet me shkrim.

2. Nëse një nga vendet pjesëmarrëse kërkon një ndryshim, kërkesa do t'i dorëzohet Komisionit të paktën gjashtë muaj para se ndryshimi mendohet të hyjë në fuqi.

3. Në rast se Komisioni mëson një konflikt midis, nga njëra anë, dispozitave të kësaj marrëveshjeje financiare dhe, nga ana tjetër, të akteve themelore të renditura në nenin 1 të kushteve të veçanta, Komisioni do të propozojë përafrimin e nevojshëm të kësaj marrëveshjeje financiare me dispozitat e akteve themelore.

Në rast të ndryshimit të një akti themelor, Komisioni do të propozojë përafrimin e nevojshëm të kësaj marrëveshjeje financiare me dispozitat e ndryshuara të akteve themelore brenda dy muajve nga hyrja në fuqi e tyre.

4. Komisioni mund të ndryshojë Rregulloren e tij të Zbatimit (EU) nr. 2015/207 për sa u përket modeleve të ndryshme, pa qenë nevoja për një ndryshim të kësaj marrëveshjeje financiare. Përfituesi i IPA II do të informohet me shkrim për çdo ndryshim të tillë dhe hyrjen e tij në fuqi.

Neni 83

Pezullimi i kësaj Marrëveshjeje Financimi

1. Marrëveshja e financimit mund të pezullohet në rastet e mëposhtme:

- a) nëse Përfituesi i IPA II shkel një detyrim të kësaj marrëveshjeje financimi;
- b) nëse përfituesi i IPA II shkel ndonjë detyrim sipas procedurave dhe dokumenteve standarde të përmendura në nenin 18 (2) të Marrëveshjes kuadër;
- c) nëse përfituesi i IPA II nuk i plotëson kërkesat për të besuar detyrat e zbatimit të buxhetit;
- d) nëse përfituesi i IPA II vendos të pezullojë ose të ndërpresë procesin e anëtarësimit në BE-së;

e) nëse përfituesi i IPA II shkel një detyrim që lidhet me respektimin e të drejtave të njeriut, parimet demokratike dhe sundimin e ligjit, si dhe në raste të rënda korrupsioni.

2. Kjo Marrëveshje Financimi mund të pezullohet në rastet e forcave madhore, siç përcaktohet më poshtë.

“Forcë madhore” do të thotë çdo situatë e paparashikueshme dhe e jashtëzakonshme ose ngjarje përtej kontrollit të palëve, e cila nuk lejon çdo njërin prej tyre të përmbushë secilin prej detyrimeve të tyre, gjë që nuk vjen për shkak të gabimeve ose neglizhencës nga ana e tyre (ose nga ana e kontraktuesve të tyre, agjentëve ose të punësuarve) dhe provohet si e pakapërcyeshme pavarësisht nga gjithë kujdesi i duhur. Defektet në pajisje ose materiale ose vonesat në sigurimin e tyre, mosmarrëveshjet e punës, grevat ose vështirësitë financiare nuk mund të quhen si forcë madhore. Një palë nuk do të quhet se ka shkelur detyrimet e saj, nëse ajo është penguar për përmbushjen e tyre nga rastet e forcës madhore, gjë për të cilën pala tjetër është informuar në mënyrë të rregullt. Pala që ballafaqohet me forcë madhore duhet të informojë palën / palët e tjera pa vonesë, duke deklaruar natyrën, kohëzgjatjen e mundshme dhe efektet e parashikueshme të problemit dhe për të marrë çdo masë për të minimizuar dëmet e mundshme. Nëse forca madhore ndikon vetëm një pjesë të Programit, pezullimi i Marrëveshjes financiare mund të jetë i pjesshëm.

Asnjëra nga Palët nuk do të jetë përgjegjëse për shkeljen e detyrimeve të saj sipas kësaj marrëveshjeje financiare, në qoftë se ajo është penguar për t’i përmbushur ato nga forca madhore, me kusht që të marrë masa për të minimizuar çdo dëmtim të mundshëm.

3. Komisioni mund ta pezullojë këtë marrëveshje financimi, pa njoftim paraprak.

4. Komisioni mund të marrë masat e duhura parandaluese para se të ndodhë pezullimi.

5. Kur njoftohet pezullimi, pasojat për prokurimet në vazhdim e sipër ose që janë për t’u nënshkruar dhe kontratat e dhëna, si dhe marrëveshjet e delegimit, duhen treguar.

6. Pezullimi i kësaj marrëveshjeje financiare është pa pasoja për ndërprerjen e pagesave në përputhje me Nenin 59 dhe në përfundim të kësaj marrëveshjeje financimi nga Komisioni në përputhje me nenin 84.

7. Palët do të rifillojnë zbatimin e Marrëveshjes financiare sapo kushtet të lejojnë me miratimin paraprak me shkrim të Komisionit. Kjo është pa pasoja ndaj çdo ndryshimi të kësaj marrëveshjeje financiare që mund të jetë i nevojshëm për të përshtatur programin me kushtet e reja zbatuese, duke përfshirë, nëse është e mundur, zgjatjen e periudhës së kualifikimit, ose ndërprerjen e kësaj marrëveshjeje financiare në përputhje me nenin 84.

Neni 84

Përfundimi i kësaj Marrëveshjeje Financimi

1. Nëse çështjet të cilat çuan në pezullimin e kësaj Marrëveshjes Financimi nuk janë zgjidhur brenda një periudhe maksimale prej 180 ditësh, secila palë mund ta përfundojë Marrëveshjen Financiare, me një njoftim 30 ditë para.

2. Kjo Marrëveshje Financimi do të ndërpritet automatikisht, nëse brenda periudhës së dy viteve nga nënshkrimi i saj:

a) Nuk ka arritur asnjë pagesë

b) nuk është nënshkruar kontratë zbatimi ose marrëveshje e deleguar.

3. Kur njoftohet përfundimi, pasojat për prokurimet në vazhdim e sipër ose që janë për t’u nënshkruar dhe kontratat e dhëna, si dhe marrëveshjet e delegimit dhe kontrata ose grante të tilla duhen treguar.

4. Përfundimi i kësaj marrëveshjeje financiare nuk do të përjashtojë mundësinë që Komisioni të bëjë korrigjime financiare në përputhje me nenet 74 deri 77.

Marrëveshjet për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

1. Çdo mosmarrëveshje në lidhje me Marrëveshjen e Financimit që nuk mund të zgjidhet brenda një periudhe prej gjashtë muajsh, nga konsultimet mes palëve të parashikuara në nenin 81, mund të zgjidhen nga arbitrazhi me kërkesë të njëres nga palët.

2. Secila palë cakton një arbitër brenda 30 ditëve nga data e kërkesës për arbitrazh. Nëse kjo nuk arrihet, secila palë mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit (Hagë) të caktojë një arbitër të dytë. Dy arbitrat nga ana e tyre do të caktojnë një arbitër të tretë brenda 30 ditëve. Nëse kjo nuk arrihet, secila palë mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit të caktojë një arbitër të tretë.

3. Përveç kur arbitrat vendosin ndryshe, do të zbatohet procedura e parashikuar Rregullat Fakultative të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit në Lidhje me Organizatat Ndërkombëtare dhe Shtetet. Vendimet e arbitrave do të merren me shumicë votash brenda një periudhe prej tre muajsh.

4. Secila palë do të jetë e detyruar të marrë masat e nevojshme për zbatimin e vendimit të arbitrit.

MARRËVESHJE FINANCIARE

PËR PROGRAMIN E BASHKËPUNIMIT NDËRKUFTAR NDËRRAJONAL IPA

GREQI-SHQIPËRI 2014–2020

CCI 2014TC16I5CB010

KUSHTET E VEÇANTA

Komisioni Evropian që në vijim referohet si “**Komisioni**”, i cili vepron në emër të Bashkimit Evropian që më poshtë referohet si “**Bashkimi**”,

nga njëra anë dhe

Republika e Shqipërisë, në vijim referuar si “Përfituesi i IPA II”, e përfaqësuar nga Këshilli i Ministrave të Republikës së Shqipërisë,

nga ana tjetër,

Republika Greke, e përfaqësuar nga Autoriteti Menaxhues i Programeve ETC, i Ministrisë së Ekonomisë, Zhvillimit dhe Turizmit,

nga ana e tyre,

kanë rënë dakord si më poshtë:

Neni 1

Programi

1. Bashkimi është dakord të financojë dhe përfituesi i IPA II pranon financimin e programit të mëposhtëm të bashkëpunimit ndërkufitar siç përcaktohet në shtojcën I dhe të miratuar me vendimin e Komisionit të Zbatimit C (2015) 5482 të datës 30-7-2015:

IPA Ndërrajonal Programi i bashkëpunimit ndërkufitar Greqi–Shqipëri 2014–2020

CCI 2014TC16I5CB010

në vijim referuar si “Programi”.

2. Ky Program financohet nga Buxheti i Bashkimit në bazë të aktit themelor në vijim: Rregullorja (BE) nr. 231/2014 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, datë 11 mars 2014, për krijimin e një Instrumenti për Ndihmën e Paraanëtarësimit (IPA II)⁵² (Rregullorja e IPA II, “IPA II”);

3. Kostoja totale e parashikuar e programit është **42 312 029 EURO** dhe kontributi maksimal i Bashkimit në kuadër të Programit IPA II është vendosur të jetë **35 965 222 EURO** prej të cilave

17 982 611 EURO si kontribut nga kreu 4.

Kontributi i Bashkimit do të ndahet në detyrime financiare vjetore, në përputhje me shtojcën I. Asgjë në këtë Marrëveshje Financimi nuk mund të interpretohet se nënkupton një detyrim financiar të BE-së në lidhje me kreditë që ende nuk janë miratuar nga buxheti i BE-së. Komisioni duhet të informojë me shkrim autoritetin drejtues në lidhje me miratimin e çdo detyrimi financiar vjetor të dhënë në shtojcën II.

Programi kërkon kontribute financiare si nga përfituesi i IPA II dhe nga Bashkimi. Ndarja e kontributeve përkatëse financiare është përcaktuar në aneksin III.

Neni 2

Periudha e ekzekutimit dhe periudha e pranimit

1. Periudha e ekzekutimit të kësaj Marrëveshjeje Financiare fillon me hyrjen në fuqi të kësaj Marrëveshjeje Financiare dhe do të përfundojë 12 vjet pas kësaj date.

2. Shpenzimet e përfituesit të IPA II do të jenë të pranueshme për financim nën asistencën IPA II në qoftë se janë shkaktuar nga një përfitues përfundimtar i përfituesve të IPA II dhe paguhet pas dorëzimit të Programit, d.m.th. pas datës 22-9-2014 dhe para 31 dhjetorit 2023.

Neni 3

Interpretim

1. Dispozitat e kësaj Marrëveshjeje dhe anekseve të saj do të interpretohen si plotësuese dhe shtesa të dispozitave të kuadrit rregullator të parashikuar në nenin 1 të kësaj Marrëveshjeje.

2. Nëse ka kontradikta në dispozitat e kushteve të veçanta të kësaj Marrëveshjeje dhe në anekset e saj dhe, në veçanti, në dispozitat në aneksin IV ("Kushtet e përgjithshme"), do të kenë përparësi dispozitat e përfshira në kushtet e veçanta të kësaj Marrëveshjeje.

3. Në bazë të ndonjë dispozite të caktuar në kundërshtim me këtë Marrëveshje, termat e përdorur në këtë Marrëveshje do të kenë të njëjtin kuptim siç u atribuohet atyre në aktet themelore të renditura në nenin 1 (2).

4. Në bazë të ndonjë dispozite të caktuar në kundërshtim me këtë Marrëveshje, referimet që i bëhen kësaj Marrëveshjeje janë referime ndaj kësaj Marrëveshjeje të ndryshuar, të plotësuar apo të zëvendësuar herë pas here.

5. Në bazë të ndonjë dispozite të caktuar në kundërshtim me këtë Marrëveshje, referimet që i bëhen kësaj Marrëveshjeje janë referime ndaj kësaj Marrëveshjeje të ndryshuar, të plotësuar apo të zëvendësuar herë pas here.

6. Të tujt në këtë Marrëveshje dhe në anekset e saj nuk kanë domethënie ligjore dhe nuk ndikojnë në interpretimin e saj.

Neni 4

Pavlefshmëria e pjesshme dhe mangësitë e paqëllimshme

1. Nëse një dispozitë e kësaj Marrëveshjeje është ose bëhet e pavlefshme, ose nëse kjo Marrëveshje përmban mangësi të paqëllimshme, kjo nuk do të ndikojë në vlefshmërinë e dispozitave të tjera të kësaj Marrëveshjeje. Palët do të zëvendësojnë çdo dispozitë të pavlefshme me një dispozitë të vlefshme e cila do jetë sa më afër të jetë e mundur me qëllimin dhe synimin që kishte dispozita e pavlefshme.

2. Palët do të plotësojnë çdo mangësi të paqëllimshme me një dispozitë e cila i përshtatet më mirë qëllimit dhe synimit të kësaj Marrëveshjeje, në përputhje me kuadrin rregullator.

Neni 5

Adresat dhe komunikimi

I gjithë komunikimi në lidhje me zbatimin e kësaj marrëveshjeje financimi duhet të jetë në formë të shkruar, do t'i referohet shprehimisht Programit, siç identifikohet në nenin 1 (1) dhe do të dërgohet në adresat e mëposhtme:

a) **për Komisionin**

Komisioni Evropian

Drejtoria e Përgjithshme për Politikat Rajonale dhe Urbane

1049 Bruksel – Belgjikë

E-mail:

REGIO-TRANSNATIONAL-AND-INTERREGIONAL-COOPERATION@ec.europa.eu

b) **për përfituesin e IPA II**

Daniela Çekani, Sekretare e Përgjithshme

Ministria e Integrimit Evropian

Departamenti për Bashkëpunim Territorial

Bulevardi “Dëshmorët e Kombit”, sheshi “Nënë Tereza”, 1010, Tiranë, Shqipëri

Tel: +355 (0) 4 228645

E-mail: daniela.cekani@integrimi.gov.al; ana.xhilaga@integrimi.gov.al

c) **për Republikën e Greqisë**

Autoriteti Menaxhues i Programeve ETC,

Ministria e Zhvillimit Ekonomik dhe Turizmit

65 Georgikis Scholis Ave, 57001, Selanik, Greqi

Tel: 00302310 469600, -604, Faks: +30 2310 469602

E-mail: interreg@mou.gr

Neni 6

Marrëveshja Kuadër

Në përputhje me nenin 8 (5) të Marrëveshjes Kuadër ndërmjet Komisionit Evropian dhe Republikës së Shqipërisë, mbi marrëveshjet për zbatimin e asistencës financiare të Bashkimit në Republikën e Shqipërisë, në kuadër të Instrumentit të Paraanëtarësimit (IPA II), e cila ka hyrë në fuqi më 16 prill 2015 (më poshtë e referuar si “Marrëveshja Kuadër”), rregullat për zbatimin e programit përcaktohen në këtë Marrëveshje Financimi. Rrjedhimisht, Programi do të zbatohet në përputhje me dispozitat e kësaj Marrëveshjeje Financiare ndërmjet Komisionit Evropian dhe Republikës së Shqipërisë.

Kjo Marrëveshje Financimi do të plotësohet me dispozitat e Marrëveshjes Kuadër, në veçanti kur kjo Marrëveshje Financimi nuk përmban dispozita të veçanta mbi një çështje të caktuar.

Në rast konflikti, nga njëra anë, të dispozitave të kësaj Marrëveshjeje Financimi dhe, nga ana tjetër, dispozitave të Marrëveshjes Kuadër, kjo e fundit do të ketë përparësi.

Neni 7

Shtojcat

1. Kjo Marrëveshje Financimi përbëhet nga:

a) këto kushte të veçanta;

b) shtojcat e mëposhtme të cilat përbëjnë pjesë integrale të saj:

i) shtojca I: Programi i bashkëpunimit IPA-CBC;

ii) Shtojca II: plani financiar (detyrimet financiare vjetore të pjesshme);

iii) Shtojca III: Plan i financiar (kontributet financiare të pjesshme nga Bashkimi dhe përfituesit e IPA II përfituesit për akset prioritare);

iv) Shtojca IV: Kushtet e përgjithshme;

v) Shtojca V: Marrëveshja dypalëshe midis Republikës së Greqisë dhe përfituesve të IPA II në lidhje me marrëdhënien për zbatimin, menaxhimin dhe kontrollin e Programit.

2. Në rast të një konflikti, në njëërën anë e dispozitave të shtojcave dhe nga ana tjetër e dispozitave të këtyre kushteve të veçanta, këto të fundit do të kenë përparësi.

Në rast të një konflikti, nga njëra anë, të dispozitave të shtojcave dhe nga ana tjetër të dispozitave të këtyre kushteve të veçanta, këto të fundit do të kenë përparësi.

Neni 8

Dispozitat plotësuese të shtojcës IV

Dispozitat plotësuese të shtojcës IV

a) në plotësim të nenit 11 (2) të shtojcës IV, vendet pjesëmarrëse në Program nuk kanë rënë dakord për rregulla dhe kushte të veçanta për zhvillim lokal të drejtuar nga komuniteti, plane veprimi të përbashkëta dhe investime të integruara territoriale pasi Programi nuk i parashikon këto veprime;

b) në plotësim të nenit 34 (1) të shtojcës IV, këto Kushte të veçanta nuk do ta lejojnë pjesëmarrjen në thirrjen për propozime të subjekteve pa personalitet juridik;

c) në plotësim të nenit 34 (5) të shtojcës IV, kriteret pranimit të përcaktuara në këtë nen nuk kufizohen në lidhje me kombësinë, vendndodhjen gjeografike apo natyrën e aplikantëve;

d) në plotësim të nenit 37 (4) të shtojcës IV, vendet pjesëmarrëse në Program nuk kanë përcaktuar autoritetin e vetëm menaxhues për të kryer funksionet e autoritetit certifikues;

e) në plotësim të nenit 42 (3) të shtojcës IV, përfituesi i IPA II nuk e ka autorizuar autoritetin e auditimit për të kryer drejtpërdrejt funksionet e parashikuara në nenin 127 të Rregullores (BE) nr. 1303/2013 në të gjithë territorin e mbuluar nga një Program bashkëpunimi;

f) në plotësim të nenit 45 të shtojcës IV, koordinatori kombëtar i IPA-s ja ka deleguar rolin e tij drejtues për koordinimin e pjesëmarrjes së përfituesit të IPA II në programet përkatëse ndërkufitare, Strukturës operative të Bashkëpunimit Territorial, në Ministrinë e Integritimit Evropian;

g) në plotësim të nenit 49 të shtojcës IV, shkalla e bashkëfinancimit dhe shuma maksimale e ndihmës IPA II bazohet në shpenzimet totale të pranueshme, duke përfshirë shpenzimet publike dhe private;

h) në plotësim të nenit 57 (3) të shtojcës IV, metoda e zgjedhur për këtë Program është ajo e përmendur në pikën (a) të nënparagrafit të parë të këtij neni;

i) në plotësim të nenit 73 (3) të shtojcës IV, vendet pjesëmarrëse kanë vendosur për të mos e rimarrë shumën e paguar tepër nëse shuma që do të mbulohet nga përfituesi, pa përfshirë interesin, nuk i kalon 250 euro kontribut nga ndihma e IPA II.

Neni 9

Marrëveshja dypalëshe shtesë

Republika e Greqisë dhe përfituesi i IPA II kanë rënë dakord që masat e detajuara midis tyre do të jenë pjesë e kësaj Marrëveshjeje financimi në formë shtojce V, duke përcaktuar një marrëveshje shtesë dypalëshe ndërmjet tyre.

Kjo Marrëveshje dypalëshe do të përcaktojë në veçanti rregulla që rregullojnë marrëdhëniet përkatëse midis autoritetit menaxhues (duke përfshirë sekretariatit teknik), autoritetin certifikues dhe autoritetin auditues të Programit dhe autoritetet përkatëse të përfituesve IPA II.

Kjo Marrëveshje dypalëshe është e detyrueshme ligjrisht vetëm në Republikën Greke dhe përfituesin e IPA II dhe, si rrjedhojë, do të nënshkruhet vetëm nga ana e tyre.

Neni 10

Hyrja në fuqi

Kjo Marrëveshje Financimi do të hyjë në fuqi në datën kur Komisioni do të njoftohet nga përfituesit e IPA II për konfirmimin e përfundimit të procedurave të brendshme të përfituesit të IPA II, të cilat janë të nevojshme për hyrjen e saj në fuqi. Komisioni do të informojë përfituesin e IPA II për datën e marrjes së këtij njoftimi.

Kjo Marrëveshje Financimi është hartuar në tri modele në gjuhën angleze, një që i është dorëzuar Komisionit, një Republikës së Shqipërisë dhe një Republikës së Greqisë.

Për Republikën e Shqipërisë:

Znj. Klajda Gjasha

Ministre e Integrimit Evropian

Koordinatori Kombëtar i IPA-s

Nënshkrimi

Tiranë, data

Për Komisionin:

Walter Deffaa

Drejtori i Përgjithshëm DG REGIO

Nënshkrimi

Bruksel, data

Për Republikën e Greqisë:

Z. Georgios Stathakis

Ministër i Ekonomisë,

Zhvillimit dhe Turizmit

Nënshkrimi

Vendi, data